

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR ENHANCING POLITICAL
COMMUNICATION TO THE PEOPLE IN PHRANAKORN SI
AYUTTHAYA PROVINCE

พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)

ดุขฎีนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุขฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)

ดุชนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Buddhadhamma Integration For Enhancing Political
Communication To The People In Phranakorn Si
Ayutthaya Province

Phrachinnakorn Sucitto (Thongdee)

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Political Science)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2021

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับคุชฎีนิพนธ์ เรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์

.....
(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบคุชฎีนิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.วิจิตรา ศรีสอน)

.....กรรมการ

(รศ.ประณต นันทียะกุล)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญติลป)

.....กรรมการ

(รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม)

.....กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม)

คณะกรรมการควบคุมคุชฎีนิพนธ์

รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

ประธานกรรมการ

รศ.ดร.สุรพล สุษะพรหม

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....
(พระชินกร สุจิตโต)

ชื่อคุณูปนิพนธ์	: การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ผู้วิจัย	: พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)
ปริญญา	: ปรัชญาคุณูปบัณฑิต (รัฐศาสตร์)
คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์	: รศ. อนุภูมิ ไชวเกษม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics) : รศ. ดร. สุรพล สุยะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science), ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๑๑ กันยายน ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

คุณูปนิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓. เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รูปแบบการวิจัยนี้เป็นแบบผสมวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๒๐ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนาและการสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน ๙ รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๐๒ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขตการเลือกตั้ง ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๐๐ ตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๑) ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร จะต้องอาศัยความจริงตัวสารเป็นความจริง มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ถูกต้อง ต้องไม่มีอคติและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ ๑.๒) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นและชัดเจน จะต้องเป็นความจริงเป็นข้อเท็จจริง ต้องเป็นคำสัตย์คำจริง และต้องเป็นของจริง เป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องแท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม ๑.๓) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย สื่อทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) เช่น ส่งผ่านทาง เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ทวิตเตอร์ (Twitter) อินสตาแกรม (Instagram) ยูทูบ (YouTube) ไลฟ์ (Live) และคลับเฮาส์ (Clubhouse) เป็นต้น สื่อทางออนไลน์ทุก ๆ ชนิดที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วถือว่าเป็นอำนาจสื่อยุคใหม่ และต้องเป็นสื่อที่ไม่ขัดต่อหลักความเชื่อและศรัทธา ๑.๔) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ต้องมีสติความระลึกได้ สัมผัสญาณความรู้ตัว และมีทัศนคติการรับรู้ แนวคิดที่ดี และมีเหตุผลในการวิเคราะห์ผู้รับสารว่าสิ่งไหนตรง สิ่งไหนแย้ง สิ่งไหนขัดต่อหลักพื้นฐานความเป็นจริง และจะต้องมีการพิจารณาโดยใช้การ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจน

๒. กระบวนการสื่อสารทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้รับสาร (Receiver) มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.71) รองลงมาคือ ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.70) และต่ำที่สุดคือ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.63)

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ๓.๑) ด้านทาน (การให้) แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง ๓.๒) ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน น่าฟัง ช่วยให้มีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี ๓.๓) ด้านอัถถจริยา (การประพฤติ ประโยชน์) มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ๓.๔) ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) การวางตนที่ดี มีเหตุผลให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลและสังคม ย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีความเข้าใจ กันได้อย่างรวดเร็ว การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.64) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมานัตตตา (การวางตน สม่ำเสมอ) มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.70) รองลงมา คือ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.75) และต่ำที่สุด คือ ด้านทาน (การให้) ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.68)

Dissertation Title : Buddhadhamma Integration For Enhancing Political Communication To The People In Phranakorn Si Ayutthaya Province

Researcher : Phrachinnakorn Sucitto (Thongdee)

Degree : Doctor of Philosophy (Political Science)

Dissertation Supervisory Committee

: Assoc. Prof. Anubhumi Sowkasem, B.A. (Sociology), MA (Politics)

: Assoc. Prof. Dr. Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology), MA (Politics), Ph.D. (Political Science), Ph.D. (Political Communication)

Date of Graduation : September 11, 2021

Abstract

Objectives of this dissertation were: 1. To analytically study general conditions of people's political communication in Ayutthaya Province, 2. To study the people's political communication process in Ayutthaya Province and 3. To propose Buddha-dhamma integration for people's political communication promotion in Ayutthaya Province.

Methodology was the mixed methods: The qualitative research, data were collected from 20 key informants by in-depth-interviewing and from 9 participants in focus group discussion. Data were analyzed by content descriptive interpretation. The quantitative research, data were collected with questionnaires that had overall reliability value at 0.902 from 400 samples who were 18 years old and eligible to vote from 4 constituencies in Ayutthaya Province and analyzed with frequency, percentage, mean and standard deviation, S.D.

Findings were as follows:

1. General conditions of people's political communication in Ayutthaya Province were that: 1.1) knowledge and understanding to communication principle depend on the real message, it must be true, communication skill, good attitude without bias and good understanding the matters profoundly. 1.2) content and data literacy. The content of the message sent must be concise and clear, true facts, true story, true matters. Useful, Timely and ethical. 1.3) media and channel selection; social media such as face-book, line, Twitter, Instagram, Youtube, Live and Clubhouse, etc. Online media are easily accessible, it must not be against people's faith and belief. 1.4) analytical thinking and conscience; it must be mindfulness and awareness, good attitude and thoughts and reasons for news analysis either direct or deviated, against the truth. Analysis on the basis of truth and righteousness.

2. Political communication process was found at high level ($\bar{x} = 3.75$, S.D. = 0.59). Each aspect was found that Receiver had the highest level of opinions ($\bar{x} = 3.84$, S.D. = 0.71), secondly the media or channel ($\bar{x} = 3.81$, S.D. = 0.70) and the lowest level was Sender ($\bar{x} = 3.61$ S.D. = 0.63)

3. Buddhadhamma integration for people' political communication promotion in Ayutthaya Province consisted of Sangahavattu 4: 3.1) Dana, giving, knowledge sharing to analyze the political situations, 3.2) Piyavaca, lovely speech, polite, pleasant and sweet speech conducive to wide vision and good attitude. 3.3) Atthacariya, beneficial act, loving-kindness in doing benefits to each other's with honesty and fairness, 3.4) Samanattata, consistent behavior, good behavior with good reasons to send good and correct data to individuals and society induce the respect and honor to each other's, helped make communication understood promptly. Buddhadhamma integration with Sangahavattu 4 for people's political communication promotion in Ayutthaya Province, by overall, was at high level ($\bar{x} = 3.78$, S.D. = 0.64). Each aspect was found that Samanattata, consistent behavior, had the highest level of opinions ($\bar{x} = 3.94$, S.D. = 0.70), secondly Piyavaca, lovely speech, at ($\bar{x} = 3.76$, S.D. = 0.74), the lowest level was Dana, giving, at ($\bar{x} = 3.67$, S.D. = 0.68)

กิตติกรรมประกาศ

ขอนอบน้อมระลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ อันเป็นที่พึ่งสูงสุดของผู้วิชัย กราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ได้มีบุญมาพบพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถือได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาของประเทศไทย ที่ได้มอบโอกาสให้ผู้วิชัยได้เข้ามาศึกษาและเรียนรู้

กราบขอบพระคุณ พระธรรมวัชรบัณฑิต, ศ.ดร. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และพระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร. คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เจริญพรขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และตลอดจนถึงคณาจารย์ทุกรูปทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้วยความเมตตาเอื้ออาทรยิ่งนัก

เจริญพรขอบคุณ รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม ประธานกรรมการควบคุมดัชนีพนธ์ และ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม กรรมการควบคุมดัชนีพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลา ช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้เนื้อหาของการวิจัยมีความถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เจริญพรขอบคุณคณะกรรมการสอบป้องกันดัชนีพนธ์ ได้แก่ ผศ.ดร.วิจิตรา ศรีสอน ประธานกรรมการสอบป้องกันดัชนีพนธ์ รศ.ประณต นันทิยะกุล รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์ รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม และ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม

เจริญพรขอบคุณคณะกรรมการสอบดัชนีพิจารณา ได้แก่ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์ รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม และ ผศ.ดร.ยุทธนาปราณีต

เจริญพรขอบคุณคณะกรรมการสอบหัวข้อและโครงร่างดัชนีพนธ์ ได้แก่ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล และ รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

เจริญพรขอบคุณผู้เชี่ยวชาญการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ รศ.ประณต นันทิยะกุล รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์ รศ.ว่าที่ พ.ต. ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล และอาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ

เจริญพรขอบคุณผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึก และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่มเฉพาะทุกท่านในการทำวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ตลอดจนถึงกัลยาณมิตรที่คอยให้กำลังใจสนับสนุนอยู่เคียงข้างเสมอมาทุกท่าน ขอขอบคุณห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย และแหล่งสืบค้นฐานข้อมูลดัชนีพนธ์ออนไลน์ทุกแห่ง ที่มีส่วนสำคัญในข้อมูลเอกสารอ้างอิงของการทำงานดัชนีพนธ์ฉบับนี้

ผู้วิจัยขออุทิศคุณงามความดีและคุณประโยชน์ที่เกิดจากงานดัชนีพนธ์ฉบับนี้ ถวาย เป็นพุทธานุชา ธรรมานุชา สังฆานุชา บูชาคุณครูอุปัชฌาย์อาจารย์ และบูชาพระคุณบิดา-มารดา (คุณพ่อทองหาญ ทองดี และคุณแม่ยุพิน ทองดี) ตลอดจนท่านผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)

๒ กันยายน ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฏ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๖
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๖
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๖
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๗
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๐
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๑
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ	๑๑
๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง	๑๖
๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร	๒๓
๒.๔ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	๒๗
๒.๕ หลักพุทธธรรม : สังคหวัตถุ ๔	๔๙
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๕๒
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖๑
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๑
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๘๒
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๘๒
๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๘๒
๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ	๘๕

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ ๔	๙๒
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
๔.๑ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๙๓
๔.๒ กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๑๑๗
๔.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตาม หลักสังคหัตถ์ ๔	๑๒๓
๔.๔ ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๑๕๓
๔.๕ องค์กรความรู้	๑๕๕
๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๕๕
๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๖๕
บทที่ ๕	๑๗๐
สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๑๗๑
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๘๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๘๗
๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๘๗
๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๑๘๘
๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	๑๘๙
บรรณานุกรม	๒๐๐
ภาคผนวก	๒๐๙
ภาคผนวก ก	๒๑๐
ภาคผนวก ข	๒๒๓
ภาคผนวก ค	๒๒๖
ภาคผนวก ง	๒๓๐
ภาคผนวก จ	๒๓๒
ภาคผนวก ฉ	๒๓๔
ภาคผนวก ช	๒๔๐
ภาคผนวก ซ	๒๔๕
ภาคผนวก ฌ	๒๕๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ก	ประมวลภาพจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
ประวัติผู้วิจัย	๒๕๕ ๒๕๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	แสดงตารางสังเคราะห์ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ	๑๕
๒.๒	สรุปความหมายของการเมือง	๒๒
๒.๓	แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร	๒๖
๒.๔	แนวความคิด ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง	๔๘
๒.๕	แสดงตารางสังเคราะห์หลักสังคหวัตถุ ๔	๕๑
๒.๖	แสดงตารางจำนวนตำบล/หมู่บ้าน/เทศบาล/อบต.	๕๓
๒.๗	แสดงจำนวนประชากรแบ่งตามสถานภาพและจำนวนบ้าน	๕๔
๒.๘	รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	๕๖
๒.๙	แสดงการแบ่งเขตการเลือกตั้งตามท้องที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง	๕๙
๒.๑๐	แสดงเขตการเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วยอำเภอพระนครศรีอยุธยา และอำเภออุทัย	๖๐
๒.๑๑	แสดงเขตการเลือกตั้งที่ ๒ ประกอบด้วยอำเภอท่าเรือ อำเภอภาชี อำเภอบางปะหัน อำเภอ นครหลวง อำเภอมหาราช และอำเภอบ้านแพรก	๖๐
๒.๑๒	แสดงเขตการเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบด้วยอำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร และอำเภอวังน้อย	๖๐
๒.๑๓	แสดงเขตการเลือกตั้งที่ ๔ ประกอบด้วยอำเภอลาดบัวหลวงอำเภอเสนาอำเภอฟักไห้ อำเภอ บางบาล และอำเภอบางซ้าย	๖๐
๒.๑๔	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	๖๙
๒.๑๕	แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับสังคหวัตถุ ๔	๗๗
๓.๑	แสดงตารางการสุ่มประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง	๘๖
๔.๑	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร	๙๘
๔.๒	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา	๑๐๓
๔.๓	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย	๑๐๙
๔.๔	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้ คติวิเคราะห์ แยกแยะอย่างมี วิจารณญาณ	๑๑๕
๔.๕	จำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล	๑๑๗
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมืองโดยรวม	๑๑๙
๔.๗	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	๑๑๙

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๘	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านทาน (การให้)	๑๒๘
๔.๙	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)	๑๓๓
๔.๑๐	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านอติจริยา (การประพฤติประโยชน์)	๑๓๘
๔.๑๑	ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)	๑๔๔
๔.๑๒	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม	๑๔๖
๔.๑๓	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๑๔๖
๔.๑๔	ผลสรุปการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	๑๕๑

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐ	๒๒
๒.๒	แบบจำลองการสื่อสารทางการเมือง	๓๖
๒.๓	แบบจำลองการสื่อสารทางการเมือง	๓๗
๒.๔	แบบจำลองการสื่อสารทางการเมือง	๓๘
๒.๕	แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่	๓๙
๒.๖	แบบจำลองการสื่อสารพื้นฐาน	๔๐
๒.๗	ตัวแปรตัวที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระข่าวสาร	๔๓
๒.๘	แนวคิดผู้รักษาประตูข่าว	๔๔
๒.๙	ปรากฏการณ์วงเกลียวแห่งความเจียบังัน	๔๕
๒.๑๐	กรอบแนวคิดในการวิจัย	๘๑
๔.๑	ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร	๙๗
๔.๒	ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา	๑๐๒
๔.๓	ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย	๑๐๘
๔.๔	ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ	๑๑๔
๔.๕	ด้านทาน (การให้)	๑๒๗
๔.๖	ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)	๑๓๒
๔.๗	ด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์)	๑๓๗
๔.๘	ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)	๑๔๓
๔.๙	องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๕๖
๔.๑๐	องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๑๖๖

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎก ภาษาบาลี/พระไตรปิฎก ภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๘. หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธวรรคปาลี ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐, ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๘ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมังคลวิสาสินี สีลขันธวรรคอรรถกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

คำย่อ		พระสุตตันตปิฎก ชื่อคัมภีร์	ภาษา
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต	(ไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์	(ไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

การสื่อสารทางการเมืองเป็นกระบวนการพิเศษ ที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองและทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมการเมืองการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองจากระบบการเมืองหนึ่งไปยังอีกส่วนหนึ่ง และถ่ายทอดระบบสังคมกับระบบการเมืองประเด็นสำคัญของการสื่อสารที่ประสบความสำเร็จ ก็คือสามารถสื่อสารให้อีกฝ่ายได้รับข่าวสารได้แจ่มชัด แต่บ่อยครั้งเกิดปัญหาในการสื่อสาร ผู้ส่งข่าวสารไม่สามารถส่งเนื้อหาข่าวสารได้แจ่มชัด จนทำให้เกิดความเข้าใจผิด โดยเฉพาะการสื่อสารทางการเมือง^๑ หลายปีที่ผ่านมา มีความขัดแย้งในสังคมไทยทำให้สังคมได้ตระหนักและเริ่มกล่าวถึงเครื่องมือที่จะเชื่อมโยงสังคมไทยให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติมีความสุข ดังจะเห็นได้จากกลุ่มคนในประเทศต่าง ๆ ที่พัฒนาตนเองเข้าสู่ประเทศที่พัฒนาทั้งระบบเศรษฐกิจและการเมือง ได้ให้การยอมรับอย่างกว้างขวางในการนำการสื่อสารมาเป็นเครื่องมือ (Tool) และวิธีการ (Means)^๒ เพื่อนำมาพัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงและสร้างความสำเร็จก้าวหน้าทั้งต่อปัจเจกบุคคล องค์กร สังคมและประเทศชาติ แม้ว่าการสื่อสารถูกนำมาเป็นเครื่องมือที่สำคัญทางการเมืองระหว่างประชาชนกับรัฐบาลและรัฐบาลกับประชาชน แต่ส่วนหนึ่งที่ทำให้ “ความขัดแย้ง” ขยายตัวขึ้น หรือลดระดับความรุนแรงลงในสังคม ที่สำคัญประการหนึ่งคือ สื่อมวลชน ที่มีส่วนในการขยายระดับความรุนแรงของความขัดแย้ง^๓ ทุกฝ่ายเริ่มให้ความสำคัญการสื่อสารที่จะนำสังคมไปสู่การพัฒนา

สื่อสารมวลชนจึงมีพลังอำนาจมากในการแพร่กระจายข่าวสาร ความคิด ความเชื่อ อุดมการณ์ ที่เป็นกลไกสำคัญทั้งในการต่อต้านและสนับสนุนต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม รวมทั้งสนับสนุนระบบเศรษฐกิจการเมือง การสื่อสารเป็นกระบวนการหนึ่งที่ได้ครอบงำสังคมเอาไว้ซึ่งอาจครอบงำไปทางลบหรือบวกก็ได้ สังคมจะสันติสุขสมานฉันท์ หากมีการสื่อสารในทางบวก สังคมจะขัดแย้งหากมีการสื่อสารไปในทางลบ การตระหนักถึงวัฒนธรรมการดำรงชีวิตประจำวัน มีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมอุดมการณ์ทางการเมืองของคนในสังคมจากการแพร่กระจายข่าวสาร ที่กลายเป็น

^๑ ลิขิต ชีระเวทิน, “การพูดจาเพื่อการสื่อสารของมนุษย์”, Prof. Dr. Likhith Dhiravegin, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://www.dhiravegin.com./detail.php?_id=0008000 [๒ ธันวาคม ๒๕๕๗].

^๒ พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส, พระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๑๔๘.

^๓ คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริง (คอป.), โครงการศึกษาวิจัยรากเหง้าของความขัดแย้งสู่ทางออกเพื่อความปรองดอง, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี เอส พรินติ้ง แอนด์ ดีไซน์ จำกัด, ๒๕๕๕), หน้า ๑๘๖.

เครื่องมือในการควบคุมความคิดทางการเมืองของคนในสังคม (Political Control) จนนำไปสู่ความขัดแย้งตามมา^๔

การสื่อสารทางการเมือง คือ กระบวนการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารการเมือง กิจกรรมที่เผยแพร่ทั่วไป จากคนหนึ่งไปหาอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มคนกลุ่มหนึ่ง เพื่อให้อีกกลุ่มหนึ่งเข้าใจ เช่น การสื่อสารหลักการบริหารงานที่แปลกใหม่เข้ามาใช้ในการกำหนดโครงสร้างนโยบายและการบริหารประเทศ โดยการใช้แนวคิดการบริหารธุรกิจมาปรับใช้ในการบริหารบ้านเมือง มาใช้กับหน่วยงานราชการและประชาชน โดยส่งผลให้เกิดนโยบายสาธารณะที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างสูงจากประชาชน เป็นระยะเวลารวดเร็ว ที่สำคัญคือเป็นนโยบายประชานิยมที่ให้ผลประโยชน์โดยตรงแก่ชาวบ้านโดยไม่ต้องผ่านระบบอุปถัมภ์ของนักการเมืองในจังหวัด รวมทั้งนักการเมืองท้องถิ่น^๕ เป็นการสื่อสารทางการเมืองที่มีความสำเร็จประโยชน์เป็นอย่างสูง เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบ โดยผ่านช่องทางสื่อสาร เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือการสื่อสารออนไลน์

การสื่อสารในปัจจุบัน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อแนวใหม่ แบ่งเป็นสื่อกระแสหลัก และสื่อกระแสรอง ในยุคที่มนุษย์ใช้ข้อมูลสื่อสารในการติดต่อระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ ทำให้การสื่อสารรวดเร็ว ทันใจ ทันเหตุการณ์ และมีความจำเป็นที่ใช้โดยทั่วกันทุกที่ การใช้สื่อสารทางการเมืองจะเน้นในด้านการโฆษณาชวนเชื่อ ใช้นโยบายที่ทำให้ประชาชนเห็นด้วยคล้อยตาม แล้วเลือกตัวเอง พรรคพร้อมกับความคาดหวังในการทำตามสัญญา การสื่อสารจะใช้ภาษากายหรือใช้ภาพพูด หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “วจนภาษา” หมายถึง คำพูด และ “อวจนภาษา” การสื่อสารโดยท่าทาง การสื่อสารด้วยข้อมูลที่เป็นจริง หรือข้อมูลอันเป็นเท็จ การสื่อสารซึ่งเป็นการสื่อสารที่มาพร้อมเทคโนโลยีสมัยใหม่นั้นคือ อินเทอร์เน็ต การวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีและรวมถึงคุณลักษณะของสื่อ เพื่อที่จะควบคุมให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพ^๖ องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารทางการเมือง องค์ประกอบของยุทธศาสตร์การสื่อสารตามแนวคิดของลาสเวล คือ ๑) ผู้ส่งสาร หมายถึง นักการเมือง พรรคการเมือง องค์กรสถาบัน และโครงสร้างการปกครองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ นโยบาย โครงการ หรือกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นจากผู้ส่งสารข้างต้นเป็นหลัก

แนวคิดการสื่อสารทางการเมืองแท้จริงแล้วถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในทางการเมือง ตั้งแต่สมัยกรีกโบราณ ในรูปของวาทวิทยา ในงานเขียนเรื่อง Apologia ของเพลโต (Plato) ได้แสดงให้เห็นถึงถ้อยคำของโสเครติส (Socrates) ที่กล่าวตอบโต้ศาลแห่งนครรัฐเอเธนส์ในการกล่าวแก้ให้ตนเองพ้นผิดจากข้อกล่าวหาว่า กระทำการยุยงปลุกปั่นเยาวชนให้หลงผิดและสร้างความคิดอันวิปริตขึ้นในสังคม (Irony) การใช้ถ้อยคำที่เลือกสรรในการสั่งสอน กล่าวแก้และตอบโต้ทางการเมือง อาจ

^๔ ธนชาติ ธรรมโชติ, “การสื่อสารเพื่อสารสันติภาพในการลดข้อขัดแย้ง”, ประชาไท, [ออนไลน์], <http://www.prachatai.com/journal/2011/04/34014> [๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๗].

^๕ อเนก เหล่าธรรมทัศน์, กษิณา-ประชานิยม: ความหมาย ปัญหา ทางออก, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕๗.

^๖ Lasswell, Harold D., “The Structure and Function of Communication in Society”, *The Communication of Idea*, (New York: Harper and Row Publishers, 1984), p. 125.

เป็นการสื่อสารทางการเมืองที่มีข้อจำกัดจากเทคโนโลยีทางการสื่อสารในอดีต แต่เป้าหมายของการสื่อสารมิได้ผิดแผกแตกต่างไปจากเป้าหมายของการสื่อสารในปัจจุบันได้^๗

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะไร้เสถียรภาพ หากบุคคลหรือสมาชิกที่เป็นพลเมืองของสังคมขาดแบบแผนของความเชื่อที่ศรัทธาและค่านิยมที่เป็นประชาธิปไตย โดยความเป็นพลเมือง (Citizenship) มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ประชาธิปไตยจะประสบความสำเร็จได้ มิใช่เพียงแต่มีรัฐธรรมนูญแต่ประชาชนจะต้องเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยด้วย^๘ กล่าวคือ มีสมาชิกของสังคมที่ใช้สิทธิเสรีภาพ โดยมีความรับผิดชอบ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง เคารพกติกา แต่ในขณะเดียวกันการทำรัฐประหารในเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ถือเป็นเหตุที่ทำให้การพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยต้องถดถอย เนื่องจากภายหลังรัฐประหาร โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่มีพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นหัวหน้าคณะ คสช. มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. ๒๕๕๗ ขึ้น พร้อมแต่งตั้งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ สภาปฏิรูปแห่งชาติ และคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรต่อมาสภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงลงมติเห็นชอบให้ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๙ ของไทย ในปีพ.ศ. ๒๕๕๘ การบริหารประเทศภายใต้อำนาจตามความในมาตรา ๔๔ ทำให้ประชาชนอยู่ในสภาวะถูกปิดกั้นในสิทธิและเสรีภาพการแสดงออก ประชาชนต้องปฏิบัติตามคำสั่ง บางประกาศมีการละเมิดสิทธิความเป็นพลเมือง เช่น การเรียกบุคคลเข้ารายงานตัว การเอาพลเรือนขึ้นศาลทหาร หรือการห้ามชุมนุมและเคลื่อนไหวทางการเมือง แม้ต่อรัฐบาลกำหนดวันเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ประชาชนออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้ง แต่กฎ ระเบียบ การเลือกตั้งมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต

การสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันกล่าวได้ว่า ความขัดแย้งมาจากหลายมิติ แต่มีตัวแปรสำคัญที่แฝงตัวอยู่เบื้องหลังของวิกฤตการณ์สื่อสารทางการเมืองได้แก่ประเด็น “การสื่อสาร” ขบวนการความแตกแยกทางสังคมที่นำพาประชาชนในสังคมไทยไปจ่อที่ขอบเหวแห่งมิลลิศัญญ์กิลียูค^๙ เป็นการสื่อสารแสดงเสรีภาพคำพูดทางความคิดเห็น (Free Speech) สร้างคำพูดด้วยความเกลียดชัง (Hate Speech) คำพูดที่บิดเบือน (Distorted Speech) และมีคำพูดที่มีอคติ (Biased Speech) ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างลึกซึ้งจนขยายผลสู่ความขัดแย้งและใช้ความรุนแรงในที่สุด^{๑๐} การสื่อสารทางการเมืองในสังคมไทย โดยเฉพาะการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การสื่อสารผ่าน

^๗ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด์ พริ้นติ้ง , ๒๕๔๕), หน้า ๒๖-๒๗.

^๘ ถวิลวดี บุรีกุล และรัชติ์แสงมหะหมัด. ค่านิยม วัฒนธรรม และอุดมภูมิประชาธิปไตยไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗), หน้า ๕.

^๙ ประเวศ วะสี, “สิ่งที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่ควรทำ ๑๐ ประการ”, คมชัดลึก, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <http://www.komchadluek.net/detail/20110630/101798/.html> [๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗].

^{๑๐} พระมหาพรชชา ธมมทาโส, การจัดการความขัดแย้งอย่างสันติวิธีและการสื่อสารทางการเมืองในภาวะวิกฤต, การสื่อสารทางการเมืองหน่วยที่ ๑๓, (นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๙).

สื่อมวลชนนับว่ามีความสำคัญมาก^{๑๑} ยิ่งในยุคปัจจุบันที่มีการพัฒนาด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร ทำให้มีความสะดวกรวดเร็วจนมีการกล่าวขานสังคมปัจจุบันว่าเป็น “สังคมแห่งการสื่อสาร” (The Communication Society)^{๑๒}

การสื่อสารทางการเมืองในสถานการณ์ปัจจุบันได้ขยายความขัดแย้งจนเป็นประเด็นปัญหาไปสู่การใช้ความรุนแรง จากการศึกษาข้อมูลของประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่ นับถือพระพุทธศาสนาเป็นอันดับหนึ่งกว่า ๘๔% หลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงคำสอนที่เกี่ยวข้องกับ “คำพูด” ที่เรียกว่า “วจีสัจจิต”^{๑๓} ซึ่งเป็นหลักธรรมการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการพูด ดังที่พระพุทธองค์ทรงให้หลักคำสอนในเรื่องเกี่ยวกับการพูดว่าจะต้องเป็น “วจีสัจจิต” ประกอบด้วยคำพูดที่เป็นความจริง พูดประสานสามัคคี พูดไม่ระคายหูหน้าฟัง และพูดจา มีหลักฐานอ้างอิงน่าเชื่อถือ ซึ่งว่าจากหลักคำสอน พระพุทธองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของคำพูดเป็นสำคัญ จึงได้มี หลักธรรมคำสอนไว้ในพระไตรปิฎกเกี่ยวกับคำพูดไว้ในบริบทต่างๆ แม้ว่ากาลเวลาผ่านมายาวนาน หลักคำสอนในพระพุทธศาสนายังคงมีคุณค่าสำคัญ เกี่ยวกับการสื่อสารมากมาย จากที่ปรากฏหลักฐานในพระไตรปิฎก ดังที่จะกล่าวถึงในรายละเอียดใน งานวิจัยนี้เกี่ยวกับ “การสื่อสารด้วยคำพูด/ถ้อยคำ” การศึกษาข้อมูลได้ปรากฏหลักฐานความขัดแย้ง ทางด้านความคิด ทศนคติเฉกเช่นเดียวกัน มิได้มีความแตกต่างจากยุคปัจจุบันแต่อย่างใด แต่กระนั้น ก็ยังสามารถดำรงความเป็นประเทศปกครองสืบต่อมาได้ยาวนาน อาจกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งเหตุผลและเป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางวงการนำแนวทางการสื่อสารของพระพุทธองค์มาประยุกต์ใช้กับสภาวะสังคมปัจจุบันในความขัดแย้งทางการเมือง เป็นอีกหนทางเลือกที่สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนาให้ความสำคัญในความเป็นมนุษย์ไม่เบียดเบียนทำร้ายกัน ให้ความเคารพ ให้เกียรติเพื่อนมนุษย์ร่วมโลกที่อาศัยอยู่ร่วมกันสื่อสารด้วยความเข้าใจ มีความรัก ความเมตตาปรารถนาดีต่อเพื่อนมนุษย์ในการสร้างสันติสุข ดังที่ พระพุทธศาสนาได้ให้ “แนวทางแห่งสันติ” เพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข ซึ่งไม่เป็นเพียงแต่ความสงบสุขภายนอกเท่านั้นแต่ยังให้ความสงบสุขภายในใจที่ยั่งยืน

จากสภาพปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองที่มีตัวแปรการสื่อสารที่ขยายความขัดแย้งไปสู่ความรุนแรง เป็นการสื่อสารเพื่อสร้างความเกลียดชังนำไปสู่ความรุนแรงทางการเมืองในสังคมไทยปัจจุบัน ดังนั้นงานนี้จึงมุ่งเน้นที่จะบูรณาการหลักการทางพระพุทธศาสนาเพื่อไปสู่วิธีการสร้างรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองที่น่าไปปฏิบัติได้จริง ตระหนักรู้ถึงการสื่อสารอย่างไร ให้ตื่นรู้ ใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญกับสถานการณ์จริงที่จะไม่จุดประกายความขัดแย้งให้ขยายออกไปในสังคม ไม่ได้หมายความว่าในสังคมบ้านเมืองจะไม่มี ความขัดแย้งทางคำพูด ตราบใดที่เป็นสังคมมนุษย์ของการอยู่ร่วมกันก็จะยังคงมีอยู่ต่อไป แต่ความขัดแย้งนี้จะไม่นำไปสู่ความรุนแรงแตกแยกความสามัคคี แต่สามารถอยู่ร่วมกันในความต่างอย่างสันติ ผู้วิจัยได้เสนอ “การบูรณาการหลักพุทธธรรม

^{๑๑} ปราณี สุรสิทธิ์, การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเพื่อการสื่อสาร, (กรุงเทพมหานคร : แพลนพริ้นตัง, ๒๕๕๓), หน้า ๑๕๒.

^{๑๒} พุทธิสาณ ชุมพล ม.ร.ว., ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๖), หน้า ๑๙๔.

^{๑๓} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๘๖/๘๘.

เพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” นำไปสู่การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์อยู่ร่วมกันอย่างสุขสงบ

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้นมีเขตเลือกตั้ง ๔ เขต หน่วยเลือกตั้ง ๑,๐๒๓ หน่วย มีประชากรรวมทั้งหมดจำนวน ๘๑๓,๘๕๒ คน ที่มีสิทธิเลือกตั้งจำนวน ๖๔๙,๔๒๖ คน^{๑๔} ประเด็นปัญหาการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ที่ผ่านมามีได้ว่ามีกระบวนการที่ดีในการพัฒนา แต่อาจจะมีบางประเด็นที่ยังต้องมีการพัฒนาให้ดีขึ้นตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญเกิดผลได้จริงในทางปฏิบัติ ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐอาจยังคงไม่สามารถดำเนินการบริหารราชการแผ่นดินตามอำนาจหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความโปร่งใส (Transparency) ความร่วมมือ (Collaboration) และการมีส่วนร่วมของประชาชน (Participation) โดยการดำเนินการตามหลักการดังกล่าวจะนำไปสู่การเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐโดยยึดเอาประชาชนเป็นที่ตั้ง (E-Government for the People)

การสื่อสารตามแนวพระพุทธศาสนาหรือสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคมและการเมืองซึ่งที่ผ่านมามีแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองรวมถึงหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ซึ่งพระพุทธเจ้าให้ความสำคัญกับการสื่อสารหรือการใช้วาจาตั้งแต่เริ่มแรกของการประกาศพระศาสนา นั่นคือหลัก “วาจาสุภาสิต” หรือ “สัมมาวาจา” ซึ่งเป็นองค์ธรรมในมรรคมีองค์ ๘ ประการ เป็นหนึ่งในอุดมการณ์ ๔ ในโอวาทปาฏิโมกข์ขณะที่วงการสื่อสารทางการเมืองในการประพฤติปฏิบัติก็ไม่วายที่จะตกเป็นเครื่องมือในการนำไปสร้างความขัดแย้ง เพราะฉะนั้น จึงควรที่จะมีเครื่องมือใหม่เป็นตัวช่วยในการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองไทยสร้างสังคมให้เกิดสันติสุขการหวนกลับมาพิจารณาทบทวนภูมิปัญญาความรู้เกี่ยวกับแนวทางการสื่อสารตามแนวพระพุทธศาสนาในสังคมไทย แม้จะเกิดขึ้นในยุคพุทธกาลก็ตาม แต่ยังคงไว้ซึ่งคุณค่าและประโยชน์ซึ่งเป็นความจริงแท้ที่ไม่ขึ้นอยู่กับกาลเวลา จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้ศึกษาเพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาอันเกี่ยวเนื่องกับการสื่อสารที่เกิดขึ้นในปัจจุบันเพื่อให้สังคมเป็นไปในทางที่มีประโยชน์ก่อให้เกิดสันติสุข

หลักพุทธธรรมเป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ให้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข โดยการประยุกต์เข้ากับสถานการณ์ในปัจจุบันในการแก้ปัญหาทางการเมือง การปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น ควรมีการให้ร่วมมือประสานงาน มีคำพูดที่สุภาพไพเราะ มีความรับผิดชอบร่วมกันประพฤติตนเป็นประโยชน์ และมีความเป็นกลางวางตนสม่าเสมอ ซึ่งในแนวทางปฏิบัติดังกล่าว อยู่ในหลักสังคหัตถ์ ๔ การปฏิบัติตามหลักพุทธธรรมดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองให้ประชาชนได้สามารถสื่อสารทางการเมืองได้อย่างกว้างขวาง และมีความรู้สึกความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย มีสิทธิหน้าที่ร่วมกันเปรียบได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองนั้นคือได้ทำหน้าที่ทางการเมืองที่มั่นคงสำหรับประชาชน

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา แนวคิด ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง กระบวนการสื่อสารทางการเมือง และแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มีโอกาสในการสื่อสารทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

^{๑๔} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, การเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, (ข่าวประชาสัมพันธ์ : ฉบับที่ ๑,๒ ปี ๒๕๖๒), หน้า ๑-๔.

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอย่างไร

๑.๒.๒ กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีอะไรบ้าง

๑.๒.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓.๒ เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๓.๓ เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีขอบเขตการวิจัยดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ต้องศึกษาไว้ ดังนี้ โดยศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมืองประกอบด้วย^{๑๕} ๑) ผู้ส่งสาร (Sender) ๒) สาร (Message) ๓) สื่อหรือช่องทาง (Channel) และ ๔) ผู้รับสาร (Receiver)

หลักพุทธธรรมสำหรับส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง ประกอบด้วย หลักสังคหัตถ์ ๔ คือ^{๑๖} ๑) ทาน (การให้) ๒) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ๓) อัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) และ ๔) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

^{๑๕} David K. Berlo อังโน นันทนา นันทวโรภาส, สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมสมีเดีย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๕.

^{๑๖} อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๒๕๖.

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๑) ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขต (จำนวน ๑๖ อำเภอ) ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๔๙,๔๒๖ คน^{๑๗}

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้ให้ข้อมูลหลักด้านการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) คือผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง โดยผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๒๐ รูปหรือคน ได้แก่

๑. กลุ่มนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา	๕ รูป
๒. กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์	๕ คน
๓. กลุ่มสื่อมวลชน	๔ คน
๔. กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ	๓ คน
๕. กลุ่มผู้บริหารหรือผู้นำท้องถิ่น	๓ คน

๓) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) หมายถึง เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในการนี้ด้วยรูปแบบการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จะเป็นไปในลักษณะของการประชุมกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงและข้อมูลตรงตามที่กำหนดไว้ หรือเป็นข้อค้นพบใหม่ ซึ่งเกิดจากการสนทนาโดยมีประเด็นปัญหาที่เจาะจงกับกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น ๙ รูปหรือคน ทั้งนี้กลุ่มประชากรที่กล่าวมาได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนดเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น การจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จึงเป็นไปในลักษณะของการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขตการเลือกตั้ง ได้แก่ เขตที่ ๑ อำเภอพระนครศรีอยุธยาและอำเภอกุทัย เขตที่ ๒ อำเภอท่าเรือ อำเภอภาชี อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง อำเภอมหาราชและอำเภอบ้านแพรก เขตที่ ๓ อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร และอำเภอวังน้อย เขตที่ ๔ อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอเสนา อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาลและอำเภอบางซ้าย

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมเป็นระยะเวลา ๑๘ เดือน

๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การบูรณาการ หมายถึง การผสมผสานระหว่างกระบวนการสื่อสารทางการเมืองกับหลักพุทธธรรม คือ กระบวนการสื่อสารทางการเมืองกับหลักสังคหวัตถุ ๔ ประการ เพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

^{๑๗} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, การเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร, (ข่าวประชาสัมพันธ์ : ฉบับที่ ๑,๒ ปี ๒๕๖๒), หน้า ๑-๔.

หลักสัจจกัณฑ์ ๔ หมายถึง หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคน และประสานหมู่ชนไว้ให้มีความสามัคคีกันประกอบด้วย

๑) ทาน (การให้) คือ ให้ปัน ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือ สงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือ ทรัพย์สิน สิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา

๒) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) คือ พูดอย่างรักกัน กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ตรงหรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓) อัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) คือ ทำประโยชน์แก่กัน ช่วยเหลือด้วยแรงกาย และชวนช่วยช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) คือ เอาตัวเข้าสมาน ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอทั้งต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุข ร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไข้ปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิการเลือกตั้งอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้ง ๔ เขต (จำนวน ๑๖ อำเภอ) ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๔๙,๔๒๖ คน

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย ๑) ผู้ส่งสาร (Sender) ๒) สาร (Message) ๓) สื่อหรือช่องทาง (Channel) และ ๔) ผู้รับสาร (Receiver)

ผู้ส่งสาร (Sender) หมายถึง คุณลักษณะของผู้ส่งสาร ๕ ประการดังนี้

๑) ทักษะในการสื่อสาร หมายถึง ความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจ

๒) ทักษะคติ หมายถึง วิธีคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งทักษะคติในการสื่อสาร ประกอบด้วย ทักษะคติต่อตนเอง ทักษะคติต่อประเด็นของการสื่อสาร ทักษะคติต่อผู้รับสาร และทักษะคติต่อสภาพแวดล้อมที่ดำรงอยู่ในขณะที่สื่อสาร

๓) ความรู้ของผู้ส่งสาร เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้ส่งสารจะต้องรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งต้องวิเคราะห์ ผู้รับสาร ให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งก่อนที่จะทำการสื่อสาร

๔) ระบบสังคม เป็นตัวกำหนดบทบาทและพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ผู้ส่งสารจึงต้องเข้าใจระบบสังคม เพื่อที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับระบบ อันจะก่อให้เกิดการยอมรับของผู้รับสาร

๕) ระบบวัฒนธรรม หมายถึง วิธีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมของสังคมนั้น ๆ ซึ่งผู้ส่งสารต้องทำความเข้าใจ และไม่สื่อสารในลักษณะที่ขัดแย้งกับความเชื่อ ค่านิยม ของผู้รับสาร เพราะนอกจากจะไม่สามารถสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายแล้ว ยังอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้

สาร (Message) หมายถึง ปัจจัยของสารประกอบด้วย รหัส เนื้อหา และการจัดเสนอทั้ง รหัส เนื้อหา การจัดเสนอสารนั้นประกอบด้วยส่วนประกอบและโครงสร้าง ซึ่งเป็นความนึกคิด

ความคิด ทักษะคติ ภาพลักษณ์หรือข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งผู้ส่งข่าวสารต้องการที่จะส่งไปยังผู้รับข่าวสารที่กำหนดไว้ ข่าวสารนั้นอาจเป็นข้อความหรือคำพูด (Verb) หรือการใช้สัญลักษณ์ (Non-verbal) หรือใช้ทั้งสองอย่างร่วมกัน

สื่อหรือช่องทาง (Channel) หมายถึง มีความหมาย ๓ ประการ คือ ๑) สื่อ หมายถึง การเข้ารหัสและการถอดรหัส ๒) สื่อ หมายถึง สิ่งที่น่าสาร เช่น คลื่นแสง คลื่นเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น และ ๓) สื่อ หมายถึง พาหะสิ่งที่น่าสาร เช่น อากาศ เป็นช่องทางที่จะนำไปสู่ประสาทความรู้สึกรหัสหรือการถอดรหัสของผู้รับสาร อันได้แก่ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น และการลิ้มรส ทั้งนี้สื่อหรือช่องทางที่ข่าวสารถูกส่งผ่านช่องทางการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ การติดต่อระหว่างบุคคล ซึ่งอยู่ในรูปแบบสนทนาทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การสนทนา ระหว่างพนักงานขายกับลูกค้า เป็นต้น และการติดต่อสื่อสารโดยไม่ใช้บุคคล เป็นรูปแบบการใช้สื่อมวลชน (Mass Media) ได้แก่ สื่อกระจายเสียง เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ รวมถึงสื่อเฉพาะกิจ เช่น แค็ตตาล็อก แผ่นพับ เป็นต้น

ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง ปัจจัยของผู้รับสารประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทักษะคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม ประกอบด้วย ๔ ประการ ดังนี้

๑) ความสามารถและความชำนาญในการสื่อสาร (Communication Skill) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญในการถอดรหัสสาร (Decoder) อันได้แก่ ความสามารถในการอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความ ของผู้รับสาร

๒) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่ผู้รับสั่งสมมาจากประสบการณ์หรือจากการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่อาจเป็นทั้งความรู้ในแง่วิชาการหรือความรู้ในด้านอื่น ๆ

๓) ทักษะคติ (Attitudes) หมายถึง การรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นที่บุคคล มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเป็นความคิดเห็น หรือความรู้สึกที่ลึกซึ้งแน่นหนา เปลี่ยนแปลงได้ยาก เช่น ความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง รูปแบบการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกอบรมสั่งสมมานาน เป็นต้น

๔) ระบบสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับสาร (Social and Cultural System) เนื่องจากผู้รับสารเป็นบุคคลเช่นเดียวกับผู้ส่งสาร และอาศัยอยู่ในสังคมที่มีระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อความรู้ ประสบการณ์ ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะคติ และพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งอิทธิพล ของความเป็นกลุ่มก็จะมีผลต่อสิ่งเหล่านี้ด้วยเช่นเดียวกัน บุคคลที่อยู่ในระบบสังคมวัฒนธรรม ที่แตกต่างกันย่อมมีความขึ้นชอบมีการคัดเลือกข้อมูลข่าวสารหรือมีการรับข่าวสารที่แตกต่างกันไป ระบบสังคมและวัฒนธรรมนี้ก็จัดเป็นอีกส่วนหนึ่งของผู้รับสารจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษา วิเคราะห์ผู้รับสารก่อนเสมอเพื่อจัดกระบวนการสื่อสารให้เหมาะสมกับการสื่อสาร

การสื่อสารที่อยู่บนข้อเท็จจริง การสื่อสารที่สร้างสรรค์ การสื่อสารที่อยู่บนหลักการของเหตุผล และการสื่อสารที่ประชาชนยอมรับ หมายถึง หลักการสำคัญของการสื่อสารที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๗ ประการ ดังนี้

๑) ความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (Credibility) การสื่อสารที่จะได้ผล สารจะต้องมีความถูกต้อง และผู้ส่งสารควรจะเป็นผู้นำเชื่อถือ เป็นผู้มีความรู้หรือเชี่ยวชาญ มีความน่าไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับของผู้รับสาร

๒) ความเหมาะสมกับกาลเทศะ (Context) คือ เนื้อหาสาระที่ใช้ในการสื่อสารต้องสอดคล้องกลมกลืนไม่ขัดกับวัฒนธรรมและสังคม สิ่งแวดล้อม บุคคล เวลา และสถานที่

๓) เนื้อหาสาระ สารที่ส่งต้องมีเนื้อหาสาระ (Content) เป็นประโยชน์มีคุณค่าและสำคัญต่อผู้รับ รวมทั้งเหมาะสมและสอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของผู้รับให้มากที่สุด และก่อให้เกิดความหมายบางอย่างแก่ผู้รับ มีความเข้าใจความหมายเพื่อเป็นปัจจัยในการนำข่าวสารนั้นไปประพฤติปฏิบัติ

๔) ความแจ่มแจ้งชัดเจน (Clarity) สารนั้นต้องง่าย มีความชัดเจนแจ่มแจ้งไม่คลุมเครือหรือตีความหมายได้หลายแง่ สามารถเห็นภาพจนได้ชัดเจน

๕) ความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (Continuity and Consistency) จะเป็นการย้ำเตือนความจำของผู้รับ แต่ต้องระวังมิให้เกิดความซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย และความต่อเนื่องต้องกระทำเป็นประจำกำหนดเวลาแน่นอน

๖) ช่องทางในการสื่อสาร (Channel) สื่อแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันในแต่ละสถานการณ์ ฉะนั้น ผู้ส่งสารควรเลือกช่องทาง หรือสื่อให้เหมาะสมกับผู้รับสารและสถานการณ์ในการสื่อสารรู้ว่าสื่อสารกับใคร อย่างไร เมื่อไร

๗) ความสามารถของผู้รับสาร (Capability of Audience) ผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของผู้รับ ทั้งทางด้านความรู้และการรับรู้ทางร่างกายและจิตใจ

๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๖.๑ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๖.๒ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการรับรู้กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๖.๓ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔

๑.๖.๔ ได้ผลการวิจัยที่เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อนำไปเป็นฐานข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองไทยให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ต่อไป

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยได้ดำเนินการศึกษา แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง หลักพุทธธรรมสำหรับการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ
- ๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง
- ๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร
- ๒.๔ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง
- ๒.๕ หลักพุทธธรรม : สังคหวัตถุ ๔
- ๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ

๒.๑.๑ ความหมายของการบูรณาการ

คำว่า “บูรณาการ” เป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษา เดิมใช้คำว่า “บูรณาการรวมหน่วย” เป็นคำบัญญัติให้ตรงกับคำว่า “Integration” ในภาษาอังกฤษ หมายความว่า การรวมหน่วยที่แยกๆ กันเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน เช่น หลักสูตรแบบบูรณาการรวมหน่วย^๑ บางท่านก็กล่าวว่า คำว่า “บูรณาการ” ยังมีคำอื่น ๆ ใน “ตระกูล” เดียวกันนี้อีกหลายคำ หรือจะเรียกว่าเป็นฐานคิดของคำว่า บูรณา โดยเฉพาะ คำว่า “องค์รวม” (Organism) หมายถึง ระบบชีวิต ซึ่งทุกส่วนล้วนสัมพันธ์อย่างแยกจากกันไม่ได้ เพราะเป็นหนึ่งเดียวกันทุกส่วน สัมพันธ์กันด้วยเซลล์เป็นล้านๆ ที่เกี่ยวพันกันและขึ้นต่อกันและกัน ทำให้ชีวิตดำรงอยู่และเป็นไปได้ เช่น คน สัตว์ พืช และสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย และ “องค์รวม” (Holistic) หมายถึงทั้งหมดของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สัมพันธ์กัน เป็นส่วนหนึ่งของกันและกันอย่างแยกกันไม่ได้ องค์รวมเป็นอะไรที่ใหญ่กว่า มากกว่าการเอาส่วนต่าง ๆ มารวมกัน เช่น คนเราไม่ใช้การเอาอวัยวะ ๓๒ ประการมารวมกันแล้วเป็นคน คนเป็นอะไรมากกว่านั้น ใหญ่กว่าองค์ประกอบทั้งหมดรวมกัน ดังนั้น คำว่า “บูรณาการ” เป็นกระบวนการที่อยากให้เกิดความสัมพันธ์แบบองค์รวม ให้ส่วนต่าง ๆ รวมกันเป็นหนึ่ง ประสานสัมพันธ์อย่างเป็นเอกภาพ ทำให้เกิดความสมบูรณ์

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๖๓๔.

จึงเป็นการนำส่วนต่าง ๆ มารวมกัน แต่ไม่ใช่รวมแบบกลไก แบบเครื่องจักร แต่แบบมีชีวิต แบบองค์ประกอบ มักใช้คำว่า “ผนึกพลัง” (synergy) เพื่ออธิบายการรวมกันเข้าในลักษณะนี้ ถ้ามีการประสานงานกันอย่างกลมกลืนก็จะเกิดพลังทวีคูณ^๒

คำว่า “บูรณาการ” ก็เป็นอีกคำหนึ่งที่ถูกนำมาใช้กันทางการบริหารกันแพร่หลาย นับแต่ผู้นำรัฐบาลชุดก่อนได้มีแนวนโยบายปรับปรุงแบบการปฏิบัติงานของผู้บริหารราชการ โดยเฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีลักษณะของ “การบูรณาการ” มากขึ้น โดยให้ยึดแนวทางการปฏิบัติงานในลักษณะของ CEO (Chief Executive Officer) ซึ่งภาคเอกชนเค้าทำกันอยู่ เพราะมองว่าเป็นการปฏิบัติงานที่ผู้นำองค์กร จะต้องเป็นได้มากกว่า “ผู้ออกคำสั่ง” หรือ “ผู้บังคับบัญชาสูงสุด” เรียกกลุ่มผู้ว่าราชการที่ปรับปรุงแบบการปฏิบัติงานว่า “ผู้ว่าฯ CEO” ฉะนั้น การนำคำ “บูรณาการ” ไปใช้นั้นมีหลากหลายลักษณะ ซึ่งก็แล้วแต่การตีความให้เหมาะสมกับการใช้งาน แต่โดยรวมแล้วมีจุดร่วมกันคือ “การบูรณาการ” เป็นการผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่มาบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนา หรือ ทำให้ดีขึ้น คุณลักษณะของผู้บริหารแบบบูรณาการ จึงต้องมีทั้งศาสตร์ คือความรู้ ภูมิปัญญา ความชำนาญ และมีศิลป์คือความสามารถในการประสานความสัมพันธ์ของคนและทรัพยากรในหน่วยงานอย่างเหมาะสม ให้สามารถปฏิบัติงานไปได้ด้วยความราบรื่นมีประสิทธิภาพ (efficiency) และเกิดประสิทธิผล (effective)^๓

คำว่า “บูรณาการ”(Integrate) มีความหมายโดยทั่วไปหรือแบบกว้าง คำว่า บูรณาการ จะหมายถึง การทำให้สมบูรณ์หรือการทำให้หน่วยย่อย ๆ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่อยู่กระจัดกระจายมารวมกันและมีความสัมพันธ์กัน มาร่วมกันทำหน้าที่อย่างผสมกลมกลืนเป็นองค์รวมหนึ่งเดียว ประสานกันเพื่อให้เกิดความครบถ้วนสมบูรณ์ในตนเอง ส่วนความหมายแบบแคบ ซึ่งเป็นการนำเอาศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ หลากหลายศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นศัพท์แสงทางวิชาการที่ถูกนำมาใช้ในด้านการศึกษา การเมือง ธุรกิจ และการบริหารจัดการโดยมีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้มากมาย กล่าวคือ การบูรณาการ คือ การผนวก การประสาน การเติมเต็ม การเชื่อมโยง การรวมกัน ร่วมกัน เป็นต้น แนวคิดการบูรณาการในทางการเมืองมุ่งที่จะทำให้องค์การระหว่างประเทศเป็นเสมือนครอบครัวใหญ่ ครอบครัวหนึ่ง โดยมีประเทศสมาชิกเปรียบเสมือนสมาชิกในครอบครัวเดียวกัน ทางด้านสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ความหมายไว้ว่า การบูรณาการ (Integration) หมายถึง การผสมกลมกลืนของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์และการวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญของสถาบันการบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันซึ่งการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายในระบบการจัดการ ผลการดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์^๔

^๒ เสรี พงศ์พิศ, “บูรณาการคืออะไร”, สยามรัฐ, (๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) : ๑๐.

^๓ จุรีวัลย์ ภักดีวุฒิ, บูรณาการคืออะไร, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/74693> [๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗].

^๔ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๕๓.

๒.๑.๒. แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ

๑) กลุ่มนักวิชาการด้านพุทธศาสนา

สำหรับทางพระพุทธศาสนาก็มีความพยายามที่จะใช้หลักพุทธธรรมมาอธิบายให้เข้ากับวิชาการสมัยมากขึ้นโดยที่พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้ให้คำนิยามคำว่า “บูรณาการ”(Integration) ค่อนข้างจะสอดคล้องกับราชบัณฑิตยสถานว่า “หมายถึง การนำสิ่งที่แยกกันมารวมเข้าเป็นอันเดียวกันจนเกิดองค์รวม (The whole) โดยท่านได้ยกประเด็นพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์มาอธิบายเพิ่มเติมว่า “ถ้าศรัทธาในพระพุทธศาสนากับปัญญาในทางวิทยาศาสตร์เป็นไปในทางเดียวกันคือส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันก็จะก่อให้เกิดองค์รวมที่สมบูรณ์ องค์รวมนี้แหละคือบูรณาการ และเนื่องจากวิทยาศาสตร์ครอบคลุมไปถึงศาสตร์สมัยใหม่ ที่อาศัยวิธีการทางวิทยาศาสตร์สร้างระบบความรู้ขึ้นมา เช่น ครุศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เราจึงสามารถบูรณาการพระพุทธศาสนาเข้ากับศาสตร์สมัยใหม่ด้วย^๕ซึ่งการบูรณาการพระพุทธศาสนากับวิชาการหรือศาสตร์สมัยใหม่ว่าวิธีการศึกษาแบบบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่จึงทำได้ ๒ วิธี คือ

วิธีที่ ๑ พุทธวิทยา (Buddhology) หมายถึง การปรับศาสตร์เข้าหาพระพุทธศาสนา คือใช้พระพุทธศาสนาเป็นตัวตั้ง และนำศาสตร์สมัยใหม่มาอธิบายเสริมพระพุทธศาสนา วิธีนี้ใช้องค์ความรู้ในศาสตร์สมัยใหม่มาอธิบายสนับสนุนพระพุทธศาสนาให้ดูทันสมัย และมีเหตุผลเป็นที่ยอมรับได้ง่ายขึ้น

วิธีที่ ๒ ธรรมวิทยา (Dhammology) หมายถึง การปรับพระพุทธศาสนาเข้าหาศาสตร์ คือ ใช้ศาสตร์สมัยใหม่เป็นตัวตั้ง และนำหลักศีลธรรมในพระพุทธศาสนาเพิ่มเติมเข้าไปในเนื้อหาของศาสตร์สมัยใหม่ ทั้งนี้ เพราะศาสตร์สมัยใหม่มุ่งแสวงหาความจริงโดยไม่สนใจเรื่องศีลธรรม การนำหลักศีลธรรมในพระพุทธศาสนาเพิ่มเติมให้กับศาสตร์เหล่านั้น ย่อมจะช่วยให้เกิดองค์รวมที่สมบูรณ์

นอกจากนี้ยังหมายรวมไปด้วยวิธีบูรณาการแบบนี้จึงเป็นการศึกษาแบบธรรมประยุกต์ ซึ่งหมายถึง การปรับใช้ธรรมให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยศาสตร์สมัยใหม่เป็นสะพาน วิธีการนอกจากจะทำให้ธรรมอภิปรัชชาคือไม่ล้ำสมัย เพราะสามารถปรับเข้ากับวิถีแห่งชีวิตของคนทุกยุคทุกสมัย แล้วยังจะเป็นการช่วยนำศีลธรรมกลับมาสู่โลกนี้อีกด้วย “ธรรมประยุกต์จะเกิดให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิต เนื่องจากธรรมเกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมของชีวิต ธรรมจึงไม่ใช่เรื่องไกลตัวแต่อย่างใด ผู้ที่นำธรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตอย่างสม่ำเสมอเห็นคุณค่าของพระพุทธศาสนา ประโยชน์นั้นแหละจะทำให้รักษาพระพุทธศาสนาอยู่คู่กับสังคมตลอดไป พระพุทธศาสนาจะอยู่รอดในสังคมใดก็ต้องปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในสังคมนั้น ในทำนองเดียวกัน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจะอยู่รอดในสังคมโลกด้วยการปรับตัวให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลกด้วยการสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา ความเป็นเลิศนี้จะเกิดไม่ได้ ถ้าไม่มีการบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ การดำเนินการในลักษณะนี้ย่อมถือว่าสอดคล้องกับปรัชญา

^๕ พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๔๙.

มหาวิทยาลัยที่ว่า จัดการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจ และสังคม”^๖

๒) กลุ่มนักวิชาการตะวันตก

วิธีคิดแบบบูรณาการที่น่าสนใจประกอบด้วย ๓ ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ ๑ ถอดกรอบ เพื่อที่จะให้หลุดจากกับดักทางความคิดทางวัฒนธรรมทางความรู้ทางประสบการณ์ เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ ขยายกรอบ โดยอาศัยฐานแนวคิดในเรื่ององค์รวม สหวิทยาการคิดโดยวิธีอุปนัย การมองประสานข้ามตรงข้ามและมองแบบทุกฝ่ายชนะ

ขั้นที่ ๓ คุมกรอบ ซึ่งเป็นขั้นกลับมาบูรณาการอีกครั้ง^๗

การบูรณาการทั้ง ๓ ขั้นเป็นการนำศาสตร์หรือความรู้วิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันนำมาเข้าด้วยกันหรือผสมผสานได้อย่างกลมกลืน เพื่อนำมาจัดเป็นการเรียนการสอนภายใต้หัวข้อเดียวกัน เชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีการเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่มากกว่า การให้เนื้อหาโดยครูเป็นผู้กำหนดซึ่งลักษณะที่สำคัญของการสอนแบบบูรณาการ ได้แก่

๑. เป็นการบูรณาการระหว่างความรู้ กระบวนการ และการปฏิบัติ

๒. เป็นการบูรณาการระหว่างวิชาได้อย่างกลมกลืน

๓. เป็นการบูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนกับชีวิตจริง

๔. เป็นการบูรณาการเพื่อจัดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาต่าง ๆ

๕. เป็นการบูรณาการให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างความคิดรวบยอดของวิชาต่าง ๆ เพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย^๘

กล่าวได้ว่า กรอบการบูรณาการจะมองไปที่องค์ความรู้ในหลายๆ ศาสตร์ที่ถูกนำมาผนวก ผสมผสานให้เข้าด้วยกันเพื่อการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นในสิ่งนั้น ๆ ซึ่งมีทั้งกรอบ องค์ความรู้ กระบวนการ การปฏิบัติงาน การจัดการหลักสูตรการดำเนินชีวิต เป็นต้น แต่สำหรับทางด้านอาจารย์ สิทธิพัชร์ เจริญวงศ์โรจน์ บ่งบอกถึงลักษณะการบูรณาการที่มุ่งไปสู่การเรียนรู้ทางวิชาการในทุกขั้นตอน แต่สุดท้ายก็สามารถนำมาผสมผสานกันอย่างลงตัวมากที่สุดจะมี ๖ ลักษณะ ได้แก่

๑. การบูรณาการเชิงเนื้อหาสาระ เป็นการผสมผสานเชื่อมโยงเนื้อหาสาระในลักษณะการหลอมรวมกันโดยการตั้งเป็นหน่วย (Unit) หรือหัวเรื่อง (Theme)

๒. การบูรณาการเชิงวิธีการ เป็นการผสมผสานวิธีการสอนแบบต่าง ๆ เข้าในการสอน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายวิธี การสนทนา การอภิปราย การใช้คำถาม การบรรยาย การค้นคว้าและการทำงานกลุ่ม การไปศึกษานอกห้องเรียนและการนำเสนอข้อมูล เป็นต้น

^๖ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๙.

^๗ เจริญวงศ์โรจน์ เจริญวงศ์โรจน์, การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : ชัคเซสมิเดีย, ๒๕๔๓), หน้า ๑๓.

^๘ ภาศกร พันธุ์รอด, บูรณาการ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : http://202.44.34.144/kmit/knowledge_detail.php?IDKM=334 [๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒].

๓. การบูรณาการความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ โดยออกแบบการเรียนรู้ให้มีทั้งการให้ความรู้และกระบวนการไปพร้อม ๆ กัน เช่น กระบวนการแสวงหาความรู้ กระบวนการแก้ปัญหา และกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด เป็นต้น

๔. การบูรณาการความรู้ ความคิด กับคุณธรรม โดยเน้นทั้งพุทธิพิสัยและจิตพิสัยเป็นการเรียนที่สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมไปพร้อม ๆ กัน เพื่อที่นักเรียนจะได้เป็น “ผู้มีความรู้คู่คุณธรรม”

๕. การบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติ เน้นการปฏิบัติจริง ควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

๖. การบูรณาการความรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริงของนักเรียน พยายามให้เด็กได้เรียนรู้เนื้อหาที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้เห็นคุณค่าและความหมายในสิ่งที่เรียน^๔

กล่าวได้ว่า คำว่า “บูรณาการ” เป็นศัพท์บัญญัติทางการศึกษา เดิมใช้คำว่า “บูรณาการรวมหน่วย” เป็นคำบัญญัติให้ตรงกับคำว่า “Integration” ซึ่งส่วนใหญ่จะมองไปในส่วนของการศึกษาโดยมาก จะเห็นได้จากการจัดการหลักสูตรที่ถูกผนวกนำมาผสมผสานเพื่อให้เกิดรูปแบบการบูรณาการกับการเรียนการสอนนักเรียนซึ่งก็ไม่แตกต่างไปจากการบูรณาการตามแนวพระพุทธศาสนาที่อาศัยศาสตร์สมัยใหม่ที่ผนวกผสมผสานกับหลักพุทธธรรมเพื่อนำไปอธิบายปรากฏการณ์ทางสังคมและนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในเชิงการดำเนินชีวิตอย่างปกติสุขมนุษย์ ถึงแม้ว่าจะมีลักษณะเฉพาะในการบูรณาการแต่การสร้างองค์ความรู้ให้สามารถร่วมเดินทางไปได้แบบองค์รวมในหลาย ๆ ส่วนก็จะเป็นการพัฒนาสังคมไปโดยอัตโนมัติที่เน้นในเชิงขององค์ความรู้แบบสหวิชาการ

ตารางที่ ๒.๑ แสดงตารางสังเคราะห์ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ราชบัณฑิตยสถาน	ความหมายการบูรณาการ ได้แก่ การรวมหน่วยที่แยก ๆ กันเข้าเป็นหน่วยเดียวกัน
เสรี พงศ์พิศ	ความหมายการบูรณาการ ได้แก่ กระบวนการที่อยากให้เกิดความสัมพันธ์แบบองค์รวมของคัพพบบองค์รวม
จุรีวัลย์ ภักดีวุฒิ	ความหมายการบูรณาการ ได้แก่ การผสมผสานทรัพยากรที่มีอยู่นำมาบริหารจัดการร่วมกันเพื่อให้เกิดการพัฒนา
สำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา	ความหมายการบูรณาการ ได้แก่ การผสมกลมกลืนของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์และการวิเคราะห์เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์

^๔ สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์, ๒๕๔๖, อ้างใน วารุณี คงมันกลาง, การสอนแบบบูรณาการคืออะไร?, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล : <http://www.gotoknow.org/posts/400257> [๘ สิงหาคม ๒๕๖๒].

ตารางที่ ๒.๑ แสดงตารางสังเคราะห์ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)	แนวคิดการบูรณาการ ได้แก่ การนำสิ่งที่แยกกันมารวมเข้าเป็นอันเดียวกันจนเกิดองค์รวม
เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์	แนวคิดการบูรณาการ ได้แก่ ชั้นที่ ๑ ถอดกรอบ ชั้นที่ ๒ ขยายกรอบ ชั้นที่ ๓ คุมกรอบ
ภาศกร พันธุ์รอด	แนวคิดการบูรณาการ ได้แก่ การนำศาสตร์หรือความรู้วิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันนำมาเข้าด้วยกันหรือผสมผสานได้อย่างกลมกลืน
สิริพัชร์ เจษฎาวิโรจน์	แนวคิดเกี่ยวกับการบูรณาการ ได้แก่ ๑) การบูรณาการเชิงเนื้อหาสาระ ๒) การบูรณาการเชิงวิธีการ ๓) การบูรณาการความรู้กับกระบวนการเรียนรู้ ๔) การบูรณาการความรู้ ความคิด กับคุณธรรม ๕) การบูรณาการความรู้กับการปฏิบัติ ๖) การบูรณาการความรู้ในโรงเรียนกับชีวิตจริง

๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการเมือง

๒.๒.๑ ความหมายของการเมือง

การเมือง (Politics) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแข่งขันเพื่อแสวงหาอำนาจ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาอำนาจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมหรือส่วนใหญ่ของสังคมส่วนการปกครอง (Government) หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวางระเบียบกฎเกณฑ์สำหรับสังคม เพื่อสร้างความเสมอภาค ความเป็นธรรมแก่สังคม เพื่อให้ สังคมมีความสงบสุข หรือเพื่อให้เกิดการบำบัดทุกข์บำรุงสุข การเมืองและการปกครองจะมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน เพราะการปกครองจำเป็นต้องอาศัยอำนาจคือการเมืองจึงจะสามารถดำเนินการได้สำเร็จ ดังนั้น การศึกษาเรื่องการเมือง การปกครองจึงหมายถึง การศึกษาเกี่ยวกับองค์กรที่ใช้อำนาจ และระเบียบกฎเกณฑ์การใช้อำนาจทางการบริหาร มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การเมือง ไว้มากมาย ผู้วิจัยขอยกตัวอย่างดังต่อไปนี้

การเมืองมาจากภาษาอังกฤษว่า Politics ซึ่งมีรากศัพท์จากภาษากรีกว่า polis อันหมายถึงกิจกรรมที่กระทำในเมืองใหญ่ ซึ่งในทีนี้มีลักษณะตามแบบนครรัฐ (City state) ของกรีกยุคโบราณเท่านั้นคำว่า polis ยังหมายถึง “สำหรับ” หรือ “เกี่ยวกับ” พลเมือง (Citizen)^{๑๐}

การเมือง หมายถึง ความหมายหรือความสำคัญของการเมือง ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยยุคกรีก เป็นความหมายที่กว้างขวาง มีคำอธิบายได้ดังนี้ ๑) งานที่เกี่ยวข้องกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่วิชาว่าด้วยรัฐ การจัดส่วนแห่งรัฐ และการดำเนินการแห่งรัฐ ๒) การบริหารประเทศเฉพาะที่

^{๑๐} Andrew Heywood, *Political Theory*, (3rd^{ed}), (New York: Palgrave Macmillan, 2005), p. 5.

เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ เช่น การเมืองระหว่างประเทศ ได้แก่การดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ๓) กิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น ตำแหน่งการเมือง ได้แก่ตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่อำนาจ (คณะรัฐมนตรี) หรือควบคุม (สภาผู้แทนราษฎร) การบริหารแผ่นดิน^{๑๑} การเมือง หมายถึง ระเบียบปฏิบัติช่วยกันจัดบ้านเมืองหรือสังคม หรือโลกให้มั่นคงปัญหาหรือการช่วยแก้ปัญหาบ้านเมือง สังคมทั้งหมดนั่นเอง^{๑๒} การเมือง คือ ศิลปศาสตร์การปกครองมุ่งให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างรัฐกับบุคคลในรัฐ ระหว่างรัฐกับหัวเมืองต่าง ๆ และระหว่างรัฐกับรัฐ การเมืองจึงเป็นทั้งกิจการภายในประเทศและการต่างประเทศ การเมืองเป็นฝ่ายกำหนดนโยบายและการปกครองเป็นฝ่ายดำเนินการตามนโยบายนั้น

ความคิดทางการเมือง หมายถึง ความคิดความเชื่อของมนุษย์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในยุคใดยุคหนึ่ง แนวความคิด ลัทธิการเมืองที่สำคัญๆ^{๑๓} ในปัจจุบันนี้เกิดขึ้นจาก แนวความคิดของบุคคลที่มีสติปัญญา สามารถนำเอาความรู้ ประสบการณ์ และข้อสังเกตเกี่ยวกับปรากฏการณ์ของสังคม เช่น พฤติกรรมของบุคคล ความปรารถนา ความต้องการ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ความร่วมมือหรือความขัดแย้งกัน รวมตลอดถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสงบสุข หรือปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้หลักประกันในชีวิตของบุคคลต้องเสื่อมคลายลง ทำให้เกิดความไม่มั่นคงในการดำรงชีวิต นอกจากนั้น ก็เป็นข้อคิดเกี่ยวกับการมีและการใช้อำนาจการปกครองในสังคมว่าควรจะเป็นไปในแนวใด เพื่อให้บังเกิดผลหรือประโยชน์สูงสุดต่อบรรดาผู้เป็นสมาชิกแห่งสังคมนั้น ความคิดทางการเมืองว่า ความคิดทางการเมือง หมายถึง ความคิดที่เกี่ยวกับเรื่องการเมืองอย่างกว้าง ๆ ความคิดทางการเมืองที่ใช้ตามนัยแห่งภาษาอังกฤษ เป็นเสมือนยาหม้อใหญ่ที่รวมหลาย ๆ อย่างเข้าด้วยกัน ความคิดทางการเมืองมีแนวโน้มไปในทางด้านพรรณนา (descriptive) และมักเน้นหนักความคิดเชิงประวัติศาสตร์ คือเรียงลำดับว่าใครคิดอย่างไร เมื่อใด ปกติไม่ค่อยมีการแยกหัวข้อวิเคราะห์^{๑๔}

การเมืองย่อมเกี่ยวข้องกับอำนาจ และอำนาจทางการเมืองจะต้องแตกต่างจากอำนาจอื่น องค์การทางการเมือง^{๑๕} จะต้องมีอำนาจปกครองเป็นอธิปไตยคุณลักษณะทางการเมืองประกอบปัจจัยที่เด่นชัด ๒ ประการ คือ อำนาจ (Authority) และการปกครอง (Ruling)^{๑๖}

สรุปได้ว่า การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ (Power) อำนาจหน้าที่ (Authority) หรือความขัดแย้ง (Conflict) เป็นกระบวนการทางสังคม ในรูปของกิจกรรมที่มีทั้งการแข่งขันและการ

^{๑๑} ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖), หน้า ๑๑๕.

^{๑๒} พุทธทาสภิกขุ, ธรรมะกับการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๔๖), หน้า ๒๑.

^{๑๓} จรูญ สุภาพ, การเมืองการปกครองยุโรป, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒), หน้า ๗.

^{๑๔} สุขุม นวลสกุลและโกศล โรจนพันธุ์, ทฤษฎีการเมืองสมัยโบราณและสมัยกลาง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

^{๑๕} Aristotle, On Man In Univers, (New York: Walter J. Black, 1943).

^{๑๖} จรูญ สุภาพ, ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔), หน้า ๒.

ร่วมมือในการใช้อำนาจ ไม่ว่าจะสภากาชาดหรือสถาบันใด หากมีการต่อสู้แข่งขันกัน เพื่อแสวงหาอำนาจที่เหนือกว่ากันแล้ว ก็เป็นการเมืองทั้งหมดทั้งสิ้น

๒.๒.๒ แนวความคิดเบื้องต้นเกี่ยวกับการเมือง

มนุษย์นั้นโดยธรรมชาติเป็นสัตว์สังคม ที่ต้องอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นหมู่คณะ เมื่อมนุษย์มาอยู่ร่วมกัน หากมิได้กำหนดกติกาอะไรสักอย่างขึ้นมาจำกัดการอยู่ร่วมกันของมนุษย์แล้วนั้น มนุษย์ด้วยกันเองยังเชื่อว่าน่าจะทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายขึ้นในสังคมและการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ เนื่องจากโดยธรรมชาติของมนุษย์นั้น ปาเถื่อน ขลาดกลัวและไม่เป็นระเบียบดังที่ โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes) นักปรัชญาการเมืองโบราณ ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงปี ค.ศ. ๑๕๘๘-๑๖๓๙ ได้เคยกล่าวไว้ในผลงานปรัชญาการเมืองเรื่องชื่อเรื่อง “Leviathan” ตีพิมพ์ในปี ค.ศ. ๑๖๕๑ ว่า เมื่อมนุษย์จำต้องอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมภายใต้กติกาแล้ว ก็จำเป็นจะต้องกำหนดตัวผู้นำมาทำหน้าที่ควบคุมดูแลให้สังคมหรือการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ดำเนินไปได้ด้วยความเรียบร้อย เช่นที่กล่าวมาเราคงพอจะทราบบ้างแล้วว่าเหตุใดจึงเกิดมีระบอบการปกครองขึ้น

มนุษย์จำเป็นต้องปกครองกันนั้น หากเกิดปัญหาขึ้นในระหว่างมนุษย์ด้วยกัน หรือการจะทำให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นไป หลีกเสี่ยงมิได้เสียที่จะต้องเกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจทางการเมือง อันมีความหมายและบริบทที่สะท้อนออกมาในเรื่องของการใช้อำนาจเพื่อการปกครองประชาชน การเมืองการปกครองซึ่งเป็นสภาพการณ์และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์^{๑๗} จึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตของมนุษย์อย่างมีอาจปฏิเสธได้ ซึ่งก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่ผู้ใดก็ตามจำเป็นต้องให้ความสนใจกับเรื่องการเมืองการปกครองไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เนื่องจากสิ่งใดที่ออกมาจากสถาบันทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ในการตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้มาจากรัฐบาลในรูปของนโยบายสาธารณะ (Public Policies) โครงการพัฒนา (Developmental Program) และงานต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นหรือดำเนินไปโดยภาครัฐราชการ รวมไปถึงการตัดสินใจตัดสินใจ หรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลต่อบุคคล และบุคคลกับรัฐ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นเรื่องที่การเมืองส่งผลกระทบต่อทุกคนอย่างไม่อาจมองข้ามไปได้

การศึกษาเรื่องการเมืองและการปกครองของประเทศ จึงเป็นสิ่งที่ถูกบรรจุอยู่ในแทบทุกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาให้นักศึกษาได้รำเรียน ทำความรู้อย่างเข้าใจในฐานะที่เป็นสมาชิกคนหนึ่งคนในสังคม และเป็นเรื่องภาคราชการทั้งหลายต่างรณรงค์ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ภายใต้ความมุ่งประสงค์ที่จะหยั่งรากประชาธิปไตยในสังคมไทย และหากได้มองย้อนไปถึงแนวคิดของนักปรัชญาการเมืองโบราณเช่น อริสโตเติล (Aristotle) ปรัชญาเมธีชาวกรีกโบราณ ซึ่งได้รับยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งวิชารัฐศาสตร์” ผู้กล่าวไว้ว่า มนุษย์ตามธรรมชาติเป็นสัตว์การเมืองต้องอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มหรือชุมชน อันแตกต่างไปจากสัตว์โลกอื่น ๆ ซึ่งใช้ชีวิตอยู่ด้วยสัญชาตญาณเป็นหลัก หากแต่มนุษย์นอกจากจะอยู่ด้วยสัญชาตญาณแล้ว ยังมีเป้าหมายอยู่ร่วมกันอีกด้วย ดังนั้นการอยู่ร่วมกันของมนุษย์จึงมีชีวิตอยู่ไปเพียงวัน ๆ หนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นการอยู่ร่วมกันเพื่อจะให้มีชีวิตที่ดีขึ้นอีกด้วย เราก็จะมองเห็นภาพของการเมืองในแง่หนึ่งว่าการเมืองนั้นก็คือ การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในชุมชนหรือสังคมเพื่อให้ความสงบสุข

^{๑๗} Eulau Heinz, *The Behavioral Persuasion in Politics*, (New York: Random House, 1963), p. 3.

๒.๒.๓ ประเภทของความหมายทางการเมือง

ด้านทางทฤษฎีรัฐศาสตร์ มุมมองที่ใช้พิจารณาการเมืองหรือพูดเป็นศัพท์ทางวิชาการก็คือแนวการศึกษาวิเคราะห์การเมือง (Approach to Political Analysis) ก็ย่อมแตกต่างกันออกไปบ้างตามแต่ใครจะเห็นว่าแนวการมองการเมืองนั้นเป็นสิ่งที่ใกล้เคียงต่อการอธิบายความเป็นการเมืองได้มากที่สุด โดยคำว่า “การเมือง” นี้ นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ได้ให้ความหมายไว้แตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียด ตามแต่จะใช้ตัวแบบใดในการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ทางการเมือง และด้วยตัวแบบที่เป็นกรอบในการศึกษาวิเคราะห์นี้ จะยังผลให้กรอบการมองคำว่าการเมืองต่างกันไปในขณะที่สาระสำคัญของคำจำกัดความเป็นไปในทำนองเดียวกันกล่าวคือเป็นเรื่องของการใช้อำนาจแบบสองทางระหว่างฝ่ายที่เป็นผู้ปกครอง (Rulers) และฝ่ายผู้ถูกปกครอง (Ruled) ดังจะได้ยกมากล่าวถึง ซึ่งสำหรับผู้ศึกษารัฐศาสตร์มือใหม่แล้ว การทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำว่าการเมืองนั้น จึงจะเป็นเรื่องที่สร้างความสับสนอยู่มีใช่น้อย เนื่องมาจากความหมายของการเมืองที่ปรากฏอยู่ในตำราเล่มต่าง ๆ ที่เขียนขึ้นเผยแพร่กันมีอยู่หลากหลายต่างกันไปตามความเจตนาและมุ่งประสงค์ในการนำความหมายของการเมืองเพื่อไปอธิบายปรากฏการณ์ของผู้ให้คำนิยามความหมายของการเมืองดังได้กล่าวไปแล้ว

การเมืองเป็นเรื่องเกี่ยวกับรูปของรัฐและการจัดระเบียบความสัมพันธ์ภายในรัฐระหว่างผู้ปกครองและผู้ถูกปกครอง โดยเมื่อสังคมมนุษย์ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมียุติบาล คนเราจึงต้องแบ่งออกเป็นสองพวกใหญ่ ๆ คือ ผู้ที่ทำหน้าที่บังคับกับผู้ถูกบังคับเสมอ ซึ่งความหมายของคำว่าการเมืองมานำเสนอโดยจำแนกได้เป็น ๖ กลุ่ม ดังนี้^{๑๘}

กลุ่มที่ ๑ การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ โดยเป็นการต่อสู้กันเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจและอิทธิพลในการบริหารกิจการบ้านเมือง โดยคำนิยามของการเมืองในเชิงอำนาจที่น่าสนใจอันหนึ่ง ที่ได้ให้คำอธิบายที่ชัดเจนมากได้แก่นิยามของ เพนนอคและสมิธ (Pennock and Smith)^{๑๙} ที่กล่าวว่า การเมือง หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวกับอำนาจ สถาบันและองค์กรในสังคม ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีอำนาจเด็ดขาดครอบคลุมสังคมนั้น ในการสถาปนาและทำนุรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม มีอำนาจในการทำให้จุดประสงค์ร่วมกันของสมาชิกในสังคมได้บังเกิดผลขึ้นมา และมีอำนาจในการประนีประนอมความคิดเห็นที่แตกต่างกันของคนในสังคม อีกหนึ่งคำนิยามการเมืองที่ถือได้ว่าครอบคลุมและช่วยให้เห็นภาพความเกี่ยวพันของการเมืองกับบุคคลในสังคม การเมืองเป็นการต่อสู้ช่วงชิง การรักษาไว้และการใช้อำนาจทางการเมือง โดยที่อำนาจทางการเมืองหมายถึง อำนาจในการที่จะวางนโยบายในการบริหารประเทศหรือสังคม อำนาจที่จะแต่งตั้งบุคคลเพื่อช่วยในการนำนโยบายไปปฏิบัติ^{๒๐} และอำนาจที่จะใช้ข้าราชการ งบประมาณหรือเครื่องมืออื่น ๆ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวการมองการเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ (Power Approach) ดังที่ได้ยกตัวอย่างไปนี้ เป็นแนวทาง

^{๑๘} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, *ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี ๒๕๑๑-๒๕๑๖*, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์, ๒๕๑๗), หน้า ๖๑.

^{๑๙} Pennock Roland J. and Smith David G., *Political Science*, (New York: McMillan, 1964), p. 9.

^{๒๐} ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, *การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา*, (กรุงเทพมหานคร : วชิรรินทร์การพิมพ์, ๒๕๓๙), หน้า ๓.

การศึกษาหนึ่งที่ได้รับ ความนิยมชมชอบในหมู่นักรัฐศาสตร์และนักสังคมศาสตร์ทั่วไป ที่เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องหรือมีบริบทเกี่ยวกับการใช้อำนาจเพื่อการปกครองประชาชน ก็มักให้คำนิยามของการเมืองว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ในเชิงการใช้อำนาจของรัฐชาติปิตัย ต่อผู้อยู่ใต้อำนาจซึ่งก็คือประชาชนนั่นเอง โดยคำนิยามเช่นนี้ สิ่งหนึ่งสิ่งใดที่ออกมาจากสถาบันทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติที่ทำหน้าที่ในการตรากฎหมายต่าง ๆ เพื่อบังคับใช้ มาจากรัฐบาลในรูปของนโยบายสาธารณะ (Public Policies) โครงการพัฒนา (development program) และงานต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นหรือดำเนินไปโดยภาคราชการ รวมไปถึงการตัดสินใจหรือข้อพิพาทที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลต่อบุคคล และบุคคลกับรัฐ จึงล้วนแต่เป็นเรื่องที่การเมืองส่งผลกระทบต่อนักศึกษาและบุคคลทั่วไป โดยบริบทดังกล่าวการศึกษาเรื่องการเมืองและการปกครองของประเทศ จึงเป็นสิ่งที่ถูกบรรจุอยู่ในแทบทุกสาขาวิชาในระดับอุดมศึกษาให้นักศึกษาได้รู้เรียน ทำความรู้จักความเข้าใจในฐานะที่อย่างน้อยก็เป็นสมาชิกคนหนึ่งในสังคมและเป็นความรู้หนึ่งที่ประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยสมควรส่งเสริมให้แก่พลเมืองของรัฐ เพื่อประโยชน์เป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องการต่อสู้แย่งชิงกันของกลุ่มผลประโยชน์ (Interest Group) ที่ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ ในอันที่จะแย่งชิงกันเข้าสู่อำนาจการบริหารประเทศ หรืออย่างน้อยที่สุดก็ให้ผลผลิตจากระบบการเมือง (Political Outputs) ผลผลิตของระบบการเมืองเป็นคำศัพท์เทคนิคทางรัฐศาสตร์ตามที่เสนอของอีสตัน (David Easton) นักรัฐศาสตร์อเมริกัน ที่ได้ชื่อว่าเป็นเจ้าของแนวคิดทฤษฎีการเมืองเชิงระบบ (the Systems Theory) อันได้แก่ นโยบาย กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ โครงการหรือแผนงานพัฒนาของภาครัฐและภาคราชการ ซึ่งผลในทางที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มของตนมากที่สุด เราเรียกการวิเคราะห์การเมืองแนวทางนี้ว่าเป็น การวิเคราะห์เชิงกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่งดูไปก็เป็นส่วนสำคัญหนึ่งของแนวการมองการเมืองเชิงอำนาจที่จะกล่าวถึงต่อไป ความหมายของการเมืองในมุมมองนี้ จึงเป็นการเมืองการเมืองคือการที่บุคคลใดหรือกลุ่มใดในสังคม ซึ่งอาจมีผลประโยชน์ร่วมกัน หรือขัดกันก็ตาม หรือมีความเห็นเหมือนกันหรือไม่เหมือนกันก็ตาม มาทำการต่อสู้เพื่อสรรหาบุคคลมาทำหน้าที่ในการปกครองและเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจที่จะให้เขาสามารถตัดสินใจในเรื่องของส่วนรวมได้โดยชอบธรรม ซึ่งจัดเป็นแนวที่นักรัฐศาสตร์เชิงพฤติกรรมการเมือง (Political Scientist) นิยมกัน

กลุ่มที่ ๒ การเมืองเป็นเรื่องของการจัดสรรทรัพยากรของรัฐหรือสิ่งที่มีคุณค่าทางสังคม ดังเช่นมุมมองของอีสตัน (David Easton) ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า การเมือง เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดสรรแจกแจงสิ่งที่มีคุณค่าต่าง ๆ ให้กับสังคมอย่างชอบธรรม (The authoritative allocation of values to society) ความหมายของการเมืองดังที่ยกตัวอย่างมานี้ เป็นนิยามที่ได้รับการยอมรับอย่างสูงจากสำนักพหุนิยม (Pluralism) การให้ความหมายการเมืองดังกล่าวนี้ได้ก็ต่อเมื่อ ในสังคมนั้น ๆ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับผลกระทบจากทั้งทางตรงและทางอ้อม มีความเห็นพ้องต้องกันและยอมรับในกติกาที่กำหนดการใช้อำนาจเพื่อแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเท่านั้น^{๒๑} ส่วนในสังคมที่ยังไม่มีความเห็นพ้องต้องกันเกี่ยวกับกติกาที่กำหนดสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม และได้อธิบายว่า

^{๒๑} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, รัฐ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๔-๕.

การเมืองยังคงเป็นเรื่องของการแข่งขันกันเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการแบ่งปันคุณค่าที่ให้ประโยชน์แก่ฝ่ายตนมากที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้ หรือ “The competition for the authority to determine the authoritative allocation of values to society” โดยนัยเช่นนี้ การเมืองจึงมีสองระดับ ระดับแรก การเมืองอยู่ภายใต้การแข่งขัน ชัดแย้งของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองที่ทุก ๆ ฝ่ายยอมรับได้ ในขณะที่การเมืองในความหมายอย่างแรกดังกล่าวของนักคิดกลุ่มพหุนิยมที่ได้กล่าวไปแล้ว ดูจะยอมรับในจุดเน้นว่ารัฐ เป็นการรวมกันหรือประกอบกันของกลุ่มหลากหลายในสังคม และรัฐมิได้เป็นเครื่องมือทางการบริหาร โดยที่มิได้เป็นตัวกระทำทางการเมือง (actors) ที่จะชี้้นำการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจ แต่รัฐเป็นเพียงรัฐบาล (State as government) ที่ทำหน้าที่เพียงเอื้ออำนวยความสะดวกในการแข่งขันกันของกลุ่มหลากหลายเท่านั้น^{๒๒} นอกจากนี้ คำนิยามการเมืองในกลุ่มที่สอง ซึ่งได้รับการกล่าวถึงอย่างสูงยิ่งได้แก่ ทักษะของลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) ที่กล่าวว่า การเมือง เป็นเรื่องของการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลและผู้มีอิทธิพล และการเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับว่า ใคร ทำอะไร เมื่อไร และอย่างไร

กลุ่มที่ ๓ การเมืองเป็นเรื่องของความขัดแย้ง ทั้งนี้เนื่องจากทรัพยากรของชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ขณะที่ผู้คนซึ่งต้องการใช้ทรัพยากรนั้นมีอยู่มากและความต้องการใช้ไม่มีขีดจำกัด การเมืองจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการที่คนในสังคมไม่อาจตกลงกันได้หรือเกิดความขัดแย้งขึ้นอย่างใดก็ตาม การมองการเมืองในลักษณะนี้มีข้อโต้แย้งอยู่มากว่า หากไม่อาจยุติข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ บ้านเมืองย่อมตกอยู่ในสภาวะยุ่งยากวุ่นวาย ต่อมาจึงมีผู้ให้มุมมองการเมืองใหม่ว่าเป็นเรื่องของการประนีประนอมความขัดแย้งมากกว่าเป็นเรื่องของความขัดแย้ง

กลุ่มที่ ๔ การเมืองเป็นเรื่องของการประนีประนอมผลประโยชน์เพื่อหลีกเลี่ยงมิให้เกิดความขัดแย้งจากการดำเนินงานทางการเมืองที่ไม่มีทางออก

กลุ่มที่ ๕ การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐและการบริหารประเทศในกิจกรรมหลัก ๓ ด้าน คือ งานที่เกี่ยวกับรัฐ การบริหารประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย และการอำนวยความสะดวกการบริหารราชการแผ่นดินซึ่งเป็นการควบคุมให้มีการดำเนินงานตามนโยบาย ซึ่งหากพิจารณาให้ละเอียดแล้ว การเมืองโดยนัยยะความหมายประการนี้ เป็นเรื่องที่คาบเกี่ยวกับการเมืองในความหมายเชิงอำนาจ ซึ่งก็เป็นเพราะอำนาจทางการเมืองนั้น ได้ถูกนำไปใช้ผ่านกระบวนการนโยบายและการแต่งตั้งคัดสรรผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ (ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ) ในรูปของอำนาจและการปฏิบัติงานทางการปกครอง และแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองและการบริหารหรือการปกครองที่แยกออกจากกันได้

กลุ่มที่ ๖ การเมืองเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายของรัฐ กล่าวคือ การเมืองคือกิจกรรมใดใดที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย หน่วยงานและเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการกำหนดนโยบาย โดยนัยหนึ่ง การเมืองก็คือกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐนั่นเอง

สรุปได้ว่า การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐและการใช้อำนาจหน้าที่รัฐการได้มาซึ่งอำนาจหน้าที่ เพื่อที่จะใช้อำนาจหน้าที่ที่รัฐให้อำนาจ มาจัดสรรผลประโยชน์ให้เกิดแก่ประชาชนให้มากที่สุด

^{๒๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖.

เป็นการจัดสรรสิ่งที่ดีที่สุด เพื่อในการพัฒนาประเทศ และเป็นการพัฒนาบุคลากรให้เท่าเทียมมาณาประเทศ

แผนภาพที่ ๒.๑ การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับรัฐ^{๒๓}

ตารางที่ ๒.๒ สรุปความหมายของการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ชัยอนันต์ สมุทวณิช	การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ,การจัดสรรทรัพยากรของรัฐ, การเกิดของความขัดแย้ง, การประนีประนอมผลประโยชน์, เป็นเรื่องเกี่ยวกับรัฐและการบริหารประเทศ, การกำหนดนโยบายของรัฐ
Andrew Heywood	กิจกรรมที่กระทำในเมืองใหญ่ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่านครรัฐ, พลเมืองหรือประชาชน
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน	การเมือง หมายถึง ๑) งานที่เกี่ยวกับรัฐหรือแผ่นดิน เช่น วิชาการเมือง ได้แก่วิชาว่าด้วยรัฐ ๒) การบริหารประเทศเฉพาะที่เกี่ยวกับนโยบายในการบริหารประเทศ ๓) กิจการอำนาจหรือควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน
ชัยอนันต์ สมุทวณิช	การเมืองเป็นเรื่องของอำนาจ,การจัดสรรทรัพยากรของรัฐ, การเกิดของความขัดแย้ง, การประนีประนอมผลประโยชน์, เป็นเรื่องเกี่ยวกับรัฐและการบริหารประเทศ, การกำหนดนโยบายของรัฐ

^{๒๓} ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี ๒๕๑๑-๒๕๑๖, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์, ๒๕๑๗), หน้า ๖๑.

๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร

๒.๓.๑ ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสาร คือ กระบวนการถ่ายทอดข้อมูลจากคนหนึ่งไปยังอีกคนหนึ่งหรือกลุ่มคนหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ซึ่งการสื่อสารนั้นจะต้องดำเนินการผ่านสื่อต่าง ๆ สื่อมวลชนจึงมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวกลางในการส่งผ่านข้อมูล โดยสื่อในปัจจุบัน แบ่งเป็นส่งประเภทใหญ่ ๆ คือ สื่อมวลชนกระแสหลัก อันได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ กับสื่อใหม่ ซึ่งเป็นสื่อที่มาพร้อมเทคโนโลยีสมัยใหม่ นั่นคือ อินเทอร์เน็ต ในการศึกษาการสื่อสาร เราจึงต้องเรียนรู้ประเภทของสื่อ ต่าง ๆ รวมถึงคุณลักษณะของสื่อ เพื่อที่จะควบคุมให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์

การสื่อสาร (Communication) มีรากศัพท์ มาจากภาษากรีกว่า *Communis* แปลว่า ทำให้เหมือน ซึ่งต่อมาได้มีนักวิชาการให้ความหมายของการสื่อสารไว้มากมาย เช่น^{๒๔} การสื่อสารหรือ วิชาวาทศิลป์ (Rhetoric) คือการจูงใจทุกรูปแบบ^{๒๕} นักวิชาการบางคนได้ กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึงการถ่ายทอดข่าวสาร จากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง ส่วน เอเวอเรต เอ็ม โรเจอร์ และ เอฟ ฟลอยด์ ชูแมคเกอร์ (Everett M. Roger & F. Floyd Shoemaker)^{๒๖} ได้ให้ความหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารคือกระบวนการในการ แลกเปลี่ยนข่าวสารความคิดเห็น ทัศนคติ ระหว่างบุคคลกับบุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยผ่านทาง การพูด การเขียน กิริยาท่าทางการแสดงออก เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งและ ผู้รับสารมากที่สุด แต่ก็ยังมีนักวิชาการบางคน ได้เสนอว่า^{๒๗} การสื่อสาร คือการแสดงปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้วยการ ใช้สัญลักษณ์ และระบบสาร (Message Systems)^{๒๘} ได้อธิบายว่า การสื่อสาร เป็นกระบวนการ ถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ผ่านสัญลักษณ์ เช่น ภาษา ภาพ ตัวเลข ฯลฯ การสื่อสารครอบคลุมถึง กระบวนการทุกอย่างที่บุคคลหนึ่งส่งผลต่อ ความรู้สึกของอีกคนหนึ่ง การสื่อสาร จึงมิใช่เพียงการเขียน และการพูดเท่านั้น แต่รวมถึง การแสดงและพฤติกรรมทุกอย่างของมนุษย์^{๒๙}

กล่าวโดยสรุป การสื่อสารคือกระบวนการของการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร จากผู้ส่งสาร ไปยังผู้รับสาร โดยผ่านสื่อต่าง ๆ

^{๒๔} Aristotle, *The Politics of Aristotle*, Translated with an Introduction notes by Ernest, (Barker London: Oxford University Press, 1975), p. 256.

^{๒๕} George Grebner, "Won Defining Communication: Still another View", *W Journal of Communication* 16 (102) (June 1996): p. 6.

^{๒๖} Everett M. Rogers with F. Floyd Shoemaker, *Communication of Innovation*, (New York: The Free Press, 1971), p. 110.

^{๒๗} George A. Miller, *Language an Communication*, (New York: McGraw-Hill, 1996), p. 102.

^{๒๘} Berelson, Bernard and Gray A. Steiner, *Human Behavior*, (New York: Harcourt Brace and World, 1964), p. 551.

^{๒๙} Warren W. Weaver in Claude E. Shanon and Warren W. Weave, *The Mathematical Theory of Communication*, (Urbana. Ill: University of Illinois Press, 1949), p. 95.

๒.๓.๒ ความสำคัญของการสื่อสาร

การสื่อสาร คือ กระบวนการเกิดขึ้นเป็นปกติวิสัยของคนทุกคน และมีความเกี่ยวข้องไปถึงบุคคลอื่นตลอดจนถึงสังคมที่แต่ละคนอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะทำอะไรล้วนต้องอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วยให้บรรลุจุดประสงค์ทั้งสิ้น จะเห็นได้จากการที่คนพยายามคิดค้นและพัฒนาวิธีการสื่อสารมาตั้งแต่สมัยโบราณทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน ตลอดจนเครื่องมือหรือเทคนิควิธีการต่างๆ ล้วนเกิดจากความพยายามอย่างสูงของคนต่อเนื่องมาหลายชั่วอายุ หากการสื่อสารไม่มีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งแล้วเครื่องมือและวิธีการสำหรับการสื่อสารต่างๆ เหล่านี้คงไม่เกิดขึ้นและพัฒนามาให้เห็นเหมือนปัจจุบันนี้

สภาพสังคมที่คนจะต้องเกี่ยวข้องกันมากขึ้นเช่นปัจจุบันการสื่อสารก็ยิ่งมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมมากขึ้น หากคนในสังคมขาดความรู้ความเข้าใจในการสื่อสารไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ความคิดหรืออาจทำให้เกิดความเข้าใจระหว่งกันได้ ย่อมจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมาย ปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคคลและสังคมทุกวันนี้มีอยู่มากอาจเป็นสาเหตุมาจากความล้มเหลวของการสื่อสาร ดังนั้น การสื่อสารจึงมีความสำคัญสำหรับบุคคลและสังคมหลายด้าน ทั้งด้านชีวิตประจำวันวันที่แต่ละคนจะต้องสื่อสารกับตัวเองและสื่อสารกับผู้อื่นตลอดเวลา นับตั้งแต่เวลาตื่นนอนก็ต้องสื่อสารกับตัวเองและคนอื่นที่อยู่ใกล้ตัว การฟังวิทยุ อ่านหนังสือ ออกจากบ้านไปปฏิบัติภารกิจประจำวันก็ต้องพบปะบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นเรื่องที่ต้องทำการสื่อสารอยู่ทั้งสิ้น ไม่ในฐานะผู้ส่งสารก็ในฐานะผู้รับสาร

หากคนเราขาดความรู้หรือทักษะการสื่อสารก็อาจทำให้การปฏิบัติภารกิจประจำวันอาจบกพร่องได้ ในด้านสังคมการรวมกลุ่มในสังคมสังคมทั้งในระดับ ครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับประเทศ จะ ต้องมีการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในเรื่องต่างๆ และมีกระบวนการทำให้คนยอมอยู่ในกฎเกณฑ์กติกาของสังคม โดยเฉพาะด้านการเมืองการปกครองนั้น ก็จะต้องใช้การสื่อสารทุกขั้นตอนเช่นกัน^{๓๐}

๒.๓.๓ ประเภทของการสื่อสาร

การสื่อสารแบ่งตามจำนวนของผู้รับสาร ได้ ๕ ประเภท ดังนี้

๑. การสื่อสารภายในตนเอง หมายถึงการที่บุคคล คิด ตัดสินใจ วิเคราะห์ปัญหา แล้วสื่อสารจากความคิดผ่านไปเป็นการกระทำ

๒. การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารที่มีผู้รับสารตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไปเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ผู้ส่งสารและผู้รับสาร มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง

๓. การสื่อสารสาธารณะ เป็นการสื่อสารที่กระทำกับผู้รับสารจำนวนมากในที่สาธารณะ มักเป็นการสื่อสาร เพื่อโน้มน้าวใจในเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง เช่นการปราศรัยทางการเมือง

๔. การสื่อสารภายในองค์กร เป็นการสื่อสารกับผู้รับสารที่อยู่ภายใน องค์กรเดียวกัน มีเป้าหมายเพื่อสร้างเอกภาพภายในองค์กร

๕. การสื่อสารมวลชน คือการสื่อสารที่ส่งผ่านสื่อไปยังผู้รับสารจำนวนมากที่แตกต่างกัน ผู้รับสาร สามารถรับสารได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และรับซ้ำได้

^{๓๐} ปรมะ สตะเวทิน, การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี, (กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๓๙), หน้า ๑-๘.

๒.๓.๔ หลักของการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการต่างประเทศ^{๓๑} คือ กัทลิฟ และ เวนต์เตอร์ (Cutlip and center) ได้กล่าวถึงหลักของการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยหลักสำคัญ ๗ ประการ คือ

๑) ความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (Credibility) การสื่อสารที่จะได้ผล สารจะต้องมีความถูกต้อง และผู้ส่งสารควรจะเป็นผู้นำเชื่อถือ เป็นผู้มีความรู้หรือเชี่ยวชาญ มีความน่าไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับของผู้รับสาร

๒) ความเหมาะสมกับกาลเทศะ (Context) คือ เนื้อหาสาระที่ใช้ในการสื่อสารต้องสอดคล้องกลมกลืนไม่ขัดกับวัฒนธรรมและสังคม สิ่งแวดล้อม บุคคล เวลา และสถานที่

๓) เนื้อหาสาระ สารที่ส่งต้องมีเนื้อหาสาระ (Content) เป็นประโยชน์มีคุณค่าและสำคัญต่อผู้รับ รวมทั้งเหมาะสมและสอดคล้องกับความคิด ความเชื่อ ทศนคติ และค่านิยมของผู้รับให้มากที่สุด และก่อให้เกิดความหมายบางอย่างแก่ผู้รับ มีความเข้าใจความหมายเพื่อเป็นปัจจัยในการนำข่าวสารนั้นไปประพฤติปฏิบัติ

๔) ความแจ่มแจ้งชัดเจน (Clarity) สารนั้นต้องง่าย มีความชัดเจนแจ่มแจ้งไม่คลุมเครือหรือตีความหมายได้หลายแง่ สามารถเห็นภาพพจน์ได้ชัดเจน

๕) ความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (Continuity and Consistency) จะเป็นการย้ำเตือนความจำของผู้รับ แต่ต้องระวังมิให้เกิดความซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย และความต่อเนื่องต้องกระทำเป็นประจำกำหนดเวลาแน่นอน

๖) ช่องทางในการสื่อสาร (Channel) สื่อแต่ละชนิดมีความแตกต่างกันในแต่ละสถานการณ์ ฉะนั้น ผู้ส่งสารควรเลือกช่องทาง หรือสื่อที่เหมาะสมกับผู้รับสารและสถานการณ์ในการสื่อสารรู้ว่าสื่อสารกับใคร อย่างไร เมื่อไร

๗) ความสามารถของผู้รับสาร (Capability of Audience) ผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของผู้รับ ทั้งทางด้านความรู้และการรับรู้ทางร่างกายและจิตใจ

ในกระบวนการสื่อสาร ผู้ส่งสารต้องคำนึงถึงผู้รับสารอยู่เสมอ เพราะผู้รับสารจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการสื่อสาร หากผู้รับสารเข้าใจสารของผู้ส่งสาร การสื่อสารก็ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ในทางตรงกันข้ามหากผู้รับสารไม่เข้าใจสารของผู้รับสาร การสื่อสารก็ล้มเหลว ดังนั้น หากผู้ส่งสารจะทำการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องเตรียมตัวเตรียมสาร เตรียมสื่อ ให้เหมาะสมกับผู้รับสารของตน

๒.๓.๕ คุณลักษณะของสื่อมวลชน

การจะอธิบายว่าสื่อชนิดใดจัดเป็นสื่อมวลชน จะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะดังต่อไปนี้ ๑. สื่อสามารถส่งสารไปยังผู้รับจำนวนมากได้พร้อม ๆ กัน ๒. ผู้รับสามารถรับสารจากสื่อชนิดนั้นได้อย่างสะดวก ๓. ผู้รับสามารถรับสารจากสื่อชนิดนั้นได้อย่างรวดเร็ว ๔. ผู้รับสามารถรับสารจากสื่อชนิดนั้นได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ๕. ผู้รับสามารถรับสารจากสื่อชนิดนั้นซ้ำได้ และผู้ส่งสามารถส่งซ้ำได้ หากเข้าข่ายคุณสมบัติเหล่านี้ ก็จัดว่าสื่อชนิดนั้นเป็นสื่อมวลชน ดังนั้น บรรดาสื่อใหม่ (New Medias) ที่ส่งสารผ่าน Internet จึง

^{๓๑} Cutlip S. M. & Center., "Effective public relation", (New Jersey: Englewood Cliffs, 1978), pp.109-210.

จัดเป็นสื่อมวลชน เช่น facebook เฟซบุ๊ก twitter ทวิตเตอร์ line ไลน์ instagram อิน스타그램 และ ได้มีการอธิบายถึงความสำคัญของสื่อมวลชนไว้ ดังนี้

๑. สื่อมวลชนเป็นแหล่งพลังอำนาจ เนื่องจากเป็นช่องทางที่มีอิทธิพล ในการถ่ายทอด ข่าวสารต่าง ๆ การที่สื่อมวลชนเลือกที่จะนำเสนอข้อมูลชุดใด ย่อมส่งผลต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้รับ สาร อย่างกว้างขวาง สื่อมวลชนเป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดให้คนทุกกลุ่มได้ใช้พื้นที่ สาธารณะนี้ทั้งใน ระดับชาติ และระดับสากล^{๓๒}

๒. สื่อมวลชนถือเป็นต้นกำเนิดของความหมายต่าง ๆ ในสังคม เช่น การเผยแพร่ค่านิยม ศัพท์ต่าง ๆ การถ่ายทอดภาพลักษณ์ของบุคคล องค์กร สถาบัน การให้คุณค่ากับวัฒนธรรม รวมทั้งการสนับสนุนค่านิยมต่าง ๆ ให้เป็น ค่านิยมหลักของสังคม

๓. สื่อมวลชนเป็นผู้กำกับให้กฎระเบียบในสังคมดำรงอยู่หรือสูญสลายไป

๔. สื่อมวลชนเปรียบเสมือนนิกายของเกียรติยศชื่อเสียง ผู้ที่ปรากฏตัวผ่านสื่อมวลชน ย่อมเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และเมื่อได้พื้นที่ สื่อมวลชนซ้ำ ๆ ก็จะกลายเป็นบุคคลสาธารณะ ที่มีชื่อเสียงโด่งดังในที่สุด

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Aristotle	การสื่อสารหรือวิชาวาทศิลป์ หมายถึง การจูงใจทุกรูปแบบ
Everett M. Rogers	การสื่อสารคือกระบวนการในการแลกเปลี่ยน ข่าวสารความคิดเห็น ทศนคติ ระหว่างบุคคลกับ บุคคลหรือกลุ่มบุคคล โดยผ่านทาง การพูด การ เขียน กิริยาท่าทาง การแสดงออก เพื่อให้เกิด ความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งและผู้รับสาร
George A. Miller	การสื่อสาร คือการแสดงปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ด้วยการใช้อยู่ลักษณะ และระบบสาร (Message Systems)
Cutlip S. M. & Center	๑) ความถูกต้องและน่าเชื่อถือ (Credibility) ๒) ความเหมาะสมกับกาลเทศะ (Context) ๓) เนื้อหาสาระ (Content) ๔) ความแจ่มแจ้งชัดเจน (Clarity) ๕) ความสม่ำเสมอและต่อเนื่อง (Continuity and Consistency) ๖) ช่องทางในการสื่อสาร (Channel) ๗) ความสามารถของผู้รับสาร (Capability of Audience)

^{๓๒} McQuail Dennis, *McQuail s Mass Communication Theory*, (London: Sage, 2005), p. 7.

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสาร (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Berelson, Bernard and Gray A. Steiner	การสื่อสาร คือ กระบวนการ ถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ผ่าน สัญลักษณ์ เช่น ภาษา ภาพ ตัวเลข
McQuail Dennis, McQuail s Mass	การสื่อสารมวลชนเป็นแหล่งพลังอำนาจเนื่องจาก เป็นช่องทางที่มีอิทธิพล ในการส่งข่าวสาร อย่าง กว้างขวาง เพราะเป็นพื้นที่สาธารณะที่เปิดให้คน ทุกกลุ่มได้ใช้พื้นที่ สาธารณะนี้ทั้งในระดับชาติ และระดับสากล

๒.๔. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

๒.๔.๑ ความเป็นมาของการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมืองถือกำเนิดมาตั้งแต่ยุคกรีกโบราณ ตามหลักฐานที่บันทึกไว้ในราว ๕๐๐ ปีก่อนคริสตกาล “การสื่อสารคือการแสวงหาวิธีการจูงใจทุกรูปแบบ”^{๓๓} แม้ว่าการสื่อสารทางการเมืองจะเป็นเรื่องที่มีมายาวนานแล้ว แต่ศาสตร์แห่งการสื่อสารทางการเมืองกลับเป็นเรื่องใหม่ที่มีการศึกษาอย่างกว้างขวางเมื่อไม่นานมานี้ อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง ที่ได้รับการศึกษาในฐานะศาสตร์นั้น เริ่มต้นพร้อมกับการเกิดขึ้นของสื่อโทรทัศน์ในช่วงทศวรรษ ๑๙๕๐ เพราะพลังอำนาจของสื่อโทรทัศน์ที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อผู้ที่รับชม ทำให้นักการเมืองมองเห็นช่องทางการสื่อสารที่สำคัญนี้ จึงหยิบมาใช้ในทางการเมือง โดยเริ่มต้นจาก นายพลไอเซนฮาวร์ ที่ใช้สื่อโทรทัศน์ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประธานาธิบดีในปี ค.ศ.๑๙๕๖ ตามมาด้วย จอห์น เอฟ เคนเนดี ในปี ค.ศ.๑๙๖๐ ซึ่งในกรณีของ เคนเนดีนั้น นับเป็นตัวอย่างของการใช้โทรทัศน์ เป็นสื่อในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยจอห์น เอฟ เคนเนดี ได้โต้เถียง (Debates) กับ รองประธานาธิบดีริชาร์ด นิกสัน ซึ่งเป็นที่รู้จักของชาวอเมริกันมากกว่า แต่จากการปรากฏตัว การวางบุคลิก และการพูดที่โดดเด่นกว่าของจอห์น เอฟ เคนเนดี ที่ถูกถ่ายทอดผ่านสื่อโทรทัศน์ ไปยังชาวอเมริกันกว่าร้อยล้านคน สร้างความประทับใจอย่างสูง จนส่งผลให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดีในที่สุด^{๓๔} นับเนื่องจากนั้นเป็นต้นมา

การศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองในฐานะศาสตร์แขนงหนึ่งก็เริ่มขึ้น โดย การศึกษานั้นมุ่งไปสู่ความพยายามที่จะอธิบาย กระบวนการสื่อสาร ผู้ส่งสาร ผู้รับสาร ตัวข้อมูล ข่าวสาร และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากกระบวนการสื่อสารนี้ โดยองค์ประกอบทั้งหมดเกี่ยวข้องกับ สัมพันธ กันทางการเมืองสหรัฐอเมริกา คือต้นแบบของการศึกษาศาสตร์แห่งการสื่อสารทางการเมือง เพราะ

^{๓๓} Berlo, David K, **The Process of Communication**, (New York: The Free Press, 1960), p. 7.

^{๓๔} Bruce I. Newman, **The Mass Marketing of Politics : Democracy In An Age Of**, (United State: Blackwell Publishers Ltd, 1994), p 3.

เป็นประเทศที่นำเอาสื่อมวลชนมาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีมากกว่าประเทศใดในโลก^{๓๕} นอกจากความเป็นประเทศมหาอำนาจอันดับหนึ่งที่ทำให้คนทั่วโลกจับตาแล้ว การสื่อสารทางการเมืองของสหรัฐอเมริกาที่มีความแปลกใหม่ ทั้งตัวเนื้อหาสาระรวมถึงความเป็นผู้นำในการใช้สื่อใหม่ ๆ อีกด้วย และด้วยเหตุนี้เองที่บรรดาประเทศต่าง ๆ จึงพากันศึกษาและพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามต้นแบบนี้ การศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมือง นอกจากการศึกษาจากตัวนักการเมืองซึ่งเป็นผู้สื่อสารแล้ว ยังต้องศึกษาถึงสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดข่าวสารทางการเมืองไปยังประชาชน ซึ่งสื่อมวลชนนั้นมีหลายประเภท ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ รวมถึงสื่อใหม่อันได้แก่ สื่อดาวเทียมและอินเทอร์เน็ต เป็นต้น เมื่อการเมืองคือเรื่องของอำนาจ การสื่อสารทางการเมืองจึงหมายถึงการถ่ายทอดความหมาย สัญญาณ หรือ สัญลักษณ์ระหว่างบุคคล เพื่อต้องการมีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นในสังคม^{๓๖}

ดังนั้น การสื่อสารทางการเมือง จึงหมายถึงกิจกรรมสื่อสารทุกอย่างที่มนุษย์สร้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) หรือพื้นที่ส่วนตัว (Private Sphere) แต่ในการศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองครั้งนี้จะใช้ศัพท์ การสื่อสารทางการเมือง ในความหมายแคบ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้ นิยามการสื่อสารทางการเมืองของ Manuel Pares i Maicas ไว้ ๔ ข้อ ดังนี้^{๓๗}

๑. การสื่อสารใด ๆ ที่สัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับบริบทสังคม อันได้แก่ รัฐบาลพรรคการเมือง กลุ่มกดดันทางการเมือง การเคลื่อนไหวทางการเมืองของประชาชน ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้ อาจเป็นทั้งผู้ส่งหรือผู้รับสาร

๒. การสื่อสารทางการเมืองเป็นเรื่องของการโน้มน้าวใจ จัดกระทำหรือการหลอกลวง เพื่อจะนำไปสู่อำนาจ อุดมการณ์ ผลประโยชน์ ความขัดแย้ง ประชาชาติ ฯลฯ

๓. การสื่อสารนี้อาจเป็นไปในรูปแบบของข่าว เหตุการณ์เสมือนจริง การโฆษณาชวนเชื่อ การเบี่ยงเบนข้อเท็จจริง โดยวิธีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

๔. การสื่อสารทางการเมืองเกี่ยวข้องกับการตลาดทางการเมือง โดยเฉพาะกระบวนการเลือกตั้ง การหึงเสียง อันเป็นเครื่องมือสำคัญในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน

การสื่อสารทางการเมือง คือ การถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองจากส่วนหนึ่งของระบบการเมืองไปยังอีกส่วนหนึ่งของระบบการเมือง และเป็นการถ่ายทอดระหว่างสังคมกับระบบการเมือง และได้อธิบายเสริมว่า การสื่อสารทางการเมืองเป็นองค์ประกอบที่อยู่ในสถานะไม่หยุดนิ่ง กระบวนการต่าง ๆ ทางการเมือง เช่นการกล่อมเกลாதทางการเมือง การคัดสรรบุคคลเข้าสู่ระบบ

^{๓๕} เสถียร เขยประดับ, การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๑.

^{๓๖} Ithiel de Sola Pool, "Communication Political", in International Encyclopedia of Social Science, ed. David L. Sills, (New York: The Macmillan, 1968), P. 90-95.

^{๓๗} นันทนา นันทวโรภาส, สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : แมสมิเดีย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๑๓-๑๑๔.

การเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองล้วนต้องพึ่งพาอาศัยการสื่อสารทางการเมืองทั้งสิ้น^{๓๘} ความหมายการสื่อสารการเมือง คือที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น โดยเน้นถึงการสื่อสารเกี่ยวกับภารกิจที่รัฐกระทำ ดังนั้นการสื่อสารทางการเมืองจึงหมายถึง “การอภิปรายเกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรของรัฐ (รายได้ของรัฐ) อำนาจหน้า (ใครรับมอบอำนาจในการออกกฎหมายหรือในการตัดสินใจทางการบริหารและนิติบัญญัติ) และมาตรการต่างๆ ของรัฐ (การให้รางวัลและการลงโทษ)”^{๓๙} การสื่อสารทางการเมือง “เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริงทัศนคติความเห็น และประสบการณ์ทางการเมืองระหว่างบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมืองและทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมการเมือง”^{๔๐}

การสื่อสารทางการเมือง คือกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น ค่านิยม อุดมการณ์ทางการเมือง ภายในระบบการเมืองอย่างมีเป้าหมาย ซึ่งฉายภาพให้เห็นถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์กระทำในทางการเมืองการสื่อสารทางการเมืองจึงเป็นความพยายามที่จะใช้ประโยชน์จากกิจกรรมพื้นฐานของมนุษย์ในสังคมที่ต้องมีการสื่อสารถึงกัน ผสานกับความต้องการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติของการเมืองที่ต้องมีการโน้มน้าวชี้้นำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การสื่อสารทางการเมืองจึงไม่ใช่เรื่องของชะตากรรมหรือความบังเอิญที่กำหนดโดยสิ่งเหนือธรรมชาติ หากแต่เป็นเรื่องของศักยภาพและเจตจำนงที่มนุษย์เป็นผู้กำหนดเอง^{๔๑} นักวิชาการท่านหนึ่งได้อธิบายไว้ว่า การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเป็นข่าวที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางการเมือง พรรคการเมือง การเลือกตั้ง การบริหารงานของรัฐบาลและหน่วยงาน ของรัฐบาล ข่าวการเมืองจะสะท้อนให้เห็นสภาพการเมืองการปกครองในแต่ละยุคสมัย ข่าวสารการเมืองเป็นความรู้ของประชาชนที่อยู่ภายใต้ระบอบการเมืองการปกครอง อันมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดเวลา ในสถานะของระบบทั้งในการใช้อำนาจหน้าที่ของรัฐ และการจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ซึ่งมีบทบาทสำคัญช่วยให้เกิดความเห็นพ้องต้องกัน ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีในสังคม ช่วยย้่า ค่านิยมและเป้าหมายร่วมกันในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนจำนวนมากเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของส่วนร่วม เพื่อตรวจสอบสอดส่องการบริหารงานของรัฐบาล^{๔๒}

สรุปได้ว่า ในอดีตที่ผ่านมาการนำเสนอข่าวการเมือง เป็นเรื่องที่น่าเบื่อ จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวโน้มการนำเสนอข่าวในโลกตะวันตกให้มีความน่าสนใจมากขึ้น โดยนำเอาความ

^{๓๘} ระวีวรรณ ประกอบผล, การสื่อสารทางการเมือง : เอกสารประกอบการบรรยาย, (กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๐), หน้า ๒.

^{๓๙} Robert E. Denton and Gary C. Woodward, *Political Communication in America*, (New York: Praeger, 1990) p. 14.

^{๔๐} Warren K. Agee, Phillip H. Ault and Edwin Emery, *Introduction to Mass Communications*, (New York: Harper & Row, 1976), p. 4.

^{๔๑} สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, การสื่อสารกับการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร : ประสิทธิ์ ภัณฑ์แอนด์ พริ้นติ้ง, ๒๕๔๕), หน้า ๒๗.

^{๔๒} ฉอาน วุฑฒิกกรมรักษา, *หลักการรายงานข่าว*, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖), หน้า ๑๒.

บันเทิงเข้ามาผสมผสานโดยปรับให้เข้ากับวัฒนธรรมประชานิยม (Popular culture) เช่นมีการสรุปข่าวแบบเล่าเรื่อง ย่อยข่าวให้เข้าใจง่าย และมีการนำเสนอแบบถ่ายทอดสด ทำให้คนทั่วไปหันมาสนใจดูข่าวมากขึ้น การศึกษาการสื่อสารทางการเมือง จากอดีตจนถึงปัจจุบันได้คลี่คลายไปตามวิวัฒนาการจากการสื่อสารผ่านสื่อมวลชน ที่มีสื่อมวลชนเป็นผู้กำหนดวาระเนื้อหา การนำเสนอ มาจนถึงสื่อใหม่ในปัจจุบันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยยะสำคัญทางการเมือง เพราะเหตุที่อินเทอร์เน็ตนั้นแพร่ขยายไปในทุกครัวเรือน ทำให้ประชาชนสามารถรับข่าวสารโดยตรงจากนักการเมืองได้โดยไม่ต้องผ่านสื่อมวลชนอื่น ๆ ซึ่งทำให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่ง่ายและตรงขณะเดียวกันการบิดเบือนข่าวสารก็สามารถแพร่ขยายได้รวดเร็วไม่แตกต่างกัน การสื่อสารทางการเมืองในยุคข้อมูลข่าวสารนั้นจึงเป็นการสื่อสารที่สะดวก รวดเร็ว แต่ป้องกันการบิดเบือนได้ยาก ดังนั้นทีมงานการสื่อสารของนักการเมืองทั้งหลายจึงล้วนต้องเป็นมืออาชีพทั้งสิ้น ไม่อาจใช้อาสาสมัครทั่วไปได้ เพราะการส่งข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งล้วนมีผลต่อคะแนนนิยมตลอดเวลา บทบาทของการสื่อสารในทางการเมืองทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ และแพร่ขยายวงการศึกษาศาสตร์นี้จากซีกโลกตะวันตกกระจายไปทุกภูมิภาคในโลก รวมถึงประเทศไทยที่ได้มีการศึกษาศาสตร์แขนงนี้อย่างกว้างขวาง ตั้งแต่ทศวรรษที่ ๒๕๔๐ เป็นต้นมา

๒.๔.๒ ความหมายของกระบวนการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมือง คือ การถกเถียงของสาธารณชน เกี่ยวกับการจัดสรรสาธารณประโยชน์ อำนาจหน้าที่ และกำหนดกฎระเบียบในสังคม (การให้รางวัล และการลงโทษ)^{๔๓} ความหมายของการสื่อสารทางการเมืองมี ๔ ข้อ^{๔๔} คือ

๑. การสื่อสารใด ๆ ที่สัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับระบบสังคม อันได้แก่ รัฐบาล พรรคการเมือง กลุ่มกดดันทางการเมือง การเคลื่อนไหวของประชาชน ซึ่งกลุ่มหรือบุคคลเหล่านี้อาจเป็นทั้งผู้ส่งหรือผู้รับสาร

๒. สื่อสารการเมืองเป็นเรื่องของการโน้มน้าวจิตใจ จัดกระทำหรือการหลอกลวง เพื่อที่จะนำไปสู่อำนาจ อุดมการณ์ ผลประโยชน์ ความขัดแย้ง ประชามติ ฯลฯ

๓. การสื่อสารนี้อาจเป็นไปในรูปของข่าว เหตุการณ์เสมือนจริง การโฆษณาชวนเชื่อ การเบี่ยงเบนข้อเท็จจริง โดยวิธีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์

๔. การสื่อสารทางการเมือง เกี่ยวข้องกับการตลาดทางการเมือง โดยเฉพาะกระบวนการเลือกตั้ง การหยั่งเสียง อันเป็นเครื่องมือสำคัญในระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน

การสื่อสารซึ่งมีคุณลักษณะที่จัดได้ว่าเป็นการสื่อสารทางการเมือง มี ๓ ข้อ^{๔๕} คือ

๑. การสื่อสารทุกรูปแบบที่กระทำโดย นักการเมือง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง

^{๔๓} Denton, R.E. and Woodward, G.C., *The New Public Service: Serving not Streering*, (New York: M.E. Sharpe Inc, 1990), p.14.

^{๔๔} Maicas, Manuel Pares I. *Introduction a la Communication Social*, (Barcelona: ESRPPPU, 1992), p. 27.

^{๔๕} McNair Brian, *An Introduction to Political Communication*, (London: Routledge, 1995), p. 4.

๒. การสื่อสารที่สื่อมวลชนและผู้เลือกตั้งส่งถึงนักการเมือง

๓. กิจกรรมการสื่อสารที่สื่อมวลชนนำเสนอเกี่ยวกับการเมือง เช่น การรายงานข่าว บทบรรณาธิการ การวิพากษ์วิจารณ์ในคอลัมน์ต่างๆ

กิจกรรมทางการเมืองทั้งหมด คือการสื่อสารทางการเมือง ไม่เพียงการพูด การเขียน แต่ทุกอย่างที่ปรากฏสู่สายตา ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย ทรงผม ตราสัญลักษณ์ ล้วนเป็นองค์ประกอบของการสื่อสาร อันจะนำไปสู่สิ่งที่เป็นภาพลักษณ์ หรืออัตลักษณ์ ของบุคคล บรรดาผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง มี ๓ กลุ่มได้แก่ กลุ่มองค์กรทางการเมือง ทำการส่งผ่านข้อมูลข่าวสารของตนเองไปยังสื่อมวลชน เพื่อให้สื่อมวลชนถ่ายทอดข้อมูลเหล่านั้นผ่านสื่อต่าง ๆ ไปยังประชาชน ซึ่งสามารถอธิบายกระบวนการส่งและรับข้อมูล ได้ดังนี้

กลุ่มที่ ๑ องค์กรทางการเมือง ในฐานะต้นธารของ “สาร” ที่ต้องการส่งออกไป เพื่อให้มีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของประชาชนและรัฐบาล โดยองค์กรทางการเมืองต่าง ๆ ประกอบด้วย พรรคการเมือง เป็นองค์กรทางการเมืองที่เป็นที่รวมของคนที่มีแนวความคิดคล้ายคลึงกัน มีแนวคิดอุดมการณ์ร่วมกัน พรรคการเมืองในประเทศประชาธิปไตยสมัยใหม่ มีพันธกิจในการบรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ คือการชนะเลือกตั้ง หรือเป็นผู้บริหาร หรือเป็นผู้แทนในสภา ดังนั้นพรรคการเมืองจึงต้องพยายามสื่อสาร หรือโน้มน้าวใจผู้เลือกตั้ง ให้เห็นว่าพรรคมีศักยภาพ มีจริยธรรม และมีนโยบายที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน แนวทางการสื่อสารของพรรคการเมือง มีทั้งการโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การปั่นข่าว (Spinning) ทั้งนี้เพื่อให้สื่อมวลชนนำเสนอข่าวของพรรคในเชิงบวก โดยเฉพาะในช่วงเวลาของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งกระบวนการนี้จัดกระทำโดยที่ปรึกษาด้านการสื่อสารทางการเมืองมืออาชีพ อันมีอยู่ในทุกพรรคการเมืองในปัจจุบัน

กลุ่มที่ ๒ องค์กรสาธารณะ (Public Organization) หรืออาจเรียกว่าองค์กรภาคประชาชน ได้แก่สหภาพแรงงาน กลุ่มผู้บริโภคและสมาคมวิชาชีพ กลุ่มองค์กรที่มีใช้ ภาครัฐนี้ เป็นองค์กรที่สื่อสาร เพื่อเป้าหมายเฉพาะขององค์กร บางครั้งอาจสนับสนุนพรรคการเมือง บางครั้งอาจจะต่อต้าน ขึ้นอยู่กับประเด็นและสถานการณ์

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มกดดัน (Pressure Groups) เป็นการรวมตัวของบุคคลในประเด็นเฉพาะกิจ ไม่มีลักษณะเป็นสถาบัน แต่มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองที่ชัดเจน มีการรวมตัวกันในช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อกดดันให้มีการดำเนินการ หรือเปลี่ยนแปลงในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่นกลุ่มณรงค์ปลดอาวุธนิวเคลียร์ กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ ฯลฯ กลุ่มเหล่านี้ต้องใช้การสื่อสารอย่างมาก เพื่อโน้มน้าวให้คนทั่วไปเห็นด้วย หรือคล้อยตามในประเด็นของกลุ่มที่นำเสนอ

กลุ่มที่ ๔ องค์กรก่อการร้าย (Terrorist Organizations) หมายถึง กลุ่มที่ใช้วิธีการรุนแรง การระเบิดในเมือง การจี้เครื่องบิน การลอบสังหาร การลักพาตัว เป็นเครื่องมือในการต่อสู้เพื่อสื่อสารให้ประชาชนได้รู้ถึงความมีอยู่และวัตถุประสงค์ของกลุ่ม ยิ่งสื่อมวลชนนำเสนอข่าวความรุนแรงจากการกระทำของกลุ่มเหล่านี้มากเท่าไร ก็ยิ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มก่อการร้ายมากเท่านั้น กลุ่มเหล่านี้ได้แก่ กลุ่มไออาร์เอ ในประเทศไอร์แลนด์เหนือ กลุ่มอัลเคดาร์ ในตะวันออกกลาง กลุ่มก่อการร้ายในภาคใต้ของประเทศไทย

กลุ่ม ๕ สื่อมวลชน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในฐานะผู้นำสารไปสู่ประชาชน และขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่ในการส่งสารจากประชาชนไปยังนักการเมือง หรือองค์กรทางการเมือง ด้วย

ความกว้างใหญ่ของพื้นที่ประเทศ ประกอบกับจำนวนมหาศาลของประชาชนทำให้นักการเมืองไม่อาจติดต่อโดยตรงกับประชาชนได้ สื่อมวลชนจึงเป็นช่องทางสำคัญ ในการกระจายข่าวสารไปยังประชาชน ดังนั้นนักการเมืองและผู้แสดงทางการเมืองทั้งหลาย จึงต้องใช้ความพยายามอย่างยิ่งที่จะทำให้ตนเอง และเรื่องราวต่าง ๆ ได้ปรากฏเป็นข่าวในสื่อมวลชน จะโดยช่องทางปกติ หรือใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวก็ตาม ซึ่งในการนำเสนอและวิพากษ์วิจารณ์ ทางการเมืองของสื่อมวลชนนั้น ก็ถูกตั้งข้อสังเกตถึงความ เป็นกลาง และความมีอคติอยู่เสมอ ๆ

กลุ่มที่ ๖ ประชาชน คือกลุ่มเป้าหมายของการสื่อสารทางการเมือง หากไม่มีประชาชน การสื่อสารทางการเมืองก็ไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังนั้นการสื่อสารทางการเมือง จึงมักที่จะ นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ให้เข้าถึงประชาชนแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ได้ผลตามที่มุ่งหวังไว้ และโดยที่ ประชาชนนั้นมีความแตกต่างกันทั้งสถานะ อาชีพ การศึกษา รายได้ ภูมิภาค ฯลฯ การจะเข้าถึง ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทางการเมือง จึงเป็นเรื่องที่นักการเมืองจะต้องแสวงหาช่องทาง และวิธีการ ในการสื่อสารให้สอดคล้องอย่างเฉพาะเจาะจง

สรุปได้ว่า ความหมายของการสื่อสารทางการเมือง คือ กระบวนการสื่อสารที่มี องค์ประกอบ ๓ ฝ่าย ได้แก่ กลุ่มองค์กรทางการเมือง สื่อมวลชน และประชาชน โดยที่กลุ่มองค์กรทาง การเมือง มีความต้องการการสนับสนุนจากประชาชน จึงจำเป็นต้องทำการส่งสาร ผ่านสื่อมวลชน ไปยังประชาชน สื่อมวลชนก็ทำหน้าที่เป็นตัวกลาง ในการเผยแพร่ข่าวสารนั้น ภายใต้มุมมองของตนเอง ซึ่งอาจมีอคติ หรือทำหน้าที่อย่างเป็นกลาง เป็นสิ่งที่ประชาชนผู้รับสารจะใช้วิจารณญาณ ในการ วิจัยตัดสิน และในขณะเดียวกันประชาชนก็อาจส่งสารไปยังกลุ่มองค์กรทางการเมือง เพื่อเสนอ แนวทาง เรียกร้องต่อต้าน โดยผ่านไปยังสื่อมวลชน ซึ่งอาจเป็นจดหมาย หรือทัศนคติจากการหยั่ง เสียง (Poll) ในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งในกระบวนการนี้ สื่อมวลชนนอกจากจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางใน การนำเสนอข้อมูลข่าวสารของทั้ง ๒ กลุ่มแล้ว ยังสามารถแสดงบทบาทเป็นผู้ส่งสารได้อีกด้วย โดย วิธีการนำเสนอ ทัศนคติเห็น วิพากษ์วิจารณ์ บทวิเคราะห์ผ่านคอลัมน์ต่าง ๆ และแม้แต่ในเนื้อหาของ ข่าวเอง การกลั่นกรองที่จะนำเสนอเป็นข่าวใหญ่ ข่าวเล็ก หรือไม่นำเสนอ ก็เป็นส่วนหนึ่งของการ สื่อสารทางการเมืองด้วย

๒.๔.๓ ความสำคัญของการสื่อสารทางการเมือง

การเมืองเป็นเรื่องที่มีความสำคัญกับชีวิตของคนที่อยู่ในสังคม การสื่อสารทางการเมือง จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต และการตัดสินใจของประชาชนอย่างกว้างขวาง ศาสตร์ชนิดนี้จึง แยกออกจากการสื่อสารโดยทั่วไป การเมืองเป็นเรื่องของการตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ การ จัดสรรทรัพยากรอันมีอยู่จำกัดในสังคมให้กระจายตัวอย่างเป็นธรรม การเมืองจึงเป็นเรื่องของ “การ ใช้และการควบคุมอำนาจ” ซึ่งสามารถส่งผลกระทบต่อทุกคนในสังคม ทำให้การสื่อสารเป็นกลไก สำคัญทางการเมืองที่จะเชื่อมโยงผู้ปกครองและผู้ใต้ปกครองผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างกัน การเมืองจึงผูกพันอยู่กับการสื่อสารจนไม่สามารถแยกจากกันได้^{๔๖} ซึ่งสามารถส่งผล กระทบต่อทุกคนในสังคม ทำให้การสื่อสารเป็นกลไกสำคัญทางการเมืองที่จะเชื่อมโยงผู้ปกครองและผู้

^{๔๖} เสถียร เขยประทับ, การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๒-๓.

ใต้ปกครองผ่านการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน การเมืองจึงผูกพันอยู่กับการสื่อสารจนไม่สามารถแยกจากกันได้ การสื่อสารนั้นเปรียบเหมือนเส้นใยประสาทของมนุษย์ และการสื่อสารทางการเมือง ก็เป็นดังเส้นใยสมองของรัฐบาล หากปราศจากซึ่งการสื่อสารรัฐบาลก็ไม่อาจดำรงอยู่ได้^{๔๗} การเมืองจึงเป็นเรื่องที่ไม่อาจแยกออกจากการสื่อสารได้เลย เพราะหากปราศจากการสื่อสาร ก็ไม่อาจนำมาซึ่งการตอบรับ สนับสนุนจากประชาชน ซึ่งระบอบประชาธิปไตยถือเสียงประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจเลือกผู้ปกครอง กระบวนการสื่อสารทางการเมือง จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในทุกขั้นตอนทางการเมืองเริ่มตั้งแต่การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นที่มาของผู้ปกครอง และฝ่ายนิติบัญญัติ ผู้ที่เสนอตัวเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็จะต้องสื่อสารให้ผู้เลือกตั้งได้รู้จัก และรู้ถึงแนวทางนโยบายของพรรค เพื่อประกอบการตัดสินใจเลือก ซึ่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ถือเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่เข้มข้นอย่างยิ่ง บรรดาผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องจ้างที่ปรึกษามีอาชีพ มาวางกลยุทธ์การหาเสียง ทั้งวางแผนนโยบายให้โดนใจผู้เลือกตั้ง สร้างคำขวัญที่โดดเด่น น่าสนใจ ชวนจดจำ และวางแผนการใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อให้ “สาร” ถูกส่งไปถึงกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในปัจจุบัน ได้นำเอาแนวคิดการตลาดทางการเมืองมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อช่วงชิงชัยชนะในการเลือกตั้ง ทั้งในซีกโลกตะวันตกและแพร่ขยายมายังซีกโลกตะวันออก รวมถึงประเทศไทยแล้ว^{๔๘}

เมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาดำรงตำแหน่งแล้ว ก็จะต้องสื่อสารเพื่อที่จะนำเสนอผลงานให้เป็นที่รับรู้ของสาธารณชน อันจะเป็นการรักษาหรือเพิ่มคะแนนนิยม ซึ่งในระหว่างที่อยู่ในตำแหน่ง หากไม่สื่อสารหรือสื่อสารไม่ดี ก็ส่งผลต่อการเลือกตั้งในสมัยต่อไป บรรดานักการเมืองทั้งหลาย จึงให้ความสำคัญกับการสื่อสารในห้วงเวลานี้มาก เพราะการดำรงตำแหน่งถือเป็นเป้าโจมตีทางการเมืองทั้งจากพรรคการเมืองคู่แข่งและสื่อมวลชน แม้ผู้อยู่ในตำแหน่งจะมีโอกาสได้สื่อสารผ่านสื่อมวลชน โดยการเป็นข่าวมากกว่าฝ่ายค้าน แต่ก็จะต้องคอยปิดป้องแก้ข้อกล่าวหาในเรื่องอื้อฉาวต่าง ๆ อยู่เสมอเช่นกัน การสื่อสารของนักการเมือง มีความหมายต่อประชาชนผู้เลือกตั้งเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นช่องทางในการที่จะได้รับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ทางการเมืองเพื่อบรรเทาการตัดสินใจ และในขณะเดียวกันก็ต้องใช้วิจารณญาณในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อด้วย เพราะการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองของสื่อมวลชนนั้น อาจเป็นไปด้วยความเป็นกลาง สุจริต มีจรรยาบรรณ แต่สื่อมวลชนบางสื่อ การนำเสนอข่าว วิเคราะห์ข่าว วิพากษ์วิจารณ์ กระทำไปโดยมีวาระซ่อนเร้น ต้องการให้คุณให้โทษ กับใคร กลุ่มใด หรือใช้สื่อของตนเป็นเครื่องมือทางการเมือง ซึ่งผู้รับสารก็ต้องตรวจสอบข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ก่อนที่จะเชื่อหรือคล้อยตามการนำเสนอของสื่ออื่น ๆ การสื่อสารทางการเมืองที่กระทำโดยนักการเมืองแล้ว การสื่อสารทางการเมืองโดยภาคประชาชนก็เริ่มมีบทบาทสำคัญ เพราะการสื่อสารทางการเมืองเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน การสื่อสารซึ่งกระทำโดยประชาชนก็เป็นสิ่งหนึ่ง

^{๔๗} Karl W. Deutch, “The Nerves of Government; Model of Communication and Control”, in *Contemporary Political Analysis*, (New York: Free Press, 1966), p. 182.

^{๔๘} นันทนา นันทวโรภาส, สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : แมสมีเดีย, ๒๕๕๘), หน้า ๕๘.

รัฐบาลต้องแสวงหา ทั้งนี้เพื่อให้รู้ว่าประชาชนต้องการอะไร ไม่ต้องการอะไร และจะตอบสนองความต้องการของประชาชนแต่ละกลุ่มได้อย่างไร การเดินขบวน การประท้วง เป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารทางการเมือง ซึ่งประชาชนต้องการยื่นข้อเสนอบางอย่างต่อผู้ปกครอง การสื่อสารลักษณะเช่นนี้ มีให้เห็นในสังคมประชาธิปไตยอยู่เสมอ รัฐบาลต้องเรียนรู้วิธีการจัดการและการสื่อสารเพื่อคลี่คลายปัญหาในทุก ๆ สถานการณ์ทางการเมือง มีการสื่อสารและในทุก ๆ การสื่อสารมีความสำคัญที่อาจจะนำไปสู่การตอบรับสนับสนุน การปฏิเสธ การต่อสู้ขัดแย้งหรือเป็นปฏิปักษ์ต่อกันได้ในที่สุด

๒.๔.๔ บทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการสื่อสารทางการเมือง

สื่อมวลชนนอกจากจะเป็นผู้นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นผู้วิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์ ประเมิน บุคคล สถานการณ์ ต่าง ๆ ทางการเมืองอีกด้วย ดังนั้น สื่อมวลชนจึงเปรียบเสมือน “ตัวแสดง” ทางการเมืองด้วย การที่สื่อมวลชนเลือกที่จะนำเสนอหรือไม่นำเสนอประเด็นทางการเมืองใด ก็เหมือนเป็นผู้กำกับหรือผู้กำหนดความเป็นจริงทางการเมือง บทบาทของสื่อมวลชนในทางการเมืองจึงมีสูงอย่างยิ่ง ดังต่อไปนี้

๑. อำนาจในการกำหนดความจริงทางการเมือง

สื่อมวลชนเป็นผู้เลือกปรากฏการณ์ทางการเมืองมานำเสนอต่อผู้รับสาร ซึ่งปรากฏการณ์ที่ถูกเลือกมานำเสนอนั้น สื่อมวลชนหลาย ๆ แขนงอาจนำเสนอปรากฏการณ์เดียวกัน แต่นำเสนอด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน ก็ย่อมทำให้ผู้รับสารรับรู้ข่าวสารด้วยทัศนคติที่ไม่เหมือนกัน ตัวอย่าง วิกฤตการเมืองไทยในช่วงปี พ.ศ.๒๕๕๗ มีการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ สื่อมวลชนนำสภาพความวุ่นวายของการขัดขวางการเลือกตั้งของกลุ่ม กปปส.(คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข) ด้วยมุมมองที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สื่อมวลชนที่สนับสนุนแนวคิดของ กปปส. ก็จะทำเสนอข่าวในเชิงสนับสนุนการกระทำดังกล่าว ด้วยเหตุผลที่ต้องการปฏิรูปประเทศ ก่อนที่จะเปิดให้มีการเลือกตั้ง ส่วนสื่อมวลชนที่ไม่เห็นด้วยกับกลุ่ม กปปส. ก็จะทำเสนอข่าวในมุมมองที่ชี้ให้เห็นถึง ความรุนแรงและการละเมิดสิทธิการเลือกตั้งของผู้อื่น ซึ่งหากมีสื่อมวลชนที่สนับสนุนในแนวทางใดมากกว่า ก็ย่อมชี้นำสังคมไปในแนวทางนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า “ความจริง” ถูกกำหนดโดยสื่อมวลชน

๒. อำนาจในการกำหนดระเบียบวาระทางการเมือง

แม้สื่อมวลชน จะไม่สามารถทำให้คนเชื่อตามสิ่งที่นำเสนอได้ แต่ก็สามารถทำให้คนคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ได้^{๔๔} และนี่คือพลังอำนาจของสื่อมวลชน ในการที่สามารถจะกำหนดระเบียบวาระให้กับสังคมได้ ดังนั้นเป้าหมายสำคัญของการสื่อสารทางการเมือง คือการกำหนดระเบียบวาระสาธารณะ (Public agenda) ให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กรทางการเมือง นักการเมืองจึงพยายามที่จะให้ระเบียบวาระทางการเมืองของตน ได้รับการยอมรับสนับสนุนจากสื่อมวลชน และเมื่อสื่อมวลชนนำเสนอ ก็จะกลายเป็นระเบียบวาระของสังคม บางอย่าง นักการเมืองที่ต้องการมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักในสังคม ก็ต้องอาศัยพื้นที่ของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวให้เป็นวาระของสังคม หรือรัฐบาลต้องการที่จะให้นโยบายได้รับการสนับสนุนจากประชาชน ก็ต้องผลักดันให้สื่อมวลชนนำเสนอจนกลายเป็น

^{๔๔} McCombs, M.E. and Shaw D., "The Agenda Setting Function of Mass Media", *Public Opinion Quarterly*, 36 (1972), p.176-187.

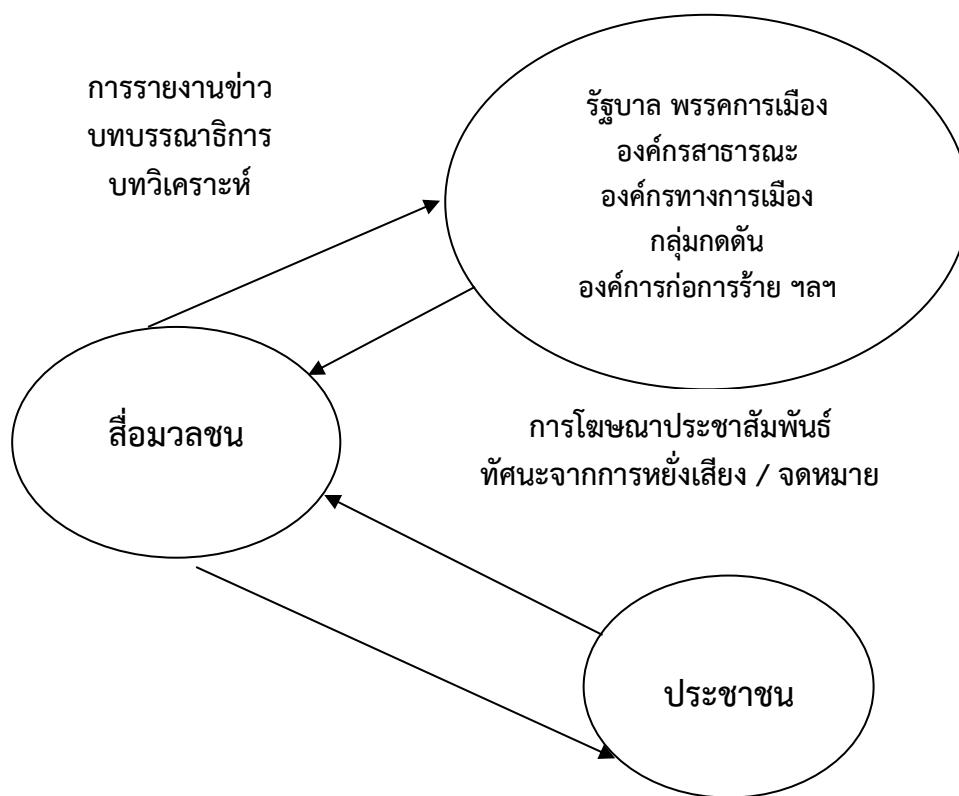
วาระของสังคม แต่ทั้งนี้การนำเสนอของสื่อมวลชนมิใช่ ประเด็นที่เป็นด้านบวกเสมอไป บ่อยครั้งที่สื่อมวลชน ตั้งใจนำเสนอวาระที่เป็นด้านลบ อันได้แก่ ข้อมูลการทุจริต พฤติกรรมอันไม่เหมาะสม ซึ่งนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์จนกลายเป็น “กระแส” การต่อต้านของสังคมไปในที่สุด เช่น นโยบายการรับจำนำข้าว ของรัฐบาล นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ซึ่งเป็นนโยบายที่ได้รับความนิยมจากเกษตรกร จนทำให้พรรคเพื่อไทย ชนะการเลือกตั้งในปี พ.ศ.๒๕๕๔ แต่สื่อมวลชน ได้นำเสนอข้อมูลการทุจริตในโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง จนกลายเป็นวาระที่คนชั้นกลางในเมืองพากันลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาล การเลือกที่จะไม่นำเสนอข้อมูลปรากฏการณ์ใด ๆ ก็ถือเป็นการกำหนดระเบียบวาระของสื่อมวลชนด้วยเช่นกัน เพราะการที่สื่อมวลชนเลือกที่จะไม่นำเสนอเรื่องราวใด ก็เหมือนกับการจงใจที่จะไม่ให้สังคมรับรู้เรื่องนั้น ๆ ตัวอย่างเช่น การที่สื่อมวลชนละเลยการนำเสนอเรื่องการทุจริตของนักการเมืองหรือข้าราชการบางคน ทั้ง ๆ ที่มีข้อมูล ก็ถือเป็นการปิดกั้นข้อมูลต่อสังคม ทำให้สังคมขาดข้อมูลในการตรวจสอบนักการเมือง ดังนั้นการกำหนดระเบียบวาระของสังคม จึงถือเป็นอำนาจอันทรงพลังของสื่อมวลชน ที่สามารถให้คุณให้โทษ แก่นักการเมืองและองค์กรทางการเมืองเป็นอย่างมาก

๓. อำนาจในการกำหนดสาธารณสมบัติ

สื่อมวลชนโดยทั่วไปมักทักท้วงว่าทัศนคติที่ตนมีต่อประเด็นต่าง ๆ นั้น คือสาธารณสมบัติ คือเสียงส่วนใหญ่ในสังคม เป็นเช่นเดียวกับที่ตนคิด หลังจากนั้นก็จะนำเสนอข้อมูลให้เป็นประโยชน์ในด้านที่ตนเองสนับสนุน ทำให้ผู้รับสารคล้อยตามไปว่า สิ่งที่สื่อแนะนำเสนอคือมติของสาธารณะ ตัวอย่างเช่น การที่สื่อมวลชนสื่อใด สนับสนุนแนวทางของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ เลขาธิการ กปปส. ก็จะนำเสนอข้อมูลด้านบวก รวมทั้งเสาะหาทัศนคติจากนักวิชาการและผู้รู้ทั้งหลาย ที่มีแนวคิดสอดคล้องกันมานำเสนอ จนดูประหนึ่งว่า สาธารณสมบัติ ต้องการการปฏิรูปการเมือง ก่อนที่จะให้มีการเลือกตั้งตามข้อเสนอของ นายสุเทพ เทือกสุบรรณ ในขณะที่สื่อมวลชนที่มีมุมมองตรงกันข้าม ก็พยายามจะหาการสนับสนุนให้ฝ่ายตนเอง จนกลายเป็นเหมือนสาธารณสมบัติเช่นเดียวกัน ซึ่งบทบาทเช่นนี้เป็นบทบาทที่สื่อมวลชน สามารถโน้มน้าวให้ประชาชนผู้รับสารคล้อยตามได้มาก เป็นการสื่อสารที่มีอำนาจอย่างยิ่ง ผู้รับสารทั้งหลายจึงต้องระมัดระวัง มิให้ตกเป็นเหยื่อของสื่อมวลชน หรือนักการเมืองในการสร้างกระแสสาธารณสมบัติที่แปลกปลอมนี้

๔. ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมืองนั้น เริ่มตั้งแต่องค์กรทางการเมือง อันได้แก่ นักการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มก่อการร้าย การส่งสารไปยังสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ อันได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เพื่อให้สื่อมวลชนส่งข้อมูลต่าง ๆ ประชาชนก็อาจทำหน้าที่ผู้ส่งสารโดยการส่งจดหมายร้องเรียน เดินขบวนประท้วง เพื่อให้สื่อมวลชนส่งสารนั้นไปยังนักการเมือง โดยมีแบบจำลองการสื่อสารทางการเมือง ดังนี้

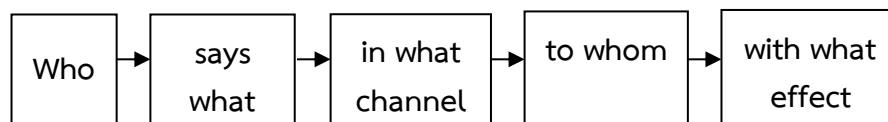
แผนภาพที่ ๒.๒ แบบจำลองการสื่อสารทางการเมือง^{๕๐}

จากแบบจำลองดังกล่าว กลุ่มการเมืองและนักการเมือง รวมถึงผู้เกี่ยวข้องทางการเมือง อันได้แก่ข้าราชการ ผู้ที่เป็นตัวแสดงทางการเมืองทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารโดยมีเป้าหมาย เพื่อแสวงหา ความยอมรับสนับสนุนในหมู่ประชาชน ในส่วนของผู้รับสารซึ่งเป็นประชาชนนั้นก็มิได้เป็นฝ่ายถูก กระทำแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่อาจแสดงบทบาทกลับมาเป็นผู้ส่งสารไปยังนักการเมือง หรือฝ่าย การเมืองได้ด้วยวิธีการ สันติหรือรุนแรง เช่นการยื่นจดหมายเรียกร้อง การเดินขบวนประท้วงต่อต้าน ทั้งหมดนี้กระทำโดยมีสื่อมวลชน เป็นตัวกลางในการเผยแพร่ข่าวสาร

^{๕๐} McNair, Brian, *An Introduction to Political Communication*, 2 ndedition, (New York: Routledge, 1999), p. 251.

๒.๔.๕ ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง

สำหรับนักรัฐศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการสื่อสารที่ส่งผลทางการเมือง โดยเสนอแบบจำลองทางการเมืองไว้ ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๓ แบบจำลองการสื่อสารทางการเมือง^{๕๑}

Who คือ ใคร หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการส่งสาร

Says what คือ เนื้อหาของสาร

In what channel คือ ช่องทางการสื่อสาร

With what effect คือ ผลกระทบที่เกิดจากการส่งสาร เป็นเช่นไร

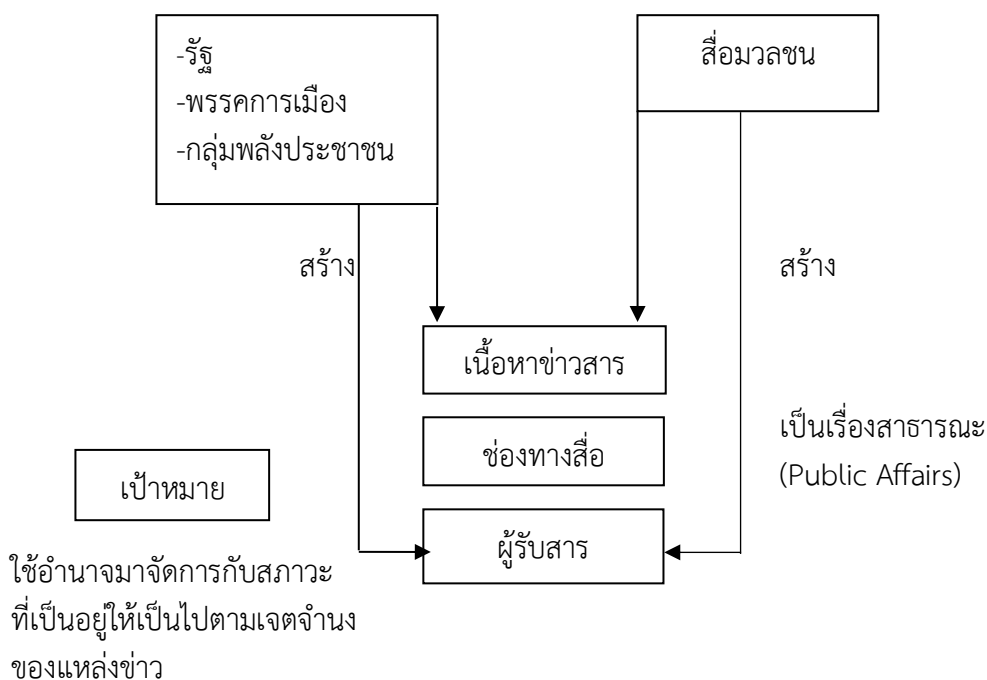
ทฤษฎีนี้นอกจากจะมุ่งไปยังกระบวนการสื่อสารแล้ว ยังต้องการแสดงผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารอีกด้วย ซึ่งในทางการเมืองการกระทำของนักการเมืองย่อมมีจุดมุ่งหมายเสมอ ฉะนั้นเมื่อทำการสื่อสารใดๆ ออกไปย่อมต้องติดตามผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นผลเชิงบวกหรือเชิงลบก็เป็นได้

๒.๔.๖ ทฤษฎีสื่อสารทางการเมือง

มีใจความการนำเสนอทฤษฎีนี้ว่า ผู้สื่อสารทางการเมืองนั้นแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มหลักคือ กลุ่มทางการเมือง อันได้แก่ รัฐบาล ข้าราชการ พรรคการเมือง กลุ่มกดดันทางการเมือง กลุ่มพลังประชาชน ฯลฯ กลุ่มที่สอง คือ สื่อมวลชน ที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับข่าวสารจากกลุ่มการเมือง และสร้างข่าวสาร เพื่อส่งไปยังผู้รับสาร โดยมีแบบจำลองดังนี้

^{๕๑} Lasswell, Harold D. and Kaplan, Abraham. *Power and Society*, (New Heaven: Yale University Press, 1950), p. 261.

แหล่งข่าว

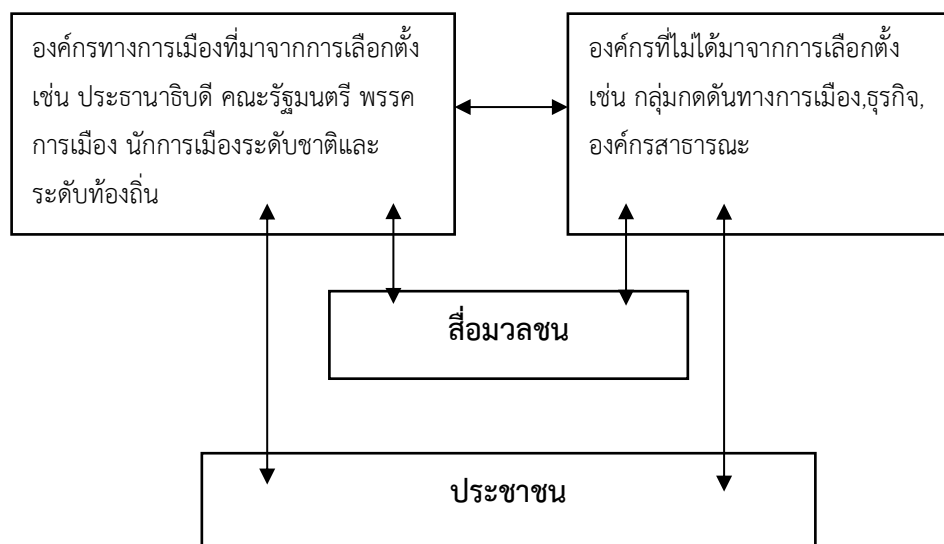
แผนภาพที่ ๒.๔ แบบจำลองการสื่อสารทางการเมือง^{๕๒}

สรุปว่า เนื้อหาข่าวสารที่ถูกสร้างโดยกลุ่มการเมืองและกลุ่มสื่อมวลชน จะอยู่ในบริบททางการเมือง อันได้แก่ การเลือกตั้ง กฎหมาย การทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ การจัดสรรแบ่งปันผลประโยชน์ รวมถึงการต่อสู้แย่งชิงอำนาจ ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดนี้เป็นเรื่องของสาธารณะ (Public Affairs) และตัวบุคคลที่อยู่ในข่าวก็ล้วนเป็นบุคคลสาธารณะ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ส่วนรวมทั้งสิ้น ตามกรอบแนวคิดของทฤษฎีนี้ มุ่งไปที่ผู้ส่งสาร ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งสื่อมวลชนและนักการเมือง ที่สร้างเนื้อหาของสารแล้วส่งไปยังประชาชน ซึ่งในกรณีของกลุ่มการเมือง การที่จะส่งข่าวสารตรงไปยังประชาชนได้ จะต้องมามีเครื่องมือที่เป็นสื่อของตนเอง เช่น รัฐบาลอาจจะใช้สื่อที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ เช่น สถานีโทรทัศน์ช่อง ๑๑ หรือกลุ่มการเมืองที่มีสื่อในสังกัด เช่น กลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย ก็ใช้เคเบิลทีวี “เอสทีวี” พรรคประชาธิปัตย์ ก็มีสถานีโทรทัศน์ “บลูสกายชาแนล” เป็นเครื่องมือสื่อสาร กลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) ก็มีสถานีโทรทัศน์ดาวเทียม “เอเชียอัปเดต” เป็นเครือข่ายการสื่อสารของฝ่ายตน เป็นต้น แบบจำลองการสื่อสารของ Gurevitch and Blumler ไม่มีช่องทางการสื่อสารของประชาชน ย้อนกลับไปยังผู้ส่งสาร ประชาชนจึงเป็นเป้าหมายของการสื่อสาร มิใช่ตัวผู้ส่งสารแต่อย่างใด

^{๕๒} Gurevitch & J.A.Blumler, “Linkage Between The Mass Media and Politics” in J. Curran et al (end) *Mass Communication and Society*, (London: Arnold, 1977), p. 315.

๒.๔.๗ ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง

มีเสนอแบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่ที่มีกระบวนการสื่อสารทั้งกลุ่มการเมือง และกลุ่มที่ไม่เป็นการเมืองมีการสื่อสารทางตรง และสื่อสารผ่านสื่อมวลชน มีการสื่อสารซึ่งกันและกัน ระหว่างสื่อมวลชน ประชาชน และองค์กรทางการเมือง

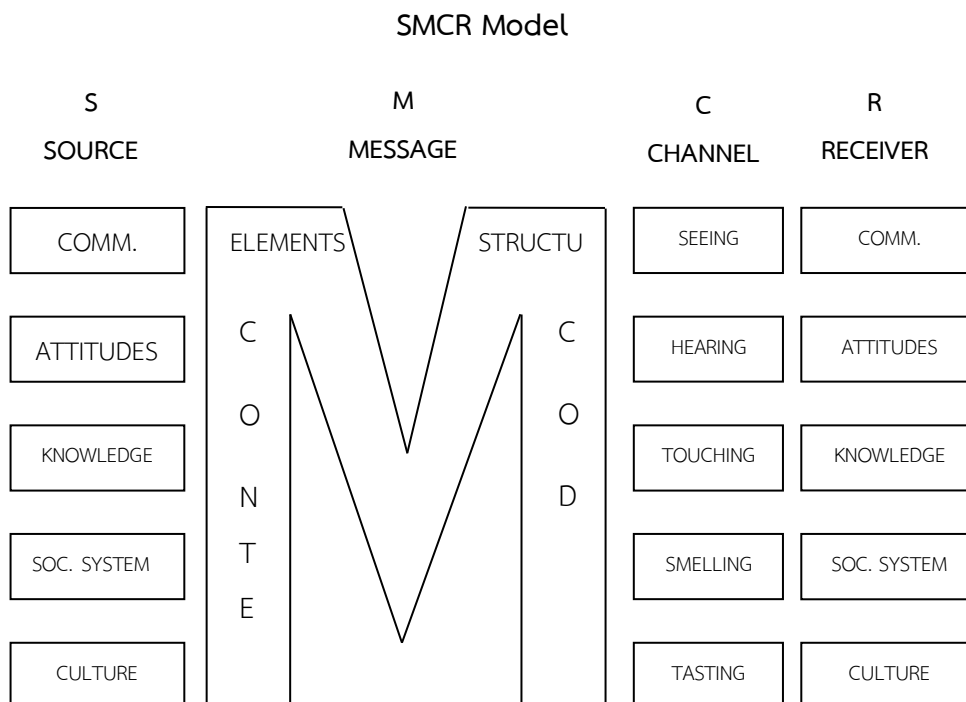
แผนภาพที่ ๒.๕ แบบจำลองการสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่^{๕๓}

กรอบแนวคิดนี้แสดงถึง ช่องทางการสื่อสารที่เปิดกว้างสำหรับทุกกลุ่มทั้งในฐานะผู้ส่งสาร และในฐานะผู้รับสาร อันเป็นการแสดงถึงการสื่อสารของผู้มีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเต็มที่ ซึ่งกระบวนการสื่อสารเช่นนี้ ดำเนินการได้เฉพาะประเทศที่เป็นประชาธิปไตยเท่านั้น ประเทศในระบอบปกครองอื่นอาจมีข้อจำกัดในการสื่อสารตามแบบจำลองนี้

๒.๔.๘ ทฤษฎีการสื่อสาร

เป็นทฤษฎีพื้นฐานที่จะทำความเข้าใจกับกระบวนการสื่อสาร ได้อย่างชัดเจน โดยอธิบายองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารไว้ ๖ ประการคือ ๑) แหล่งสาร (Source) ๒) ผู้เข้ารหัสสาร (Encoder) ๓) เนื้อหาข่าวสาร (Message) ๔) ช่องทางการสื่อสาร (Channel) ๕) ผู้ถอดรหัสสาร (Decoder) ๖) ผู้รับสาร (Receiver) การสื่อสารเป็นกระบวนการ เริ่มต้นจากผู้ส่งสาร ซึ่งอาจเป็นบุคคลคนหนึ่งหรือกลุ่มคนที่มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสาร ทำการส่งเนื้อหาข่าวสาร ซึ่งอาจเป็นคำพูด การเขียน สัญลักษณ์ โดยการเข้ารหัสสารผ่านช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งผู้รับสารจะทำการถอดรหัส เพื่อรับสารนั้น ซึ่งกระบวนการสื่อสารนี้ อาจเรียกทั่วไปว่า SMCR Model ตามแบบจำลอง ดังนี้

^{๕๓} Lillger, Darren G., *Key Concept in Political Communication*, (London: Publication, 2006), p. 312.

แผนภาพที่ ๒.๖ แบบจำลองการสื่อสารพื้นฐาน^{๕๔}

๑. ผู้ส่งสาร (Sender) จากกรอบแนวคิดเรื่องการสื่อสารของ Berlo นั้น จุดเริ่มต้นของการสื่อสารอยู่ที่ผู้ส่งสาร ซึ่งการส่งสารจะมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้ส่งสาร ๕ ประการ ดังนี้

๑.๑ ทักษะในการสื่อสาร อันหมายถึงความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจ ซึ่งหากผู้ส่งสารมีความสามารถในการเรียบเรียง จัดระบบความคิด แล้วนำเสนอด้วยบุคลิก สีหน้า กิริยาท่าทาง น้ำเสียง ที่น่าเชื่อถือ การสื่อสารนั้น ก็จะมีประสิทธิภาพสูง

๑.๒ ทศนคติ หมายถึง วิธีคิดของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งทศนคติในการสื่อสารประกอบด้วย ทศนคติต่อตนเอง ทศนคติต่อประเด็นของการสื่อสาร ทศนคติต่อผู้รับสาร และทศนคติต่อ สภาพแวดล้อม ที่ดำรงอยู่ในขณะที่สื่อสาร ทศนคติเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพ การสื่อสาร อย่างยิ่ง ตัวอย่างเช่น หากผู้ส่งสารมีอคติต่อ “สาร” ที่ต้องการจะนำเสนอ ก็ไม่อาจโน้มน้าวให้ผู้รับสารเชื่อใน “สาร” นั้นได้ คนที่ไม่เชื่อว่าการเลิกสูบบุหรี่เป็นผลดีต่อชีวิต ก็ไม่อาจรณรงค์ให้คนเลิกสูบบุหรี่ได้ ดังเช่น ศิลปินบางคนที่พยายามออกมารณรงค์ให้คนเลิกสูบบุหรี่ แต่ตัวเองยังสูบบุหรี่ การสื่อสารนั้นย่อมไม่บรรลุเป้าหมายอย่างแน่นอน

๑.๓ ความรู้ ของผู้ส่งสาร เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้ส่งสารจะต้องรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสารและสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งต้องวิเคราะห์ผู้รับสารให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งก่อนที่จะทำการสื่อสาร

^{๕๔} David K. Berlo, *The Process of Communication*, (New York: Holf. Rinehart and Winston Inc., 1960), p. 7.

๑.๔ ระบบสังคม เป็นตัวกำหนดบทบาทและพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ผู้ส่งสารจึงต้องเข้าใจระบบสังคม เพื่อที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับระบบ อันจะก่อให้เกิดการยอมรับของผู้รับสาร

๑.๕. ระบบวัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ของสังคมนั้น ๆ ซึ่งผู้ส่งสารต้องทำความเข้าใจ และไม่สื่อสารในลักษณะที่ขัดแย้งกับความเชื่อ ค่านิยมของผู้รับสาร เพราะนอกจากจะไม่สามารถสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายแล้ว ยังอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้

๒. สาร (Message)องค์ประกอบที่สองของการสื่อสาร คือ “สาร” (Message) จะต้องมีความคุณลักษณะดังนี้

๒.๑ รหัสของสาร (Message code) คือการนำเอาภาษา สัญลักษณ์ต่าง ๆ มาใช้เพื่อถ่ายทอดข้อมูลไปยังผู้รับสาร ซึ่งรหัสของผู้ส่งสาร ควรเป็นระบบเดียวกันกับรหัสของผู้รับสาร เพื่อให้ผู้รับสารสามารถถอดรหัสสารได้ หากผู้รับสารไม่สามารถถอดรหัสสารได้ การส่งสารนั้นก็ไม่มีบรรลุเป้าหมาย

๒.๒ เนื้อหา (Content) คือสาระที่ต้องการนำเสนอครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ทั้งหมด เนื้อหาของสารนั้น ไม่ควรที่จะยากจนเกินกว่าความสามารถที่ผู้รับสารจะเข้าใจได้และไม่ง่ายจนผู้รับสารไม่มีความจำเป็นต้องรับสารแต่อย่างใด

๒.๓ การจัดสาร (Treatment) คือการจัดเรียงลำดับเนื้อหา การเลือกใช้ถ้อยคำ ภาษา ไวยากรณ์ การเน้นย้ำข้อความ ซึ่งการจัดสารนี้จะต้องมีการเตรียมการล่วงหน้า หากจัดสารได้ดีก็ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพที่ดีของการสื่อสารด้วย ซึ่งจากการสำรวจวิธีการจัดสาร จากผู้รับสารจำนวนมาก พบว่า การจัดสาร ที่มีความสำคัญไว้ตอนต้น หรือ ตอนท้าย จะได้ผลในการจูงใจมากกว่าการจัดสารที่สำคัญไว้ตรงกลางเรื่อง

๓. สื่อหรือช่องทางการส่งสาร (Channel) ช่องทางการสื่อสาร หรือพาหะที่นำสารไปสู่ผู้รับสาร Berlo อธิบายการนำสารไปสู่ประสาทรูทั้ง ๕ ประการได้แก่ การเห็น การได้ยิน การสัมผัส การได้กลิ่น การลิ้มรส ซึ่งช่องทางการรับสารดังกล่าวนี้ เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้า แต่หากเป็นการสื่อสาร ผ่านสื่อมวลชน สื่อเหล่านี้ ได้แก่ สื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และสื่อใหม่ (new media) ฯลฯ

๔. ผู้รับสาร (Receiver) องค์ประกอบที่สี่ของการสื่อสาร คือผู้รับสาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะวัตถุประสงค์ของการสื่อสารคือการนำสารไปให้ถึงผู้รับสารให้ได้ ดังนั้นในกระบวนการสื่อสาร สิ่งที่ต้องตระหนักถึงเป็นอันดับแรกคือ ผู้รับสาร ซึ่งในแบบจำลองของ Berlo นี้ ผู้รับสารจะต้องถอดรหัสสารของผู้ส่งสาร คุณลักษณะของผู้รับสาร จึงเป็นองค์ประกอบเดียวกับผู้รับสารทั้ง ๕ ประการ

สรุปกรอบแนวคิดการสื่อสารของ Berlo นั้น จะเห็นว่า ปัจจัยร่วมระหว่างผู้รับสารกับผู้ส่งสาร คือ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ระบบสังคมและวัฒนธรรม นั้นหมายความว่า การสื่อสาร จะบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้ส่งสารจะต้องเข้าใจทัศนคติ ระบบสังคมวัฒนธรรมของผู้รับสาร เพื่อปรับทักษะทางการสื่อสารให้สอดคล้องต้องกัน ในทางการเมืองหากนักการเมืองไม่เข้าใจ หรือไม่ปรับตัวให้เข้ากับผู้รับสาร ก็ยากที่จะเปิดใจให้ประชาชนยอมรับสารของตนได้

๒.๔.๙ ทฤษฎีกระสุนปืน (Magic Bullet Theory)

ทฤษฎีกระสุนปืน หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าทฤษฎีเข็มฉีดยา (Hypodermic Theory) สาเหตุ ที่เรียกชื่อทฤษฎีเช่นนี้ เพื่อต้องการแสดงให้เห็นถึงพลังอำนาจของสื่อมวลชนที่ส่งผลต่อการ โน้มนำความรู้สึกนึกคิดของผู้รับสารเป็นสำคัญ ทฤษฎีนี้มีต้นกำเนิดมาจากปฏิบัติการ “โฆษณาชวน เชื่อ” (Propaganda) ในโลกตะวันตก โดยเริ่มมาจากสมัยศตวรรษที่ ๑๖ กลุ่มพระสงฆ์คาทอลิกคณะ เยซูอิต ชื่อ The Society for the Propagation of the Faith ทำการสื่อสารเพื่อถ่ายทอดความเชื่อ และความศรัทธา ซึ่งในสมัยต่อมา การชวนเชื่อมุ่งเน้นที่เป้าหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงการกระทำของผู้คน ซึ่งการที่จะทำให้พฤติกรรมของคนเปลี่ยนนั้น จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิถีการที่ประชาชนรับรู้ตัวเอง และรับรู้โลก การใช้เครื่องมือสื่อสารทุกชนิดเพื่อโน้มนำใจจึงเกิดขึ้น โดยในช่วงทศวรรษ ๑๙๓๐ ได้ เริ่มมีการนำเอาภาพยนตร์และวิทยุ เข้ามาใช้ในการโฆษณาชวนเชื่อแล้ว ในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง ประเทศต่าง ๆ ได้นำเอาแนวคิด “การโฆษณาชวนเชื่อ” มาใช้กันอย่างกว้างขวาง เพื่อโน้มนำใจให้ ประชาชนสนับสนุนการทำสงครามของฝ่ายตนเอง ตัวอย่างเช่น สหรัฐอเมริกา โน้มนำให้คนเชื่อว่า อเมริกาและฝ่ายสัมพันธมิตร เป็นฝ่ายรักสันติ เสรีภาพและความยุติธรรม ขณะเดียวกันก็สร้างภาพให้ ฝ่ายตรงข้าม เป็นพวกเผด็จการ หลอกหลวงชั่วร้าย ฝ่ายเยอรมัน นำโดยอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ ก็ทำการ โฆษณาชวนเชื่อผ่านโทรทัศน์ ให้ชาวเยอรมัน เชื่อมั่นในผู้นำที่เข้มแข็งอย่างฮิตเลอร์ พร้อมทั้งปลุกเร้า ให้คนเยอรมันเกลียดชังชาวยิว ในฐานะที่จะเป็นผู้ทำลายเผ่าพันธุ์อารยันอันสูงส่งของชาวเยอรมัน จึง สมควรที่จะต้องฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ ชาวยิวเสียทั้งหมด (ปฏิบัติการโฆษณาชวนเชื่อของ ฮิตเลอร์ ได้ผล อย่างยิ่ง คนเยอรมันส่วนใหญ่ คล้อยตามการชี้หน้านั้นจนนำไปสู่การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิวกว่า ๖ ล้าน คน)

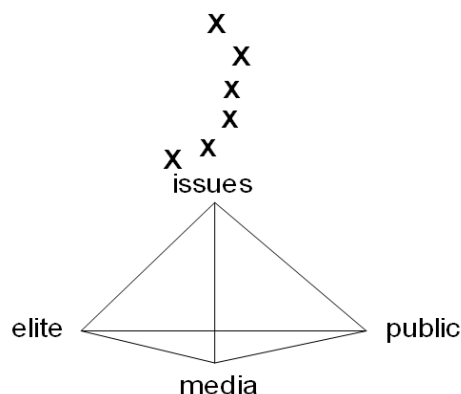
๒.๔.๑๐ ทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting)

แนวคิดนี้เชื่อในพลังอำนาจของสื่อมวลชน ในการกำหนดวาระให้คนครุ่นคิด ดังนั้นการ ที่สื่อมวลชน เลือกที่จะนำเสนอประเด็นใดประเด็นหนึ่ง ก็เหมือนการกำหนดวาระให้กับสังคม มี รายงานการวิจัยซึ่งสามารถสรุปเกี่ยวกับทฤษฎีนี้ว่า “สื่ออาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำให้คนคิด ตามสื่อแต่ประสบความสำเร็จในการทำให้คนคิดถึง (think about) เรื่องที่สื่อหยิบยกมาเป็นข่าวได้ สื่ออาจจะไม่สามารถ เปลี่ยนแปลงการกระทำของคนได้ แต่สื่อสามารถปรับเปลี่ยนการรับรู้ของคน ได้” ได้ระบุตัวแปร ๓ ตัวที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระข่าวสารได้แก่

๑. วาระของสื่อ (Media agenda) คือการกำหนดประเด็นการนำเสนอจากกอง บรรณาธิการ การพิจารณา เลือกที่จะนำเสนอข่าวใด ละเว้นการเสนอข่าวใด เป็นการกำหนดวาระ โดย ใช้วิจารณ์ญาณของผู้ปฏิบัติการข่าว หรือผู้บริหารในสื่อ นั้น ๆ

๒. วาระสาธารณะ (Public agenda) คือการกำหนดวาระโดยสาธารณชน เป็นการ เลื่อนำเสนอข่าวที่สอดคล้องกับความสนใจของคนส่วนใหญ่ ซึ่งมักเป็นข่าวที่แปลก ข่าวที่ใหญ่หรือ เป็น ข่าวที่มีคนส่วนใหญ่เข้าร่วม เช่น การชุมนุมประท้วงของคนจำนวนมาก

๓. วาระที่ถูกกำหนดจากชนชั้นนำ (Elite agenda) คือ วาระที่ผู้มีชื่อเสียง บุคคล สาธารณะชนชั้นนำ กำหนดโดยการพูดหรือปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ให้สื่อมวลชนนำเสนอ ตัวอย่างเช่น การปาฐกถาของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ การที่บุคคลในราชินิกุลรวมตัวกันออกแถลงการณ์ ฯลฯ จัดเป็นการกำหนดวาระโดยชนชั้นนำ

แผนภาพที่ ๒.๗ ตัวแปรตัวที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดวาระข่าวสาร^{๕๕}

จากแบบจำลองนี้ สื่อมวลชนจะทำหน้าที่ในการคัดเลือกปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อนำเสนอเป็นข่าว ขณะเดียวกันก็ลำดับความสำคัญของข่าวโดย แบ่งพื้นที่การนำเสนอให้เป็นข่าวใหญ่ ข่าวเล็ก โดยใช้ตัวแปรทั้ง ๓ ตัวข้างต้นเข้ามากำหนดวาระข่าวสาร ในทางการเมือง ทฤษฎีนี้ถูกนำมาใช้อธิบายความสำเร็จของการสื่อสารของกลุ่มการเมือง กล่าวคือ นักการเมืองย่อมต้องการให้ตนเองเป็นที่รู้จักของสาธารณชน การเป็นข่าวปรากฏบนสื่อย่อมสร้างชื่อเสียงให้กับบุคคลและองค์กรได้ ดังนั้นนักการเมืองทุกคนจึงต้องมีความสามารถในการกำหนดวาระในสื่อให้ได้ เพื่อให้ข่าวและภาพของตนเองอยู่ในความสนใจของสาธารณชนเสมอ ตัวอย่างเช่น พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร แม้จะใช้ชีวิตอยู่ในต่างประเทศแต่ก็สามารถเป็นข่าว ในสื่อมวลชนได้ตลอดเวลา และเป็นข่าวมากกว่านักการเมืองที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเสียอีก ซึ่งอิทธิพลของการกำหนดวาระในสื่อมวลชนก็คือ การชักนำความสนใจของสาธารณะชนนั่นเอง ความสำคัญของสื่อมวลชนในทางการเมืองเป็นดังที่ อาร์เทอร์ตัน (Arterton)^{๕๖} กล่าวไว้ว่า “สิ่งที่นักการเมืองทำไม่สำคัญเท่าสิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนอ” เพราะหากนักการเมืองทุ่มเททำงาน แต่ไม่เป็นข่าว ก็เหมือนการไม่ได้ทำอะไรเลย เพราะประชาชนไม่เคยรับรู้การกระทำนั้น บรรดานักการเมืองทั้งหลายจึงต้องอาศัยทฤษฎีนี้เป็นบันไดในการสร้างชื่อเสียงทางการเมือง

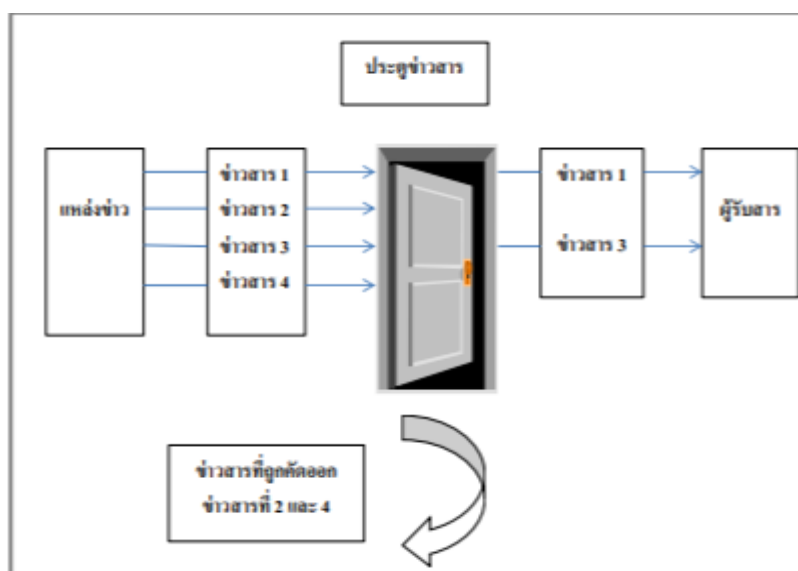
๒.๔.๑๑ ทฤษฎีผู้รักษาประตูข่าว (Gate Keeper)

แนวคิดนี้อธิบายการทำงานของสื่อมวลชน ว่าเปรียบเหมือนผู้รักษาประตู ทำหน้าที่กักเก็บข่าวบางข่าวไว้และปล่อยให้ข่าวบางข่าวออกไปสู่สาธารณะชน สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้คัดกรองประเมินค่า และตัดสินใจว่าข่าวใดควรนำเสนอสู่สาธารณะชนและข่าวใดไม่ควรนำเสนอ ขณะเดียวกันก็กำหนดด้วยว่าข่าวใดควรเป็นข่าวใหญ่ และข่าวใดควรเป็นข่าวย่อย อธิบายแนวคิดผู้รักษาประตูข่าวว่า ในแต่ละวันจะมีข่าวสารมากมายหลายชนิด ส่งเข้ามายังกองบรรณาธิการ

^{๕๕} McCombs, M.E. and Shaw, D. “The Agenda Setting Function of Mass Media.” *Public. Opinion Quarterly*, 36 (1972): 176-187.

^{๕๖} Arterton, Christopher F. and Harlan Hahn, *Political Participation*, (Washington D.C. : The American Political Science Association, 1975), p. 122.

ข่าวโทรทัศน์ วิทยุ สำนักงานหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ จะทำการคัดเลือกข่าวบางชิ้น เพื่อนำเสนอ และตัดข่าวบางชิ้นทิ้งไป เมื่อคัดเลือกแล้วว่าจะเสนอข่าวใด ก็นำข่าวนั้นมาตกแต่งเพื่อการนำเสนอ เช่นการกำหนดหัวข้อข่าว การตัดต่อภาพและเสียง การเรียบลำดับการนำเสนอเมื่อตกแต่งข่าวแล้วจึง นำเสนอต่อผู้รับสารต่อไปดังแบบจำลองนี้

N - แหล่งของข่าวต่าง ๆ
 N1, N2, N3, N4 - ข่าวแต่ละชิ้น
 N2, N1 - ข่าวที่ถูกเลือก
 M - ผู้รับสาร
 N1, N4 - ข่าวที่ไม่ถูกเลือก

แผนภาพที่ ๒.๘ แนวคิดผู้รักษาประตูข่าว^{๕๗}

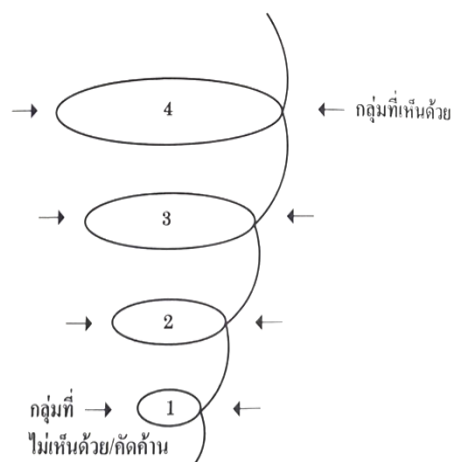
แนวคิดผู้รักษาประตูข่าวนี้นี้ คล้ายกับแนวคิดการกำหนดวาระข่าวสารแตกต่างกันที่แนวคิดผู้รักษาประตูข่าวนี้นี้ บทบาทหลักในการคัดเลือกข่าว เพื่อนำเสนอต่อสาธารณชนเป็นของสื่อมวลชนโดยเฉพาะ จึงทำให้วิเคราะห์ได้ว่า สื่อมวลชนนั้นมีความสำคัญในกระบวนการทางการเมืองเป็นอย่างยิ่ง เพราะหากสื่อมวลชนเลือกหยิบประเด็นที่เป็นลบกับนักการเมืองมานำเสนอเป็นข่าวใหญ่ ภาพลักษณ์ของนักการเมืองก็ย่อมเสียไป และในทางตรงกันข้าม หากสื่อมวลชนนำเสนอภาพเชิงบวกของนักการเมือง ประชาชนก็ย่อมมีทัศนคติที่ดีต่อนักการเมืองคนนั้น จากแนวคิดนี้ สื่อมวลชนจึงมีความสำคัญต่อการสื่อสารทางการเมืองเป็นอย่างยิ่ง

๒.๔.๑๒ ปราบกฏการณ์วงเกลียวแห่งความเงียบงัน (Spiral of Silence)

เป็นปรากฏการณ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับมติสาธารณะ ในประเด็นที่มีความคิดแตกต่างออกเป็นสองด้านนั้น หากสื่อมวลชนหลาย ๆ สำนักออกมาแสดงจุดยืนไปในทิศทางที่เหมือนกัน จะทำให้คนที่มีความคิดแตกต่างถอยร่นและเงียบงันไปในที่สุด ในขณะที่กลุ่ม

^{๕๗} White D.M., "The 'Gatekeepers': a Case Study in The Selection of News." *Journalism Quarterly*, (1950): 25.

คนที่เห็นสอดคล้องกับสื่อก็จะเสียงดังขึ้นทุกที ปรากฏการณ์นี้จัดเป็นรูปแบบหนึ่งของอิทธิพลของสื่อ ในการกำหนดวาระให้กับสังคมในระดับมหภาค

แผนภาพที่ ๒.๙ ปรากฏการณ์วงเกลียวแห่งความเงียบงัน^{๕๘}

ได้ศึกษาเรื่องประชามติ (Public Opinion) แล้วพบว่า เมื่อใดที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารใด ๆ ออกไป ณ จุดที่สื่อได้แสดงจุดยืนสนับสนุนด้านใด ก็จะทำให้กลุ่มคนที่คัดค้านและเห็นต่างจากสื่อมวลชน เริ่มลังเลที่จะแสดงความคิดเห็นของตน^{๕๙} และเมื่อฝ่ายที่เห็นด้วยในทิศทางของสื่อ ยิ่งส่งเสียงดังออกมา ก็จะทำให้เสียงที่ตรงข้ามเงียบหายไป ซึ่งอาจเป็นเพราะฝ่ายที่เงียบหายไปในนั้น ขาดข้อมูลมาสนับสนุนหรืออาจขาดความมั่นใจ แล้วเปลี่ยนข้างไปเป็นด้านของเสียงส่วนใหญ่ หรืออาจจะหายไปเพราะไม่ต้องการถูกโดดเดี่ยวความคิด

ได้อธิบายปรากฏการณ์วงเกลียวแห่งความเงียบงันว่า การที่สื่อมวลชนนำเสนอจุดยืนที่สนับสนุนข้างใด สื่อมวลชนมักจะนำข้อมูลต่าง ๆ มาสนับสนุน พร้อมทั้งให้พื้นที่กับข้างที่สนับสนุนอย่างมาก ประหนึ่งสิ่งที่สื่อได้นำเสนอนั้นเป็นประชามติ หรือสาธารณะมติ ซึ่งแม้จะมีได้มีการสำรวจสาธารณะมติ แต่สื่อก็นำเสนอประหนึ่งเป็นสาธารณะมติไปแล้ว สังคมจึงสุ่มเสี่ยง ที่จะถูกรอบงำด้วยความคิดที่ชี้นำโดยสื่อมวลชน ดังนั้นผลกระทบที่เกิดขึ้นจึงเป็นผลกระทบในระดับกว้างที่แสดงให้เห็นว่า แม้สังคมจะปกครองในระบอบประชาธิปไตย แต่สื่อมวลชนกลับกลายเป็นผู้ที่จำกัดเสรีภาพทางความคิด จำกัดทางเลือกของสังคม และทำให้เกิดความเงียบงันในกระแสการไหลของข่าว

^{๕๘} Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M., **Utilization of Mass Communications by the Individual**, (London: Sage, 1983), p. 91.

^{๕๙} Elisabeth Noelle-Neumann, "The Spiral of Silence: A Theory of Public Opinion". **The Journal of Communication**, 24 (1974): pp. 43-51.

๒.๔.๑๓ ทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อมวลชน (Normative Theories of Media Performance)

บรรทัดฐานของสื่อมวลชน หรืออาจเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า Four Theories of The Press มีแนวคิดอยู่บนหลักการที่ว่า สื่อมวลชนเป็นภาพสะท้อนของสังคม สังคมเป็นแบบไหนสื่อมวลชนก็เป็นเช่นนั้น ในขณะที่เดียวกันสื่อมวลชนก็สะท้อนเสรีภาพของประชาชน ดังนั้น เสรีภาพของประชาชน ก็ย่อมสะท้อนเสรีภาพของสื่อมวลชน เช่นกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสื่อมวลชนกับสังคม

๑. สื่อมวลชนเป็นผลผลิตของสังคม ดังนั้น “สังคมแบบไหน สื่อมวลชนก็เป็นแบบนั้น”

๒. สื่อมวลชนเป็นภาพสะท้อนของสังคม ดังนั้น “เสรีภาพของสื่อ ย่อมสะท้อนเสรีภาพของประชาชน”

๓. สื่อมวลชนเป็นผู้รับผิดชอบต่อความเจริญก้าวหน้าของคนในสังคม ดังนั้น “รายการโทรทัศน์เป็นอย่างไร คนดูก็เป็นอย่างนั้น”

ทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อมวลชน เกี่ยวข้องกับเรื่องของการควบคุม การตรวจสอบ การกำกับดูแล กระบวนการทำงานของสื่อมวลชน โดยอาศัย กฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ องค์กรที่กำกับดูแลสื่อมวลชนโดยเฉพาะ

ทฤษฎีสื่อสารมวลชนในยุคที่สามนี้ เป็นยุคที่สื่อมวลชนมีพัฒนาการมากขึ้น ในขณะที่การรับรู้ของผู้รับสารเปิดกว้างมากขึ้น จึงทำให้การเปิดรับสื่อเป็นการตีความระหว่างสิ่งที่สื่อมวลชนนำเสนอ กับสิ่งที่ผู้รับสารรับรู้ผ่านการตีความตามทฤษฎีสัญญาวิทยา ทฤษฎีในกลุ่มนี้มีมุมมองว่าผู้รับสารเป็นฝ่ายกระทำ มิใช่ฝ่ายถูกกระทำอีกต่อไป แม้ว่าจะมีการกำหนด “วาทกรรม” ขึ้นมา แต่การรับรู้ของผู้รับสาร ก็จะเป็นไปตามตัวกรอง จากความเชื่อ ประสบการณ์ และฐานคติที่มีมาแต่เดิมของผู้รับสาร ในยุคนี้สื่อจึงขาดพลังในการกำหนดการรับรู้ของผู้รับสาร สื่อจะทำหน้าที่ในเชิงของความบันเทิง แต่ไม่อาจชักนำความคิดของผู้รับสารดังเช่นในยุคแรกอีกต่อไป

๒.๔.๑๔ ทฤษฎีการสร้างวาทกรรมทางการเมือง

วาทกรรม หมายถึง ระบบและกระบวนการในการสร้าง ผลิตเอกลักษณ์ และความหมายให้กับสรรพสิ่งต่าง ๆ ในสังคมที่เราอยู่ ทั้งความรู้ ความจริง อำนาจ หรือ ตัวตนของเรา นอกจากนี้วาทกรรมยังทำหน้าที่ ตรึงสิ่งที่สร้างขึ้นให้ดำรงอยู่ และเป็นที่ยอมรับของสังคมในวงกว้าง จนกลายเป็นวาทกรรมหลัก ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เก็บกดและปิดกั้นมิให้เอกลักษณ์ และความหมายของบางสิ่งเลื่อนหายไปพร้อม ๆ กัน^{๖๐} การสร้างวาทกรรมจึงเป็นแนวคิดรวบยอดในการสื่อสารทางการเมืองที่สำคัญ เพราะหากฝ่ายใดช่วงชิงการสร้างวาทกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตนสำเร็จก็เท่ากับสามารถเก็บกด ปิดกั้นวาทกรรมของฝ่ายตรงข้ามมิให้มีอิทธิพลในสังคมต่อไป นักการเมืองจึงพยายามที่จะสร้างวาทกรรม เพื่ออธิบายความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้คนคล้อยตามและสถาปนาวาทกรรมนั้นเป็นวาทกรรมหลักในสังคม ตัวอย่างการสร้างวาทกรรม ในห้วงภาวะวิกฤตทางการเมือง ที่มีความขัดแย้งระหว่างกลุ่มแนวร่วมประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการแห่งชาติ (นปช.) หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า กลุ่มเสื้อแดง กับรัฐบาลของ นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (มีการชุมนุมยืดเยื้อตั้งแต่วันที่ ๑๓ มีนาคม-๑๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓) ต่างฝ่ายต่างสร้างวาทกรรมเพื่อชัยชนะทางการเมือง เช่นกลุ่มเสื้อแดงได้สร้างวาท

^{๖๐} ชัยรัตน์ เจริญสินโฬาร, วาทกรรมการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิภาษา, ๒๕๔๙), หน้า ๑๙-๒๐.

กรรม “ไพร่กับอำมาตย์” เพื่ออธิบายการชุมนุมต่อต้านรัฐบาลของผู้ชุมนุมว่า เป็นการต่อสู้ทางชนชั้นระหว่างผู้ด้อยโอกาสคือ “ไพร่” กับผู้มีอำนาจในแผ่นดิน คือ “อำมาตย์” มิใช่การออกมาต่อสู้เพื่อ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ทั้งนี้เพื่อขยายแนวร่วมในการต่อสู้ให้เป็นเรื่องของสงครามชนชั้น ขณะที่ฝ่ายรัฐบาล ที่มีศูนย์อำนวยการควบคุมและป้องกันสถานการณ์ฉุกเฉิน หรือที่เรียกโดยย่อว่า คอฉ. ซึ่งทำหน้าที่ในการสื่อสารกับประชาชนในภาวะวิกฤต ก็สร้างวาทกรรมในการจัดการกับผู้ชุมนุมว่า เป็นการ “ขอคืนพื้นที่” และ “กระชับวงล้อม” แทนการใช้คำว่า “สลายการชุมนุม” ดังเช่นที่เคยเป็นมา ซึ่งผลจากการสร้างวาทกรรมและผลิตซ้ำโดยเจตนาที่จะเก็บกดปิดกั้นวาทกรรมเดิม ทำให้ชนชั้นกลางในเมืองจำนวนมากสนับสนุนการดำเนินการของ คอฉ. เนื่องจากวาทกรรม ที่ทำให้ดูเหมือนเป็นปฏิบัติการที่ไม่รุนแรง แม้ว่าความจริงจะมีผู้เสียชีวิตกว่า ๘๐ คน และบาดเจ็บกว่าพันคนก็ตาม (ความจริงจากข่าวสด : ความตาย ๘๐ ศพ) วาทกรรมทางการเมืองจึงเป็นเครื่องมือการสื่อสารทางการเมืองที่ผู้เกี่ยวข้องต้อง

๒.๔.๑๕ ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสื่อมวลชน

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของสื่อมวลชน เปรียบเทียบสังคมกับร่างกายของมนุษย์ โดยถือว่าร่างกายทั้งหมดเป็นระบบใหญ่ โดยมีระบบย่อย ๆ ประกอบกันอยู่ ซึ่งต่างต้องพึ่งพาอาศัยกัน ระบบใหญ่จะต้องมีหน้าที่พื้นฐาน คือรักษาเสถียรภาพของทั้งระบบเอาไว้ เพื่อให้ทั้งระบบมีความสมดุล ทุกส่วนต้องมีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ หากระบบย่อย ๆ ทำหน้าที่ได้ดี ระบบทั้งหมดก็จะมีเสถียรภาพ ดังนั้นแบบแผนของกิจกรรมจะต้องคงทนและมีเสถียรภาพ สื่อสารมวลชนมีหน้าที่ทางสังคมหรือพันธกิจ (Social Function) คือ เป็นผู้เฝ้าระวังและตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางสังคมและการเมือง ที่เรียกว่า “สุนัขเฝ้าบ้าน” (watchdog)

Parson ระบุหน้าที่ทางสังคมของสื่อมวลชนไว้ ๔ ประการคือ ๑) ปลุกฝังค่านิยมหลักในสังคม (Core Value) ๒) รักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของระบบไว้ ๓) ขจัดความขัดแย้งในสังคม ๔) หาวิถีทางในการปรับตัวให้สังคมอยู่รอด

ได้อธิบายหน้าที่ของสื่อมวลชน ในกรณีที่จะต้องแก้ไขบทบาทของสื่อบางสื่อที่ทำให้คนในสังคมเกิดความแปลกแยกต่อสังคม ดังนี้

๑) สื่อต้องทำหน้าที่พาผู้คนหลบหนีจากโลกของความเป็นจริง เพื่อประดับประดาให้มีคนเกิดความโดดเดี่ยวจนต้องการฆ่าตัวตาย ๒) สื่อต้องทำหน้าที่ผ่อนคลายความตึงเครียด มิให้คนในสังคมเกิดความเครียดจนนำไปสู่การแสดงออกที่รุนแรง ๓) สื่อต้องทำหน้าที่สร้างสิ่งชดเชยหรือทดแทน เพื่อมิให้สังคมขาดที่พึ่งพิง ตัวอย่างเช่น การที่สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการระดมเงินทุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยต่าง ๆ

ตารางที่ ๒.๔ แนวความคิด ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Brian McNair	การสื่อสารทางการเมือง คือ องค์กรทางการเมือง มีนักการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ กลุ่มก่อการร้าย
Harold D. Lasswell	ผู้ที่ทำหน้าที่ในการส่งสาร เนื้อหาของสารช่องทางการสื่อสาร ผลกระทบที่เกิดจากการส่งสาร
Gurevitch and Blumler	กลุ่มทางการเมือง รัฐบาล ข้าราชการ พรรคการเมือง กลุ่มกดดันทางการเมือง กลุ่มพลังประชาชน กลุ่มที่สอง คือ สื่อมวลชน ที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับข่าวสารจากกลุ่มการเมือง และสร้างข่าวสาร เพื่อส่งไปยังผู้รับสาร
Darren G. Lileker	๑. การสื่อสารทางการเมืองยุคใหม่ที่มีกระบวนการสื่อสารทั้งกลุ่มการเมือง ๒. กลุ่มที่ไม่เป็นการเมืองมีการสื่อสารทางตรง การสื่อสารที่ผ่านสื่อมวลชน มีการสื่อสารซึ่งกันและกัน ระหว่างสื่อมวลชน ประชาชน และองค์กรทางการเมือง
Harold D. Lasswell	ผู้ที่กำหนดเนื้อหาของสาร (who ?) เนื้อหาของสาร ที่ถูกส่งออกไป(said what ?) ช่องทางที่สารถูกส่งออกไป(in which channel?) ผู้รับสาร (to whom?) พร้อมด้วยผลอะไร (with what effect?) คือผลที่เกิดจากการสื่อสาร
McCombs & D. Shaw	สื่ออาจไม่ประสบความสำเร็จในการทำให้คนคิดตามสื่อแต่ประสบความสำเร็จในการทำให้คนคิดถึง
White, D.M	การทำงานของสื่อมวลชน ว่าเปรียบเหมือนผู้รักษาประตู ทำหน้าที่กักเก็บข่าวบางข่าวไว้ และปล่อยให้ข่าวบางข่าวออกไปสู่สาธารณชน สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อสังคมเป็นอย่างยิ่ง

ตารางที่ ๒.๔ แนวความคิด ทฤษฎีการสื่อสารทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Elisabeth Noelle-Neumann	เมื่อใดที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวสารออกไป ณ จุดที่สื่อได้แสดงจุดยืนสนับสนุนด้านใด ก็จะทำให้กลุ่มคนที่คัดค้านและเห็นต่างจากสื่อมวลชน เริ่มลังเลที่จะแสดงความคิดเห็นของตน
Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch	การที่สื่อมวลชนนำเสนอจุดยืนที่สนับสนุนข้างใด สื่อมวลชนมักจะนำข้อมูลต่าง ๆ มาสนับสนุนพร้อมทั้งให้พื้นที่กับข้างที่สนับสนุนอย่างมาก ประหนึ่งสิ่งที่สื่อได้นำเสนอนั้นเป็นประจําชาติ
ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร	การสร้างวาทกรรมจึงเป็นแนวคิดรวบยอดในการสื่อสารทางการเมืองที่สำคัญ เพราะหากฝ่ายใดช่วงชิงการสร้างวาทกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายตนสำเร็จก็เท่ากับสามารถเก็บกด ปิดกั้นวาทกรรมของฝ่ายตรงข้ามมิให้มีอิทธิพลในสังคมต่อไป

๒.๕ หลักพุทธธรรม : สังคหวัตถุ ๔

หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง นอกจากจะศึกษาแนวคิดทฤษฎีของประเทศตะวันตก และของนักวิชาการหลายท่านแล้ว ผู้วิจัยยังได้นำหลักธรรมที่ส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขของการคนในสังคม คือ หลักสังคหวัตถุ ๔ มาประกอบการวิจัย ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงตรัสไว้ในพระไตรปิฎกเล่มที่ ๒๑ ว่า

“ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ (ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว) ๔ ประการนี้มีอะไรบ้าง คือ

๑. ทาน (การให้)
๒. เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก)
๓. อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์)
๔. สมานัตตตา (การวางตนสม่าเสมอ)

ภิกษุทั้งหลาย สังคหวัตถุ ๔ ประการนี้แลทาน เปยยวัชชะ อตถจริยาในโลกนี้และสมานัตตตาในธรรมนั้น ๆ ตามสมควรสังคหธรรมเหล่านี้แลช่วยอุ้มชูโลก เหมือนลิมสลักที่ยึดคุมรถซึ่งแล่นไปได้ฉะนั้นถ้าไม่พึงมีธรรมเหล่านี้ มารดาหรือบิดาก็ไม่พึงได้การนับถือหรือการบูชาเพราะบุตรเป็นเหตุ แต่เพราะบัณฑิตเล็งเห็นความสำคัญของสังคหธรรมเหล่านี้ ฉะนั้น บัณฑิตเหล่านั้นจึงถึงความ เป็นใหญ่และเป็นผู้ นำสรรเสริญ^{๖๑}

^{๖๑} อจ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๒๕๖.

ความหมายของสังคหวัตถุ ๔ คือหลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ให้มีความสามัคคีกันประกอบด้วย

๑. ทาน ให้ปัน คือ ความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือ ทรัพย์สิน สิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจและศิลปวิทยา

๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน คือ กล่าวคำสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เป็นหลักฐาน ชักจูงในทางที่ดีงามหรือแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจดี สามานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

๓. อัตถจริยา ทำประโยชน์แก่กัน คือ ช่วยเหลือด้วยแรงกายและชวนช่วยช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ บำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาและช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

๔. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน คือ ทำตัวให้เข้ากับเขาได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่ำเสมอทั้งต่อคนทั้งหลาย ไม่เอาเปรียบและเสมอในสุขทุกข์ คือ ร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน^{๖๒}

สังคหวัตถุ ๔ ยังหมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน

๑) ทาน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แบ่งปัน มีน้ำใจต่อกันและกัน ได้แก่การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปันความสุขให้แก่กันและกัน ทั้งที่เป็นวัตถุสิ่งของ และแบ่งปันน้ำใจบุคคลในครอบครัว ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวใช้สอยหรือบริโภคสิ่งของแต่เพียงผู้เดียว

๒) ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำสุภาพ อ่อนโยน พูดด้วยจิตที่ปรารถนา รู้จักกาลเวลาในการพูดอย่างเหมาะสม และรู้จักการใช้คำพูด ไม่ใช่วาจาหักล้างเชือดเฉือนจิตใจของผู้อื่น หรือวาจาที่เป็นคำหยาบคาย กระทบกระเทือน ดูด่าเสียดสี อันจะก่อให้เกิดการขัดใจกันในครอบครัวได้

๓) อัตถจริยา การช่วยเหลือ บำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่การสงเคราะห์เกื้อกูลกันของบุคคลในครอบครัว เช่น การช่วยเหลือการทำงาน แบ่งเบาภาระของกันและกัน

๔) สมานัตตตา การปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับสถานภาพ บทบาท หน้าที่ของตน โดยวางตนเสมอต้นเสมอปลาย สามารถเข้ากับผู้อื่นได้

การบริหารคนโดยใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ ในมุมมองที่ว่า การบริหารคนนี้ยังมีสิ่งลึกลับอีกอย่างหนึ่ง คือ เครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ เราไว้ใจเขา เรารักเขา เราหวังดีต่อเขา อย่างนี้เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจ คงได้ยินได้ฟังมาแล้วจากหนังสือธรรมะทั่ว ๆ ไป เรื่อง สังคหวัตถุ

- การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- การพูดจาไพเราะ
- การบำเพ็ญประโยชน์

^{๖๒} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์สวย จำกัด ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

- การทำตัวให้เป็นเกลอ หรือเป็นเพื่อนมากกว่าที่จะเป็นนายหรือเรียกว่าความมั่งคั่งในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อันเป็นเครื่องหวังเหนี่ยวให้เกิดความร่วมมือกันได้^{๖๓}

การกล่าวถึง สังคหัตถ์ ๔ นี้ พระพุทธเจ้าทรงอุปมาเหมือนกับพาหนะที่จะนำคนไปสู่ความสุขความเจริญในโลก เพราะสังคมของมนุษย์เราจำเป็นต้องอิงอาศัยธรรมะทั้งสี่ประการนี้ ทรงใช้อีกมุมที่ตรงกันข้ามว่า ถ้าหากว่าสังคมปราศจากเสียซึ่งธรรมทั้งสี่ประการแล้ว แม้มารดา บิดา ก็จะไม่ได้รับการนับถือบูชาจากบุตรธิดา โลกจะอยู่ไม่ได้เลย จึงเรียกว่าธรรมเป็นเครื่องสงเคราะห์ การสงเคราะห์ก็มีอยู่ ๒ ฝ่าย คืออามิสสังคหะ คือ สงเคราะห์ด้วยวัตถุสิ่งของธัมมสังคหะ คือ สงเคราะห์โดยธรรม ถ้าเรามองในแง่ของคนที่มีแสงหาที่พึ่ง สิ่งนี้ก็เป็นเครื่องสนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐานของคน เช่น ต้องการความรักและได้รับความรักความอบอุ่น ความปลอดภัย ต้องการที่พึ่งพำนักอาศัย ต้องการพักผ่อนหย่อนใจ หรือว่าต้องการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กัน เป็นต้น ก็ต้องมีธรรมะ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว หลักที่จะให้เกิดการยึดเหนี่ยวทางใจกันขึ้น มาสรุปรวมอยู่ที่สังคหัตถ์แม้แต่นวาคิด การแสวงหาเครื่องรางของขลังที่ชาวบ้านเขาแสวงหากัน แนวของพระเครื่องนั้น คือ เมตตามหานิยม คงกระพันชาตรี แคล้วคลาด ธรรมะทั้งสี่ประการมีลักษณะก่อให้เกิดเป็นเมตตามหานิยม คงกระพันชาตรี และแคล้วคลาดจากภัยอันตรายทั้งหลายได้^{๖๔}

สรุปได้ว่า สังคหัตถ์ ๔ คือ หลักธรรมอันเป็นเครื่องจรโลงสังคม เป็นหลักธรรมที่สร้างความสมานสามัคคีมีความเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน และสร้างมิตรที่ดีต่อกันโดยเชื่อมสัมพันธ์กันของคนในสังคม ซึ่งประกอบด้วย ทาน ปิยวาจา อตถจริยา และสมานัตตตา ดังนั้นหลักสังคหัตถ์ ๔ จึงนำมาใช้เพื่อบูรณาการในการสื่อสารทางการเมือง จึงเป็นการเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ การพูดจาไพเราะ การบำเพ็ญประโยชน์ และการทำตัวให้เป็นเกลอ หรือเป็นเพื่อนมากกว่าที่จะเป็นนายหรือเรียกว่าความมั่งคั่งในความสัมพันธซึ่งกันและกัน อันเป็นเครื่องหวังเหนี่ยวให้เกิดความร่วมมือกันได้

ตารางที่ ๒.๕ แสดงตารางสังเคราะห์หลักสังคหัตถ์ ๔

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
อง.จตุกก. (ไทย)	สังคหัตถ์ (ธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว) ๔ ประการ ๑. ทาน (การให้) ๒. เปยยวัชชะ (วาจาเป็นที่รัก) ๓. อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) ๔. สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) เป็นธรรมช่วยอุ้มชูโลก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต)	๑. ทาน ให้ปัน คือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ๒. ปิยวาจา พูดอย่างรักกัน ๓. อตถจริยา ทำประโยชน์แก่กัน ๔. สมานัตตตา เอาตัวเข้าสมาน

^{๖๓} พุทธศาสนิกชน, **บริหารธุรกิจแบบพุทธ**, (กรุงเทพมหานคร : อตัมมโย, มปป.), หน้า ๑๕.

^{๖๔} พระเทพดิลก (ระแบบ วิฑูรย์คุณ), **ธรรมปริทรรศน์**, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๒๖๒.

ตารางที่ ๒.๕ แสดงตารางสังเคราะห์หลักสังคหวัตถุ ๔ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พุทธทาสภิกขุ	เป็นธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ - การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ - การพูดจาไพเราะ - การบำเพ็ญประโยชน์ - การทำตัวให้เป็นเพื่อนมากกว่าที่จะเป็นนาย
พระเทพดิลก (ระแบบ จูติญาณโณ)	ธรรมเป็นเครื่องสงเคราะห์ ๒ ฝ่าย คือ อามิสสังคหะ คือ สงเคราะห์ด้วยวัตถุสิ่งของ และ อัมมสังคหะ คือ สงเคราะห์โดยธรรม ถ้าเรามอง

๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

๒.๖.๑ ด้านความเป็นมา

หลังจากที่ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๖ การเลือกตั้งครั้งนี้เป็น "การเลือกตั้งทางอ้อมครั้งแรกและครั้งเดียวของไทย" โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนแรก คือ นายเลมียด หงสประภาส

นักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด คือ ๙ สมัย ได้แก่ นายมนตรี พงษ์พานิช และนายบุญพันธ์ แซ่วัฒนะ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสตรีคนแรกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ นางสาวสุวิมล พันธุ์เจริญวรกุล (จากการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๔)

ตระกูลการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งมากที่สุด คือ

หงสประภาส (๒ คน) ได้แก่ นายเลมียด หงสประภาส และหลวงประสิทธิ์นกรกรม (เจียน หงสประภาส)

สภาวสุ (๒ คน) ได้แก่ นายประมวล สภาวสุ และนายกมลพล สภาวสุ

ตรีสุชี (๒ คน) ได้แก่ นายสมพงษ์ ตรีสุชี และนายพงษ์อุดม ตรีสุชี

พันธุ์เจริญวรกุล (๒ คน) ได้แก่ นางสาวสุวิมล พันธุ์เจริญวรกุล และนายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล

ชีวานันท์ (๒ คน) ได้แก่ นายพ้อง ชีวานันท์ และนายนพ ชีวานันท์^{๖๕}

^{๖๕} สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3fQsFmz> [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

๒.๖.๒ ด้านการแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอ ๑๖ อำเภอ ตำบล ๒๐๙ ตำบล หมู่บ้าน ๑,๔๕๙ หมู่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลนคร ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๔ แห่ง เทศบาลตำบล ๓๑ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๑๒๑ แห่ง^{๖๖}

ตารางที่ ๒.๖ แสดงตารางจำนวนตำบล/หมู่บ้าน/เทศบาล/อบต.

อำเภอ	จำนวนหน่วยการปกครอง			
	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.
๑. พระนครศรีอยุธยา	๒๑	๑๑๒	๒	๑๓
๒. ท่าเรือ	๑๐	๘๔	๒	๙
๓. นครหลวง	๑๒	๗๔	๒	๖
๔. บางไทร	๒๓	๑๓๖	๒	๙
๕. บางบาล	๑๖	๑๑๑	๒	๔
๖. บางปะอิน	๑๘	๑๔๙	๙	๙
๗. บางปะหัน	๑๗	๙๔	๑	๑๐
๘. ผักไห่	๑๖	๑๒๙	๒	๘
๙. ภาชี	๘	๗๒	๑	๗
๑๐. ลาดบัวหลวง	๗	๕๘	๒	๖
๑๑. วังน้อย	๑๐	๖๘	๑	๙
๑๒. เสนา	๑๗	๑๑๘	๕	๙
๑๓. บางซ้าย	๖	๕๓	๑	๔
๑๔. อุทัย	๑๑	๑๐๗	๑	๑๑
๑๕. महाराช	๑๒	๕๘	๒	๕
๑๖. บ้านแพรก	๕	๒๗	๑	๒
รวม	๒๐๙	๑,๔๕๙	๓๖	๑๒๑

^{๖๖} สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/ayutthaya/ewt_news.php?nid=43 [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

๒.๔.๓ ด้านประชากรและบ้าน

ด้านประชากรและบ้าน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๐ จำนวนทั้งหมด ๘๑๓,๘๕๒ คน จำแนกเป็น ชาย ๓๙๒,๐๘๓ คน หญิง ๔๒๑,๗๖๙ คน^{๖๗}

ตารางที่ ๒.๗ แสดงจำนวนประชากรแบ่งตามสถานภาพและจำนวนบ้าน

ที่	อำเภอ	เพศชาย	เพศหญิง	ประชากรทั้งหมด	จำนวนบ้าน
๑	อำเภอพระนครศรีอยุธยา	๓๓,๐๖๙	๓๕,๙๘๐	๖๙,๐๔๙	๒๒,๗๑๓
๒	อำเภอท่าเรือ	๑๔,๙๘๑	๑๖,๓๕๖	๓๑,๓๓๗	๑๐,๗๗๓
๓	อำเภอนครหลวง	๑๐,๓๓๔	๑๑,๓๖๔	๒๑,๖๙๘	๑๐,๙๙๙
๔	อำเภอบางไทร	๑๕,๕๖๑	๑๖,๒๘๔	๓๑,๘๔๕	๑๐,๑๒๙
๕	อำเภอบางบาล	๗,๐๕๓	๗,๕๖๘	๑๔,๖๒๑	๕,๒๑๘
๖	อำเภอบางปะอิน	๒๒,๗๕๔	๒๔,๗๔๙	๔๗,๕๐๓	๒๓,๒๗๙
๗	อำเภอบางปะหัน	๑๗,๖๖๐	๑๘,๘๗๕	๓๖,๕๓๕	๑๒,๑๐๘
๘	อำเภอผักไห่	๑๑,๐๘๒	๑๑,๘๒๗	๒๒,๙๐๙	๗,๐๘๘
๙	อำเภอภาชี	๑๒,๓๗๖	๑๓,๑๕๘	๒๕,๕๓๔	๗,๗๖๒
๑๐	อำเภอลาดบัวหลวง	๑๔,๕๓๑	๑๕,๐๓๑	๒๙,๕๖๒	๙,๑๕๕
๑๑	อำเภอวังน้อย	๒๖,๑๔๙	๒๗,๓๘๖	๕๓,๕๓๕	๒๓,๓๐๗
๑๒	อำเภอเสนา	๑๕,๓๗๘	๑๖,๑๘๑	๓๑,๕๕๙	๙,๔๔๙
๑๓	อำเภอบางซ้าย	๖,๙๖๑	๗,๑๐๐	๑๔,๐๖๑	๔,๒๖๑
๑๔	อำเภออุทัย	๒๒,๐๙๐	๒๓,๙๓๒	๔๖,๐๒๒	๒๐,๐๖๖
๑๕	อำเภอมหาราช	๖,๕๑๗	๗,๒๑๘	๑๓,๗๓๕	๔,๘๑๐
๑๖	อำเภอบ้านแพรก	๓,๒๗๒	๓,๗๓๕	๗,๐๐๗	๒,๕๖๓
๑๗	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลสามเมือง	๓,๕๘๐	๓,๖๕๔	๗,๒๓๔	๒,๖๕๕
๑๘	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลสามก้อ	๓,๓๗๕	๓,๖๙๕	๗,๐๗๐	๒,๘๑๗
๑๙	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางนมโค	๓,๕๐๔	๓,๘๒๓	๗,๓๒๗	๓,๘๕๗
๒๐	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลบางกระสั้น	๕,๘๗๖	๖,๖๙๔	๑๒,๕๗๐	๕,๓๒๓
๒๑	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลเชียงรากน้อย	๔,๗๔๒	๔,๙๗๔	๙,๗๑๖	๔,๐๖๗
๒๒	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลคลองจิก	๔,๒๔๔	๔,๗๐๓	๘,๙๔๗	๔,๙๔๒
๒๓	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลปราสาททอง	๒,๐๙๒	๒,๒๔๒	๔,๓๓๔	๒,๕๘๖
๒๔	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลบ้านแพรก	๑,๐๐๔	๑,๐๖๑	๒,๐๖๕	๘๔๖
๒๕	ท้องถิ่นเทศบาลตำบลโรงช้าง	๓,๐๖๗	๓,๓๘๑	๖,๔๔๘	๒,๓๘๔

^{๖๗} ระบบสถิติทางการทะเบียน, รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๐, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/> [๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓].

ที่	อำเภอ	เพศชาย	เพศหญิง	ประชากร ทั้งหมด	จำนวนบ้าน
๒๖	ท้องถื่นเทศบาลตำบลมหาราช	๑,๖๑๔	๑,๗๒๖	๓,๓๔๐	๑,๓๙๗
๒๗	ท้องถื่นเทศบาลตำบลอุทัย	๒,๗๒๗	๓,๐๔๒	๕,๗๖๙	๓,๕๒๔
๒๘	ท้องถื่นเทศบาลตำบลบางซ้าย	๒,๕๕๐	๒,๗๒๓	๕,๓๑๓	๑,๗๖๔
๒๙	ท้องถื่นเทศบาลตำบลหัวเวียง	๒,๙๗๔	๓,๑๘๐	๖,๑๕๔	๑,๗๕๘
๓๐	ท้องถื่นเทศบาลเมืองลำตาเสา	๑๐,๐๓๓	๑๐,๖๑๑	๒๐,๖๔๔	๘,๙๘๔
๓๑	ท้องถื่นเทศบาลตำบลลาดบัวหลวง	๑,๒๖๘	๑,๓๐๓	๒,๕๗๑	๑,๓๔๖
๓๒	ท้องถื่นเทศบาลตำบลภาชี	๒,๖๒๕	๒,๙๒๐	๕,๕๔๕	๒,๔๙๐
๓๓	ท้องถื่นเทศบาลตำบลลาดชะโด	๓,๘๘๗	๔,๐๙๒	๗,๙๗๙	๒,๖๔๘
๓๔	ท้องถื่นเทศบาลเมืองผักไห่	๔,๘๕๓	๕,๒๒๐	๑๐,๐๗๓	๔,๓๐๙
๓๕	ท้องถื่นเทศบาลตำบลพระอินทราชา	๔,๓๐๔	๔,๗๗๒	๙,๐๗๖	๕,๑๔๘
๓๖	ท้องถื่นเทศบาลตำบลบ้านสร้าง	๔,๕๒๗	๕,๑๒๐	๙,๖๔๗	๖,๕๕๗
๓๗	ท้องถื่นเทศบาลตำบลบางปะอิน	๓,๕๑๔	๓,๖๔๓	๗,๑๕๗	๒,๑๘๕
๓๘	ท้องถื่นเทศบาลตำบลบางปะหัน	๒,๕๔๘	๒,๘๔๑	๕,๓๘๙	๒,๑๙๑
๓๙	ท้องถื่นเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์	๔,๑๑๑	๔,๔๒๖	๘,๕๓๗	๓,๑๖๕
๔๐	ท้องถื่นเทศบาลตำบลบางบาล	๕,๓๕๙	๕,๘๗๖	๑๑,๒๓๕	๓,๖๕๓
๔๑	ท้องถื่นเทศบาลตำบลราชคราม	๒,๘๙๙	๒,๘๙๘	๕,๗๙๗	๑,๖๓๘
๔๒	ท้องถื่นเทศบาลตำบลบางไทร	๕,๐๓๓	๕,๒๔๘	๑๐,๒๘๑	๓,๖๒๒
๔๓	ท้องถื่นเทศบาลตำบลรัฐภูมิ	๓,๗๗๓	๔,๐๗๗	๗,๘๕๐	๒,๗๓๘
๔๔	ท้องถื่นเทศบาลตำบลนครหลวง	๓,๔๔๐	๓,๗๖๘	๗,๒๐๘	๒,๙๗๙
๔๕	ท้องถื่นเทศบาลตำบลท่าหลวง	๔,๑๘๕	๔,๖๕๒	๘,๘๓๗	๔,๐๗๗
๔๖	ท้องถื่นเทศบาลเมืองอโยธยา	๙,๓๗๙	๑๐,๖๖๔	๒๐,๐๔๓	๘,๙๙๖
๔๗	ท้องถื่นเทศบาลตำบลเจ้าเจ็ด	๕,๒๔๑	๕,๕๒๗	๑๐,๗๖๘	๓,๐๘๑
๔๘	ท้องถื่นเทศบาลตำบลท่าเรือ	๓,๑๗๕	๓,๖๐๕	๖,๗๘๐	๓,๑๐๔
๔๙	ท้องถื่นเทศบาลเมืองเสนา	๑,๘๓๙	๒,๐๓๒	๓,๘๗๑	๑,๔๐๘
๕๐	ท้องถื่นเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา	๒๔,๙๓๓	๒๖,๘๓๒	๕๑,๗๖๕	๒๐,๑๖๗
	รวม	๓๙๒,๐๘๓	๔๒๑,๗๖๙	๘๑๓,๘๕๒	๓๑๖,๐๘๖

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีจำนวน ๒๕ ชุด มีผู้ได้รับการเลือกตั้งรายละเอียดต่อไปนี้^{๖๘}

ตารางที่ ๒.๘ รายชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ชุดที่	ปีพุทธศักราช	ชื่อ-นามสกุล	พรรค
ชุดที่ ๑	๒๔๗๖	นายเลมียด หงสประภาส	-
ชุดที่ ๒	๒๔๘๐	นายประเสริฐ ธารีสวัสดิ์ นายเยื่อน พาณิชวิทย์	- -
ชุดที่ ๓	๒๔๘๑	หลวงประสิทธิ์นรกรรม (เจียน หงสประภาส) นายพิน สุพรรณสาร	- -
ชุดที่ ๔	๒๔๘๙ (มกราคม)	นายวิโรจน์ กมลพันธ์ นายเยื่อน พาณิชวิทย์	- -
ชุดที่ ๔	๒๔๘๙ (สิงหาคม)	พลเรือตรี ถวัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์ นายปรีดี พนมยงค์ (ลาออก) หม่อมเจ้านิตยากร วรวรรณ	- - -
ชุดที่ ๕	๒๔๙๑	นายพิน สุพรรณสาร หม่อมเจ้านิตยากร วรวรรณ	- -
ชุดที่ ๖	-	-	-
ชุดที่ ๗	๒๔๙๕	พันตรี หลวงจกระบวรบุญ นายพิน สุพรรณสาร	- -
ชุดที่ ๘	๒๕๐๐ (กุมภาพันธ์)	นายประเสริฐ บุญสม นายสมศักดิ์ ชมจันทร์ พันตรี หลวงจกระบวรบุญ	พรรคเสรีมนังคศิลา พรรคเสรีมนังคศิลา พรรคเสรีมนังคศิลา
ชุดที่ ๙	๒๕๐๐ (ธันวาคม)	นายประเสริฐ บุญสม นายสมศักดิ์ ชมจันทร์ นายนิคม สุขพัฒน์ธี	(ไม่สังกัดพรรคการเมือง) (ไม่สังกัดพรรคการเมือง) พรรคสหภูมิ
ชุดที่ ๑๐	๒๕๑๒	นายประเสริฐ บุญสม ว่าที่ร้อยตรี วิเชียร กลิ่นสุคนธ์ นายอดินาท ควรพจน์ นายเผอญ ศรีภูธร	พรรคสหประชาไทย พรรคสหประชาไทย (ไม่สังกัดพรรคการเมือง) พรรคสหประชาไทย
ชุดที่ ๑๑	๒๕๑๘	นายประมวล สภาวสุ นายอนันต์ บูรณวิช	พรรคกิจสังคม พรรคสันติชน

^{๖๘} สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://bit.ly/3fQsFmz> [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

ชุดที่	ปีพุทธศักราช	ชื่อ-นามสกุล	พรรค
		นายอุทัย ชุณหะจันทร์ นายประเสริฐ บุญสม	พรรคสังคมนิยม พรรคสังคมนิยม
ชุดที่ ๑๒	๒๕๑๙	นายมนตรี พงษ์พานิช นายเสรี มโฆธาร นายสมพงษ์ ตรีสุชี นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ	พรรคเกษตรสังคม พรรคสังคมนิยม พรรคเกษตรสังคม พรรคเกษตรสังคม
ชุดที่ ๑๓	๒๕๒๒	นายมนตรี พงษ์พานิช นายประมวล สภาวสุ นายประเสริฐ บุญสม นายสายันท์ สากิยะ	พรรคกิจสังคม พรรคกิจสังคม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม
ชุดที่ ๑๔	๒๕๒๖	นายมนตรี พงษ์พานิช นายประมวล สภาวสุ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร นายสายันท์ สากิยะ	พรรคกิจสังคม พรรคชาติไทย พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม
ชุดที่ ๑๕	๒๕๒๙	นายมนตรี พงษ์พานิช นายประมวล สภาวสุ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ	พรรคกิจสังคม พรรคชาติไทย พรรคเสรีนิยม พรรคกิจสังคม
ชุดที่ ๑๖	๒๕๓๑	นายมนตรี พงษ์พานิช นายประมวล สภาวสุ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ	พรรคกิจสังคม พรรคชาติไทย พรรคเสรีนิยม พรรคกิจสังคม
ชุดที่ ๑๗	๒๕๓๕ (มีนาคม)	นายมนตรี พงษ์พานิช นายประมวล สภาวสุ พลโท เขมม ไกรสรธรรม นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ	พรรคกิจสังคม พรรคสามัคคีธรรม พรรคกิจสังคม พรรคกิจสังคม
ชุดที่ ๑๘	๒๕๓๕ (กันยายน)	นายมนตรี พงษ์พานิช นายประมวล สภาวสุ นายพงษ์อุดม ตรีสุชี นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ	พรรคกิจสังคม พรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม พรรคกิจสังคม
ชุดที่ ๑๙	๒๕๓๘	นายมนตรี พงษ์พานิช นายพลกฤษณ์ หงษ์ทอง นายประมวล สภาวสุ นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ นายพงษ์อุดม ตรีสุชี	พรรคกิจสังคม พรรคกิจสังคม พรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม พรรคกิจสังคม

ชุดที่	ปีพุทธศักราช	ชื่อ-นามสกุล	พรรค
ชุดที่ ๒๐	๒๕๓๙	นายมนตรี พงษ์พานิช นายพลกฤษณ์ หงษ์ทอง นายกมลพล สภาวสุ นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ นายพงษ์อุดม ตรีสุขี	พรรคกิจสังคม พรรคกิจสังคม พรรคกิจสังคม พรรคกิจสังคม พรรคชาติพัฒนา
ชุดที่ ๒๑	๒๕๔๔	นายเกื้อกูล ด้านชัยจิตร นายพ้อง ชีวานันท์ นางสาวสุวิมล พันธุ์เจริญวรกุล นายวิทยา บุรณศิริ นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ	พรรคไทยรักไทย พรรคไทยรักไทย พรรคไทยรักไทย พรรคไทยรักไทย พรรคไทยรักไทย
ชุดที่ ๒๒	๒๕๔๘	นายเกื้อกูล ด้านชัยจิตร นายพ้อง ชีวานันท์ นางสาวสุวิมล พันธุ์เจริญวรกุล นายวิทยา บุรณศิริ นายบุญพันธ์ แหว้ฒนะ	พรรคไทยรักไทย พรรคไทยรักไทย พรรคไทยรักไทย พรรคไทยรักไทย พรรคไทยรักไทย
ชุดที่ ๒๓	๒๕๕๐	นายสุรเชษฐ์ ชัยโกศล นายพ้อง ชีวานันท์ นายเกื้อกูล ด้านชัยจิตร นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล นายวิทยา บุรณศิริ	พรรคพลังประชาชน พรรคพลังประชาชน พรรคชาติไทย พรรคพลังประชาชน พรรคพลังประชาชน
ชุดที่ ๒๔	๒๕๕๔	นายเกื้อกูล ด้านชัยจิตร นายพ้อง ชีวานันท์ นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล นายวิทยา บุรณศิริ นายองอาจ วชิรพงศ์	พรรคชาติไทยพัฒนา พรรคเพื่อไทย พรรคเพื่อไทย พรรคเพื่อไทย พรรคเพื่อไทย
ชุดที่ ๒๕	๒๕๖๒	นายเกื้อกูล ด้านชัยจิตร นายนพ ชีวานันท์ นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล นายจิรทัต ไกรเดชา	พรรคภูมิใจไทย พรรคเพื่อไทย พรรคภูมิใจไทย พรรคเพื่อไทย

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งใหม่ออกเป็น ๔ เขตเลือกตั้ง ลดลงจากเดิม ๕ เขตเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้^{๖๙}

ตารางที่ ๒.๙ แสดงการแบ่งเขตการเลือกตั้งตามท้องที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง

จังหวัด	จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	จำนวนเขตเลือกตั้ง	เขตเลือกตั้งที่	ท้องที่ที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้ง
พระนครศรีอยุธยา	๔	๔	๑	อำเภอพระนครศรีอยุธยา และอำเภออุทัย
			๒	อำเภอท่าเรือ อำเภอภาชี อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง อำเภอมหาราช และอำเภอบ้านแพรก
			๓	อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร และอำเภอลำสนธิ
			๔	อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอเสนา อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาลและอำเภอบางซ้าย

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปีพุทธศักราช ๒๕๖๒ จากพรรคเพื่อไทยจำนวน ๒ ราย และพรรคภูมิใจไทยจำนวน ๒ ราย

เขต ๑ คือ นายเกื้อกูล ด้านชัยวิจิตร จากพรรคภูมิใจไทย, เขต ๒ คือ นายนพ ชีวานันท์ จากพรรคเพื่อไทย, เขต ๓ คือ นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล จากพรรคภูมิใจไทย, และเขตที่ ๔ คือ นายจิรทัต ไกรเดชา จากพรรคเพื่อไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้^{๗๐}

^{๖๙} จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://bit.ly/2Vf8lhf> [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

^{๗๐} รายงานผลคะแนนเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการผลการเลือกตั้งรายจังหวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา : <https://election.pptvhd36.com/region/3/5> [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

ตารางที่ ๒.๑๐ แสดงเขตการเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วยอำเภอพระนครศรีอยุธยา และอำเภออุทัย

หมายเลข	ผู้สมัคร	สังกัด	คะแนน
๓	นายเกื้อกุล ด้านชัยวิจิตร	ภูมิใจไทย	๓๓,๖๓๒
๑	นายสุรเชษฐ์ ชัยโกศล	เพื่อไทย	๒๕,๑๖๔
๑๐	นายอมรเทพ สุขเนตร์	อนาคตใหม่	๒๒,๐๑๖

ตารางที่ ๒.๑๑ แสดงเขตการเลือกตั้งที่ ๒ ประกอบด้วยอำเภอท่าเรือ อำเภอภาชี อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง อำเภอมหาราช และอำเภอบ้านแพรก

หมายเลข	ผู้สมัคร	สังกัด	คะแนน
๙	นายนพ ชีวานันท์	เพื่อไทย	๓๔,๓๐๙
๒	นายกมลพล สภาวสุ	ภูมิใจไทย	๒๗,๔๒๓
๗	นายชาติรี อยู่ประเสริฐ	พลังประชารัฐ	๒๔,๘๓๑

ตารางที่ ๒.๑๒ แสดงเขตการเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบด้วยอำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร และอำเภอวังน้อย

หมายเลข	ผู้สมัคร	สังกัด	คะแนน
๘	นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญวรกุล	ภูมิใจไทย	๖๑,๙๑๖
๗	นายวิทยา บุรณศิริ	เพื่อไทย	๓๗,๖๓๕
๑๒	นายธนนันทน์ สิมมากุล	อนาคตใหม่	๒๐,๔๔๒

ตารางที่ ๒.๑๓ แสดงเขตการเลือกตั้งที่ ๔ ประกอบด้วยอำเภอลาดบัวหลวงอำเภอเสนา อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาล และอำเภอบางซ้าย

หมายเลข	ผู้สมัคร	สังกัด	คะแนน
๑๑	นายจิรทัต ไกรเดชา	เพื่อไทย	๕๐,๖๔๖
๗	นายองอาจ วชิรพงศ์	พลังประชารัฐ	๓๔,๑๐๕
๑	นายทะนงศักดิ์ วันอยู่	อนาคตใหม่	๑๖,๙๓๘

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาศึกษาใน ๒ ประเด็น คือ งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง และงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสังคหัตถุ ๔ พอสรุปได้ดังนี้

๒.๗.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนในปัจจุบันได้มีการศึกษาวิจัยกันมากมายหลายประเด็นซึ่งเป็นไปตามความสนใจของผู้วิจัยแต่ละท่าน และทำให้เกิดองค์ความรู้ที่จะต้องนำไปส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองในบางพื้นที่ที่ยังมีระดับการสื่อสารทางการเมืองที่ดีแต่อาจต้องมีการพัฒนาบางประการ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังคงเห็นความสำคัญในฐานะประชาชนเป็นศูนย์ของการพัฒนาสังคม ดังต่อไปนี้

ทัศนีย์ เจนวิถีสุข ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม”^{๗๑} วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ๒) เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทัศนะพระพุทธศาสนา และ ๓) เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวทางปฏิบัติด้านการสื่อสารเชิงพุทธที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลวิจัยพบว่า การสื่อสารที่มีผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสังคมมาก คือการสื่อสารมวลชน ส่วนการสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่นเป็นการสื่อสารที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของสังคมเป็นสำคัญ ทั้งในระดับปัจเจกและระดับสังคมในลักษณะร่วมกันเป็นสังคมโดยรวม การสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่นไม่อาจแยกจากกัน โดยเกี่ยวข้องกับหลักสัมมาทิฐิ โดยมีรูปแบบและกระบวนการสื่อสารกับบุคคลอื่น (ปรโตโมหะ) กับตนเอง (โยนิโสมนสิการ) และตามแนวทาง คือ สมาธิ ปัญญา ก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตนและสังคม มีหลักการและแนวทางปฏิบัติที่สำคัญคือสื่อสารด้วยสติ บนฐานของความเข้าใจ หลักการและเหตุผล การสื่อสารเชิงพุทธเป็นมรรควิธีที่นำไปสู่ผลคือการเปลี่ยนแปลงสังคมที่เป็นประโยชน์สุข จากตนเองขยายไปสู่สังคม

สุรพล สุยะพรหม ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที” (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๓ เป็นช่วงเวลาที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่มีผลต่อการปฏิรูปการเมืองไทยอย่างกว้างขวางด้วยการมีองค์กรอิสระเกิดขึ้น มีการจัดให้มีการเลือกตั้งแบบใหม่ อีกทั้งในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๙ เป็นช่วงที่รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ได้เข้ามาบริหารประเทศตามกติกาของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๔๐ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และหัวขั้วระยะเวลาปี พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๖๐ เป็นช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองอย่างรุนแรง ซึ่งสามช่วงเวลาดังกล่าวมีบริบททางสังคม เศรษฐกิจและทางการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้า

^{๗๑} ทัศนีย์ เจนวิถีสุข, “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม”, พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

คุณพิพิธ) ๒) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) ในช่วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐ นั้น เจ้าคุณพิพิธในฐานะผู้ส่งสารที่เป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาได้นำเทคนิค และวิธีการสื่อสารของพระพุทธเจ้ามาใช้ คือ สื่อสารได้อย่างแจ่มแจ้ง จูงใจ แกล้วกล้าและ ไร้เรง อีกทั้งเป็นผู้ส่งสารทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างตรงไปตรงมานับเป็นพระภิกษุที่มีฝีปากกล้า กล่าวด้วยการใช้ภาษาไทยทั้งรูปแบบของร้อยแก้วและร้อยกรอง ส่วนสารนั้นเจ้าคุณพิพิธได้ใช้เนื้อหาของหลักพระพุทธศาสนาประยุกต์ใช้เพื่อเสนอเป็นแนวทางแก้ปัญหาสังคมและปัญหาทางการเมือง โดยผ่านช่องทางของสื่อทั้งสื่อกระแสหลัก คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หนังสือและในรูปแบบของการบรรยาย ปาฐกถา การเทศนา รวมถึงการใช้สื่อบุคคลผ่านสื่อใหม่ทั้งยูทูป เฟซบุ๊ก และเพจ รวมเป็นรูปแบบของมัลติมีเดียที่มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และผู้รับสารของเจ้าคุณพิพิธ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในตัวเมืองที่เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง^{๗๒}

สุदारัตน์ เกยุราพันธุ์ ได้วิจัยเรื่อง “พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน” ผลการวิจัยพบว่า การแก้ปัญหาความขัดแย้งสามารถอาศัยทุนที่ยิ่งใหญ่ของสังคมไทย ๒ ประการคือ พระพุทธศาสนาและพระราชปรีชาญาณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ในการใช้ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพุทธปรัชญาเป็นเครื่องเชื่อมโยงคุณค่าของประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับรากฐานทางศีลธรรมและ “ความเป็นไทย” ควบคู่กับพระราชดำรัสเรื่องการใช้ ประชาธิปไตยขึ้นหมู่บ้านเป็นรากฐานรองรับประชาธิปไตยขึ้นประเทศ เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งการเมืองไทยอย่างเป็นระบบ^{๗๓}

สีบวงษ์ สุขะมงคล ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๕” ผลการวิจัยพบว่า การก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๕ สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งประกอบด้วย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชน การขัดกันในด้านอำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง สื่อมวลชนและกลุ่มพันธมิตร การรัฐประหาร ระบบตรวจสอบถ่วงดุล รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ การก่อตัวความขัดแย้งเป็นมูลเหตุที่สำคัญที่สุดคือการชุมนุมทางการเมืองโดยยึดสถานที่สาธารณะ รูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๕ ประกอบด้วย สื่อมวลชนที่ไม่เป็นกลางและนำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน นักวิชาการที่ไม่เป็นกลาง วาทกรรม “อำมาตย์และไพร่” การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อเหลือง การปราบปรามและการใช้กำลังโดยรัฐ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมและไม่เท่าเทียมกัน รูปแบบความขัดแย้งที่มีระดับปัญหาสูงสุดคือ การชุมนุมปราศรัยที่แยกราชประสงค์ ผลกระทบต่อความมั่นคง ประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๕๕ ประกอบด้วย ผลกระทบทางด้านความแตกแยกของคนในชาติ จริยธรรม

^{๗๒} สุรพล สุขะพรหม, “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐”, **ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๒).

^{๗๓} สุदारัตน์ เกยุราพันธุ์, “พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน”, **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๖๖-๖๗.

และธรรมาภิบาล ผลกระทบด้านความมั่นคง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การยอมรับของประเทศในระดับนานาชาติ ผลกระทบกับความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ประชาธิปไตย ผลกระทบที่มากที่สุดคือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕ ประกอบด้วย การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีและการใช้กระบวนการตามระบอบประชาธิปไตย การเยียวยา การปรองดอง การให้ความเป็นธรรมตามกฎหมาย การอภัยโทษในกรอบกฎหมาย โดยสังเคราะห์เป็นตัวแบบในการบริหารจัดการความขัดแย้งประกอบด้วย ๑) กระบวนการปรองดองที่มีรัฐบาลเป็นผู้นำ (reconciliation process led by government) ๒) การสร้างอนาคตร่วม (shared future) ๓) การแบ่งปันอำนาจ (shared power) ๔) การจัดสรรผลประโยชน์ (shared benefits) ผลวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยที่จะแก้ไขความขัดแย้งได้สูงที่สุดคือ การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ^{๗๔}

สมหมาย จันทรเรือง ได้วิจัยเรื่อง “แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช” ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช คือการปกครองที่ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการปกครอง ได้แก่ ทศพิธราชธรรม สังคหวัตถุ และจักรวรรดิวัตร ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน เฉพาะอย่างยิ่ง ทศพิธราชธรรม ได้นำมาประยุกต์กับการบริหารองค์การภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง สำหรับการปกครองของประเทศไทยด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับหลักธรรมราชาหรือราชาธิปไตย ที่ผู้นำการปกครองต้องประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยความซื่อสัตย์สุจริต และความกล้าหาญเป็นคุณสมบัติที่สังคมไทยต้องการมากที่สุด นอกจากนี้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้นำเสนอแนวคิดทางการเมืองแนวพุทธผ่านทางนวนิยายและบทความในหนังสือพิมพ์แล้วยังได้แสดงบทบาทดำรงตนและดำรงความเป็นผู้นำทางการเมืองตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา อันถือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักการเมืองและการบริหารบ้านเมืองไทยในทุกยุคทุกสมัย^{๗๕}

ภาคภูมิ ทรนภา ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการตลาดเพื่อการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ ในการเลือกตั้งปี ๒๕๖๒” ผลการวิจัยพบว่า ๑) สินค้าทางการเมือง ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และส่วนนโยบาย พบว่า พรรคอนาคตใหม่ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้สมัครไม่เคยมีประวัติหรือประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน ส่วนนโยบายตามกรอบแนวคิดการตลาดเพื่อการเมืองนั้น พบว่าพรรคอนาคตใหม่นั้นมีนโยบายประชานิยม เน้นเสนอต่อกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและมุ่งแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. ๒๕๖๐ ๒) การตลาดแบบผลิตภัณฑ์ ของพรรคอนาคตใหม่ มีเครือข่ายสมาชิกทั่วประเทศ และการลงพื้นที่จัดเวทีปราศรัย และที่สำคัญใช้การหาเสียงรูปแบบพิเศษ Event Marketing ๓) การตลาดแบบดึงดูดผ่านการสื่อสาร ๒ช่องทาง คือสื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ พบว่าพรรคอนาคตใหม่สื่อสารผ่านสื่อมวลชน เหมือนกันโดยส่งตัวแทนพรรคไปออกรายการโทรทัศน์ ขึ้นเวทีแสดงวิสัยทัศน์ซึ่งจัดโดยองค์กรต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายพรรค ส่วนเรื่องการใช้สื่อ

^{๗๔} สืบวงศ์ สุขะมงคล, “การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕”, วารสารเกษมบัณฑิต, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๗) : ๓๙.

^{๗๕} สมหมาย จันทรเรือง, “แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช”, วารสารกระแสวัฒนธรรม, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒๘ (ธันวาคม ๒๕๕๗) : ๑๗-๒๖.

ออนไลน์พรรคอนาคตใหม่ใช้สื่อออนไลน์เป็นช่องทางหลักทางการสื่อสารไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยตรง
๔) การสำรวจความคิดเห็น พบว่าพรรคอนาคตใหม่ ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษา
รายละเอียดเชิงลึกซึ่งเป็นกระบวนการผลิตนโยบาย ความถี่ในการสำรวจ และหน่วยงานวิจัย โดย
พรรคอนาคตใหม่มีการสำรวจเป็นประจำ เช่นการลงพื้นที่ของพรรค และมีทีมวิจัยเป็นของตนเองใน
การสำรวจ^{๗๖}

กฤติยา รุจิโชค “การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล”
ผลการวิจัยพบว่า ๑) พบว่า การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลมีรูปแบบการสื่อสารทั้งที่
เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสื่อดิจิทัล รูปแบบการสร้างเนื้อหาเป็นไปตามคุณภาพของสื่อ
ดิจิทัลมีทั้งการสร้างเนื้อหา ภาพ วีดีโอ กราฟฟิก โดยมีหน่วยงานและองค์กรประชาสัมพันธ์รัฐทำ
หน้าที่ดูแลภาพลักษณ์ของรัฐบาลร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลและเป็นไป
ตามนโยบายประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลและพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล ๒) พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อ
การจัดการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัลคือ การวางแผนการสื่อสาร
ทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล นโยบายการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษา
ภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล การจัดการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลใน
สื่อยุคดิจิทัล^{๗๗}

จุฑาทพล เมตตาสัตย์ ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองผ่านการตลาดทางการเมือง
ของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ : ศึกษากรณี การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อ
วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔” ผลการวิจัยพบว่า การรณรงค์หาเสียงของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ในการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ได้นำการตลาดทางการเมืองมาใช้ในการ
พัฒนายุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียง และใช้วิธีการสื่อสารทางการเมืองที่มีความโดดเด่นเป็น
เอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร ซึ่งทุกครั้งที่นายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ สามารถเรียกการตอบรับของสังคมและ
ประชาชนพร้อม ๆ กับการเรียกคะแนนนิยมเข้าตัวได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีกลยุทธ์ในการหาเสียง
ไม่ซ้ำใครด้วยการนำเสนอตัวตนที่เป็น “คนจริง” ผสมกับการยกปัญหาที่โดดเด่นและเป็นกระแสสังคม
ขึ้นมาชีวิตี้แก้ด้วยข้อความที่มีเสียดสีและกระตุ้น เพื่อเป็นแรงจูงใจของผู้พบเห็นได้เป็นอย่างมาก^{๗๘}

สระสิทธิ์ เผือกประพันธ์ ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน :
ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.๒๕๑๒-๒๕๔๘” ผลการวิจัยพบว่า บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการ
สื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน สามารถแยกบริบทออกเป็น ๔ ช่วง คือ บริบทในช่วงปี
พ.ศ. ๒๕๑๒- พ.ศ.๒๕๑๖ ยุคของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ช่วงปี พ.ศ.๒๕๑๗-๒๕๒๐ ยุค
ประชาธิปไตยแบ่งบาน ช่วงปี พ.ศ.๒๕๒๑-๒๕๓๑ ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ ช่วงปี พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๔๓

^{๗๖} ภาคภูมิ วรรณภา, “การสื่อสารทางการเมืองเพื่อการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ ในการเลือกตั้งปี
๒๕๖๒”, วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๔) : ๑-๑๕.

^{๗๗} กฤติยา รุจิโชค, “การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล”, วารสาร
มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔) : ๒๕-๓๔.

^{๗๘} จุฑาทพล เมตตาสัตย์, “การสื่อสารทางการเมืองผ่านการตลาดทางการเมือง ของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์
: ศึกษากรณี การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔”, ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๖).

ยุคประชาธิปไตยของประชาชน และช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๙ ยุคประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ.๒๕๔๐ เกิดความขัดแย้งทางการเมืองค่อนข้างรุนแรง ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (พ.ศ.๒๕๔๐) ข้อสังเคราะห์ที่ได้จากการศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน สรุปได้ดังนี้ ๑. แนวคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง : การที่จะเป็นผู้ที่ยืนหยัดอยู่บนถนนการเมืองที่ยาวนานได้นั้น ต้องมีจุดยืนและอุดมการณ์ทางการเมืองบนหลักการของความถูกต้องเที่ยงธรรมตามวิถีแห่งประชาธิปไตยต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง มีความเป็นกลางทางการเมืองและทำหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ อย่างมีความรับผิดชอบ ๒. ภาพลักษณ์ทางการเมือง : นักการเมืองที่จะเป็นที่ยอมรับของประชาชนต้องเป็นผู้ที่มีภาวะผู้นำสูง ไม่ว่าจะเป็นการให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชน โดยควบคุมอารมณ์และใช้ภาษาในการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา มีลักษณะของภาวะผู้นำตามแบบผู้นำประชาธิปไตย ทั้งด้านบุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ มีความแม่นยำในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการทำหน้าที่ประธานรัฐสภามีความแม่นยำในกฎระเบียบการประชุม ทำให้เป็นที่ยอมรับ และต้องสื่อสารภาพลักษณ์ไปยังประชาชน อันจะก่อให้เกิดภาพที่ดีต่อผู้รับสาร ๓. กลยุทธ์การสื่อสารทางการเมือง : นายอุทัย พิมพ์ใจชน ได้ใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อบุคคล โดยเฉพาะช่วงแรก ๆ สื่อบุคคลจะมีความสำคัญมากเพราะข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี การสื่อสารยังไม่พัฒนาเท่าทุกวันนี้ ผู้นำชุมชน และหัวหน้าคณะจึงเป็นสื่อบุคคลที่จำเป็น รองลงมา คือ สื่อมวลชนและสื่อเพื่อการหาเสียงเลือกตั้งหรือสื่อเฉพาะกิจโดยเฉพาะการปราศรัยต้องเป็นที่ชื่นชอบของชาวบ้าน ๔. การให้ความสำคัญกับประชาชนในพื้นที่ฐานเสียง และมีระบบการเมืองท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับการเมืองระดับชาติ การมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพราะวิถีชีวิตสังคมไทยยังต้องการระบบอุปถัมภ์ค้ำชูกัน นักการเมืองต้องพึ่งพาได้ จึงจะทำให้ให้นักการเมืองได้รับความนิยมตลอดไป ซึ่งในกรณีของนายอุทัย พิมพ์ใจชน ในระยะหลัง ได้ห่างเหินกับประชาชนในพื้นที่ที่เป็นฐานเสียงทำให้คู่แข่งทางการเมืองที่รักษาพื้นฐานเสียงได้ดีกว่าแย่งชิงความนิยมในหมู่ประชาชนไป^{๗๙}

เชือก โซติช่วย ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา” ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ แบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ประกอบด้วย คือ ๑.เป้าหมาย (purposive) คือ ตั้งเป้าเพื่อสร้างความชอบธรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ประชาธิปไตยครึ่งใบ หรือรักษาไว้ซึ่งอำนาจเผด็จการแม้จะอ้างรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้งแต่รัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งนั้นไม่มีความหมายอย่างจริงจัง ๒. ผู้ส่ง (sender) คือ เน้นใช้ตัวผู้นำคือ พลเอกประยุทธ์เป็นหลัก ด้วยภาพลักษณ์ความเป็นทหารที่ไม่ใช่ นักการเมือง และแอบอิงความชอบธรรมจากสถาบันพระมหากษัตริย์แต่มีจุดอ่อนคือบุคลิกลักษณะที่ขัดแย้งกับคุณสมบัติผู้ส่งสารที่ดี แม้จะพยายามพูดทุกเรื่องก็ตาม ทั้งเรื่องน้ำเสียง ท่าทาง ระดับความรู้ และจังหวะการพูด ไม่อดทนอดกลั้นต่อการกระทำใดๆที่เป็นศัตรูกับรัฐ มีการใช้กำลังที่รุนแรงกำจัดศัตรู ๓.สาร (message) คือ การใช้หลักชวนให้เชื่อ (propaganda) ทั้งแบบปลุกกระดมและชี้ชวนให้เกิดความสามัคคีไปพร้อมกัน โดยอุดมการณ์โน้มน้าวให้คนทั่วไปเห็นคล้อยตาม ให้จำเป็นต้องมี คสช.ในยามที่บ้านเมืองตกอยู่ในภาวะวิกฤติและจะนำมาสู่ความสงบเรียบร้อย ๔.ช่องทางสื่อสาร (channel) คือ รัฐบาลพลเอกประยุทธ์

^{๗๙} สะถิระ เมื่อกประพันธ์, “การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน : ศึกษาในห้วงเวลา ระหว่างปี พ.ศ.๒๕๓๒-๒๕๔๘”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๔).*

ควบคุมสื่อมวลชนกระแสหลักทุกช่องทาง ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และก้าวล่วงถึงอินเทอร์เน็ตด้วย เพื่อควบคุมและจงใจปล่อยข้อมูลข่าวสารสู่ผู้รับให้มากที่สุด แบบทฤษฎีเข็มฉีดยา ๕. ผู้รับสาร (receiver) คือ ประชาชนทุกกลุ่ม กล่าวได้ว่า กลยุทธ์การสื่อสารของพลเอกประยุทธ์ ในมิติผู้รับสาร ใช้หลักการพูดทุกเรื่องในรายการตอนเดียว ซึ่งหมายถึงการพูดกับกลุ่มผู้รับสารหลายกลุ่มในคราวเดียวกัน ไม่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายในแต่ละตอน ต่างจากรัฐบาลก่อนหน้านี้^{๘๐}

วีระยุทธ โชคชัยมาตล ได้วิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การสื่อสารของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะผู้นำรัฐบาลกับการใช้พื้นที่สาธารณะ" มีวัตถุประสงค์เพื่อ (๑) ศึกษาบริบทการปฏิรูประบบราชการของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๙ (๒) ศึกษากลยุทธ์การปฏิรูประบบราชการของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และ (๓) ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร บนพื้นที่สาธารณะ ทั้งนี้ การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและใช้วิธีการอภิปรายผลเชิงพรรณนา บรรยายสรุปความจากการทบทวนเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการครองความเป็นเจ้า (Hegemony) แนวคิดวาทกรรม แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อสารมวลชน กลยุทธ์การสื่อสาร แนวคิดพื้นที่สาธารณะของเยอร์เก้น ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas) ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาบริบทการปฏิรูประบบราชการในช่วงเวลาดังกล่าว ทำให้เห็นภาพของการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบ การสร้างความยอมรับนับถือจากข้าราชการและประชาชนโดยการใช้กลยุทธ์การสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร โดยเลือกวิธีการสื่อสารในการสร้างวาทกรรมว่า อำนาจเหล่านั้นกระจายไปอยู่ในมือของประชาชน แต่ความจริงกลับกลายเป็นว่าการที่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในการเป็นผู้ครอบครองอำนาจในการตัดสินใจส่งสารผ่านสื่อของรัฐ และในด้านแนวคิดพื้นที่สาธารณะนั้น พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้สร้างพื้นที่สาธารณะแบบปลอม (Pseudo Public sphere) ขึ้นมา เนื่องด้วยปรากฏการปฏิรูประบบราชการกลับทำให้ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มีอำนาจการบริหารและการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ประชาชนไม่ได้มีอำนาจและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการบริหารประเทศแต่อย่างใด^{๘๑}

ชัยนัท สุขไชยะ การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟซบุ๊กเพจ SUTHEP THAUGSUBAN (สุเทพ เทือกสุบรรณ) ช่วงเวลา ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗” การวิจัยดังกล่าว เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยวิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติจากผู้ติดตามเพจ เฟซบุ๊กและวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูล ๓ ท่าน ผลการวิจัยพบว่าการสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก นำมาใช้ในเมืองไทยเป็นครั้งแรก หลังจาก การสื่อสารผ่านทีวี ดาวเทียม และการสื่อสารผ่านทางวิทยุชุมชน โดย การศึกษานี้พยายามทำความเข้าใจการเคลื่อนไหวทางการเมืองออนไลน์และความ เชื่อมโยงกับออฟไลน์ผ่าน

^{๘๐} เชือก โชติช่วย, “กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา”, วารสารรัชต์ภาคย์, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒๔ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๒๑๑-๒๒๓.

^{๘๑} วีระยุทธ โชคชัยมาตล, “กลยุทธ์การสื่อสารของพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะผู้นำรัฐบาลกับการใช้พื้นที่สาธารณะ” วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์, ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๒๓๔-๒๔๕.

เครือข่าย การพัฒนาโครงข่ายสื่อสารไร้สายที่รวดเร็วขึ้นและครอบคลุมมากขึ้น ทำให้ความรู้ต่อสภาพแวดล้อมของเรามีผู้สละเชิงข้อมูลด้านต่างๆ ที่รับรู้ผ่านทางออนไลน์เข้ามาเสริมด้วย พื้นที่ออนไลน์/ออฟไลน์เองก็กำลังค่อยๆ เปลี่ยนหน้าตาไป มีผลทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และกำลังจะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสาร ทางการเมือง และเพื่อเป็นแนวทางในรูปแบบการพัฒนาการสื่อสารของผู้นำทางการเมืองไทยในอนาคต^{๕๒}

นันทนา นันทวโรภาส ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย” นำเสนอให้เห็นภาพกว้างของการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาลไทย ซึ่งเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นระบอบที่มีกลไกเลือกตั้ง มีการคัดสรรบุคคลเข้าสู่การเมือง ส่งผลให้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจประชาชนให้เกิดการยอมรับสนับสนุนกลายเป็นสิ่งสำคัญ และจำต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการนำสารสู่ประชาชน โดยเริ่มแรกการสื่อสารทางการเมืองในไทยเน้นสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก ต่อมาจึงก้าวเข้าสู่การใช้วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทยล้วนอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลและกองทัพไม่ว่าทางใดก็ตาม เช่น การเป็นเจ้าของ การให้สัมปทานแก่เอกชน การดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจ ส่งผลให้รัฐบาลและกองทัพมีความได้เปรียบในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมาโดยตลอด ประกอบกับการมีสิทธิอำนาจทางการเมืองในการออกกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ให้สังคมนำไปปฏิบัติ จึงนำไปสู่การมีอำนาจควบคุมสื่อมวลชนและสามารถกำหนดวาระของข่าวสารได้^{๕๓}

กรรณก นิลดำ ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหาร” ผลการศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๖ ยุคทหารมีบทบาททางการเมืองสูงด้วยเงื่อนไขจากกองทัพมีความเข้มแข็ง ภาคประชาสังคมมีความอ่อนแอหรือหมดโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มราชการให้การสนับสนุนกองทัพ ส่วนบริบทภายนอกพบการสนับสนุนจากประเทศมหาอำนาจและภาวะสงครามเย็น ยุคที่ ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๑๗-๑๕๔๐ ยุคสังคมไทยมีประชาธิปไตยครึ่งใบเป็นผลมาจากบทบาททางการเมืองของทหารลดน้อยลงหลังจากเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ความขัดแย้งเหล่าบรรดาพรรคการเมือง ผนวกกับการลดหน้าที่ของประเทศมหาอำนาจในการเกื้อหนุนประเทศไทย ทว่าอิทธิพลของทหารยังปรากฏอยู่ เพราะกลุ่มนักธุรกิจเกื้อหนุนทหาร และกองทัพเป็นสถาบันเดียวที่สามารถแก้ไขปัญหาการขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ และยุคปฏิรูปทางการเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๕๘ จากปัจจัยความเป็นทหารอาชีพ และมิติประชาสังคมมีความเข้มแข็ง สำหรับภูมิหลังของผู้นำทั้ง ๕ คน จอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เติบโตจากครอบครัวคนชั้นสูง ส่วน พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ และ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เติบโตจากครอบครัวชนชั้นกลาง ซึ่งผู้นำทั้ง ๕ คนมาจากครอบครัวข้าราชการพลเรือนและทหาร และผ่านการศึกษาจากโรงเรียน

^{๕๒} ชัยนัท สุขไชยะ, “การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟซบุ๊กเพจ SUTHEP THAUGSUBAN (สุเทพ เทือกสุบรรณ) ช่วงเวลา ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗”, วารสาร มจร วิชาการล้านนา, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๒-๓๙.

^{๕๓} นันทนา นันทวโรภาส, “การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย”, **รวมบทความวิชาการฉบับพิเศษ ๗ ปี**, วิทยาลัยการสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, (กรุงเทพมหานคร : แอปป้า พรินต์ติ้ง กรุ๊ป, ๒๕๕๔) : ๑-๙.

นายร้อยพระจุลจอมเกล้าทั้งหมด ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกลักษณะและการแสดงออกทางการสื่อสารมาจากเงื่อนไขด้านภูมิหลังเป็นสำคัญ ซึ่งรูปแบบการสื่อสารของผู้นำทั้งหมดสามารถแบ่งได้ ๒ ลักษณะ คือ จอมพลถนอม กิตติขจร พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ พุดจาสุภาพ เรียบร้อย ให้เกียรติผู้อื่น ระมัดระวัง การพูดและหลีกเลี่ยงการสร้างศัตรู และรูปแบบการสื่อสารลักษณะหนึ่ง คือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และพล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีเอกลักษณ์การสื่อสารที่คล้ายกัน คือ พุดจาเสียงดังกังวานชัดเจนและดู ส่วนกลยุทธ์เนื้อหาสารของผู้นำทั้ง ๕ คน เลือกใช้กลยุทธ์สารแบบชัดเจน โดยจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เลือกการปราศรัยเป็นช่องทางหลักสำคัญในการสื่อสาร พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ใช้แถลงการณ์ในรูปแบบของคลิปปริทัศน์ เป็นช่องทางหลัก ส่วน พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ไม่ปรากฏความโดดเด่นในการใช้ช่องทางการสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมายทางการเมือง^{๘๔} จะเห็นได้ว่าการสื่อสารเป็นการเกื้อหนุนระหว่างประชาชนกับทหาร ทหารกับทหาร และนักธุรกิจกับทหาร ทำให้เป็นการสื่อสารแบบอาศัยซึ่งกันและกัน

พระครูธรรมธรรพญ์เที่ยง พุทธสวโก (ลักษณะพลวงค์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร ทั้ง ๔ ข้อ มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านผู้รับสาร ผู้ส่งสารไม่สามารถส่งสารไปให้กับประชาชนได้ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีความคิดที่จะครอบงำความคิดของประชาชนให้เข้าไปในทางเดียวกัน ตัวสารเองอาจไม่มีความเป็นจริง และไม่สามารถถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นจริงไปให้ประชาชนคนอื่นได้รับทราบ และรับรู้ ด้านช่องทางการสื่อสาร การใช้ช่องทางการสื่อสารสะดวก รวดเร็วประหยัด ด้านผู้รับคือผู้ที่สำคัญที่สุด นักการเมืองมีการแต่งกายเหมาะสมถูกต้องตามกาลเทศะ มีการพูดคุยกับบุคคลที่เห็นต่างทางการเมือง มีจิตเมตตาปรารถนาดีต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน มีความประพฤติทางกาย ทางวาจา ทางใจ อย่างสุจริต รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แหล่งข้อมูลที่น่ามาสื่อสารให้ได้รับรู้ต้องสามารถอ้างอิงได้ นำเสนอให้ประชาชนได้เห็นภาพ ข้อมูลถูกต้องตามหลักกฎหมาย การสื่อสารด้วยจิตที่มีความคิดอันเป็นเมตตาต่อประชาชน ใช้วาจาที่เป็นกัลยาณมิตรพูดด้วยความจริงใจ มีจิตคิดเมตตากรุณาปรานีในการใช้ช่องทางการสื่อสาร การแบ่งปันข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระผ่านช่องทางการสื่อสารที่มีความเหมาะสม เคารพกติกา มารยาท และไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ผู้รับสารมีคุณธรรม ยึดผลประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นหลักและมีความคิดที่เปิดกว้าง^{๘๕}

พระมหาพิพัฒพงษ์ ฐิตธมโม (วงษ์ชาติ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทย ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทยที่มีความสำคัญ ได้แก่ การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองสามารถ

^{๘๔} กรรณก นิลดำ, “การสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหาร”, **ปรัชญาคุษภักดิ์ บัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน**, (คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘).

^{๘๕} พระครูธรรมธรรพญ์เที่ยง พุทธสวโก (ลักษณะพลวงค์), “การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์”, **คุษภักดิ์ บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

สื่อสารให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาให้ได้สำเร็จและโน้มน้าวให้ประชาชนเลือกมาเป็นตัวแทนของประชาชนได้ โดยประชาชนได้พิจารณาจากการติดตามข่าวสารและนโยบายของพรรคการเมืองทางช่องทางการสื่อสารทุกช่องทางเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ตรงประเด็นตามหลักประชาธิปไตย และเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้^{๘๖}

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
ทัศนีย์ เจนวนิสิสุข	พบว่า การสื่อสารที่มีผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสังคมมาก คือการสื่อสารมวลชน ส่วนการสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่น เป็นการสื่อสารที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของสังคมเป็นสำคัญ
สุรพล สุยะพรหม	“การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ)” ๑. มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ (พ.ศ.๒๕๔๐) ฉบับประชาชนที่มีผลต่อการปฏิรูปการเมืองไทยอย่างกว้างขวางด้วยการมีองค์กรอิสระ ๒. ท่านเจ้าคุณพิพิธ เป็นผู้ส่งสารสื่อสารได้ชัดเจนมาก แจ่มแจ้ง จูงใจ แก่กล้าและร่าเริง อีกทั้งเป็นผู้ส่งสารทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างตรงไปตรงมาได้ดีเยี่ยม ๓. ท่านเจ้าคุณพิพิธได้ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบรรยาย ปาฐกถา การเทศนา รวมถึงการใช้สื่อกระแสหลัก คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ผู้รับสารของเจ้าคุณพิพิธ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร
สุदारัตน์ เกยุราพันธ์	พบว่า การแก้ปัญหาคความขัดแย้งสามารถอาศัยทุนที่ยิ่งใหญ่ของสังคมไทย ๒ ประการคือ พระพุทธศาสนาและพระราชปรีชาญาณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ในการใช้ “เศรษฐกิจพอเพียง”

^{๘๖} พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมโม (วงษ์ชาติ), “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทย”, *ดุสิตนิพนธ์ปรัชญาคณะกวีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
สีบวงษ์ สุขะมงคล	“การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕” พบว่า ๑. ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของประชาชน ๒. สื่อมวลชนที่ไม่เป็นกลางและนำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน นักวิชาการที่ไม่เป็นกลาง วาทกรรม “อำมาตย์ และไพร่” ๓. การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีและการใช้กระบวนการตามระบอบประชาธิปไตย ประชาธิปไตย
สมหมาย จันทร์เรือง	แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช” พบว่า การปกครองที่ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการปกครอง ได้แก่ ทศพิธราชธรรม สังคหวัตถุ และจักรวรรดิวัตร ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน เฉพาะอย่างยิ่งทศพิธราชธรรม ได้นำมาประยุกต์กับการบริหารองค์การภาครัฐ และภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง
ภาคภูมิ วรรณภา	“การสื่อสารทางการเมืองการตลาดเพื่อการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ ในการเลือกตั้งปี ๒๕๖๒” ๑) สินค้าทางการเมือง ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และส่วนนโยบาย ๑ การตลาดแบบผลิตภัณฑ์ ของพรรคอนาคตใหม่ มีเครือข่ายสมาชิกทั่วประเทศ และการลงพื้นที่จัดเวทีปราศรัย และที่สำคัญใช้การหาเสียงรูปแบบพิเศษ Event Marketing) ๒) การตลาดแบบดึงดูดผ่านการสื่อสาร ช่องทาง คือสื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ ๓. การสำรวจความคิดเห็น พบว่าพรรคอนาคตใหม่ ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษารายละเอียดเชิงลึก ซึ่งเป็นกระบวนการผลิตนโยบาย ความถี่ในการสำรวจ และหน่วยงานวิจัย โดยพรรคอนาคตใหม่มีการสำรวจเป็นประจำ เช่นการลงพื้นที่ของพรรค และมีทีมวิจัยเป็นของตนเองในการสำรวจ

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
กฤติยา รุจิโชค	<p>๑) การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลมีรูปแบบการสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสื่อดิจิทัล รูปแบบการสร้างเนื้อหาเป็นไปตามคุณภาพของสื่อดิจิทัลมีทั้งการสร้างเนื้อหา ภาพ วีดีโอ กราฟฟิก</p> <p>๒) ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการจัดการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัลคือ การวางแผนการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล นโยบายการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล การจัดการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล</p>
จุฑาพล เมตตาสัตย์	<p>“การสื่อสารทางการเมืองผ่านการตลาดทางการเมือง ของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์: ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔”</p> <p>ผลการวิจัยพบว่า การรณรงค์หาเสียงของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ได้นำการตลาดทางการเมืองมาใช้ในการพัฒนายุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียง และใช้วิธีการสื่อสารทางการเมืองที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร</p>
สะถิระ เพือกประพันธ์	<p>“การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน : ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.๒๕๑๒-๒๕๔๘”</p> <p>ผลการวิจัยพบว่า อุดมการณ์ทางการเมือง : การที่จะเป็นผู้นำที่ยืนหยัดอยู่บนถนนการเมืองที่ยาวนานได้นั้น ต้องมีจุดยืนและอุดมการณ์ทางการเมืองบนหลักการของความถูกต้องเที่ยงธรรมตามวิถีแห่งประชาธิปไตยต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง มีความเป็นกลางทางการเมืองและทำหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ อย่างมีความรับผิดชอบภาพลักษณ์ทางการเมือง</p>

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
เชือก โชติช่วย	“กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา” ผลการศึกษาพบว่า ๑.เป้าหมาย (purposive) คือ ตั้งเป้าเพื่อสร้างความชอบธรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ประชาธิปไตยครั้ง ๒.ผู้ส่ง (sender)คือ เน้นใช้ตัวผู้นำคือพลเอกประยุทธ์เป็นหลัก ด้วยภาพลักษณ์ความเป็นทหารที่ไม่ใช่ นักการเมือง ๓.สาร (message) คือ การใช้หลักชวนให้เชื่อ (propaganda) ทั้งแบบปลุกกระตมและชี้ชวนให้เกิดความสามัคคีไปพร้อมกัน โดยอุดมการณ์โน้มน้าวให้คนทั่วไปเห็นคล้อยตาม ให้จำเป็นต้องมี คสช.ในยามที่บ้านเมืองตกอยู่ในภาวะวิกฤติและจะนำมาสู่ความสงบเรียบร้อย
วีระยุทธ โชคชัยมาดล	“กลยุทธ์การสื่อสารของพันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะผู้นำรัฐบาลกับการใช้พื้นที่สาธารณะ” ผลการวิจัยพบว่า การสร้างความยอมรับนับถือจากข้าราชการและประชาชนโดยการใช้กลยุทธ์การสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร โดยเลือกวิธีการสื่อสารในการสร้างวาทกรรมว่า อำนาจเหล่านั้นกระจายไปอยู่ในมือของประชาชน แต่ความจริงกลับกลายเป็นว่า การที่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในการเป็นผู้ครอบครองอำนาจในการตัดสินใจส่งสารผ่านสื่อของรัฐ
ชัยนัท สุขไชยะ	ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก นำมาใช้ในเมืองไทยเป็นครั้งแรก หลังจาก การสื่อสารผ่านทีวี ดาวเทียม และการสื่อสารผ่านทางวิทยุชุมชน โดย การศึกษานี้พยายามทำความเข้าใจการเคลื่อนไหวทางการเมืองออนไลน์และความ เชื่อมโยงกับออฟไลน์ผ่านเครือข่าย การพัฒนาโครงข่ายสื่อสารไร้สายที่รวดเร็วขึ้นและครอบคลุมมากขึ้น

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
นันทนา นันทวโรภาส	<p>การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย” เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นระบอบที่มีกลไกเลือกตั้ง มีการคัดสรรบุคคลเข้าสู่การเมือง ส่งผลให้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจประชาชนให้เกิดการยอมรับสนับสนุนกลายเป็นสิ่งสำคัญ และอาศัยช่องทางการสื่อสารตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการนำสารสู่ประชาชน โดยเริ่มแรกการสื่อสารทางการเมืองในไทยเน้นสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก ต่อมาจึงก้าวเข้าสู่การใช้วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ</p>
กรกนก นิลดำ	<p>“การสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีนีที่มาจากทหาร” ผลการศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๖ ยุคทหารมีบทบาททางการเมืองสูงด้วยเงื่อนไขจากกองทัพมีความเข้มแข็ง ภาคประชาสังคมมีความอ่อนแอหรือหมดโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มราชการให้การสนับสนุนกองทัพ ยุคที่ ๒ ปี พ.ศ.๒๕๑๗-๑๕๔๐ ยุคสังคมไทยมีประชาธิปไตยครึ่งใบเป็นผลมาจากบทบาททางการเมืองของทหารลดน้อยลง หลังจากเหตุการณ์วันมหาวิปโยค</p>
พระครูธรรมธรรพญูเที่ยง พุทธสวโก (ลักษณะพลวงค์)	<p>ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร ทั้ง ๔ ข้อ มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านผู้รับสาร ผู้ส่งสารไม่สามารถส่งสารไปให้กับประชาชนได้ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีความคิดที่จะครอบงำความคิดของประชาชนให้เป็นไปในทางเดียวกัน ตัวสารเองอาจไม่มีความเป็นจริง และไม่สามารถถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นจริงไปให้ประชาชนคนอื่นได้รับทราบและรับรู้ ด้านช่องทางการสื่อสารการใช้ช่องทางการสื่อสารสะดวก รวดเร็ว ประหยัด ด้านผู้รับคือผู้ที่สำคัญที่สุด</p>

ตารางที่ ๒.๑๔ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมโม (วงษ์ชาติ)	ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทยที่มีความสำคัญ ได้แก่ การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองสามารถสื่อสารให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาให้ได้สำเร็จและโน้มน้าวให้ประชาชนเลือกมาเป็นตัวแทนของประชาชนได้ โดยประชาชนได้พิจารณาจากการติดตามข่าวสารและนโยบายของพรรคการเมืองทางช่องทางการสื่อสารทุกช่องทางเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ตรงประเด็นตามหลักประชาธิปไตย และเป็นข้อมูลที่นำเชื่อถือได้

๒.๗.๒ งานวิจัยที่เกี่ยวกับสังคหวัตถุ ๔

งานวิจัยเกี่ยวกับสังคหวัตถุ ๔ เพื่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมไปพัฒนาในการสื่อสารทางการเมือง และการบูรณาการศาสตร์สมัยใหม่กับหลักพุทธธรรมให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกซึ่งทางผู้วิจัยจะได้นำเสนอต่อไป

แม่ชีวงเพชร คงจันทร์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมมีความหมายเกี่ยวข้องกับชีวิต มนุษย์และสังคมโดยมีความสัมพันธ์กันเชื่อมโยงกับธรรมชาติ กฎของธรรมชาติ หน้าที่ของธรรมชาติและผลจากหน้าที่ของธรรมชาติ พุทธธรรมที่ปรากฏในกฎหมายมีอยู่ด้วยกัน ๔ อย่าง คือ ฆราวาสธรรม ๔ ศีล ๕ สังคหวัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔ จึงทำให้พุทธธรรมกับพระราชบัญญัติมีความสัมพันธ์สอดคล้องนับได้ว่าเป็นความพยายามอย่างยิ่งยวดของกฎหมายที่พยายามที่จะนำกฎหมายเข้ามาปรับใช้เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายใส่ใจ หรือเอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสังคมเสมือนหนึ่งเป็นปัญหาของตนเองหรือญาติของตนเอง ถึงแม้ว่าการอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นจะเป็นแบบความสัมพันธ์แบบหลวม ๆ ก็ตาม แต่อีกประการหนึ่งเมื่อพิจารณาวิเคราะห์ในแต่ละมาตราให้ลึกซึ้งเข้าไปยังพบอีกว่า กฎหมายแต่ละมาตรานั้นได้แฝงไปด้วยมนุษยธรรม ได้แก่ ความเมตตา กรุณาความมีน้ำใจ ความเสียสละ นอกจากสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้^{๘๗}

นคร วิชัยผิน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้สังคหวัตถุ ๔ ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว เกี่ยวกับความรู้ ความสนใจในหลักธรรมของผู้นำครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย

^{๘๗} แม่ชีวงเพชร คงจันทร์, “การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว”, *ดุสิตพุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

สนับสนุนกับการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว ตลอดจนเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการใช้สังคหวัตถุ ๔ ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปใช้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติธรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านศรัทธาของบุคคล ส่วนปัญหาและแนวทางแก้ไข พบว่าสถาบันต่าง ๆ ในสังคมเช่นสถานศึกษาในชุมชนควรกำหนดนโยบายและปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนสามารถนำไปปฏิบัติจนเกิดผล และหน่วยงานของรัฐระดับกระทรวงที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ^{๘๘}

วราภส ประสมสุข ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารการศึกษาควรยึดหลักธรรม สังคหวัตถุ ๔ เพื่อการครองงานประยุกต์ใช้กับทักษะภาวะผู้นำเพื่อการครองตน การครองคนและการครองงาน ของผู้บริหารการศึกษาเป็นสมรรถนะที่ช่วยให้บริหารงานบรรลุภารกิจขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๘๙}

วรเศรษฐ์ สุวรรณมณีโชค ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติในการประยุกต์ใช้ธรรมะเพื่อช่วยในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร สายสนับสนุน/สายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มีความเข้าใจหลักธรรมทั้ง ๓ อย่าง คือ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ อยู่ในระดับมาก มากที่สุด และปานกลางตามลำดับ และการเข้าใจในหลักธรรม และนำมาประพจน์ปฏิบัติในการพัฒนาองค์กร เพศหญิง (ร้อยละ ๕๙.๐) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ ๔๑.๐) สำหรับอายุของบุคลากร ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติต่อการนำเอาหลักธรรมที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ บุคลากรยังมีข้อเสนอแนะว่า การทำงานควรมี สติ ความอดทน อดกลั้นในการทำงานร่วมกัน เพื่อความเจริญมั่นคงก้าวหน้าในองค์กร^{๙๐}

สงุ่น ตรีสธิ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสังคหวัตถุกับการบริหารการประสานนครหลวง ภาค ๑” พบว่า บูรณาการการนำหลักสังคหวัตถุมาใช้ในการบริหารการประสานนครหลวง พบว่า ๑) ผู้บริหารควรมีการให้ การให้อภัย ๒) ผู้บริหารควรมีหลักปิยวาจา การกล่าวคำพูดอันเป็นที่รัก ๓) ผู้บริหารควรมีหลักอหิงสา การประพจน์ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ๔) ผู้บริหารควรมีหลักสมานัตตตา คือ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย คือ การปฏิบัติตนสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย บูรณาการการนำหลักกัลยาณมิตรมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร พบว่า ๑) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำรักเป็นที่รัก มีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ๒) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่อุ้มด้วยปัญญาทั้งทางโลก ๓) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ทรงความรู้ มีภูมิปัญญาเป็นเลิศ ๔) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ ๕) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่พร้อมจะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่เสมอ ๖) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถนำเรื่องที่ยกมา

^{๘๘} นคร วิชัยผิน, “การใช้สังคหวัตถุ ๔ ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘).

^{๘๙} วราภส ประสมสุข, “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม”, **ดุष्ฎิปรัชญาการศึกษา ดุष्ฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๐).

^{๙๐} วรเศรษฐ์ สุวรรณมณีโชค, “การศึกษาทัศนคติในการประยุกต์ใช้ธรรมะเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานของบุคลากร สายสนับสนุน/สายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัยคณะวิทยาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

อธิบายให้เข้าใจง่าย และ ๗) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ในธรรม บูรณาการสังคหวัตถุและ กัลยาณมิตรในการบริหารงานของการประปานครหลวง พบว่า สังคหวัตถุ ๔ เป็นปัจจัยภายนอกในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ส่วนความเป็นกัลยาณมิตรเป็นปัจจัยภายในของผู้บริหาร ดังนั้น การบริหารงานเรื่องจริยธรรม หากบูรณาการหลักสังคหวัตถุทั้ง ๔ ประการ และหลักกัลยาณมิตรที่ สนับสนุนการบริหารงานของการประปานครหลวง การประปานครหลวงจะเป็นหน่วยงานที่มีผู้เป็น ต้นแบบแห่งความดีงามทั้งในด้านการบริหารงานการเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ทั้งวาจา การบำเพ็ญประโยชน์ ต่อกัน และการวางตนสมควร อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีผู้มีคุณสมบัติพร้อมแห่งการแนะนำประโยชน์สุข แก่ผู้อื่น กัลยาณมิตรเป็นปัจจัยเบื้องต้นแห่งการพัฒนาชีวิตในทุก ๆ ระดับ^{๙๑}

กริธา คงพยัคฆ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการ ให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดงขาง จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่า โดยภาพรวม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านทาน (การเสียสละ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนส่วนใหญ่ต่างก็ได้รับการบริการจากเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดงขาง เป็นอย่างดี ประชาชน ได้รับการให้บริการในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า และ น้ำประปา ซึ่งเป็นสิ่งที่ จำเป็นต่อการ ดำรงชีวิตประจำวัน รวมทั้งเทศบาลตำบลจันดียังมีการดูแลตรวจสอบการให้บริการต่าง ๆ อย่าง สม่ำเสมอให้บริการเหล่านั้นมีคุณภาพและทั่วถึง ด้านปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะ) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของเทศบาลตำบลจันดีต่างก็ตระหนักถึง ความสำคัญในการให้ประชาชนเป็นอย่างดี ด้านอถถจริยา (การช่วยเหลือกัน) เมื่อพิจารณาเป็นราย ข้อ อยู่ในระดับมาก คือ เทศบาลตำบลจันดีได้ให้ความช่วยเหลือกับประชาชนตามหน้าที่ รวมทั้งให้ ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาของประชาชนทุกคน ด้านสมานัตตตา (ความเป็นผู้สม่ำเสมอ) เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันดีต่างก็ได้รับการให้บริการ สาธารณะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน การดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลยึดหลักให้ ความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการความต้องการความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลจันดีก็ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองอย่าง สม่ำเสมอ^{๙๒}

พระโสภณ โสภโณ (ทองสม) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ชุมชน วัดใหม่ทุ่งคา เป็นชุมชนที่ประสบปัญหาอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจและ วัฒนธรรม เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอาชีพส่วนใหญ่ของชุมชนก่อให้เกิดปัญหา คือ ปัญหาการขาด ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ปัญหาการขาดความเสียสละ และ ปัญหาความขัดแย้ง ทำให้ชุมชนขาดความสงบสุข หลักสังคหวัตถุ ๔ ที่ปรากฏในคัมภีร์ทาง พระพุทธศาสนาเถรวได้แก่ ๑) ทาน คือ การให้ การเสียสละ การแบ่งปัน ๒) ปิยวาจา คือ การพูดจา

^{๙๑} สุนัน ตรีสุขชี, การบูรณาการหลักสังคหวัตถุกับการบริหารการประปานครหลวง ภาค ๑, **ดุขฎิพุทธ ศาสตร์ดุขฎิบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

^{๙๒} กริธา คงพยัคฆ์, “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาล ตำบลจันดี อำเภอดงขาง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, **วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ**, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๔๑.

ด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ๓) อุตถ จริยา คือ การสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ๔) สมานัตตตา คือ การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา แก้ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยใช้หลักทาน คือ การให้ การเสียสละ แก้ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตนโดยใช้หลักปิยวาจา คือ การพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน แก้ปัญหาการขาดความเสียสละโดยใช้หลักอุตถจริยา คือ การสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น แก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยใช้หลักสมานัตตตา คือ การวางตนพอดี^{๙๓}

มนตรี วิชัยวงศ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสุขภาวะด้วยหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ของชุมชนการเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนการเคหะหนองหอยเป็นชุมชนที่มีจำนวนประชากรจำนวนมาก และเป็นชุมชนที่มีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งในปัจจุบันได้มีปัญหาในชุมชน เช่น ปัญหาเด็กนักเรียนติดเกมส์ ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาหายาเสพติด ปัญหาวัยรุ่นรบกวนเมือง เป็นต้น หลักธรรมสังคหัตถุ ๔ คือ ธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคีเกิดจากการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนทุกคนและทุกสังคม เป็นรากฐานแห่งการแบ่งปันผลประโยชน์ ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าแก่ตนและสังคม สังคหัตถุ มี ๔ ได้แก่ ๑) ทาน หมายถึง การให้ ๒) ปิยวาจา หมายถึง วาจาเป็นที่รัก ๓) อุตถจริยา หมายถึง การประพฤดีประโยชน์ ๔) สมานัตตตา หมายถึง การวางตนสม่ำเสมอ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนการเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่^{๙๔}

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสังคหัตถุ ๔

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
แม่ชีวงเพชร คงจันทร์	พบว่า ๑. พุทธธรรมที่ปรากฏในกฎหมายมีอยู่ด้วยกัน ๔ อย่าง คือ ฆราวาสธรรม ๔ ศีล ๕ สังคหัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔ ๒. พุทธธรรมกับพระราชบัญญัติมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน ๓. กฎหมายแต่ละมาตรานี้ได้แฝงไปด้วยมนุษยธรรม

^{๙๓} พระโสภณ โสภโณ (ทองสม), การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา, **วารสารมหาจุฬานาครธรรม์**, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (มีนาคม ๒๕๖๓) : ๑๖.

^{๙๔} มนตรี วิชัยวงศ์, การเสริมสร้างสุขภาวะด้วยหลักธรรมสังคหัตถุ ๔ ของชุมชนการเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่, **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม -มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๖๙.

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔ (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
นคร วิชัยผิน	<p>“การใช้สังคหวัตถุ ๔ ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว เกี่ยวกับความรู้ ความสนใจในหลักการของผู้นำครอบครัว” พบว่า</p> <p>“ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปใช้ เพราะการปฏิบัติธรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านศรัทธาของบุคคล</p>
วรภาส ประสมสุข	<p>“หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม” พบว่าผู้บริหารควรรยึดหลักการ สังคหวัตถุ ๔ เพื่อการครองงานประยุกต์ใช้กับทักษะภาวะผู้นำเพื่อการครองตน การครองคนและการครองงาน เป็นสมรรถนะที่ช่วยให้บริหารงานบรรลุภารกิจขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล</p>
วเรศรชู้ สุวรรณมณีโชค	<p>๑. บุคลากรมีความเข้าใจหลักธรรมทั้ง ๓ อย่างคือ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ อยู่ในระดับมาก มากที่สุด และปานกลางตามลำดับ</p> <p>๒. การเข้าใจในหลักธรรม และนำมาประพฤติปฏิบัติในการพัฒนาองค์กร เพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย</p> <p>๓. สำหรับอายุของบุคลากร ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการนำเอาหลักธรรมที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>๔. บุคลากรยังมีข้อเสนอแนะว่า การทำงานควรมีสติ ความอดทน อดกลั้นในการทำงานร่วมกัน เพื่อความเจริญมั่นคงก้าวหน้าในองค์กร</p>
สงุ่น ตริสุขี	<p>พบว่า ๑) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำรักเป็นที่รัก มีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ๒) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่อุดมด้วยปัญญาทั้งทางโลก ๓) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ทรงความรู้ ๔) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ ๕) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่พร้อมจะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่เสมอ ๖) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถนำเรื่องที่ยกมาอธิบายให้เข้าใจง่าย และ ๗) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ในธรรม</p>

ตารางที่ ๒.๑๕ แสดงตารางสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔ (ต่อ)

นักวิจัย	สรุปผลการวิจัย
กรีธา คงพยัคฆ์	การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดงบัง จังหวัดนครศรีธรรมราช”พบว่า โดยภาพรวม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านทาน (การเสียสละ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนส่วนใหญ่ต่างก็ได้รับการบริการจากเทศบาลตำบลจันดี อำเภอดงบัง เป็นอย่างดี ประชาชนได้รับการให้บริการในด้านโครงสร้างพื้นฐาน
พระโสภณ โสภโณ (ทองสม)	ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา เป็นชุมชนที่ประสบปัญหาอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอาชีพส่วนใหญ่ของชุมชนก่อให้เกิดปัญหา คือ ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ปัญหาการขาดความเสียสละ และปัญหาความขัดแย้ง ทำให้ชุมชนขาดความสงบสุข
มนตรี วิชัยวงศ์	ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนการเคหะหนองหอย เป็นชุมชนที่มีจำนวนประชากรจำนวนมาก และเป็นชุมชนที่มีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งในปัจจุบันได้มีปัญหาในชุมชน เช่น ปัญหาเด็กนักเรียนติดเกมส์ ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาหายเสพติด ปัญหาวัยรุ่นรบกวนเมือง เป็นต้น

สรุปสาระสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง พบว่า การสื่อสารนั้นถือได้ว่าเป็นกิจกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงสังคมเป็นอย่างมาก เช่น การสื่อสารมวลชน เป็นต้น ส่วนการสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่น ก็ถือได้ว่าเป็นการสื่อสารที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเช่นกัน โดยการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของสังคมเป็นสำคัญ นักการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย จะใช้สื่อสารทางการเมืองโดยอาศัยรูปแบบการสื่อสาร ๕ รูปแบบคือ ตัวอักษร ภาพ เสียง วีดีโอคลิป และลิงค์ รูปแบบของการสื่อสารทางการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองยังคงนิยมใช้การสื่อสารแบบตัวอักษรและรูปภาพ มากกว่าการสื่อสารรูปแบบอื่นและพบว่า เนื้อหาของการสื่อสารทางการเมือง มีเพื่อการประกาศจุดยืนทาง

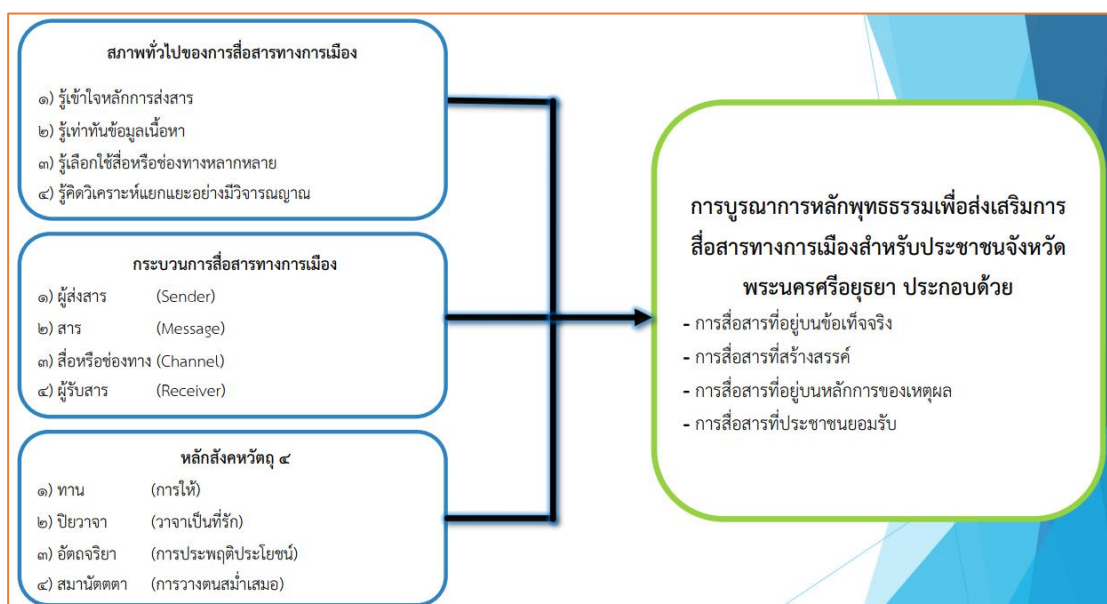
ความคิดอุดมการณ์ทางการเมือง การแสดงความคิดเห็น การระดมสรรพกำลัง การสำรวจความคิดเห็นของสมาชิก และการประชาสัมพันธ์และสร้างความนิยม เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า หลักพุทธธรรมมีความหมายเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์และสังคมโดยมีความสัมพันธ์กันเชื่อมโยงกับธรรมชาติ กฎของธรรมชาติ หน้าที่ของธรรมชาติ และผลจากหน้าที่ของธรรมชาติกฎหมายแต่ละมาตรานั้นได้แฝงไปด้วยมนุษยธรรม นอกจากสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้แก่ ทาน (การให้) เปยยวัชชะ หรือปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) เพื่อนำมาปรับหรือนำมาพัฒนา โดยเฉพาะการปรับอารมณ์ความรู้สึก การปรับความคิด การปรับพฤติกรรม และการปรับเป้าหมายรวมกับศาสตร์สมัยใหม่อย่างเช่น จิตวิทยา รัฐประศาสตร์ รัฐศาสตร์ เป็นต้น

กล่าวได้ว่า สาระสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะประกอบไปด้วยหลายแนวคิด ทฤษฎี โดยเฉพาะการสื่อสารทางการเมือง และการให้ความสำคัญไปที่ภาคประชาชนเป็นที่ตั้ง รวมทั้งหลักพุทธธรรมที่ผู้วิจัยได้นำมาศึกษาโดยเลือกมาศึกษาเฉพาะที่เห็นว่าเหมาะสมและสอดคล้องกับการสื่อสารทางการเมืองที่สามารถนำมาบูรณาการเพื่อให้เกิดเป็นมิติของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนอย่างแท้จริง พร้อมทั้งคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองให้มีความชัดเจนมากที่สุด ซึ่งสามารถสรุปกรอบแนวความคิดเพื่อการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) รู้เข้าใจหลักการส่งสาร ๒) รู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา ๓) รู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย และ ๔) รู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ และกระบวนการสื่อสารทางการเมืองทั้ง ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ผู้ส่งสาร (Sender) ๒) สาร (Message) ๓) สื่อหรือช่องทาง (Channel) และ ๔) ผู้รับสาร (Receiver) ได้นำแนวคิดของ David K. Berlo อ้างใน นันทนา นันทวโรภาส^{๔๕} หลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย^{๔๖} ๑) ทาน (การให้) ๒) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ๓) อัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) และ ๔) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) และการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย^{๔๗} ๑) การสื่อสารที่อยู่บนข้อเท็จจริง ๒) การสื่อสารที่สร้างสรรค์ ๓) การสื่อสารที่อยู่บนหลักการของเหตุผล และ ๔) การสื่อสารที่ประชาชนยอมรับ มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๑๐ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๔๕} David K. Berlo อ้างใน นันทนา นันทวโรภาส, สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมสมีเดีย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๕.

^{๔๖} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), ธรรมบุญชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ ๘๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์สวย จำกัด ๒๕๕๐), หน้า ๒๕.

^{๔๗} Cutlip S. M. & Center., “Effective public relation”, (New Jersey:Englewood Cliffs, 1978), pp.109-210.

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ซึ่งเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในประเด็นการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และการแจกแบบสอบถาม (Survey Research) ซึ่งผู้วิจัยจะได้นำเสนอขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบวิธีการวิจัย

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้การศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire)

๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลตามเทคนิคและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในลักษณะที่แตกต่างกันตามรูปแบบการวิจัยดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยได้กำหนดคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) แบบเจาะจงในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการ ๒ เทคนิค ดังนี้

(๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาวิจัยได้กำหนดรูปแบบการวิจัย โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) โดยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จำนวน ๒๐ รูปหรือคน ประกอบด้วย

ลำดับที่	ชื่อ ฉายาหรือนามสกุล	ตำแหน่ง
กลุ่มที่ ๑ นักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา จำนวน ๕ รูป		
๑	พระราชวัชรารามณ์	อดีตรองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
๒	พระสุธีวีรบัณฑิต รศ.ดร.	ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการ สังคม
๓	พระเมธาวิเชียร รศ.ดร.	อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราช วิทยาลัย
๔	พระกิตติสารสุธี	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
๕	พระครูสิริธรรมาภีรัต ผศ.ดร.	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
กลุ่มที่ ๒ นักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ จำนวน ๕ คน		
๖	ดร.วรรณชนพล หิรัญบุรณะ	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์
๗	ดร.ภาวช ฐาจันทร์	รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
๘	นายพนธ์ พุทธานุกรณ์	ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
๙	ดร.สาโรจน์ บุญเสริมวรรณ	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์
๑๐	ดร.ธัญนันท์ จันทร์ทรงพล	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์
กลุ่มที่ ๓ สื่อมวลชน จำนวน ๔ คน		
๑๑	ดร.บุญชिरา ภูชนะจิต	ผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาอาชีพการสื่อสารและสื่อสารมวลชน รับรองโดย สถาบันวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (TPQI)
๑๒	ดร.อภิวัฒน์ จำตา	นายกสมาคมสื่อมวลชนเกษตรแห่งประเทศไทย
๑๓	นางสาวปิยะวดี แสนฤทธิ์	โปรดิวเซอร์รายการข่าว สถานีโทรทัศน์ ช่องวัน ๓๑
๑๔	นายทินณภพ พันธะนาม	ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ ช่องวัน ๓๑
กลุ่มที่ ๔ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๓ คน		
๑๕	ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง	อดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดนครราชสีมา และรองประธาน วุฒิสภา
๑๖	รศ.ดร.สมาน งามสนิท	อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี
๑๗	รศ.ประณต นันทิยะกุล	ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรางวัลแหวนทองคำของผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน
กลุ่มที่ ๕ ผู้บริหารหรือผู้นำท้องถิ่น จำนวน ๓ คน		
๑๘	นายประทีป ฉากภาพ	ปลัดเทศบาลเมืองอโยธยา
๑๙	น.ส.ทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ
๒๐	นายศักดิ์นรินทร์ โชคสมัย	กำนันตำบลหันตะเภา

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ที่เป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับการวิจัย ซึ่งหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ ได้กำหนดจัดให้มีขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๔.๐๐ น. เป็นต้นไป ผ่านระบบออนไลน์ Zoom ID: 4567898993 จำนวน ๙ รูปหรือคน ดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ชื่อ ฉายาหรือนามสกุล	ตำแหน่ง
๑	พระปลัดระพิน พุทธิสารโ, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
๒	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์
๓	รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์
๔	ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	เลขานุการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์
๕	รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์
๖	อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
๗	อาจารย์ ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต
๘	อาจารย์ ดร. จุฑาทิพย์ สุจริตกุล	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์
๙	ว่าที่ร้อยตรี ทวีศักดิ์ แสงเงิน	ผู้ทรงคุณวุฒิองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาคม กำนันผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมือง โดยมีข้อคำถามได้ครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ดังต่อไปนี้

เครื่องมือการวิจัยแบบการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยใช้แบบการ สัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง (คำถามปลายเปิด) ในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ๒๐ รูปหรือคน โดยมีประเด็นคำถามการวิจัย การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยาเป็นอย่างไรบ้าง

ตอนที่ ๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับ ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ท่านมีแนวทางวิธีการส่งเสริมตามหลัก ต่อไปนี้อย่างไรบ้าง

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยคัดเลือกแบบเจาะจงในการเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ๒๐ รูปหรือคน สำหรับการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญนั้น เมื่อนัดหมายผู้เชี่ยวชาญได้แล้ว ผู้วิจัยจะเริ่มต้นการสัมภาษณ์จากการแนะนำตนเอง บอกวัตถุประสงค์จุดมุ่งหมายของการมาสัมภาษณ์ในครั้งนี้ โดยในจะถามความคิดเห็นและข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นที่ผู้วิจัยวางโครงร่างไว้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านก็จะมีข้อมูลและมุมมองที่แตกต่างกันไป

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามชนิดเทคนิคการวิจัย ได้แก่ ข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ๒๐ รูปหรือคน ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) พร้อมการจำแนกสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเสนอแนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นำเสนอผลสรุปการวิจัยและอภิปรายผลต่อไป

๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขตการเลือกตั้ง ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๔๙,๔๒๖ คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างจากพื้นที่ประชากรในกลุ่มเขตตัวอย่าง และสุ่มตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดตามสัดส่วนจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ๔๐๐ คน จำแนกตามพื้นที่การเลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขตการเลือกตั้ง ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ ๑ อำเภอพระนครศรีอยุธยาและอำเภออุทัย เขตเลือกตั้งที่ ๒ อำเภอท่าเรือ อำเภอภาชี อำเภอบางปะหัน อำเภอนครหลวง อำเภอมหาราชและอำเภอบ้านแพรก เขตเลือกตั้งที่ ๓ อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทรและอำเภอวังน้อย เขตเลือกตั้งที่ ๔ อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอเสนา อำเภอผักไห่ อำเภอบางบาลและอำเภอบางซ้าย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง อายุตั้งแต่ ๑๘ ปี ขึ้นไปในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขตการเลือกตั้ง มีจำนวน ๖๔๙,๔๒๖ คน ซึ่งมีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้สูตร Taro Yamane^๑ กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้คือ

^๑ Taro Yamane, อังโน ยุทธ ไกยวรรณ, พื้นฐานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕), หน้า ๑๐๗.

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

$$= \frac{649,426}{1 + 649,426 (0.05)^2} = 399.75$$

$$= 400$$

เมื่อ n คือ แทนขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N คือ แทนขนาดประชากร
 e คือ แทนสัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ซึ่งเท่ากับ ๕ % หรือ ๐.๐๕

กลุ่มตัวอย่างของประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขตการเลือกตั้ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๑๖ แห่ง รวมทั้งหมดจำนวน ๔๐๐ ตัวอย่าง ซึ่งสามารถสรุปตารางการสุ่มประชากรตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๓.๑ : แสดงตารางการสุ่มประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

แสดงตารางการสุ่มประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง		
ระดับ อำเภอ	จำนวนประชากร x nN ₁ /N	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
๑) อำเภอพระนครศรีอยุธยา	๔๐๐x๗๕,๕๕๑/๖๔๙,๔๒๖	๔๖
๒) อำเภออุทัย	๔๐๐x๗๕,๕๕๑/๖๔๙,๔๒๖	๔๖
๓) อำเภอท่าเรือ	๔๐๐x๒๖,๓๓๘/๖๔๙,๔๒๖	๑๖
๔) อำเภอภาชี	๔๐๐x๒๖,๓๓๘/๖๔๙,๔๒๖	๑๖
๕) อำเภอบางปะหัน	๔๐๐x๒๖,๓๓๘/๖๔๙,๔๒๖	๑๖
๖) อำเภอนครหลวง	๔๐๐x๒๖,๓๓๘/๖๔๙,๔๒๖	๑๖
๗) อำเภอมหาราช	๔๐๐x๒๖,๓๓๘/๖๔๙,๔๒๖	๑๖
๘) อำเภอบ้านแพรก	๔๐๐x๒๖,๓๓๘/๖๔๙,๔๒๖	๑๖
๙) อำเภอบางปะอิน	๔๐๐x๖๑,๓๒๑/๖๔๙,๔๒๖	๓๗
๑๐) อำเภอบางไทร	๔๐๐x๖๑,๓๒๑/๖๔๙,๔๒๖	๓๗
๑๑) อำเภอวังน้อย	๔๐๐x๖๑,๓๒๑/๖๔๙,๔๒๖	๓๗
๑๒) อำเภอลาดบัวหลวง	๔๐๐x๓๒,๒๖๕/๖๔๙,๔๒๖	๒๐
๑๓) อำเภอเสนา	๔๐๐x๓๒,๒๖๕/๖๔๙,๔๒๖	๒๐
๑๔) อำเภอผักไห่	๔๐๐x๓๒,๒๖๕/๖๔๙,๔๒๖	๒๐
๑๕) อำเภอบางบาล	๔๐๐x๓๒,๒๖๕/๖๔๙,๔๒๖	๒๐
๑๖) อำเภอบางซ้าย	๔๐๐x๓๒,๒๖๕/๖๔๙,๔๒๖	๒๐
รวม ๑๖ แห่ง	๖๔๙,๔๒๖	๔๐๐ คน

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างขึ้นจากการศึกษา ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมือง โดยมีข้อคำถามได้ครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ดังต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการแจกไปยังประชาชนผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขตการเลือกตั้ง จำนวน ๑๖ แห่งได้ประชากรทั้งหมด ๔๐๐ คน เพื่อการสำรวจความคิดเห็น โดยมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามดังต่อไปนี้

๑. สร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่ปรากฏในงานวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางการเมือง พระไตรปิฎกและผลงานวิจัยต่าง ๆ โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบปลายปิด จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพหรือตำแหน่ง และรายได้ต่อเดือน จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีประเด็นสอบถามดังต่อไปนี้

๑) ด้านผู้ส่งสาร (Sender)	จำนวน ๕ ข้อ
๒) ด้านสาร (Message)	จำนวน ๕ ข้อ
๓) ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel)	จำนวน ๕ ข้อ
๔) ด้านผู้รับสาร (Receiver)	จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีประเด็นสอบถามดังต่อไปนี้

๑) ด้านทาน (การให้)	จำนวน ๕ ข้อ
๒) ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)	จำนวน ๕ ข้อ
๓) ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์)	จำนวน ๕ ข้อ
๔) ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)	จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีประเด็นสอบถามดังต่อไปนี้

๑) ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร
๒) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา
๓) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย
๔) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ

มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

การดำเนินการสร้างแบบสอบถามเชิงปริมาณ เรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

๑. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อรวบรวมเนื้อหาสาระจากการศึกษาค้นคว้าที่ได้มาดังกล่าวมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อเป็นข้อมูล ในการสร้างแบบสอบถามแล้วร่างแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

๒. ผู้ศึกษาได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยแบบสอบถามเป็นคำถามประเภทคำถามปิด (Close-ended Question) และประเภทคำถามเปิด (Open - ended Question) ประกอบกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ดัดแปลงเครื่องมือจากแบบสอบถามที่ได้เคยผ่านการตรวจสอบหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability)

การวิจัยครั้งนี้ มีลักษณะเป็น มาตราส่วนประเมินค่า (Numerical Rating Scale)^๒ มี ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	ให้	๕	คะแนน
มาก	ให้	๔	คะแนน
ปานกลาง	ให้	๓	คะแนน
น้อย	ให้	๒	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	๑	คะแนน

เกณฑ์การพิจารณาตัดสินค่าเฉลี่ย เป็นดังนี้ การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ การแปลความหมายค่าคะแนนแบ่งออกเป็น ๕ ระดับ^๓ ดังนี้ คือ

๔.๕๐ - ๕.๐๐	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด
๓.๕๐ - ๔.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก
๒.๕๐ - ๓.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง
๑.๕๐ - ๒.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อย
๑.๐๐ - ๑.๔๙	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปตรวจสอบหาคุณภาพของแบบสอบถามโดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

^๒ ซีรยุทธ พึ่งเพียร, สถิติเบื้องต้นและการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๐.

^๓ ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทวีอินเตอร์ พรินท์, ๒๕๔๙)

๑) การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยจะหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบความถูกต้อง และความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการศึกษาจำนวน ๕ คน ดังต่อไปนี้

ลำดับที่	ชื่อสกุล	ตำแหน่ง
๑	รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒	รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓	รศ.ดร.ประณต นันทิยะกุล	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔	รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล	อาจารย์พิเศษประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕	อาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจตุ	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต ภาควิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence : IOC) โดยมุ่งหวังได้ข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ

๒) การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขจากข้อแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำไปทดลองใช้ (try out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน ณ อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบัค (Cronbach) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๐๒

๓) การปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม การศึกษาเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ที่ได้ทดลองใช้และปรึกษาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาคุณนิพนธ์เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับประชากรศึกษาต่อไป

๓.๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้สำรวจ (Survey Research) ได้แก่การแจกแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นอย่างไร กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีอะไรบ้าง แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรเป็นอย่างไร และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยการวิเคราะห์เอกสาร และแจกแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูลจาก

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อยู่ในเขตการเลือกตั้ง ๔ แห่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน ๔๐๐ ตัวอย่าง วิเคราะห์และประมวลผลโดยนำข้อมูลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติต่าง ๆ ดังนี้ ค่าความถี่ (frequency), ค่าร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

๓.๓.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะทางการวิเคราะห์ทางสถิติ (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ค่าความถี่ (frequency), ค่าร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

๑) นำแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาแล้วตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งแล้วถ่ายข้อมูลลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒) ทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓) การวิเคราะห์ข้อมูล

(๑) ข้อมูลทั่วไปใช้ค่าความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ของข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

(๒) ระดับความคิดเห็นใช้สถิติการวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ของคะแนนจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง

๔) วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างตามหลักพุทธธรรม สถิติที่ใช้คือค่าความถี่ (frequency), ค่าร้อยละ (percentage), ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติอัตราส่วนร้อยละค่าเฉลี่ย (X) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ดังนี้

๑) สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ก. หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาความสอดคล้องของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
	$\sum R$ แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ข. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right\}$$

α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	แทน	จำนวนข้อคำถาม
$\sum s_i^2$	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
s^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

๒) ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	F	แทน	ความถี่ที่ต้องการเปลี่ยนเป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

๓) ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{สูตร } \bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

๔) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) ใช้สูตรคำนวณดังนี้

$$\text{S.D.} = \sqrt{\frac{\sum fx^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบน
$\sum fx^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองทุกตัว
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	ความถี่ของข้อมูล

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓) เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๒๐ รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการตอบแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๙ รูปหรือคน เพื่ออธิบายผลการวิจัยให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น ๕ ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๔.๑ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๒ กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๔ ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

๔.๕ องค์กรความรู้

๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๑. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากกลุ่มนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มผู้บริหารหรือผู้นำท้องถิ่น รวมจำนวน ๒๐ รูปหรือคน เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุน รวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก

การลงสู่พื้นที่สำหรับการวิจัยในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ย่อมมีอุปสรรคหลายประการ แต่ก็ทำให้เกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้งานวิจัยเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งการเห็นสภาพการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมไปถึงแนวทางหรือวิธีการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง จากการสัมภาษณ์เจาะลึกข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ ดังต่อไปนี้

๔.๑.๑ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร พบว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ ในประเด็นด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร เป็นสิ่งที่สำคัญในการสื่อสารทางการเมือง หากนักการเมืองประพฤติปฏิบัติตามย่อมส่งผลดีให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การสื่อสารทางการเมืองถึงประชาชนก็มีหลายวิธีการ ที่จะส่งสารถึงประชาชนให้รับรู้รับทราบ ส่วนใหญ่นักการเมืองในปัจจุบันนี้จะใช้วิธีลักษณะประชุมเป็นกลุ่ม (Group) ไป ในช่วงที่ลงหาเสียงก็จะได้นั่งเอาในกลุ่มเป้าหมายว่าต้องการหาเสียงกลุ่มใด บางพรรคการเมืองก็หาเสียงกับกลุ่มวัยรุ่นบางพรรคการเมืองก็หาเสียงกับประชาชนโดยทั่วไป^๑

๒. ผู้ส่งสารทางการเมืองจะต้องอาศัยความจริงตัวสารเป็นความจริง รวมไปถึงคนที่ช่วยนักการเมืองตัวประกอบด้วย ตัวประกอบของทางการเมือง ถ้าส่งสารซึ่งเป็นข้อเท็จ ผู้รับสารปฏิบัติตามก็จะเป็นข้อเท็จไปด้วย ถ้าส่งสารเป็นความจริง ประชาชนหรือนักการเมืองด้วยกัน ก็จะได้ของจริงไปด้วย เนื้อหาสาระที่ส่งออกไปนั้นจะต้องมีความจริง ความหมายที่ส่งออกไปนั้นจะต้องมีประโยชน์ ผู้ส่งสารทางการเมืองออกไปนั้นจะต้องประกอบไปด้วยข้อเท็จจริงและเนื้อหาสาระที่ถูกต้อง และสามารถนำไปปฏิบัติได้ เวลาเข้าถึงก็จะมีปัญหาพอสมควร สื่อต่าง ๆ เมื่อก่อนจำเป็นจะต้องใช้ป้ายโฆษณา จะต้องโฆษณาหาเสียง แต่ในปัจจุบันนี้สื่อเข้าถึงได้ง่ายฟังวิทยุโทรทัศน์ Media ทางกลุ่ม Line ทาง Instagram รวมไปถึงทุก ๆ สื่อในยุคปัจจุบัน^๒

๓. ผู้ส่งสารทางการเมืองต้องมี ชื่อสัตย์จริงใจมีไหวพริบ ฟังตระหนักในทักษะการสื่อสาร ความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจ ซึ่งหากผู้ส่งสารมีความสามารถในการเรียบเรียงจัดระบบความคิด แล้วนำเสนอด้วยบุคลิก สีหน้า กิริยาท่าทาง น้ำเสียง ที่น่าเชื่อถือ การสื่อสารนั้นก็จะมีประสิทธิภาพสูง ก่อนที่จะตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้งว่า

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

การเป็นนักการเมืองจะต้องเป็นผู้ที่มีความเสียสละ ลดความเห็นแก่ตัว และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง เพราะนักการเมืองเปรียบเสมือนตัวแทนของประชาชน ที่ควรจะเข้ามาพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข^๓

๔. ผู้ส่งสารทางการเมือง ควรจะประกอบด้วยโลกบาลธรรมคือหิริความละอายแก่ใจ และโอตตปยะความเกรงกลัวต่อบาป ต้องเข้าใจว่าหิริคือความละอายแก่ใจ ละอายใจในการส่งสารที่ไม่เป็นความจริง และโอตตปยะความเกรงกลัวต่อบาป จะต้องละชั่วกลัวบาป กลัวอกุศลกรรม กลัวความผิดต่าง ๆ ธรรมะสองประการนี้ทำให้ผู้ส่งสารนั้นมีเสน่ห์ และถือได้ว่าเป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ^๔

๕. ผู้ส่งสารทางการเมืองควรมีคุณสมบัติสำคัญ เรื่องของทักษะในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการพูดหรือการถ่ายทอด แม้แต่กิริยาท่าทางต่าง ๆ ภาษาพูด ภาษากาย ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่สำคัญที่จะต้องมี ถ้ามีทักษะที่ไม่ดีคำพูดของผู้นำหรือผู้ที่สื่อสารทางการเมืองหรือผู้ที่ถ่ายทอดออกไปก็อาจจะกลายเป็นความผิดพลาดหรือมีความบกพร่องของสารหรือว่าทำให้เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปนั้นมีความผิดพลาดได้ ประการต่อมาทัศนคติของผู้ส่งสาร จะต้องดีทัศนคติที่ดีหรือเป็นทัศนคติทางบวก เกี่ยวกับผู้รับสารก็ดี เกี่ยวกับเรื่องสารที่ส่งออกไปก็ดี ถ้ามีทัศนคติต่อผู้รับสารในทางลบแล้วบางทีสารที่ส่งออกไปนั้น แทนที่จะกลายเป็นผลดีแต่กลับกลายเป็นผลเสีย ประการต่อมาคือความรู้ ความเข้าใจในสารที่ส่งออกไป ถ้าขาดความรู้ความเข้าใจในสารที่ส่งออกไปแล้ว เหมือนกับว่าไม่ประสบกับผลตามเป้าหมาย ในการสื่อสารนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องนโยบาย เรื่องงบประมาณ เรื่องของแผนหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะทำ ฉะนั้นเราจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ โดยเฉพาะผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นอย่างถ่องแท้ ประการต่อมาก็คือระบบของสังคมหรือวัฒนธรรม ก็ถือได้ว่าเป็นเรื่องของความสำคัญ ผู้ส่งสารถ้าอยู่ในวัฒนธรรมกลุ่มชนแบบไหนต้องคำนึง จะต้องคำนึงถึงกลุ่มผู้ฟัง ถ้าเป็นนักวิชาการเราจะสื่อสารอย่างไร ถ้าเป็นชาวบ้านเราจะใช้ภาษาวิชาการก็ไม่ได้ คือจำเป็นที่จะต้องเลือกภาษาที่ใช้ให้เหมาะสม เหมือนกับที่พระพุทธเจ้าในเวลาจะถ่ายทอดสาร ท่านจะเลือกผู้ฟังให้สอดคล้องกันกับธรรมะที่จะส่งออกไป ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องเลือกว่าผู้ฟังนั้นเป็นใคร กลุ่มวัฒนธรรมขององค์กร วัฒนธรรมของชุมชน หรือกลุ่มวัฒนธรรมของสังคม ที่สื่อสารนั้นเป็นอย่างไร ต้องทำความเข้าใจในเรื่องของการสื่อสาร การสื่อสารเป็นเรื่องของผู้ส่งสารจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้^๕

๖. หลักการสื่อสารโดยปกติแต่เป็นเรื่องของทางการเมือง ผู้ส่งสารจะต้องมีข้อมูลที่ชัดเจนและถูกต้องมีเนื้อหาที่เหมาะสม จำเป็นที่จะต้องมีทัศนคติ วิธีคิดที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งทัศนคติในการสื่อสารประกอบด้วย ทัศนคติต่อตนเอง ทัศนคติต่อประเด็นของการสื่อสาร ทัศนคติต่อผู้รับสาร และทัศนคติต่อสภาพแวดล้อมที่ดำรงอยู่ในขณะที่สื่อสาร ทัศนคติเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสารอย่างยิ่ง และต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความขยันอดทน ทุ่มเท เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม กล้าแสดงออก มีวาทศิลป์ อหยาศัยดี ไม่ถือตัว มีความยุติธรรมในจิตใจเป็นที่ตั้ง จึงจะเป็นที่รักของประชาชนและผู้พบเห็นโดยทั่วไป^๖

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

๗. นักการเมืองต้องไม่มีอคติ หากผู้ส่งสารมีอคติต่อ “สาร” ที่ต้องการจะนำเสนออีกไม่อาจโน้มน้าวให้ผู้รับสารเชื่อใน “สาร” นั้นได้ ต้องปฏิบัติตามกรอบคุณธรรมและจริยธรรมเป็นพื้นฐาน ย่อมที่จะส่งผลดีต่อส่วนรวม^๗

๘. ความรู้ของผู้ส่งสาร เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ผู้ส่งสารจะต้องรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว รวมทั้งต้องวิเคราะห์ ผู้รับสารให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งก่อนที่จะทำการสื่อสาร^๘

๙. ผู้ที่จะเป็นผู้ส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองที่ดี จะต้องคำนึงในเรื่องของบุคลิกภาพ เรื่องของความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา การมีบารมี ทำให้ผู้รับสารได้เห็นหน้าตาแล้วเกิดความเชื่อมั่น เกิดความเชื่อถือและเกิดความศรัทธา^๙

๑๐. ระบบสังคม เป็นตัวกำหนดบทบาทและพฤติกรรมของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ผู้ส่งสารจึงต้องเข้าใจระบบสังคม เพื่อที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับระบบ อันจะก่อให้เกิดการยอมรับของผู้รับสาร^{๑๐}

๑๑. หลักของความจริงใจ มีเจตนาที่จะให้ผู้อื่นได้รับรู้ข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ ไม่บิดเบือน หรือสร้างความแตกแยก หรือเป็นการชี้นำทางความคิดที่นำไปสู่ความไม่ปกติสุขในสังคม มีความรับผิดชอบต่อกำพูดหรือการแสดงออกของตนเอง มีทัศนคติในเชิงบวกต่อสังคม สามารถเข้าใจสถานการณ์บ้านเมืองในเวลานั้นเป็นอย่างดี มีความเป็นกลาง ไม่ลำเอียง ไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง^{๑๑}

๑๒. ผู้ส่งสารทางการเมืองจะต้องมีองค์ประกอบ คือต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการเมือง หรือด้านรัฐศาสตร์ ด้านพื้นฐานประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศนั้น ๆ ต้องมีพื้นฐานของสังคม มีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักประวัติศาสตร์เป็นพื้นฐาน รวมไปถึงการเมืองท้องถิ่นนั้น ๆ สารจะต้องมาจากบริบททางการเมืองภาวะแวดล้อมของการเมืองนั้น ๆ^{๑๒}

๑๓. หลักการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทัศนคติความคิดเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองระหว่างบุคคล ที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก โดยระบบการเมืองจะได้หาช่องทางให้ประชาชนรับนโยบาย และกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐบาล ที่มีผลกระทบต่อประชาชน^{๑๓}

๑๔. การสื่อสารที่ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง เราต้องมีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง วันไหน อย่างไร เพื่อให้ประชาชนเข้าไปใช้สิทธิเข้าคูหากาเบอร์เดียว เป็นต้น^{๑๔}

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

๑๕. หลักสำคัญของผู้ส่งสารทางการเมือง Political Party พรรคการเมืองหรือนโยบายของพรรคการเมืองจะต้องมีความชัดเจน แล้วผู้สมัครรับเลือกตั้งก็นำนโยบายของพรรคการเมืองนั้นไปส่งสาร จึงจะมีประสิทธิภาพที่ดี^{๑๕}

๑๖. ผู้ส่งสารทางการเมือง ต้องมีความเชี่ยวชาญทางการสื่อสาร จะต้องสื่อสารเป็นการพูดก็ต้องพูดด้วยความชัดเจน การสื่อสารนั้นจะต้องตรงประเด็น เป็นเวลา มีประโยชน์ ถือว่าเป็นคุณสมบัติของผู้ส่งสารทางการเมืองที่ดี และควรนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประกอบด้วย รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้สังคม และรู้บุคคล เพราะจะทำให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีเสน่ห์^{๑๖}

๑๗. การส่งสารทางการเมือง ผู้ส่งสารจะต้องระบุงเรื่อง หรือหัวข้อให้ชัดเจนในเรื่องนั้น ๆ คืออะไร ประเด็นอะไร จะต้องต้องมีข้อมูลมีความพร้อมอยู่เสมอ ฟังตระหนักในระบอบวัฒนธรรม วิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมของสังคมนั้น ๆ ซึ่งผู้ส่งสารต้องทำความเข้าใจ และไม่สื่อสารในลักษณะที่ขัดแย้งกับความเชื่อ ค่านิยม ของผู้รับสาร เพราะนอกจากจะไม่สามารถสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายแล้ว ยังอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้^{๑๗}

๑๘. หลักของความชัดเจนในทางการเมือง ข้อความที่สามารถเข้าใจตรงกันได้ หลักของความเป็นประชาธิปไตย หลักของความเป็นกลางทางแนวคิดหรือค่านิยมหลักของประโยชน์ต่อประเทศชาติและส่วนรวมเป็นสำคัญ^{๑๘}

๑๙. ผู้ส่งสารทางการเมือง การถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารทางการเมือง การแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลอันเกี่ยวกับการเมือง หลักการสื่อสารทางการเมืองจะต้องนำเสนอข้อมูลที่ทำให้เกิดความไว้วางใจโดยอาศัยวิธีการเติมไปด้วยความเมตตากรุณา โดยการสื่อสารนั้นจะต้องไม่ดำรงอยู่บนฐานของผลประโยชน์ที่ตนพึงได้ โดยไม่สนใจความเป็นไปของสังคมแต่ประการใด^{๑๙}

๒๐. ผู้ส่งสารทางการเมือง เบื้องต้นต้องเริ่มจากการมีบุคลิกภาพที่ดีของบุคคลทางการเมือง และมีความตรงไปตรงมา มีความชัดเจนในการสื่อสาร ไม่มีการแอบแฝงหรือว่าการไปบวกผลประโยชน์ในสิ่งที่จะมีการสื่อสารออกไป การส่งสารทางการเมืองของนักการเมืองนั้นจะต้องประกอบไปด้วยความจริงใจ มีความตรงไปตรงมาและชัดเจน มีอุดมการณ์จุดยืนที่ตั้งมั่นชัดเจน จะถือว่าเป็นการช่วยให้การเมืองนั้นมีความโปร่งใส สุจริตเที่ยงธรรมเที่ยงตรง และมีความถูกต้องชอบธรรม^{๒๐}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เบื้องต้นต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการเมืองหรือด้านรัฐศาสตร์ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ มีพื้นฐานประวัติศาสตร์ทางการเมืองหรือมีความเชี่ยวชาญทางการสื่อสาร มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

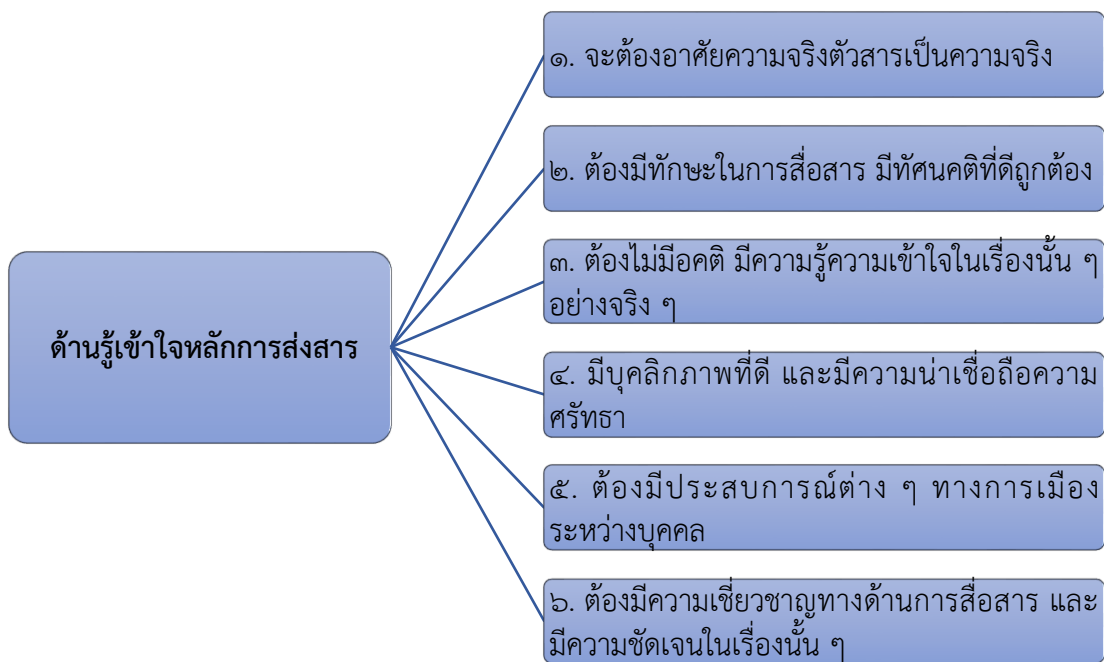
^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

เพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ รวมไปถึงการเข้าใจในระบบของสังคมหรือวัฒนธรรมหรือหลักการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง มีทัศนคติความเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ในการถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารทางการเมือง ทางการเมืองระหว่างบุคคลได้ดี และจะต้องระบุเรื่องหรือหัวข้อให้ชัดเจนที่อยู่บนหลักของความจริงในทางการเมือง และสิ่งที่สำคัญต้องไม่มีอคติ หากผู้ส่งสารมีอคติต่อ “สาร” ที่ต้องการจะนำเสนอก็ไม่อาจโน้มน้าวให้ผู้รับสารเชื่อใน “สาร” นั้นได้ และประกอบด้วยการมีบุคลิกภาพที่ดี เรื่องของความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา การมีบารมีทางการเมือง รวมไปถึงการมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดถือคือมีโลกบาลธรรม ๒ ได้แก่ หิริความละอายแก่ใจ และ โอตตปปะความเกรงกลัวต่อบาป และควรนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประกอบด้วย รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้สังคม และรู้บุคคล เพราะจะทำให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีเสน่ห์ มีความตรงไปตรงมา มีความชัดเจนในการสื่อสาร

แผนภาพที่ ๔.๑ ด้านรู้เข้าใจหลักการสื่อสาร

ตารางที่ ๔.๑ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร

ลำดับที่	ประเด็น	ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	- จะต้องอาศัยความจริงตัวสาร เป็นความจริง	๔	๑, ๒, ๓, ๔
๒.	- ต้องมีทักษะในการสื่อสาร มี ทัศนคติที่ดีถูกต้อง	๔	๕, ๖, ๗, ๘
๓.	- ต้องไม่มีอคติ มีความรู้ความ เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ	๓	๙, ๑๐, ๑๑
๔.	- มีบุคลิกภาพที่ดี และมีความ น่าเชื่อถือความศรัทธา	๓	๑๒, ๑๓, ๑๔
๕.	- ต้องมีประสบการณ์ต่าง ๆ ทาง การเมืองระหว่างบุคคล	๓	๑๕, ๑๖, ๑๗
๖.	- ต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้าน การสื่อสาร และมีความชัดเจนใน เรื่องนั้น ๆ	๓	๑๘, ๑๙, ๒๐

๔.๑.๒ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา พบว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปนั้น คือการสื่อสารทางการเมืองที่เป็นตัวกำหนดควบคุมหรือบังคับพฤติกรรมของนักการเมือง เพื่อให้เป็นเป็นแบบอย่างที่ดีต่อประชาชน โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. ปัจจัยของสารประกอบด้วย รหัส เนื้อหา และการจัดเสนอทั้งรหัส เนื้อหา การจัดเสนอสารนั้นประกอบด้วยส่วนประกอบและโครงสร้าง ซึ่งเป็นความนึกคิด ความคิด ทศนคติ ภาพลักษณ์หรือข้อมูลอื่น ๆ^{๒๑}

๒. เนื้อหาข้อมูลของสารที่จะส่งไปยังผู้รับข่าวสารที่กำหนดไว้ ข่าวสารนั้นอาจเป็นข้อความหรือคำพูด (Verb) หรือการใช้สัญลักษณ์ (Non-Verbal) หรือใช้ทั้งสองอย่างร่วมกัน กล่าวคือ ข่าวสารที่ใช้คำพูด (Verb) อาจเป็นลายลักษณ์อักษร หรือการพูด โดยทั่วไปเกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านทางการเมืองและบริการสาธารณะ^{๒๒}

๓. เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นและชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ต้องมีความซับซ้อน เนื้อหาข้อมูลของสารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในกระบวนการสื่อสาร ซึ่งคำที่มีความหมาย หรือหมายถึงสาร (Message) มีอยู่หลายคำ เช่น ข่าว (News) ข้อมูล (Information) และอื่น ๆ^{๒๓}

๔. เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปนั้นจะต้องเป็นความจริงเป็นข้อเท็จจริง มีความจริงในข้อมูล มีความจริงใจในความจริงใจ สามารถที่จะตรวจสอบได้และพิสูจน์ได้ มีสัจจะความจริงใจ จริงทั้งในด้านนอกและด้านใน ต่อผู้ร่วมอุดมการณ์ที่จะนำพัฒนา หน่วยงานหรือทางองค์กรต่าง ๆ ให้เกิดความเจริญก้าวหน้า^{๒๔}

๕. สารที่จะส่งออกไป สารนั้นจะต้องเป็นความจริง ถ้าพูดตามหลักของพระพุทธศาสนา ว่า วาจาสุภาสิต ต้องเป็นคำสัตย์และคำจริง ต้องเป็นของจริง เพราะว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดของการสื่อสารทางการเมือง ถ้าเกิดเป็นของไม่จริงก็อาจจะเกิดความขัดแย้งขึ้นในสังคมได้ ฉะนั้นจะต้องเป็นของจริงสำคัญที่สุดจะต้องเป็นประโยชน์ด้วย สารที่ส่งออกไปแม้เป็นความจริงแต่ไม่เป็นประโยชน์พระพุทธเจ้าก็จักไม่แสดง ฉะนั้นสารที่ส่งออกไปจะต้องเป็นความจริงและเป็นประโยชน์ ถูกการถูกเวลา จะต้องเลือกกาลเวลาที่เหมาะสมในการสื่อสาร ถ้าวาสสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่สำคัญของการสื่อสาร ประการต่อมาก็คือว่าความสำคัญของการเรียงลำดับเนื้อหาของสาร ว่าสิ่งไหนเป็นประเด็นหลัก ว่าสิ่งไหนเป็นประเด็นรอง สิ่งไหนเป็นหัวใจ เราจำเป็นที่จะต้องเรียงลำดับความสำคัญเนื้อหาของสารให้ถูกต้อง ถ้าไม่เรียงลำดับความสำคัญก็อาจจะก่อให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ ภาษาที่จะใช้ก็จะต้องมีความถูกต้อง

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

ด้วย ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน รวมไปถึงกิริยาท่าทางของผู้ส่งสารก็จะมี ความหมาย เช่นการบอกเล่า การชี้แจงต่าง ๆ ก็จะต้องเรียงลำดับความสำคัญให้ถูกต้อง^{๒๕}

๖. ต้องมีความชัดเจนในข้อมูลเนื้อหาของข่าวสาร เพราะว่าประชาชนเปรียบเหมือนหัวใจของนักการเมือง นักการเมืองเปรียบเหมือนหัวใจของประชาชน ที่ประชาชนและนักการเมืองจะต้องสร้างความเข้าใจอันดีร่วมกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาให้มีความเจริญ^{๒๖}

๗. เนื้อหาข้อมูลของสาร ถือได้ว่าเป็นเรื่องราวอันมีความหมายและถูกแสดงออกมาโดยอาศัยภาษาหรือสัญลักษณ์ใด ๆ ก็ตามที่สามารถทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกันได้ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร^{๒๗}

๘. เนื้อหาสาร (Message Content) หมายความว่า สิ่งที่เป็นสาระเรื่องราวของสาร ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร ส่วนประกอบของเนื้อหาสารก็คือ สาระหรือประเด็นต่าง ๆ เมื่อนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันเป็นโครงสร้าง ก็จะได้เนื้อหาสารทั้งหมด^{๒๘}

๙. เนื้อหาของสารที่ส่งออกไป ควรที่จะสั้นกะทัดรัด มีความเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่สื่อสารแล้วพี่น้องประชาชนสามารถที่จะอ่านแล้วเข้าใจได้เลย ไม่ต้องมาตีความให้เกิดความหลากหลายแนว หลากหลายความคิด^{๒๙}

๑๐. การจัดสาร (Message Treatment) การจัดสารหรือการเรียงลำดับสาร เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงรหัสและเนื้อหาสาร ส่วนประกอบของการจัดสาร ก็คือ รหัสสารและเนื้อหาสาร โครงสร้างของการจัดสาร คือการเรียบเรียงรหัสและเนื้อหาสารเป็นรูปแบบที่เรากำหนดเพื่อสื่อสารกับผู้รับสาร^{๓๐}

๑๑. เนื้อหาของการสื่อสารทางการเมืองที่จะส่งออกไปนั้น ประการแรก คือ จะต้องตรงใจผู้รับสาร ต้องเป็นสารที่ก่อให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ฟังแล้วผู้รับสารรู้สึกว่าตนเองได้ประโยชน์ จึงจะพร้อมที่จะรับฟังชุดข้อมูลต่อ ๆ ไป^{๓๑}

๑๒. เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปส่วนใหญ่ในปัจจุบันไม่ศึกษาที่มาของสารนั้น ๆ อย่างถ่องแท้ ส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดวาระของข่าวสาร จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารว่า การสื่อสารไปเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร ก่อนที่จะสร้างเนื้อหาข้อมูลของข่าวสาร หรือสร้างค่าน่าเชื่อถือ จะต้องไม่กระทบกับบุคคลที่สาม ที่สี่ ที่ห้า การสร้างเนื้อหาของสารขึ้นมานั้นจะต้องมีที่มาที่ไปอย่างชัดเจนและถูกต้อง และแลกเปลี่ยนความจริงเป็นพื้นฐานเสียก่อน ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไหร่อย่างไร จำเป็นจะต้องรู้เสียก่อน^{๓๒}

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

๑๓. ผู้ส่งสารถ่ายทอดให้ผู้รับสารได้รับรู้ ในเนื้อหาที่มีความชัดเจน มีความสมบูรณ์ มีความกะทัดรัด ง่ายต่อการเข้าใจ มีข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว และมีความถูกต้อง^{๓๓}

๑๔. ผู้ส่งสารถ่ายทอดให้ผู้รับสารได้รับรู้ โดยมีความชัดเจน มีความสมบูรณ์ ข้อความกะทัดรัด เป็นรูปธรรม ง่ายต่อการเข้าใจ และมีความถูกต้อง^{๓๔}

๑๕. เนื้อหาข้อมูลเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ สามารถที่จะส่ง Message ผ่าน Human contact คนต่อคนหรือ Mouth-to-mouth โดยผ่านเครือข่ายขององค์กรของการจัดตั้งในพรรคการเมืองนั้น ๆ ไปยังสมาชิกคนที่ชอบพรรคนั้น ๆ และอีกปัจจัยก็คือผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งถือว่ามีความสำคัญมาก^{๓๕}

๑๖. เรื่องที่พูดนั้นจะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องที่แท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม ถือว่าเป็นหลักสำคัญของเนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองที่จำเป็นจะต้องยึดหลักนี้เป็นสำคัญ^{๓๖}

๑๗. เนื้อหาข้อมูลของสารจะเป็นตัวเราให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ต่อความหมายและมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความหมายที่ได้รับ เป็นปัจจัยที่มีส่วนกำหนดประสิทธิภาพของสาร ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการสื่อสาร^{๓๗}

๑๘. เนื้อหาของสารที่ส่งออกไป ต้องมีความตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อมหรือมีลักษณะของความกำกวม ชี้ประเด็นได้อย่างชัดเจน ไม่ต้องตีความหมายเพื่อป้องกันความเข้าใจที่สับสน^{๓๘}

๑๙. เนื้อหาของสารที่ส่งออกไป สร้างทัศนคติ สร้างความสนใจในทางการเมือง สร้างความรู้ และความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ^{๓๙}

๒๐. เนื้อหาของสารที่จะส่งออกไปนั้น ต้องเป็นสารที่ถูกต้องชัดเจนต่อความเป็นจริง ไม่ได้เติมแต่ง หรือว่าเสแสร้งเพิ่มเนื้อหาเข้ามาให้เกิดความเข้าใจผิดของผู้ที่รับสารนั้น ๆ ปัญหาและอุปสรรคในปัจจุบันนี้ โดยส่วนใหญ่แล้วไม่เป็นไปตามความเป็นจริง ส่วนใหญ่จะมี Fake News ทำให้เกิดปัญหาความเข้าใจผิดพลาดได้ ทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นของผู้ที่จะรับฟังข่าวสารนั้น ๆ^{๔๐}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปต้องมีความตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อมหรือมีลักษณะของความกำกวม จะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องที่แท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม เนื้อหาข้อมูลของสารนั้นถือได้ว่าเป็นตัวเราให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ต่อความหมายและมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความหมายที่ได้รับ และจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารว่าการสื่อสารไปเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

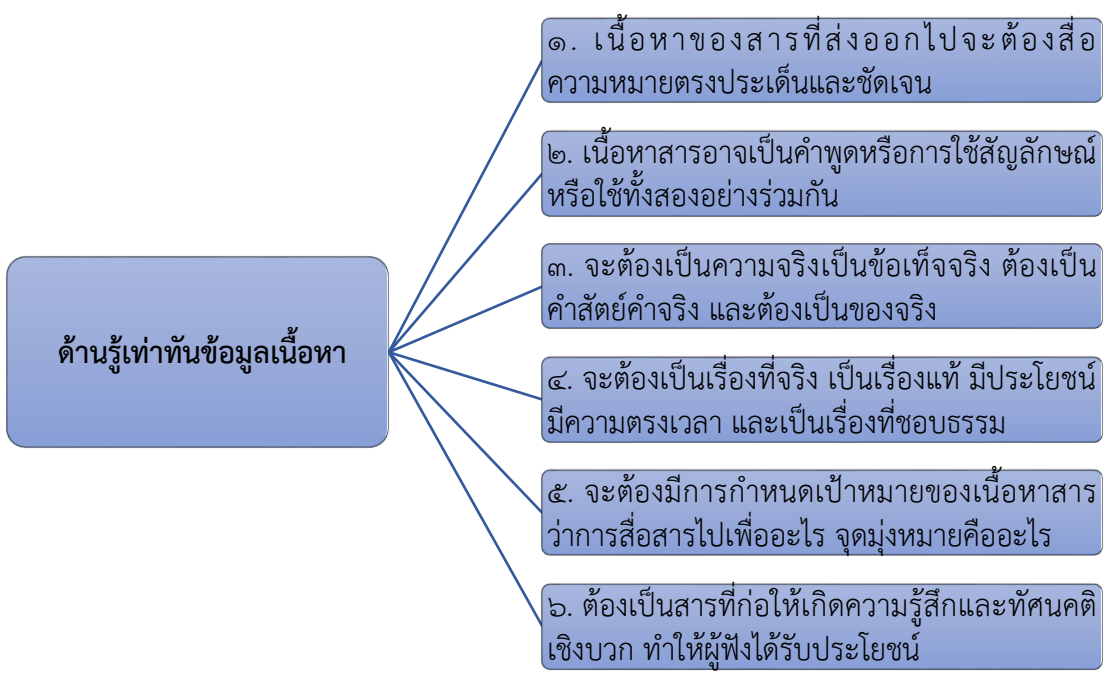
^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นชัดเจน มีความสมบูรณ์ มีความกะทัดรัด
ง่ายต่อการเข้าใจและถูกต้อง และสิ่งที่สำคัญเนื้อหาของสารนั้น ๆ จะต้องตรงใจผู้รับสาร ต้องเป็นสารที่
ก่อให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ฟังแล้วผู้รับสารรู้สึกว่าคุณเองได้ประโยชน์

แผนภาพที่ ๔.๒ ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา

ตารางที่ ๔.๒ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา

ลำดับที่	ประเด็น	ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	- เนื้อหาของสารที่ส่งออกไป จะต้องสื่อความหมายตรงประเด็น และชัดเจน	๓	๑, ๒, ๓
๒.	- เนื้อหาสารอาจเป็นคำพูดหรือ การใช้สัญลักษณ์ หรือใช้ทั้งสอง อย่างร่วมกัน	๓	๔, ๕, ๖
๓.	- จะต้องเป็นความจริงเป็น ข้อเท็จจริง ต้องเป็นคำสัตย์คำจริง และต้องเป็นของจริง	๔	๗, ๘, ๙, ๑๐
๔.	- จะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่อง แท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม	๔	๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔
๕.	- จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย ของเนื้อหาสาร ว่าการสื่อสารไป เพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร	๓	๑๕, ๑๖, ๑๗
๖.	- ต้องเป็นสารที่ก่อให้เกิด ความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ทำ ให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์	๓	๑๘, ๑๙, ๒๐

๔.๑.๓ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย พบว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย เป็นการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองให้กับประชาชน โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ด้วยการปฏิบัติตนตามความเหมาะสมของการเป็นนักการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้รับรู้ ได้เห็นถึงนักการเมืองว่ามีความมุ่งมั่นในหน้าที่ด้วยการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การนำเสนอในปัจจุบันนี้มีหลายวิธี บางพรรคการเมืองก็มักใช้สื่อทาง Social Media เป็นใหญ่เป็นเรื่องสำคัญเพราะได้ใจคนในยุคที่เป็นปัจจุบัน ก็คือตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไปจนก่อนถึงเกษียณอายุ มักจะใช้ Social Media เป็นเรื่องสำคัญ ฉะนั้นถ้าจะต้องการสื่อสารเรื่องการเมืองให้ประชาชนได้รับรู้ในเรื่องต่าง ๆ นี้ ถ้าใช้สื่อด้วย Social Media จะได้ประโยชน์มากกว่า ส่วนนักการเมืองรุ่นเก่า ๆ ก็อาจจะใช้ชุมชนตามวัดตามวา ตามหมู่บ้านจัดโครงการทั้งหลาย โดยการเข้าหาชุมชน Social Media ในปัจจุบันจะได้ประโยชน์มากกว่า เช่น ทาง LINE ทาง Facebook ทาง Twitter เป็นต้น เป็นที่นิยมโดยเฉพาะวัยรุ่นจะได้ใจมากกว่า นักการเมืองรุ่นใหม่มักจะใช้สื่อทาง Social Media ในการหาเสียง ในการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเองและพรรค ไม่ว่าจะเป็นการให้นโยบายต่าง ๆ จะได้ประโยชน์รวดเร็วครอบคลุมมากกว่า ถ้าจะสื่อสารข้อมูลทางการเมืองต่าง ๆ สื่อทาง Social Media มีอิทธิพลมากกว่า รวมไปถึงนโยบายหรือสิทธิ์ต่าง ๆ ของรัฐบาลด้วย คนที่รับข้อมูลไปแล้วก็สามารถที่จะกระจายกันต่อด้วยความรวดเร็ว^{๔๑}

๒. ช่องทางการส่งสารมีเยอะของสื่อ มีความหลากหลาย เช่น YouTube เป็นต้น ส่วนเช่น ทวี วิฑู ในปัจจุบันถือว่าได้ลดความนิยมที่น้อยลง เมื่อแต่ก่อนถือว่าเป็นเบอร์หนึ่งของสื่อ รวมไปถึงหนังสือพิมพ์ด้วย แต่ก็ยังมีประมาณสัก ๓๐ - ๔๐ เปอร์เซ็นต์ที่ยังนิยมอยู่ ก็ยังไม่ถือว่าหมดเลยเมื่อก่อนซึ่งถือว่าสื่อเหล่านี้ได้รับความนิยมมาก แต่ที่มีความจำเป็นมากถ้าใครสามารถยึดสื่อได้ถือว่าเป็นผู้ที่ชนะ เช่นการปฏิวัติ ยึดสถานวิทยุ กรมประชาสัมพันธ์ได้ ถือว่าได้ทั้งประเทศ ยึดโทรทัศน์ได้ถือว่าปฏิวัติได้ และมีรถติดตะขาบและอาวุธปืน เป็นต้น เมื่อก่อนการปฏิวัติจะถูกปิดโดยสื่อถูกปิดหุบปิดตาทหารสามารถทำอะไรก็ได้ ไม่สามารถมีใครมองเห็น แต่ในทุกวันนี้ไม่สามารถที่จะปิดหุบปิดตาได้ สามารถรับรู้เห็นได้ทั่วกันทั้งหมดโดยผ่านสื่อ Social Media ที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว อิทธิพลของอำนาจสื่อเป็นช่องทางยุคใหม่ในยุคดิจิทัล การนัดชุมนุมกันต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้ที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วก็เพราะสื่อในยุคสมัยใหม่ปัจจุบันนี้ ฉะนั้นการสื่อสารในปัจจุบันนี้ สื่อถือว่ามามีอิทธิพลที่สูงมาก และช่องทางก็มีเยอะหลากหลาย^{๔๒}

๓. การสื่อสารภายในตนเอง คือ การที่บุคคลคิด ตัดสินใจวิเคราะห์ปัญหา แล้วสื่อสารจากความคิดผ่านไปเป็นการกระทำ และสื่อหรือช่องทางสื่อสารควรส่งผ่านสื่อออนไลน์ทุก ๆ ชนิด^{๔๓}

^{๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.

๔. สังคมในปัจจุบันนี้ปฏิเสธไม่ได้ว่าที่จะใช้เทคโนโลยี หรือ Social Media นำมาใช้เป็นช่องทางในการสื่อสาร และถือว่าเป็นช่องทางที่สะดวกทันสมัยส่งไปยังผู้รับได้ เช่น ส่งผ่านทาง Facebook E-mail Line Live เป็นต้น^{๔๔}

๕. สื่อช่องทางการสื่อสารทางการเมืองมีทั้งสื่อที่เป็นทางการและสื่อที่ไม่เป็นทางการ หรือสื่อท้องถิ่นที่เป็นสื่อหลัก อยู่ที่ว่าเราจะสื่อสารไปถึงใคร จำเป็นที่จะต้องทราบกลุ่มเป้าหมายว่า จะต้องการสื่อถึงใครก่อน แต่ในการสื่อสารทางการเมืองนั้นเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบาย เรื่องของการชี้แจง ข้อเท็จจริง สื่อที่ถ่ายทอดออกไปนั้น ควรจะเป็นสื่อที่มีความน่าเชื่อถือ เพราะว่าสื่อต่าง ๆ นั้นก็มีหลายประเภท ระดับความเชื่อถือก็มีความแตกต่างกันออกไป แต่เราก็ควรใช้ทั้งสื่อหลักที่เป็นทางการ ช่องทางที่จะใช้ก็มีหลายอย่างเช่น สื่อทางออนไลน์ใช้ระบบอินเทอร์เน็ต หรือเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้า แต่ว่าช่องทางนั้นจะต้องมีความน่าเชื่อถือ มีความเชื่อถือได้ ไม่ใช่เป็น Fake news การสื่อสารทางการเมืองจำเป็นต้องใช้ช่องทางการสื่อสารที่มีความเหมาะสม ถ้าไม่มีความเหมาะสมก็อาจจะขาดความน่าเชื่อถือในข้อมูลนั้น ๆ ได้ การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็อาจจะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หรืออาจจะสามารถล้มเหลวได้ ดังนั้นควรปรับให้เหมาะสมกับผู้ฟัง หรือกลุ่มเป้าหมายที่เราจะต้องการสื่อสาร^{๔๕}

๖. การสื่อสารระหว่างบุคคล เป็นการสื่อสารที่มีผู้รับสารตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป เป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้าที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ผู้ส่งสารและผู้รับสารมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง^{๔๖}

๗. การสื่อสารสาธารณะ เป็นการสื่อสารที่กระทำกับผู้รับสารจำนวนมากในที่สาธารณะ มักเป็นการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจในเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง เช่น การปราศรัยทางการเมือง^{๔๗}

๘. การสื่อสารภายในองค์กร เป็นการสื่อสารกับผู้รับสารที่อยู่ภายในองค์กรเดียวกัน มีเป้าหมายเพื่อสร้างเอกภาพภายในองค์กร^{๔๘}

๙. ปัจจุบันมีช่องทางการสื่อสารหลายช่องทาง เช่นการสื่อสารผ่านทาง Facebook Twitter YouTube เป็นต้น ถือว่าเป็นสื่อสมัยใหม่ที่ได้รับการนิยมนับอย่างมา สำหรับผู้ที่มิอุปกรณ์การรับข่าวสารที่ครอบคลุม แต่สำหรับบางอาชีพเช่นพี่น้องประชาชนที่ไม่ได้มีอุปกรณ์ที่พร้อม ก็จะต้องอาศัยการสื่อสารช่องทางอื่น เช่น ป้ายโฆษณา เป็นต้น ที่มีตัวหนังสือที่ชัดและมีความเข้าใจง่าย^{๔๙}

๑๐. การสื่อสารมวลชน คือการสื่อสารที่ส่งผ่านสื่อไปยังผู้รับสารจำนวนมากที่แตกต่างกัน ผู้รับสารสามารถรับสารได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และรับซ้ำได้^{๕๐}

๑๑. ช่องทางการสื่อสารจะมีทั้งกลุ่มของสื่อออนไลน์และสื่อออฟไลน์ ในปัจจุบันจะเห็นได้ชัดเจนว่า ช่องทางการสื่อสารมักจะมุ่งไปทางการใช้สื่อใหม่ (New media) เพราะมีความสะดวก

^{๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

รวดเร็ว และประหยัดค่าใช้จ่าย ไม่ว่าจะเป็นช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น Facebook Line Twitter หรือโปรแกรมการสื่อสารทางแอปพลิเคชันอื่น ๆ ส่วนสื่อเก่า หรือสื่อออฟไลน์ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุสื่อโทรทัศน์หรือกระทั่งเคเบิลต่าง ๆ ก็จะไม่ค่อยค่อยลดระดับความสำคัญลงอย่างเห็นได้ชัด อาทิ หนังสือพิมพ์หลายฉบับ นิตยสารหลาย ๆ หัว เริ่มทยอยปิดตัวกันไป ที่เหลืออยู่ก็จะจัดอยู่ในกลุ่มของ e-book ที่ยังพอจะมีให้เห็นอยู่บ้าง สื่อทางด้านของวิทยุและโทรทัศน์ก็เริ่มที่จะได้รับความนิยมน้อยลง เพราะต้นทุนสูง ใช้ระยะเวลาในการผลิตที่ยาวนานกว่า ขั้นตอนยุ่งยาก ไม่สะดวกแก่การใช้งาน ต้องใช้บุคลากรในการผลิตที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน^{๕๑}

๑๒. ช่องทางการสื่อสารเมื่อสมัยโบราณก็จะใช้การบันทึก ส่วนสมัยปัจจุบันนี้ก็จะเริ่มมีการเขียนเป็นเบื้องต้น โดยเฉพาะหัวใจหลักสำคัญก็คือ สุ จิ ปุ ลิ ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของนักปราชญ์ ก็จะเริ่มมีการเขียนเกิดขึ้น การสื่อสารที่สำคัญในปัจจุบันที่มีอิทธิพลมาก อาทิ หนังสือพิมพ์ สื่อทางทีวี สื่อทางวิทยุ เป็นต้น ต่อมาก็มาสู่การใช้เครื่องมือทางดิจิทัลเพื่อการสื่อสาร สื่อออนไลน์ เช่น Facebook LINE Twitter Instagram Clubhouse เป็นต้น^{๕๒}

๑๓. ปัจจุบันช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงประชาชนในยุค ๒๐๒๑ คือสื่อดิจิทัล ที่มาในรูปแบบ มือถือ โทรทัศน์ เพราะคนส่วนใหญ่จะเน้นการรับข่าวสารที่ง่าย เข้าถึงไว ส่วนสื่อรองจะเป็นพวกสื่อบุคคล สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ตามค่านิยม และสิ่งแวดล้อมรอบด้านของผู้รับสาร^{๕๓}

๑๔. ช่องทางในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน หนีไม่พ้นสื่อโทรทัศน์ เพราะจะเข้าถึงตัวคนได้ง่าย เพราะเป็นการนำเสนอแบบข้อเท็จจริง โดยผ่านสื่อบุคคล สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น^{๕๔}

๑๕. ประการต่อมาคือผ่านสื่อคือ Media เป็น Documents เอกสารที่มาจากพรรคการเมือง สื่อที่มาจากพรรคการเมืองที่ได้รับค่านิยมคือสื่อสมัยใหม่ที่มาจากระบบ Social Media ถือว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมและการลงมือทำอย่างจริงจัง คือการเข้าไปมีส่วนร่วมทุกกระบวนการ เช่น ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมบริหารโครงการ พร้อมทั้งตรวจสอบได้ เป็นต้น^{๕๕}

๑๖. ช่องทางการสื่อสาร ประการแรก คือใช้สื่อที่ผู้รับสารมี เช่น มีวิทยุ มีโทรทัศน์ มีหนังสือพิมพ์ หรือสื่อบุคคลซึ่งมีหลายช่องทาง เป็นต้น ต้องใช้สื่อที่ผู้รับสารนั้นมี ประการต่อมาถ้าผู้รับสารไม่มีสื่อที่จะรับนั้น ต้องทำให้เขาเข้าถึงสื่อ ประการต่อมา เป็นสื่อที่ไม่ขัดต่อหลักความเชื่อและศรัทธาของเขา โดยเฉพาะจะต้องไม่ขัดต่อหลักศาสนา^{๕๖}

๑๗. มีช่องทางการส่งที่แตกต่างกันแล้วแต่ชนิดของการสื่อสาร เช่น ถ้าอยู่ใกล้กันก็ใช้การพูดจา ถ้าอยู่ไกลก็ใช้โทรศัพท์ จดหมาย อีเมล หรืออย่างอื่น เป็นต้น^{๕๗}

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

๑๘. สื่อหรือช่องทางสื่อสาร ควรส่งผ่านช่องทางโทรทัศน ผ่านดาวเทียม ผ่านทาง Internet Video Link และ Zoom Meeting เป็นต้น การสื่อสารคือกระบวนการแลกเปลี่ยนข่าวสาร เกิดขึ้นโดยการถ่ายทอดสารจากบุคคลฝ่ายหนึ่ง ซึ่งทำหน้าที่ส่งสารผ่านสื่อหรือช่องทางต่าง ๆ ไปยังผู้รับสารโดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งในการสื่อสาร ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ของมนุษย์ด้วยกัน^{๕๘}

๑๙. การสื่อสารทางเดียว (One-way Communication) เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับแต่ฝ่ายเดียว โดยที่ผู้รับสารไม่สามารถโต้กลับได้ในทันที แต่อาจมีปฏิกริยาสนองกลับไปยังผู้ส่งสารในภายหลังได้ การสื่อสารเช่นนี้สามารถทำได้รวดเร็วที่เหมาะสมสำหรับการสื่อสารในเรื่องที่เข้าใจได้ง่าย เช่น การสื่อสารผ่านสื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ การออกคำสั่งหรือมอบหมายงาน เพราะในสถานการณ์ของการสื่อสารบางอย่างมีความจำเป็นที่ต้องใช้การสื่อสารทางเดียว^{๕๙}

๒๐. สื่อช่องทางการสื่อสารในปัจจุบันนี้ สื่อทาง Social Media ถือว่ามีส่วนที่สำคัญ เช่น Facebook Line Twitter Instagram YouTube เป็นต้น สื่อทาง Social Media นั้นจะต้องมีการพิจารณา โดยฐานการ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ สิ่งไหนจริง สิ่งไหนไม่จริง จะต้องไม่เป็นข่าวสารที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง เพราะจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนได้ และการสื่อสารสองทาง (Two-Way Communication) เป็นการสื่อสารหรือสื่อความหมายที่ผู้รับสารมีโอกาสตอบสนองหรือโต้กลับไปยังผู้ส่งสารได้ในทันที โดยที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารอาจจะอยู่ต่อหน้ากัน หรืออาจอยู่คนละสถานที่กันก็ได้ แต่ทั้งสองฝ่ายสามารถเจรจาหรือโต้ตอบกันไปมา โดยที่ต่างฝ่ายต่างผลัดกันทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารในเวลาเดียวกัน ทำให้ทราบผลของการสื่อสารว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ และช่วยให้สามารถปรับพฤติกรรมในการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น การพบปะพูดคุยกัน การพูดทางโทรศัพท์ การประชุมสัมมนา หรือการสื่อสารผ่านบุคคลด้วยการสื่อใหม่ (Social media) ในยุคปัจจุบัน เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตราแกรม เป็นต้น^{๖๐}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การสื่อสารเมื่อสมัยโบราณก็จะใช้การบันทึก ในปัจจุบันนี้ก็จะเริ่มมีการเขียนเป็นเบื้องต้น ในการสื่อสารทางเดียว เช่น สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น การสื่อสารสองทางถือว่าการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูง โดยผ่านช่องทางการสื่อสารจะมีทั้งกลุ่มของสื่อออนไลน์และสื่อออฟไลน์ ในปัจจุบันช่องทางการสื่อสารมักจะมุ่งไปทางการใช้สื่อใหม่ (New media) หรือสื่อทาง Social Media ที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ววิติพลของอำนาจสื่อเป็นช่องทางยุคใหม่ในยุคดิจิทัล เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น สื่อหรือช่องทางการสื่อสารทางการเมืองมีทั้งสื่อที่เป็นทางการและสื่อที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารภายในองค์กร การสื่อสารมวลชน และสื่อที่มาจาก

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

การเจรจาปราศรัย เป็นต้น ถือว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญ ดังนั้นแล้วเมื่อมีช่องทางในการสื่อสารที่แตกต่างกันมากหลายหลาย จึงต้องเลือกใช้สื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องแล้วแต่ชนิดของการสื่อสารนั้น ๆ

แผนภาพที่ ๔.๓ ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย

ตารางที่ ๔.๓ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย

ลำดับที่	ประเด็น	ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	- สื่อทาง Social Media เช่น ส่งผ่านทาง Facebook Line Twitter Instagram YouTube E- mail Live Clubhouse เป็นต้น	๓	๑, ๒, ๓
๒.	- สื่อทางออนไลน์ทุก ๆ ชนิดที่เป็น การเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วถือเป็น อำนาจสื่อยุคใหม่ในยุคดิจิทัล	๓	๔, ๕, ๖
๓.	- การสื่อสารระหว่างบุคคล การ สื่อสารสาธารณะ การสื่อสาร ภายในองค์กร และการ สื่อสารมวลชน	๓	๗, ๘, ๙
๔.	- ผ่านสื่อบุคคล สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยู หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น	๓	๑๐, ๑๑, ๑๒
๕.	- การสื่อสารทางเดียวหรือสองทาง เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อ ความหมายที่มีบทบาทสำคัญ	๔	๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๖.	- สื่อที่มาจากการเจรจาปราศรัย หรือสื่อต่าง ๆ ต้องเป็นสื่อที่ไม่ขัด ต่อหลักความเชื่อและศรัทธา	๔	๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐

๔.๑.๔ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ พบว่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ในประเด็นด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมี
วิจารณญาณ เป็นการสื่อสารทางการเมือง นักการเมืองกับประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
โดยประชาชนได้รับรู้และเห็นถึงการปฏิบัติหน้าที่ของการเป็นนักการเมืองที่เป็นตัวแทนของประชาชน
รวมถึงการเฝ้าติดตามตรวจสอบการทำงาน โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การวิเคราะห์ผู้รับสาร ในกระบวนการสื่อสารนั้น ผู้รับสารก็จัดได้ว่ามีความสำคัญ
เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นผู้ส่งสารจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการวิเคราะห์ผู้รับสารด้วย ความสามารถและ
ความชำนาญในการสื่อสาร (Communication Skill) หมายถึง ความสามารถ ความชำนาญในการ
ถอดรหัสสาร (Decoder) อันได้แก่ ความสามารถในการอ่าน การฟัง การตีความ การจับใจความของ
ผู้รับสาร ความชำนาญในการอ่านหรือการฟังของบุคคลนั้นจะแตกต่างกันไป ตามความรู้
ประสบการณ์ต่าง ๆ ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สิ่งที่ผู้รับสั่งสมมาจากประสบการณ์หรือจากการ
เรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ที่อาจเป็นทั้งความรู้ในแง่วิชาการหรือความรู้ในด้านอื่น ๆ
ความรู้ในส่วนของผู้รับสารนั้นจะหมายถึงความรู้ขั้นพื้นฐานในการอ่านออกเขียนได้ของบุคคล ความรู้
เบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะรับและความรู้ในเรื่องกระบวนการสื่อสาร ซึ่งจะทำให้ ผู้รับสาร
สามารถทราบบทบาทของตนเอง และไม่ทำตัวให้กลายเป็นอุปสรรคในการสื่อสาร^{๖๑}

๒. ผู้รับสารจะต้องมีการกลั่นกรองข้อมูลอย่างดี มีการแยกแยะข้อมูลข่าวสาร จะต้องมีการ
การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในที่นี้ก็คือการใช้หลักทฤษฎีนิโสมนสิการ คือการทำไว้ในใจ
โดยอุบายอันแยบคาย กับเรื่องที่ผ่านทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ในยุคปัจจุบันนี้มีความจำเป็น
อย่างยิ่งที่จะต้องมีการคิดวิเคราะห์แยกแยะเป็นหลักฐานสำคัญในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองใน
ด้านต่าง ๆ เช่นคนที่รับสื่อผ่านทาง Facebook คนที่รับสื่อผ่านทาง YouTube หรือรับสื่อผ่านทางด้าน
ต่าง ๆ ก็ตาม โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น จำเป็นจะต้องมีการยึดหลักนิโสมนสิการ มีการแยกแยะเนื้อหา
สาระ สิ่งใดเป็นประโยชน์ สิ่งไหนไม่เป็นประโยชน์ สิ่งไหนเป็นข้อมูลจริง สิ่งใดเป็นข้อมูลเท็จ สิ่งใดเป็น
ข้อมูลขยะ จำเป็นจะต้องพิจารณาให้ดี การรับสื่อหรือรับข้อมูลเปรียบได้เสมือนกับการวิจัย การวิจัย
ในการรับรู้ เฟ้นเอาข้อมูลข้อเท็จจริงออกมา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจนดี^{๖๒}

๓. ทศนคติ (Attitudes) หมายถึง การรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นที่บุคคล มีต่อ
สิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ทศนคติ (Attitudes) อาจเป็นความ
คิดเห็น หรือความรู้สึกที่ลึกซึ้งแน่นอนหนา เปลี่ยนแปลงได้ยาก เช่น ความรู้สึก ความคิดเห็นเกี่ยวกับ
การเมือง รูปแบบการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกอบรมสั่งสมมานาน คืออย่าเพิ่งเชื่อให้ค้นหา
ข้อเท็จจริงให้ดีเสียก่อนจึงค่อยเชื่อ^{๖๓}

๔. ผู้รับสารทางการเมืองนั้น ในทางพระพุทธศาสนาให้นึกถึงหลักอคติ ๔ ประการ ไม่
ลำเอียงเพราะรัก ไม่ลำเอียงเพราะไม่ชอบกัน ไม่ลำเอียงเพราะกลัว ไม่ลำเอียงเพราะเขลา ดังนี้ เป็นต้น

^{๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.

ไม่ลูในอำนาจต้องตั้งความเที่ยงตรงเที่ยงธรรมเอาไว้ในใจ ไม่ลูในอคติ ๔ คือฟังรับรู้แล้วก็นำมาใช้ วิจารณ์ญาณเพื่อจะไตร่ตรองใคร่ครวญหาความจริงในสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างไรไม่ได้อย่างไร^{๖๔}

๕. สารที่ส่งมานั้นเราอย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ ให้ใช้หลักกาลามสูตรของพระพุทธเจ้าเสียก่อน เราจะต้องรับสื่อจากหลาย ๆ ช่องทาง บางครั้งสารเนื้อหาตัวเดียวกันแต่คนส่งไม่เหมือนกัน อาจจะมี ความหมายที่แตกต่างกันออกไป การรับสารนั้นอย่าเพิ่งตกลงปลงใจเชื่อ ในด้านใดด้านหนึ่ง ค่อย ๆ พิจารณาไตร่ตรองใคร่ครวญจากสื่อหลาย ๆ ด้าน ว่าสิ่งไหนเป็นประโยชน์และถูกต้อง สิ่งสำคัญที่สุดก็คือว่าการรับสารนั้นจะต้องคำนึงถึงความน่าเชื่อถือ ทั้งผู้ส่งสาร ช่องทางที่ใช้สื่อสาร และก็เนื้อหาของ สารนั้น ว่ามีความจริงมากน้อยขนาดไหนอย่างไร แล้วก็มีที่น่าเชื่อถือมากน้อยขนาดไหนอย่างไร ในการรับสารนั้นจะต้องมีการไตร่ตรองใคร่ครวญพิจารณาเหตุผลเนื้อหาสาระ เหตุผลว่าควรเชื่อ หรือไม่ควรเชื่อ ให้ไตร่ตรองพิจารณาครอบรอบรอบด้านแล้วถ่วงกรงเชื่อ^{๖๕}

๖. ทักษะคติของผู้รับสารในการสื่อสารนั้นค่อนข้างมีความสำคัญมาก เนื่องจากหากผู้รับ สารมีความรู้สึกในทางที่ไม่ดี มีอคติ (Bias) ในทางลบกับองค์ประกอบของการสื่อสารแล้วจะทำให้เกิด การหลีกเลี่ยง ขาดความสนใจ และปฏิเสธ การรับข่าวสารต่าง ๆ จากผู้ส่งสาร ทักษะคติของผู้รับสารที่มี ผลต่อความสำเร็จในการสื่อสาร^{๖๖}

๗. ทักษะคติต่อตนเอง (Attitude Toward Self) หมายถึง ความรู้สึกของผู้รับสารเองใน การสื่อสารซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางที่ดี หรือความรู้สึกในทางที่ไม่ดีก็ได้ ความรู้สึกในทางที่ดีเป็น ความรู้สึกที่ถูกสะสมมาจากประสบการณ์ที่สำเร็จในชีวิต ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคล เช่น คนที่ ประสบผลสำเร็จในชีวิตมักเป็นบุคคลที่เปิดตัวเองออกสู่ภายนอก ชอบคบค้าสมาคมกับบุคคล รวมทั้ง ชอบหาความรู้แปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ^{๖๗}

๘. ความรู้สึก ทักษะคติต่อตนเองของผู้รับสารเหล่านี้ย่อมมีผลต่อการรับรู้ การตีความ และการทำความเข้าใจต่อข่าวสารที่ได้รับ เช่น บางคนชอบดูถูก หรือประเมินตนเองว่าเป็นคนโง่ ไม่ ฉลาด ไม่สามารถเรียนรู้ หรือฟังอะไรไม่เข้าใจก็จะไม่รับข่าวสารนั้น ๆ เป็นต้น^{๖๘}

๙. ผู้รับสารควรที่จะรับชมหรือรับข้อมูลติดตามข่าวสารในช่องทางที่หลากหลาย หลากหลายสำนักข่าว เพื่อที่จะเป็นข้อมูลและเอาข้อมูลนั้นมาพิจารณา คัดวิเคราะห์แยกแยะว่าสิ่ง ไหนตรง สิ่งไหนแย้ง สิ่งไหนขัด เพื่อที่จะเป็นข้อมูลที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจ ไม่ควรที่จะไป Focus อยู่แค่เพียงค่ายเดียวหรือความเชื่อเพียงอย่างเดียวหรือสำนักข่าวเดียว^{๖๙}

๑๐. ทักษะคติต่อเนื้อหาสาร (Attitude toward Matters) หมายถึง ความรู้สึกของผู้รับ สารที่มีต่อเนื้อหาของสาร ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางที่ดีและความรู้สึกในทางที่ไม่ดีก็ได้ บุคคลมัก เลือกรับข้อมูลข่าวสารตามที่ตนเองสนใจ และเป็นเนื้อหาข่าวสารที่ตนเองชอบตรงตามทัศนคติ

^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ที่ผู้รับสารมีอยู่และมักปฏิเสธไม่สนใจต่อเนื้อหาสารที่ตนเองไม่สนใจ ไม่ชอบหรือไม่ตรงกับทัศนคติเดิมของตน^{๗๐}

๑๑. ในยุคของสังคมที่อุดมไปด้วยเนื้อหาข่าวสารต่าง ๆ ผู้รับสารเองจะต้องใช้วิจารณญาณในการเลือกที่จะรับรู้ และส่งต่อ โดยต้องใช้วิธีในการฝึกใช้ความคิด พิจารณา แยกแยะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่จะรับรู้ข่าวสารจากแหล่งข่าวที่เป็นกลางและเชื่อถือได้ ในขณะที่ยุค Social Media กำลังเป็นที่นิยมจึงจำเป็นต้องรู้จักการคิดพินิจพิเคราะห์แยกแยะให้ดี^{๗๑}

๑๒. ในสังคมปัจจุบันนี้ จำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาเนื้อหาข้อมูลของข่าวสารให้ละเอียด และถ่วงแท้โดยใช้หลักของการ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาจากหลาย ๆ ช่องทางของข่าวสาร รวมไปถึงการดูบริบทของสังคมเวลาปัจจุบันขณะ เพื่อใช้ในการประกอบการพิจารณา เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องและแม่นยำในข้อมูล^{๗๒}

๑๓. เป็นกลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องการรับข่าวสารจากผู้ส่งสาร โดยผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ ที่กำหนด เพื่อให้บรรลุถึงสิ่งที่อยากรู้และสงสัยอยู่^{๗๓}

๑๔. กลุ่มคนที่เป็นเป้าหมายของช่องข่าว คือส่วนใหญ่ช่องวันจะเป็นคนในเมือง ชอบความไวของข่าว แต่ข่าวต้องมีผลกระทบต่อปากท้องความเป็นอยู่ ซึ่งคนจะชอบดูมากกว่าข่าวอื่น ๆ ที่สัมผัสได้ในปัจจุบัน^{๗๔}

๑๕. ผู้รับสารทางการเมืองควรนำหลักของ เดวิด อีสตัน (David Easton) โดยการใช้ System Model เข้ามาร่วมจับเข้ากับตัวกระบวนการ โดยเริ่มจากการส่งหรือสื่อสารทางการเมืองของคนพรรค Message เนื้อหาข้อมูล และ Channel สื่อช่องทาง ก็จะได้ทราบผล Feed Back จะเป็นแนวคิดใหม่กลับมา^{๗๕}

๑๖. ผู้รับสาร ประการแรก เราจะต้องรู้ผู้รับสารก่อน จำเป็นจะต้องรู้กลุ่มเป้าหมายกลุ่มที่เราต้องการจะสื่อไป จะต้องคำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นวิธีการประเมินตัวของผู้รับสารนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ผู้รับสารจะต้องเข้าใจในสารที่ส่งมายังตน รู้เท่าทันสื่อ มีวิธิตคิด วิเคราะห์ แยกแยะ ให้ละเอียดถี่ถ้วน และควรใช้หลักกาลามสูตร ๑๐ ประการ คือ เช่น อย่าปลงใจเชื่อด้วยการฟัง ๆ ตามกันมาหรือเพียงใครพูดให้ฟัง อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบ ๆ กันมาอย่างยาวนาน และอย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือหรือคนส่วนใหญ่เชื่อกัน เป็นต้น เข้ามาประกอบร่วมด้วยเพื่อไตร่ตรองพิจารณาหาความจริงนั้น ๆ ปัจจุบันนี้การสื่อสารทางการเมืองเปรียบได้กับทฤษฎีกระสุนลูกปืน คือจะเชื่อโดยทันทีและขาดการพิจารณา จึงจำเป็นจะต้องมีความชำนาญในการสื่อสารรู้เท่าทันสื่อ ใช้วิจารณญาณก่อนเชื่อ^{๗๖}

^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๗๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๗๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๗๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๗๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

๑๗. ความรู้สึกในทางที่ดีและไม่ดีต่อผู้ส่งสารของผู้รับสาร ซึ่งส่วนใหญ่บุคคลมักมีความประทับใจชื่นชมต่อผู้ส่งสาร ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นอุปนิสัย รูปร่างหน้าตา ความมีชื่อเสียง หรือการเป็นคนที่มีความรู้ดี ในเรื่องนั้น ๆ สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้รับสารมักมีแนวโน้มที่จะประเมินผู้ส่งสารก่อนว่าผู้ส่งสารเป็นใคร สังกัดอยู่หน่วยงานใด มีชื่อเสียงระดับใด รูปร่างหน้าตา หรือดูท่าทีอุปนิสัยใจคอเป็นอย่างไร เป็นต้น ความรู้สึกเหล่านี้ทำให้ผู้รับสารมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการที่จะรับข่าวสารจากผู้ส่งสาร^{๗๗}

๑๘. สิ่งสำคัญของผู้รับสาร จะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เชื่อข้อมูลของสื่อเพียงด้านเดียว ยึดประโยชน์ของชาติหรือประโยชน์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ และต้องทำความเข้าใจในระบบสังคมและวัฒนธรรมของผู้รับสาร (Social and Cultural System) เนื่องจาก ผู้รับสารเป็นบุคคลเช่นเดียวกับผู้ส่งสาร และอาศัยอยู่ในสังคมที่มีระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม ความเชื่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อความรู้ ประสบการณ์ ความเข้าใจ ความเชื่อ ค่านิยม ทักษะสติ และพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งอิทธิพล ของความเป็นกลุ่มก็จะมีผลต่อสิ่งเหล่านี้ด้วยเช่นเดียวกัน บุคคลที่อยู่ในระบบสังคมวัฒนธรรม ที่แตกต่างกันย่อมมีความชื่นชอบมีการคัดเลือกข้อมูลข่าวสารหรือมีการรับข่าวสารที่แตกต่างกันไป ระบบสังคมและวัฒนธรรมนี้จัดเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ผู้รับสารจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการศึกษา วิเคราะห์ผู้รับสารก่อนเสมอเพื่อจัดกระบวนการสื่อสารให้เหมาะสมกับการสื่อสาร^{๗๘}

๑๙. สังคมปัจจุบันสื่อต่าง ๆ เป็นช่องทางการนำเสนอข้อมูลให้ดูและฟังนั้นมีหลากหลาย เราจึงควรเลือกที่จะดูและฟัง เลือกที่จะรับข้อมูลเหล่านั้นให้มีความเหมาะสม และเมื่อได้รับข้อมูลแล้วต้องรู้จัก คิด วิเคราะห์ แยกแยะ วิจารณ์ เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ รู้จุดหมายของสารที่ดูและฟังนั้น รับฟังและดูอย่างตั้งใจ และทำความเข้าใจ รู้จักสรุปและนำไปใช้ประโยชน์ได้^{๗๙}

๒๐. การรับสารข้อมูลนั้น การรับสารของแต่ละบุคคลนั้นจะต้องมีการพิจารณาโดยใช้ การ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจนก่อน และจะต้องมีการกลั่นกรองข้อมูลอยู่เสมอ^{๘๐}

กล่าวโดยสรุป สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณ์ญาณ ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การวิเคราะห์ผู้รับสารเป็นกลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องการรับข่าวสารจากผู้ส่งสาร ความรู้สึกของผู้รับสารที่มีต่อตนเองและเนื้อหาของสาร ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางที่ดีและความรู้สึกในทางที่ไม่ดีก็ได้ รวมไปถึงทัศนคติ การรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นที่บุคคล มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ทัศนคติของผู้รับสารในการสื่อสารนั้นค่อนข้างมีความสำคัญมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาเนื้อหาข้อมูลของข่าวสารให้ละเอียด และถ่องแท้โดยใช้หลักของการ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาจากหลาย ๆ ช่องทางของข่าวสาร ผู้รับสารทางการเมืองในทางพระพุทธศาสนานั้นให้นึกถึงหลักออคติ ๔ ประการ คำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็นสำคัญ และสารที่ส่งมา

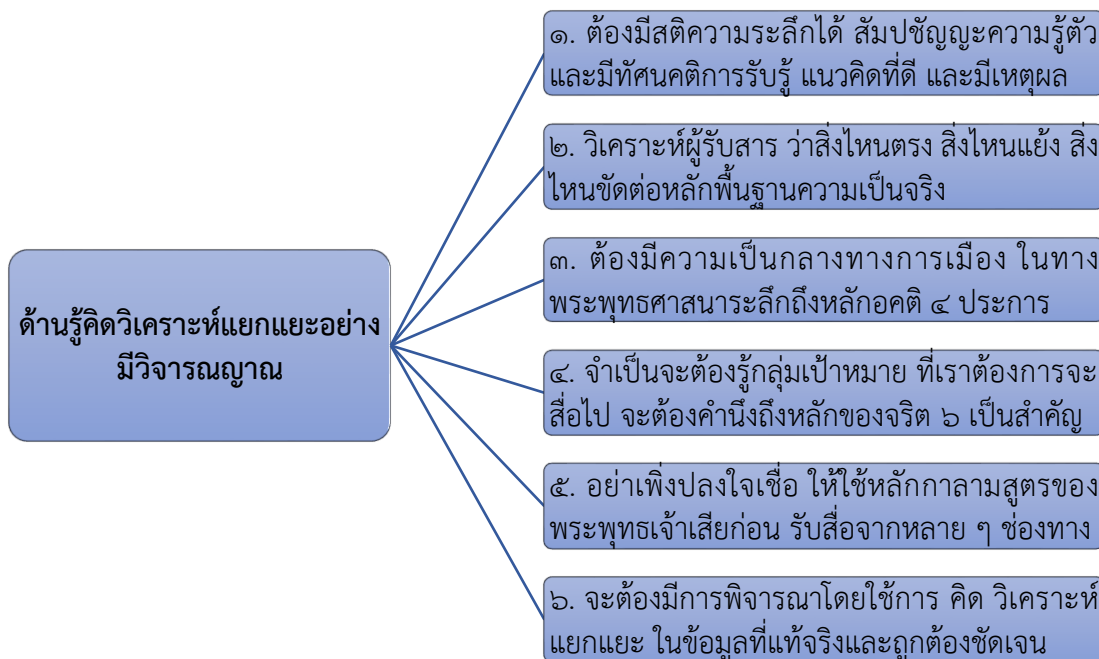
^{๗๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๗๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๗๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๘๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

นั้นเราอย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ ให้ใช้หลักกาลามสูตรของพระพุทธเจ้าเสียก่อน เพื่อเป็นการใช้วิจาร์ณญาณ ในการเลือกที่จะรับรู้และส่งต่อ โดยใช้วิธีในการฝึกความคิด พิจารณา สังเคราะห์ในข้อมูลที่แท้จริง และถูกต้องชัดเจนก่อนเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ สิ่งสำคัญของผู้รับสารนั้นจะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เชื่อข้อมูลของสื่อเพียงด้านเดียว ยึดประโยชน์ของชาติหรือประโยชน์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ

แผนภาพที่ ๔.๔ ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจาร์ณญาณ

ตารางที่ ๔.๔ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจาร์ณญาณ

ลำดับที่	ประเด็น	ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	- ต้องมีสติ ความระลึกรู้ได้ สัมปชัญญะความรู้ตัว และมี ทัศนคติการรับรู้ แนวคิดที่ดี และมี เหตุผล	๔	๑, ๒, ๓, ๔
๒.	- วิเคราะห์ผู้รับสาร ว่าสิ่งไหนตรง สิ่งไหนแย้ง สิ่งไหนขัดต่อหลัก พื้นฐานความเป็นจริง	๓	๕, ๖, ๗
๓.	- ต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ในทางพระพุทธศาสนาระลึก ถึงหลักอคติ ๔ ประการ	๓	๘, ๙, ๑๐
๔.	- จำเป็นจะต้องรู้กลุ่มเป้าหมาย ที่ เราต้องการจะสื่อไป จะต้อง คำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็น สำคัญ	๓	๑๑, ๑๒, ๑๓
๕.	- อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ ให้ใช้หลักกา ลามสูตรของพระพุทธเจ้าเสียก่อน รับสื่อจากหลาย ๆ ช่องทาง	๓	๑๔, ๑๕, ๑๖
๖.	- จะต้องมีการพิจารณาโดยใช้การ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ ในข้อมูลที่ แท้จริงและถูกต้องชัดเจน	๔	๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐

สรุปได้ว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ ด้าน แยกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านรู้เข้าใจหลักการสื่อสาร คือ ทักษะการสื่อสาร ความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี การมีทัศนคติแนวทางการคิดในการสื่อสารทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล ย่อมทำให้มีความสามารถในการเรียบเรียงจัดระบบความคิดที่ดีด้วย มีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้ส่งสารควรสร้างความเข้าใจในการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคม ผู้ส่งสารจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี

ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา คือ เนื้อหาการสื่อสารของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง เนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองจะต้องมีเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิดเจตนารมณ์ต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมให้

ความสำคัญกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ โดยนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันเพื่อส่งออกไปภายนอก การจัดเนื้อความการสื่อสารทางการเมืองหรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาระ เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน และยังคงขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และลีลาของผู้ส่งสารแต่ละคน และความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสาร

ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย คือ การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารการเมือง เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น รวมไปถึงสื่อออนไลน์ทุก ๆ ชนิด เครื่องมือสื่อสารการเมืองทางออนไลน์เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการติดต่อข้อมูลข่าวสาร มีการติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น สื่อหรือช่องทางสื่อสารทางการเมือง จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง และสื่อหรือช่องทางสื่อสาร จะต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางทางการเมืองที่มีความชัดเจนถูกต้อง

ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ คือ ปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วยทักษะในการสื่อสารทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี กระบวนการสื่อสารผู้รับสารจัดได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทัศนคติต่อตนเองความรู้สึกรู้สึกของผู้รับสารจะต้องแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ผู้รับสารจะต้องพยายามทำความเข้าใจในข้อมูลเนื้อหาสาระที่ส่งมายังตนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัด ผู้รับสารจะต้องเอาใจใส่ในข้อมูลเนื้อหาสาระ และความรู้สึกในด้านต่าง ๆ ให้มีความเป็นกลางในการรับรู้สาร

๔.๒ กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๒. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๔.๒.๑ การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

จากการสำรวจความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง จากประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบบสอบถาม จำนวน ๔๐๐ ฉบับ ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ ๔.๕ จำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล..(n = ๔๐๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๖๖	๔๑.๕๐
หญิง	๒๓๔	๕๘.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
อายุ		
ต่ำกว่า ๓๐ ปี	๒๓๐	๕๗.๕๐
๓๐-๔๐ ปี	๙๘	๒๔.๕๐
๔๑-๕๐ ปี	๔๔	๑๑.๐๐
๕๑ ปีขึ้นไป	๒๘	๗.๐๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	๒๖	๖.๕๐
มัธยมศึกษา	๕๒	๑๓.๐๐
ปวช./ปวส.	๕๔	๑๓.๕๐
ปริญญาตรี	๒๕๑	๖๒.๗๕
ปริญญาโท	๑๑	๒.๗๕
ปริญญาเอก	๔	๑.๐๐
อื่น ๆ (ระบุ).....	๒	๐.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
อาชีพหรือตำแหน่ง		
นักเรียน/นักศึกษา	๓๓	๘.๒๕
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๔๘	๑๒.๐๐
เกษตรกร	๒๐	๕.๐๐
รับจ้างทั่วไป	๑๐๖	๒๖.๕๐

ตารางที่ ๔.๕ จำนวน และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (ต่อ)

(n = ๔๐๐)

สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพหรือตำแหน่ง		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๖๘	๑๗.๐๐
พนักงานบริษัทเอกชนฯ	๒๒	๕.๕๐
อื่น ๆ (ระบุ).....	๑๐๓	๒๕.๗๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๙๙	๒๔.๗๕
๑๐,๐๐๐ – ๒๐,๐๐๐ บาท	๒๕๒	๖๓.๐๐
๒๐,๐๐๑ – ๓๐,๐๐๐ บาท	๓๙	๙.๗๕
ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป	๑๐	๒.๕๐
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๕ ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง จำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๐ และเพศชาย จำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕๐

อายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ อายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๒๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๐ รองลงมาคือ อายุ ๓๐ - ๔๐ ปี จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๐ และ น้อยที่สุดคือ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๐

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือปริญญาตรี จำนวน ๒๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗๕ รองลงมาคือ ปวช./ปวส. จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๐ และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐

อาชีพหรือตำแหน่ง พบว่า อาชีพหรือตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๐ รองลงมาคือ อื่น ๆ จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๕ และน้อยที่สุดคือ เกษตรกร จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๐

รายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๑๐,๐๐๐ – ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๐ รองลงมาคือ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๕ และน้อยที่สุดคือ ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๐

๔.๒.๒ การวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมือง

ตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมืองโดยรวม

(n = ๔๐๐)

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๑. ด้านผู้ส่งสาร (Sender)	๓.๖๑	๐.๖๓	มาก
๒. ด้านสาร (Message)	๓.๗๒	๐.๖๔	มาก
๓. ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel)	๓.๘๑	๐.๗๐	มาก
๔. ด้านผู้รับสาร (Receiver)	๓.๘๔	๐.๗๑	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๗๕	๐.๕๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = ๐.๕๙) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้รับสาร (Receiver) มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๑) รองลงมาคือ ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = ๐.๗๐) และต่ำที่สุดคือ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๖๓)

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมือง

(n = ๔๐๐)

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
ด้านผู้ส่งสาร (Sender)			
๑. ท่านเห็นว่าประชาชนทั่วไปมีทักษะในการสื่อสาร ในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี	๓.๕๒	๐.๗๙	มาก
๒. การมีทัศนคติ แนวทางวิธีการคิดในการสื่อสารทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล ย่อมทำให้มีความสามารถในการเรียบเรียงจัดระบบความคิดที่ดีด้วย	๓.๖๑	๐.๘๓	มาก
๓. ประชาชนทั่วไปมีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ	๓.๔๔	๐.๘๓	ปานกลาง
๔. ท่านมีความเห็นว่าผู้ส่งสารควรสร้างความเข้าใจในการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคม	๓.๗๑	๐.๙๐	มาก
๕. ท่านมีความเห็นว่าผู้ส่งสารจะต้องไม่สร้างความขัดแย้งและส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี	๓.๗๗	๐.๙๕	มาก
รวม	๓.๖๑	๐.๖๓	มาก

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมือง (ต่อ)

(n = ๔๐๐)

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
ด้านสาร (Message)			
๑. ท่านมีความเห็นว่าเนื้อความการสื่อสาร ของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง	๓.๘๓	๐.๘๖	มาก
๒. ท่านมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง จะต้องมึเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม	๓.๗๕	๐.๘๘	มาก
๓. ท่านให้ความสำคัญกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ โดยนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันเพื่อส่งออกไปภายนอก	๓.๗๑	๐.๗๘	มาก
๔. ท่านมีความเห็นว่าในการจัดเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง หรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาร เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน	๓.๖๓	๐.๗๕	มาก
๕. ท่านมีความเห็นว่า นอกจากการจัดการเนื้อความการสื่อสารทางการเมืองแล้ว ยังต้องขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และลีลาของผู้ส่งสารแต่ละคน และความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสารอีกด้วย	๓.๖๙	๐.๘๙	มาก
รวม	๓.๗๒	๐.๖๔	มาก
ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel)			
๑. ท่านมีความเห็นด้วยในการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารการเมืองผ่านทาง ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ในปัจจุบัน	๓.๗๘	๐.๙๓	มาก
๒. ท่านมีความเห็นด้วยว่าเครื่องมือสื่อสารการเมืองทางออนไลน์ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการติดต่อข้อมูลข่าวสาร	๓.๘๗	๐.๘๗	มาก
๓. ท่านติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น	๓.๕๘	๐.๙๕	มาก
๔. ท่านมีความเห็นว่าสื่อหรือช่องทางสื่อสารทางการเมือง จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง	๓.๘๘	๐.๘๙	มาก

ตารางที่ ๔.๗ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมือง (ต่อ)

(n = ๔๐๐)

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๕. ท่านมีความเห็นว่าสื่อหรือช่องทางสื่อสาร จะต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางทางการเมือง ที่มีความชัดเจนถูกต้อง	๓.๙๕	๐.๙๔	มาก
รวม	๓.๘๑	๐.๗๐	มาก
ด้านผู้รับสาร (Receiver)			
๑. ท่านมีความเห็นด้วยกับปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทักษะที่ดี และความรู้ที่ดี	๓.๘๙	๐.๘๐	มาก
๒. ท่านมีความเห็นด้วยกับกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารจัดได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง	๓.๘๒	๐.๘๓	มาก
๓. ท่านมีความเห็นด้วยกับทัศนคติต่อตนเอง ความรู้สึกของผู้รับสารจะต้องแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ	๓.๗๘	๐.๘๓	มาก
๔. ท่านมีความเห็นด้วยว่าผู้รับสารจะต้องพยายามทำความเข้าใจในข้อมูลเนื้อหาสาระที่ส่งมายังตน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัด	๓.๘๖	๐.๘๙	มาก
๕. ท่านมีความเห็นด้วยว่าผู้รับสารจะต้องเอาใจใส่ในข้อมูลเนื้อหาสาระ และความรู้สึกในด้านต่าง ๆ ให้มีความเป็นกลางในการรับรู้สาร	๓.๘๔	๐.๙๒	มาก
รวม	๓.๘๔	๐.๗๑	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๗๕	๐.๕๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๗๕, S.D. = ๐.๕๙) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

จากตารางที่ ๔.๗ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๖๑, S.D. = ๐.๖๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความเห็นว่าคุณต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด (\bar{X} = ๓.๗๗, S.D. = ๐.๙๕) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นว่าคุณควรสร้างความเข้าใจในการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคม (\bar{X} = ๓.๗๑, S.D. = ๐.๙๐) และต่ำที่สุดคือ ประชาชนทั่วไปไม่มีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ (\bar{X} = ๓.๔๔, S.D. = ๐.๘๓)

ด้านสาร (Message) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = ๐.๖๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความเห็นว่าเนื้อความการสื่อสาร ของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๓$, S.D. = ๐.๘๖) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง จะต้องมึเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = ๐.๘๘) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีความเห็นว่าในการจัดเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง หรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาร เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน ($\bar{X} = ๓.๖๓$, S.D. = ๐.๗๕)

ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = ๐.๗๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความเห็นว่าสื่อหรือช่องทางสื่อสาร จะต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางทางการเมือง ที่มีความชัดเจนถูกต้อง มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D. = ๐.๙๔) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นว่าสื่อหรือช่องทางสื่อสารทางการเมือง จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๘๙) และต่ำที่สุดคือ ท่านติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ($\bar{X} = ๓.๕๘$, S.D. = ๐.๙๕)

ด้านผู้รับสาร (Receiver) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความเห็นด้วยกับปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๘๐) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นด้วยว่าผู้รับสารจะต้องพยายามทำความเข้าใจในข้อมูลเนื้อหาสารที่ส่งมายังตน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัด ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๘๙) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีความเห็นด้วยกับทัศนคติต่อตนเอง ความรู้สึกของผู้รับสารจะต้องแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = ๐.๘๓)

๔.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๓. เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ถูกเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากกลุ่มนักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา กลุ่มนักวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้ทรงคุณวุฒิ และกลุ่มผู้บริหารหรือผู้นำท้องถิ่น รวมจำนวน ๒๐ รูปหรือคน การศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ประกอบด้วย ๑) ด้านทาน (การให้) ๒) ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ๓) ด้านอติถจริยา (การประพฤติประโยชน์) และ ๔) ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนสามารถอธิบายสนับสนุนรวมทั้งให้ข้อคิดเห็นโดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า

๔.๓.๑ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านทาน (การให้)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในประเด็นด้านทาน (การให้) พบว่า

หลักทาน (การให้) เพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจิตเมตตาเป็นการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การบริจาคทรัพย์ การให้ทาน การช่วยเหลือผู้ลำบาก การสนับสนุนกิจกรรมทางสังคม นับว่าเป็นภาพที่ประชาชนคุ้นเคย เป็นวัฒนธรรมคนของคนไทย ไม่หวังผลตอบแทน โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การเข้าพบกับประชาชน ให้ข้อมูลความรู้ที่ถูกต้องในเรื่องผลประโยชน์ของประชาชน มุ่งเน้นในการสร้างความโอปอ้อมอารีในกลุ่มประชาชน พูดยุติประชาชนได้เข้าใจ โดยแบ่งปันความรู้เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการสื่อสารของผู้ส่งสารรวมถึงความชำนาญในด้านต่าง ๆ^{๕๑}

๒. ต้องมีความเคารพการตัดสินใจของผู้อื่น มีจิตใจที่ดี และรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างที่สำคัญต้องใช้คำพูดที่เป็นไปเพื่อผูกมัดใจประชาชนให้ได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อถือว่าเป็นผู้ส่งสารที่ดี ในการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม^{๕๒}

๓. มีเจตนาที่จะทำการสื่อสารที่ทำได้เป็นกลาง ไม่เกะกะแสร และไม่มีจิตคิดริษยา ไม่ทำร้ายบุคคลที่เห็นต่างจากตน ข้อมูลชัดเจน รวมไปถึงมีการช่วยเหลือสงเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทาง

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

การเมือง วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสารได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม^{๘๓}

๔. ทานคือการให้คือการเสียสละ มีจิตอาสา ถ้าประชาชนทุกฝ่ายมีความเอื้อเฟื้อ จะถือได้ว่าเป็นการพัฒนาการด้านการเมือง รวมถึงตัวสังคมชุมชนนั้นอย่างมั่นคงและถาวร รวมไปถึงการให้นโยบายการให้แนวทาง วิธีการพัฒนาสังคมก็จะได้รับความเจริญได้ในที่สุด^{๘๔}

๕. การสื่อสารทางการเมืองตามหลักพระพุทธศาสนาก็คือการให้ความรู้ การให้ความเข้าใจ ก็ถือว่าเป็นทาน เจตนาในการให้ทานก็เพื่อให้ผู้รับสารนั้นได้ประโยชน์ จากสื่อจากสารที่เราต้องการจะสื่อออกไป ฉะนั้นเราจะต้องคำนึงถึงผู้ฟังเป็นหลัก สารที่เราสื่อออกไปนั้นมีประโยชน์มากน้อยกับผู้ฟังขนาดไหนอย่างไร มีฤดูกาลถูกเวลามากน้อยขนาดไหน ให้ด้วยความเมตตาให้ด้วยความปรารถนาที่ดีต่อกัน จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ^{๘๕}

๖. การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี^{๘๖}

๗. การเสียสละเวลา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม^{๘๗}

๘. การสื่อสารในรูปแบบการใช้หลักของการให้การเสียสละต่อบุคคลอื่น และใช้วาทะกรรมที่สร้างสรรค์ ส่งเสริมให้ผู้ส่งสารมีความเข้าใจในเรื่องการสื่อสารในด้านพัฒนาด้านจิตใจ และไม่เพิ่มความขัดแย้ง ก้าวถึงความรักความสามัคคี^{๘๘}

๙. การสื่อสารต้องเป็นไปในการพัฒนาทุ่มเทในการให้ ให้ความความปรารถนาที่ดี และไม่เพิ่มความขัดแย้ง และสามารถทำให้ผู้ฟังเข้าใจ ไม่มีข้อสงสัยทุกประการ เช่น การให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ทำให้ผู้รับสารนั้นเกิดความเป็นมิตรไมตรี เป็นพันธมิตรกัน รักใคร่ปรองดองกลมเกลียวกัน เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ให้ความรู้ให้ความจริง^{๘๙}

๑๐. การให้ การเสียสละ ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น พูดคุยข่าวสารแบบไม่ปิดเป็นข้อเท็จจริง พูดแต่สิ่งที่จริง ไม่คิดร้ายต่อใคร และพูดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมกันกับประชาชน มีกิริยามารยาทที่บ่งบอกว่าเป็นกัลยาณมิตร ผู้ส่งสารต้องมีข้อมูลที่เป็นจริง เป็นธรรม และมีแหล่งข้อมูลที่สามารถเชื่อถือได้ เป็นต้น^{๙๐}

^{๘๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๘๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๘๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๘๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๘๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๘๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๘๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๙๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

๑๑. สามารถที่จะทำให้เกิดการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองได้ เหตุเพราะเมื่อเราเริ่มต้นทุกอย่างด้วยคำว่า ให้ ก็เท่ากับว่าเป็นการเปิดใจให้ผู้รับสารนั้น ยอมรับฟังชุดข้อมูลต่าง ๆ ที่เราจะสื่อสารได้ดีขึ้น การให้ จึงเป็นการเปิดใจในรูปแบบหนึ่ง^{๑๑}

๑๒. นักสื่อสารทางการเมืองที่ดี มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการให้ เพราะการให้คือการเสียสละ เสียสละเวลาในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือสังคมโดยส่วนรวมให้ได้รับประโยชน์อย่างสูง ก็จะทำให้การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองประสบความสำเร็จ^{๑๒}

๑๓. แบ่งปันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันที่แสดงถึงความคิดเห็นได้แบบอิสระ และไม่มี การตีกรอบของความคิดของคนแต่ละยุคสมัย ถือเป็น การแลกเปลี่ยนความคิดในช่วงเวลาที่ต่างกัน อาจได้แง่มุมที่ดีที่มองคนละแบบก็ได้^{๑๓}

๑๔. การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันในเชิงข้อมูล จะทำให้ประชาชนไม่ถูกปิดหูปิดตา เพราะบาง คนอาจไม่ได้รับความยุติธรรมจากสิ่งที่เจอมา แต่พอมาเป็นข่าวก็จะมีผู้รู้ระดมความช่วยเหลือ เช่นด้าน กฎหมาย หรือด้านการต่อสู้ของคดีเข้ามาช่วยเหลือ^{๑๔}

๑๕. การให้หรือเสียสละนั้นจะต้องมีความจริงใจ น่าเชื่อถือ เกิดประโยชน์ทั้งส่วนรวม และส่วนตัว ไม่มีการแต่งเติมข้อมูลให้เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่บิดเบือน ไม่เป็นข้อมูลที่ไปทำร้ายคน อื่น ให้ความรู้หรือแนวทางที่ถูกต้องถูกกาลเวลา โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญเป็น ที่ตั้ง การรู้จักการให้ ให้คุณค่าของความรัก ความอบอุ่นและความหวัง ให้ความปรารถนาดีและความ เป็นมิตรภาพ^{๑๕}

๑๖. มีหลักคุณธรรมคือความเสียสละ ความปรารถนาที่ดีต่อประชาชน นักการเมืองที่ดี นั้นจะต้องมีหน้าที่ในการรักษาคุณธรรมร่วมด้วย ไม่ไปทำร้ายบุคคลอื่นเน้นการสื่อสารที่ดี มีเหตุผล และจะช่วยลดความขัดแย้ง ทำให้ประชาชนมีความสุขทั้งในด้านร่างกายและด้านจิตใจ^{๑๖}

๑๗. ต้องให้ความสำคัญในเรื่องการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนตน คือ ไม่ไปเบียดเบียนบุคคลอื่น เพราะจะทำให้สังคมเดือดร้อน และการเป็นผู้ส่งสารต้องมีความรู้ เข้าใจบริบทของประชาชน นิสัย ระเบียบ กฎเกณฑ์ เพื่อพัฒนาด้านจิตใจ และลดความขัดแย้งพร้อม ถึงซึ่งความสามัคคี โดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมและความสามัคคีของประเทศชาติบ้านเมือง^{๑๗}

๑๘. การเสียสละเพื่อประโยชน์ของสาธารณะนั้น ข้อมูลจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ดังนั้น ต้องมีความชัดเจน จะต้องผ่านมาจากการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะ โดยใช้โยนิโสมนสิการใน การพิจารณาข้อมูลทั้งหมด เพื่อก่อให้เกิดความเมตตาต่อกัน มีความปรารถนาที่ดีต่อกัน อันจะนำมาสู่ การสื่อสารทางการเมืองได้อย่างตรงไปตรงมา เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน และส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ^{๑๘}

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

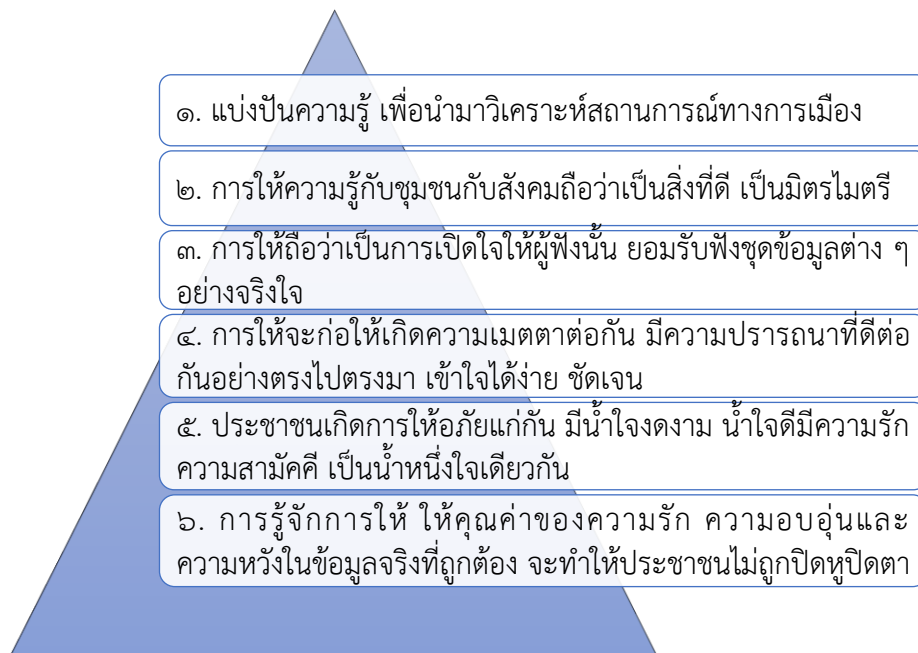
๑๙. ประชาชนในส่วนใหญ่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้อย่างทั่วถึง ดังนั้นข้อมูลต่างๆ ที่นักการเมืองส่งมานั้น จะต้องมีย่อยคำที่ดีที่สุดภาพ ผ่านการวิเคราะห์ มีการให้ ให้การแบ่งปันข้อมูลจากแหล่งที่ถูกกฎหมายและมีความชอบธรรม ประชาชนเกิดการมีน้ำใจงดงาม น้ำใจดีมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน^{๙๙}

๒๐. ถ้าทุกคนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและกัน มีความเห็นอกเห็นใจกันและกันแล้ว ก็จะเกิดเป็นสังคมที่ดีงาม ดีงามมาจากตัวบุคคล ตัวบุคลากรของผู้นำและผู้ตามในชุมชน ก็จะทำให้ไม่เกิดการคอร์รัปชัน ไม่เกิดการแย่งชิงต่าง ๆ ก็จะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปนั้นมีความสุขกับการให้ การเสียสละต่อกันและกัน ก็จะไม่มีการบาดหมางกัน ไม่มีการพยาบาทอาฆาตซึ่งกันและกัน เช่น เมื่อมีการลงแข่งขันหรือการลงสมัครรับเลือกตั้งในวาระคราวต่าง ๆ นั้นก็จะเกิดความราบรื่นเรียบร้อยดีเป็นต้น^{๑๐๐}

กล่าวโดยสรุป การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านทาน (การให้) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการให้ เพราะการให้คือการเสียสละ เสียสละเวลาในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือสังคมโดยรวมให้ได้รับประโยชน์อย่างสูง จะต้องมีการเสียสละ มีจิตอาสาที่ดี แบ่งปันความรู้ แบ่งปันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันที่แสดงถึงความคิดเห็นได้แบบอิสระ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง รวมไปถึงการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ ก่อให้เกิดความรักสามัคคีต่อกัน มีความปรารถนาที่ดีต่อกัน อันจะนำมาสู่การสื่อสารทางการเมืองได้อย่างตรงไปตรงมา เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน และมีความเห็นอกเห็นใจกันและกันแล้ว ก็จะเกิดเป็นสังคมที่ดีงาม ดีงามมาจากตัวบุคคล ตัวบุคลากรของผู้นำและผู้ตามในชุมชน ก็จะทำให้ไม่เกิดการคอร์รัปชัน ไม่เกิดการแย่งชิงต่าง ๆ ส่งผลทำให้ประชาชนเกิดการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจงดงาม น้ำใจดีมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เจตนา ก็เพื่อให้ผู้รับสารนั้นได้ประโยชน์จากสื่อจากสารที่เราต้องการจะสื่อออกไป ฉะนั้นเราจะต้องคำนึงถึงผู้ฟังเป็นหลัก

^{๙๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๕ ด้านทาน (การให้)

ตารางที่ ๔.๘ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านทาน (การให้)

ลำดับที่	ประเด็น	ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	- แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง	๔	๑, ๒, ๓, ๔
๒.	- การให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นมิตรไมตรี	๔	๕, ๖, ๗, ๘
๓.	- การให้ถือว่าเป็นการเปิดใจให้ผู้ฟังนั้น ยอมรับฟังชุดข้อมูลต่าง ๆ อย่างจริงจัง	๓	๙, ๑๐, ๑๑
๔.	- การให้จะก่อให้เกิดความเมตตาต่อกัน มีความปรารถนาที่ดีต่อกันอย่างตรงไปตรงมา เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน	๓	๑๒, ๑๓, ๑๔
๕.	- ประชาชนเกิดการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจงดงาม น้ำใจดีมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน	๓	๑๕, ๑๖, ๑๗
๖.	- การรู้จักการให้ให้คุณค่าของความรัก ความอบอุ่นและความหวังในข้อมูลจริงที่ถูกต้อง จะทำให้ประชาชนไม่ถูกปิดหูปิดตา	๓	๑๘, ๑๙, ๒๐

๔.๓.๒ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ในประเด็นด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) พบว่า

หลักปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) เพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการควบคุมอารมณ์ต่อแรงเสียดทานทางการเมือง โดยต้องใช้คำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ในการให้ความมีเหตุมีผลให้เป็นประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชน โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี วิธีการคิดในการเป็นผู้ส่งสารออกไปสู่ภายนอกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีเหตุผล^{๑๐๑}

๒. คำพูดที่เป็นลักษณะของข้อความหรือข้อมูลนั้น ต้องไม่ทำร้ายบุคคลอื่น เพราะจะทำให้เกิดความขัดแย้ง จะไม่สามารถแก้ปัญหาได้ ควรใช้หลักโยนิโสมนสิการในการคิดวิเคราะห์แหล่งข้อมูล การสื่อสารอาจจะล้มเหลวได้ ดังนั้นจะต้องมีการให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลต่อกัน เพื่อส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับประโยชน์ ในข้อมูลเนื้อหาของสารที่ถูกต้องและมีความไพเราะสุภาพ ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ นั้นถือว่าคำพูดที่ดีงาม^{๑๐๒}

๓. มีความสามารถพูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง กับบุคคลที่ศึกษาข้อมูลเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม และชัดเจนในเนื้อหาสาร^{๑๐๓}

๔. ปิยวาจาวาจาเป็นที่ไพเราะ ไม่ว่าจะผู้นำหรือชุมชน หรือประชาชน การพูดปิยวาจານี้ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ถ้ามีการพูดด้วยคำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะเกิดการสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน ถือว่าเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกันและกัน โลกโดยรวมสังคมประชาชนก็จะอยู่กันด้วยความผาสุก^{๑๐๔}

๕. ปิยวาจาก็ถือได้ว่าเป็นช่องทางการสื่อสารอย่างหนึ่งหมายถึงคำพูดที่ดี หรือเป็นการแสดงออกทางกิริยาในการสื่อสารทางการเมืองการสื่อสารโดยทั่วไป ปิยวาจาการสื่อสารนั้นจะต้องเป็นการใช้วาจาที่สุภาพ พระพุทธเจ้าสอนคำพูดที่ควรพูดว่า หนึ่งอ่อนหวาน สองมีประโยชน์ สามหวังดีต่อผู้ฟัง ในการถ่ายทอดหรือการสื่อสารทางการเมือง ถ้าผู้ถ่ายทอดพูดด้วยวาจาสุภาพน่าฟังมีความไพเราะ แม้ในเรื่องที่ไม่ดีก็อาจจะเกิดความน่าฟังกับผู้รับสารด้วย แต่ถ้าผู้พูดหรือถ่ายทอดด้วยวาจาหยาบคาย หรือใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติต่อคนฟัง แม้เรื่องนั้นเป็นเรื่องจริงแต่ก็ไม่น่าฟัง การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็ไม่สามารถประสบความสำเร็จ ก็ไม่เกิดความน่าเชื่อถือหรือน่าฟังตั้งแต่ต้น^{๑๐๕}

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

๖. เนื้อหาของข้อมูลข่าวสารนั้นต้องมีความน่าเชื่อถือเป็นจริง และมีความสุภาพไพเราะ ข้อมูลต้องผ่านกระบวนการคิดที่เหมาะสม สื่อสารอย่างสุภาพจริงใจ ให้ประชาชนได้รับทราบ มีความเป็นกลาง ไม่เอนเอียงไปในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และข้อมูลต้องมีประโยชน์ต่อส่วนรวม^{๑๐๖}

๗. การมีคำพูดที่ไพเราะ น่าฟัง อ่อนหวานหรือข้อมูลที่ดี ต้องมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ด้วย และมีความจำเป็นที่จะต้องผ่านกระบวนการ คิด พูด ทำ แบ่งปัน ปฏิบัติตามกฎหมาย เห็นชอบ เพื่อจะสื่อสารไปให้ประชาชนมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์มากที่สุด ประชาชนมีแหล่งข้อมูลการสื่อสารที่สามารถสื่อสารที่ดี รวดเร็ว ทันใจ ไม่เกิดความเหลื่อมล้ำโดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ไม่ใช่ข้อมูลในการสื่อสารเพื่อให้เห็นต่างและเกิดความขัดแย้ง^{๑๐๗}

๘. การใช้ช่องทางในการสื่อสาร ได้แก่ ช่องทางสื่อใหม่ เช่น facebook (เฟซบุ๊ก) twitter (ทวิตเตอร์) Instagram (อินสตาแกรม) ในการพบปะพูดคุยกับประชาชนจะต้องเป็นคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง อ่อนหวาน เพื่อใช้ในการแถลงนโยบาย การรายงานผลการปฏิบัติงานของตนเอง และต้องประกอบด้วยมีความแน่นแน่ว รอบรู้ ในการอธิบายผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารโดยทั่ว ๆ ไป เช่น ผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ^{๑๐๘}

๙. การใช้วาจาที่สุภาพไพเราะอ่อนหวานในการสื่อสารนั้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทำให้ผู้สนทนาเกิดความร่วมมือที่ดี จะสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน นำมาสู่การที่อยากจะทำดีและเจรจาในเรื่องนั้น ๆ จะเกิดความปฏิสัมพันธ์กันเป็นมิตรภาพที่ดี ถือว่าเป็นตัวช่วยที่สำคัญในหลักของการสื่อสาร^{๑๐๙}

๑๐. ได้รับคำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความเข้าใจที่ดี สัมผัสความสามัคคี เกิดไมตรี ทำให้รักใคร่นับถือ เพราะมีความเป็นกลางในการเป็นผู้รับสารที่ดี มีการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน^{๑๑๐}

๑๑. การแสดงสัญลักษณ์ ต่าง ๆ ในการสื่อสารนั้น ต้องดูลักษณะบริบทโดยรอบด้วย หรือการส่งข้อมูลผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ นั้น จะต้องมีความถูกต้องชอบธรรม มีความสุภาพ น่ารับฟัง น่าติดตาม และมีประโยชน์ต่อประชาชนส่วนใหญ่ ต้องใช้วิจารณญาณอย่างสูงในการสื่อสาร และสิ่งที่ได้จากการพูดจาไพเราะ น่าฟัง แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์มีเหตุผลต่อกันนั้น ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์ และเข้าถึงเจตนารมณ์ของผู้ส่งสารได้ดีขึ้น^{๑๑๑}

๑๒. นักสื่อสาร หรือนักการสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น จะต้องมีความสุภาพที่ไพเราะ น่าฟัง ทำให้เกิดความน่านับถือ นักการเมืองที่สำคัญหลายท่านก็จะเน้นย้ำในหลักนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะช่วงการปราศรัยในการหาเสียงในวาระคราวต่าง ๆ หรือการเข้าพบปะกับประชาชน^{๑๑๒}

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

๑๓. การพูดจาดี พูดไพเราะต่อกัน จะทำให้สังคมน่าอยู่ เพราะคนแต่ละคนมีพื้นฐานครอบครัว สิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน อาจจะทำให้การควบคุมอารมณ์แตกต่างกันออกไป แต่ถ้าเราพูดน่าฟัง พูดจาดี ก็จะลดปัญหาด้านความรุนแรงไปได้ เพราะจะลดปัญหาการพูดเสียดสี หรือพูดจากระทบให้อีกฝ่ายเกิดการบาดหมางหรือชุ่นเคืองใจ^{๑๓๓}

๑๔. สิ่งสำคัญจะต้องไม่มีอคติในการใช้ช่องทางการสื่อสารเพื่อประโยชน์แก่ตนเองเท่านั้น ให้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ในการใช้ผ่านสื่อต่างๆ ควรมีสติ สัมผัสปัญหาในการใช้ใช้ให้มีความสุข ไพเราะ อ่อนหวาน น่าฟัง น่าติดตาม น่าค้นหา ถูกต้อง ดีงาม ให้เหมาะสมกับช่องทางนั้น ๆ โดยการพูดจาที่ดีใส่กัน หรือการพูดจาภาษาดอกไม้อาจจะลดความขัดแย้งได้ และทำให้สังคมน่าอยู่ ไม่มีความบาดหมางหรือหัวร้อนใส่กัน^{๑๓๔}

๑๕. ในปัจจุบันช่องทางของการสื่อสารถือได้ว่ามีความสะดวก สบาย ทันสมัย แต่การสื่อสารต้องเน้นด้วยถ้อยคำ ข้อความ สัญลักษณ์ ที่สื่อสารไปในทางที่ดี พูดแต่สิ่งที่ดีด้วยความปรารถนาดีต่อกัน คิดในสิ่งที่ดีแล้วค่อยสื่อสารออกไป ให้มีการพูดจริงทำจริง และให้มีผลงานปรากฏ พูดจามีเหตุผล มองเห็นทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่ดูถูกเหยียดหยามคนอื่น^{๑๓๕}

๑๖. คำพูดที่มีความสุภาพไพเราะ น่าฟัง อ่อนหวานนั้น ถือว่าอยู่ในพื้นฐานทางด้านศีลธรรม และข้อมูลต้องมีความสร้างสรรค์ไม่ทำร้ายบุคคลอื่น ต้องมาจากการวิเคราะห์ การใช้คำพูด การลงมือทำ ประชาชนมีส่วนร่วมในข้อมูล ไม่แต่งเติมข้อมูลเพื่อให้เกิดแตกแยก การนำเสนอต้องปราศจากอคติ มีการไตร่ตรอง ประชาชนมีสติความระลึกได้ สัมผัสปัญหาความรู้ตัว ในการพิจารณาข้อมูลเพื่อผลประโยชน์โดยส่วนรวมเป็นหลัก^{๑๓๖}

๑๗. การสื่อสารที่เป็นข้อความนั้น จะต้องมีความถูกต้อง สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน น่าฟัง และประกอบด้วยสิ่งที่เป็นความจริงด้วย โดยผ่านกระบวนการคิดที่ดี พูดที่ดี การกระทำที่ดี ไม่ผิดกฎ ระเบียบ ข้อมูลมีแหล่งที่มาชัดเจนเชื่อถือได้เป็นสิ่งที่ได้ผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ แยกแยะ นำมาเสนอให้ประชาชนได้รับทราบข้อเท็จจริงและไม่เกิดความขัดแย้งในสังคมส่วนรวม^{๑๓๗}

๑๘. จะต้องไม่ประมาทในการสื่อสาร ถ้าเกิดความผิดพลาดความเสียหาย จะทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจผิด จึงจำเป็นที่จะต้องมีความระมัดระวังในลักษณะต่าง ๆ โดยเฉพาะลักษณะของคำพูด ให้เน้นวาจาที่อ่อนหวาน ให้เป็นวาจาที่รัก ที่เคารพ จะช่วยส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน^{๑๓๘}

๑๙. ปิยวาจา หากประชาชนมีความเดือดร้อน ก็จะได้รับความช่วยเหลือกันด้วยการพูดให้กำลังใจกัน แสดงความเห็นอกเห็นใจกัน ให้คำแนะนำชี้แจงกันอย่างถูกต้อง และสิ่งที่สำคัญคือจะต้องไม่พูดจาดูหมิ่นเสียดสีกัน ซึ่งเป็นการทำร้ายน้ำใจของกันและกัน^{๑๓๙}

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

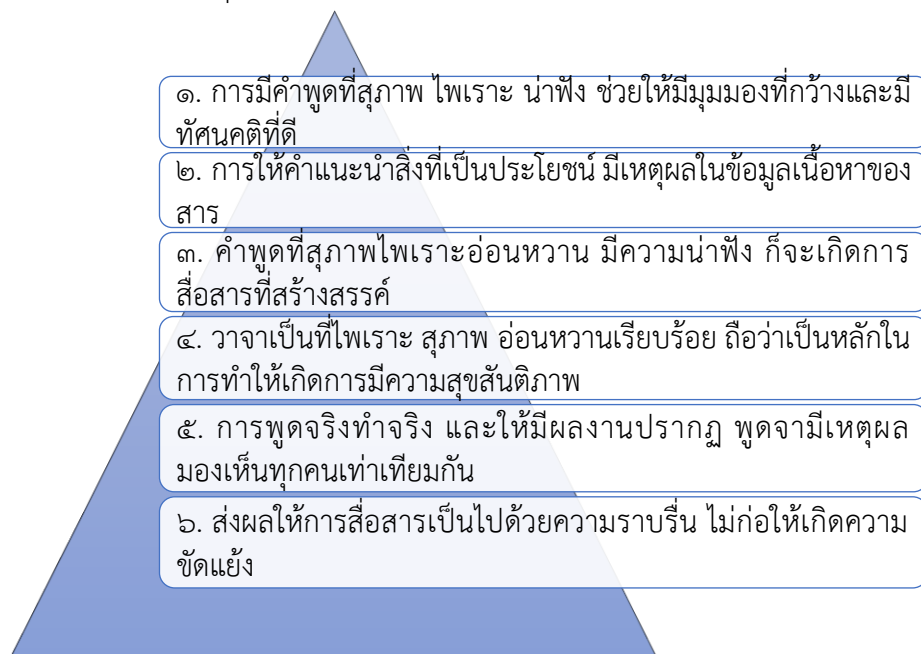
^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.

๒๐. การที่มีปิวาจา คือวาจาเป็นที่ไพเราะ สุภาพ อ่อนหวานเรียบร้อย ถือว่าเป็นหลักในการทำให้เกิดการมีความสุขสันติภาพในการอยู่ร่วมกัน ถ้าเกิดการพูดจาที่ไพเราะสุภาพต่อกัน ก็จะไม่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทกัน ในหมู่ของครอบครัว สังคม ประชาชน รวมไปถึงผู้นำด้วย จะถือว่าเป็นการส่งเสริมทำให้เกิดการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีเหตุมีผลต่อกัน^{๑๒๐}

กล่าวโดยสรุป การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านปิวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักการสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น จะต้องมีความประพฤติที่ไพเราะ น่าฟัง ทำให้เกิดความน่านับถือ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเป็นการใช้วาจาที่สุภาพ มีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง ดังพระพุทธเจ้าสอนคำพูดที่ควรพูดว่า หนึ่งอ่อนหวาน สองมีประโยชน์ สามหวังดีต่อผู้ฟัง เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ในการถ่ายทอดหรือการสื่อสารทางการเมือง พูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การพูดด้วยคำพูดที่สุภาพไพเราะ อ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะทำให้เกิดการสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน ประโยชน์ของการที่มีคำพูดที่สุภาพไพเราะ น่าฟัง จำทำให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี รวมไปถึงการให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลด้วย เพื่อส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับประโยชน์ในข้อมูลเนื้อหาของสาร ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทำให้ผู้สนทนาเกิดความร่วมมือที่ดี ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์ ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน หากประชาชนมีความเดือดร้อน ก็จะได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แสดงความเห็นอกเห็นใจกัน ให้คำแนะนำชี้แจงกันอย่างถูกต้อง วาจาเป็นที่ไพเราะ สุภาพ อ่อนหวานเรียบร้อย ถือว่าเป็นหลักในการทำให้เกิดความสุข

แผนภาพที่ ๔.๖ ด้านปิวาจา (วาจาเป็นที่รัก)

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

ตารางที่ ๔.๙ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)

ลำดับที่	ประเด็น	ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	- การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ช่วยให้เรามีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี	๓	๑, ๒, ๓
๒.	- การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลในข้อมูลเนื้อหาของสาร	๓	๔, ๕, ๖
๓.	- คำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะทำให้เกิดการสื่อสารที่สร้างสรรค์	๔	๗, ๘, ๙, ๑๐
๔.	- วาจาเป็นที่ไพเราะ สุภาพ อ่อนหวาน เรียบร้อย ถือว่าเป็นหลักในการทำให้เกิดการมีความสุขสันติภาพ	๔	๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔
๕.	- การพูดจริงทำจริง และให้มีผลงานปรากฏ พูดจามีเหตุผล มองเห็นทุกคนเท่าเทียมกัน	๓	๑๕, ๑๖, ๑๗
๖.	- ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	๓	๑๘, ๑๙, ๒๐

๔.๓.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ในประเด็นด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์) พบว่า

หลักอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์) เพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นปฏิบัติหน้าที่ด้วยการประพฤติประโยชน์ในส่วนต่าง ๆ ต่อสาธารณะ มีความขยันหมั่นเพียร เข้มแข็ง ทนทาน ไม่หวั่นไหว มุ่งมั่นในจุดหมาย ไม่ท้อถอย มีลักษณะกล้าเผชิญความจริง โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว เป็นเรื่องที่ดี^{๑๒๑}

๒. จุดประสงค์หลักในการสื่อสารทางการเมืองที่ดี คือเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนสังคมโดยรวมมากกว่าส่วนตน เช่น การทำตนให้มีจิตสาธารณะ ช่วยเหลือบุคคลอื่นด้วยความยินดี มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น และต้องให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาระ คือ สาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสมทุกครั้งเสมอ ในการช่วยเหลือทางสังคม^{๑๒๒}

๓. การเข้าพบกับประชาชนในการลงพื้นที่ด้วยจิตสาธารณะ ถือได้ว่าเป็นการบำเพ็ญประโยชน์เพื่อประชาชนโดยรวม และต้องใส่ใจข้อมูลเนื้อหาประเด็นต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ ที่มีประสิทธิภาพย่อมนำมาซึ่งประสิทธิผล ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ประชาชน^{๑๒๓}

๔. อรรถจริยาการประพฤติเป็นประโยชน์ต่อกันนั้นถือว่าเป็นความสำเร็จของการสื่อสารทางการเมือง สารทางการเมืองเมื่อมาตกสู่ผู้รับแล้ว ผู้รับเห็นว่าข่าวสารนั้นมีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ ถ้ามีประโยชน์ก็ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์ต่อยอดสาร^{๑๒๔}

๕. มุ่งประโยชน์การทำประโยชน์ต่อกัน สารที่สื่อออกไปนั้นต้องมีประโยชน์ การสื่อสารทางการเมืองคือการมุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประพฤติประโยชน์ต่อกันถือว่าเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญ ถือได้ว่าเป็นคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ มีความมุ่งประโยชน์ต่อคนอื่น มีความเป็นจิตสาธารณะ^{๑๒๕}

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

๖. มีการทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่นให้ความสำคัญในการเสียสละเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม^{๑๒๖}

๗. ด้วยการที่มีช่องทางในการสื่อสารหลากหลาย การสื่อสารด้วยความปรารถนาที่ดีต่อกันช่วยเหลือกันในกิจกรรมต่าง ๆ กระทำตนให้มีประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติโดยรวม มีการเคารพสิทธิของผู้อื่นทั้งในด้านการพูด การคิดที่ดี มุ่งเน้นการให้ความรู้หรือคำแนะนำที่ดีมีคุณค่าต่อผู้อื่น การกล่าวทักทายด้วยวาจาสุภาพในเวลาเจอกัน การใช้คำพูดที่ความจริง และที่สำคัญจะไม่พูดเพื่อหวังผลประโยชน์ของตนเองฝ่ายเดียว เป็นเหตุการณ์ที่จะไม่มีการประทุษร้ายต่อกันและกัน^{๑๒๗}

๘. การสื่อสารด้วยการมีจิตที่เสียสละเต็มไปด้วยการมีน้ำใจที่ดีงามพร้อมบำเพ็ญประโยชน์ต่าง ๆ ทางสังคมด้วยข้อมูลที่เป็นจริง เช่น ผ่านช่องทาง facebook (เฟซบุ๊ก) twitter (ทวิตเตอร์) Instagram (อินสตาร์แกรม) เป็นต้น การใช้ช่องทางในการสื่อสารที่เป็นไปโดยเป็นที่พึงพาได้ของประชาชน ไม่เอารัดเอาเปรียบ ไม่ข่มเหงรังแกประชาชน การไม่ประทุษร้าย เป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ต้องเน้นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ประชาชนเป็นหลัก^{๑๒๘}

๙. การคิดดีทำดีช่วยเหลือกันและต้องลงมือปฏิบัติด้วยถือว่าเป็นหลักสำคัญ ทางกายทางวาจา และทางใจ การช่วยเหลือสังคมจะต้องปฏิบัติให้เห็นจริงให้เป็นรูปธรรมประจักษ์ชัดเจน เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อทางสังคม^{๑๒๙}

๑๐. การสื่อสารทางการเมืองที่มีช่องทางที่หลากหลาย สะดวก สบาย รวดเร็ว ต้องสื่อสารด้วยคำว่ามีจิตสาธารณะเป็นเบื้องต้น พร้อมหยิบยื่นไมตรีจิตที่ดีต่อกันและกัน เพราะถ้ามีคุณธรรมแล้วจะเกิดให้เกิดความสุขสงบและสันติภาพ จะช่วยลดความภาวะความขัดแย้งในหมู่คณะหรือประชาชน และการใช้ช่องทางการสื่อสารต้องมุ่งเน้นเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนเป็นสำคัญ^{๑๓๐}

๑๑. ในการที่ประชาชนออกมาสร้างการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ ก็เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงความรักความสมัครสมานสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งก็พอจะคาดเดาได้ว่าในการที่จะมารวมกลุ่มกันนั้นจะต้องมีผู้นำ ซึ่งอาจจะจะเป็นผู้นำทางความคิดของกลุ่มนั้นยอมเป็นไปได้อันซึ่งในทางการสื่อสารทางการเมือง ก็จะเรียกการสื่อสารในรูปแบบนี้ว่า “การสื่อสารสองระบบ” ซึ่งหากผู้ที่ต้องการจะสื่อสารทางการเมืองสู่คนในกลุ่มนี้ ก็คงจะต้องมีการสื่อสารผ่านทางหัวหน้ากลุ่มจึงจะเห็นผลได้ง่ายและชัดเจน^{๑๓๑}

๑๒. นักสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบัน จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง และมีความจริงใจ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้ได้รับใจประชาชนและก็จะส่งผลสู่ความสำเร็จในที่สุด^{๑๓๒}

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

๑๓. ยกตัวอย่างใกล้ตัว เช่น เหตุการณ์น้ำท่วมในประเทศไทย เมื่อการช่วยเหลือเกินความสามารถของรัฐบาล ประชาชนทุกคนในประเทศไทยก็ต้องช่วยเหลือกัน บางคนไม่มีทุนทรัพย์ ก็สามารถใช้ร่างกายช่วยเหลือเป็นจิตอาสาลงพื้นที่ไปช่วยเหลือได้ บางคนมีทุนทรัพย์ก็ช่วยเหลือเป็นของขวัญหรือปัจจัย เพราะเป้าหมายที่ต้องการเห็น คือประชาชนที่เดือดร้อนได้รับการช่วยเหลือ และบรรเทาทุกข์ของพวกเขาได้^{๑๓๓}

๑๔. การค้นคว้าหาแหล่งข้อมูลที่ดี ศึกษาอย่างดี สามารถพิสูจน์ข้อมูลได้ มีทัศนคติที่ดี ไม่เอนเอียง พุดเพื่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ถือได้ว่าเป็นการทำประโยชน์ให้กัน จะทำให้สังคมน่าอยู่ และทุกคนในสังคมจะมีความสุข ไม่มีการแก่งแย่งชิงดีกัน ลดความอิจฉากัน^{๑๓๔}

๑๕. อุตถจริยาการประพตติประโยชน์ จะต้องเน้นการช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยการลงมือทำปฏิบัติให้เห็นจริง ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความรักความเมตตาต่อกัน ความเป็นคนที่ไม่วิตถ์ถัวถัว^{๑๓๕}

๑๖. บำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยการให้ความร่วมมือเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับสารที่ฟังประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหานั้นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน^{๑๓๖}

๑๗. อุตถจริยาการทำประโยชน์ร่วมกัน ว่าเป็นการเกื้อกูลกันที่ดี การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็จะดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะมีมาก ถ้าหากขาดซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแล้ว ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร^{๑๓๗}

๑๘. การสื่อสารทางการเมืองนั้น จำเป็นจะต้องมีทัศนคติที่ดีมีประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม มีความรอบรู้ เห็นประโยชน์บนพื้นฐานที่เป็นจริง ไม่เบียดเบียน ไม่ประทุษร้ายบุคคลอื่น พร้อมทั้งการมีจิตสาธารณะตั้งความปรารถนาที่ดีที่จะช่วยเหลือบุคคลอื่นด้วยความยินดีเต็มใจ ถือได้ว่าเป็นการประพตติประโยชน์ เมื่อประชาชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองจะบรรลุผลหรือประสบความสำเร็จได้โดยง่าย^{๑๓๘}

๑๙. อุตถจริยา การประพตติประโยชน์ช่วยเหลือกันอย่างเต็มกำลังความสามารถ หรือการให้ความสำคัญในการบำเพ็ญประโยชน์ รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหากันและกันด้วยความเต็มใจ มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน^{๑๓๙}

๒๐. การสื่อสารทางการเมือง เบื้องต้นต้องมีความเสียสละ และประกอบกับการมีจิตสาธารณะเพื่อกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และจะต้องมีความเป็นธรรม มีระเบียบวินัย มีภูมิรัฐภูมิธรรม วางตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีการประพตติตนที่เป็นประโยชน์ต่อกัน ให้ความ

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

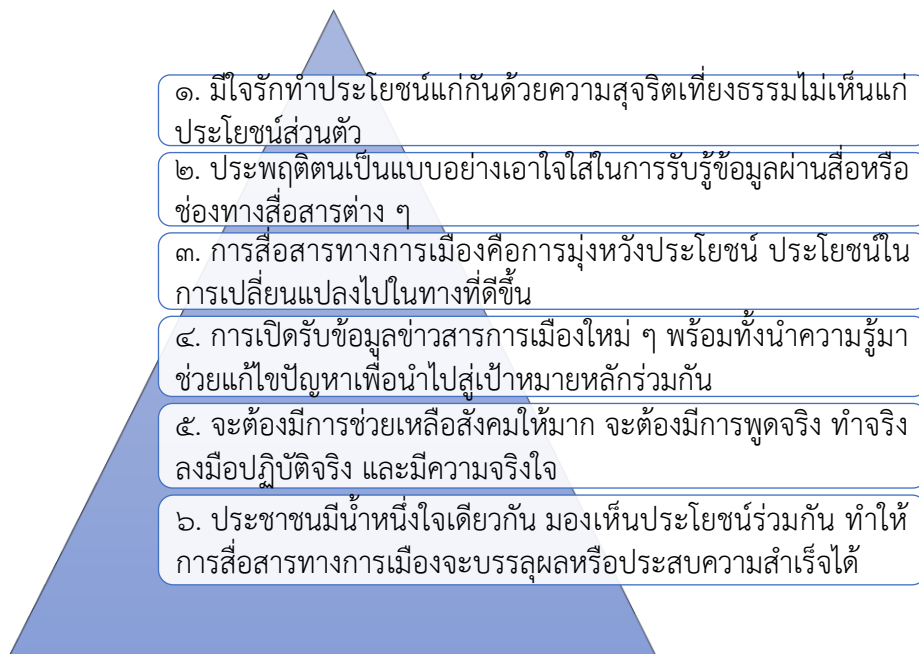
^{๑๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.

อนุเคราะห์ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิดความรักความสามัคคีแก่กันและกัน เป็นการช่วยเหลือสังคม^{๑๔๐}

กล่าวโดยสรุป การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักสื่อสารทางการเมืองนั้น จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง ไม่ถือตัวถือตน และมีความจริงใจ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้ได้รับใจประชาชน และก็จะส่งผลสู่ความสำเร็จในที่สุด และในส่วนเนื้อหาข้อมูลของสารที่สื่อออกไปนั้นจะต้องมีประโยชน์ กล่าวคือการสื่อสารทางการเมืองที่มุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก็จะดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถ้าหากขาดซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแล้ว ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ให้ความร่วมมือเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับสารที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน การที่ประชาชนออกมาสร้างการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ ก็เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงความรักความสมัครสมานสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งก็พอจะคาดเดาได้ว่าการที่จะมารวมกลุ่มกันนั้นจะต้องมีผู้นำ ซึ่งอาจจะเป็นผู้นำทางความคิดของกลุ่มนั้นยอมเป็นไปได้ ซึ่งในทางการสื่อสารทางการเมือง ก็จะเรียกการสื่อสารในรูปแบบนี้ว่า “การสื่อสารสองระบบ” ซึ่งหากผู้ที่ต้องการจะสื่อสารทางการเมืองสูงสุดในกลุ่มนี้ ก็คงจะต้องมีการสื่อสารผ่านทางหัวหน้ากลุ่มจึงจะเห็นผลได้ง่ายและชัดเจน รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหากันและกันด้วยความเต็มใจ มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน

แผนภาพที่ ๔.๗ ด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์)

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

ตารางที่ ๔.๑๐ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์)

ลำดับที่	ประเด็น	ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	- มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว	๓	๑, ๒, ๓
๒.	- ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ	๓	๔, ๕, ๖
๓.	- การสื่อสารทางการเมืองคือการมุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น	๓	๗, ๘, ๙
๔.	- การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน	๓	๑๐, ๑๑, ๑๒
๕.	- จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง และมีความจริงใจ	๔	๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๖.	- ประชาชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองจะบรรลุผลหรือประสบความสำเร็จได้	๔	๑๗, ๑๘, ๑๙, ๒๐

๔.๓.๔ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่าเสมอ)

จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถุ ๔ ในประเด็นด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่าเสมอ) พบว่า

หลักสมานัตตตา (การวางตนสม่าเสมอ) เพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองด้วยอุดมการณ์และนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน สัญญาสิ่งใดไว้กับประชาชนให้ยึดถือคำกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ปฏิบัติให้มีความสม่าเสมอ ก่อนการเลือกตั้งทุกครั้งนักการเมืองระดับชาติหรือในทุก ๆ ระดับต้องแสดงออกถึงเจตนารมณ์ที่จะเข้าไปแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย โดยพบได้จากการให้สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

๑. สารที่ส่งมาจากนักการเมืองนั้น ได้มีการกลั่นกรองข้อมูลมาอย่างดี เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบตามมาตรการกฎระเบียบหรือกติกาข้อบังคับต่าง ๆ ดังนั้นจะต้องประกอบด้วยการวางตนที่ดีหรือการทำหน้าที่ที่ดี ในการให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลหรือสังคม โดยจะต้องวางตนเสมอต้นเสมอปลายรักษาให้เป็นอย่างดี^{๑๔๑}

๒. การสื่อสารทางการเมือง จะต้องมีความถูกต้อง มีความชัดเจนในเนื้อหาสาระ หรือข้อมูลต่าง ๆ รวมไปถึงหลักของการปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นด้วย ในการจัดเนื้อหาสาระหรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาระ ให้มีความเสมอภาค และสร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำอย่างสม่าเสมอ^{๑๔๒}

๓. วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น^{๑๔๓}

๔. สมานัตตตาคารวางตนสม่าเสมอ คือการหมายถึงการอยู่ด้วยปัญญา ให้เกิดความพินิจพิจารณาวิเคราะห์ว่า สิ่งต่าง ๆ หรือสารทางการเมืองต่าง ๆ นั้น ก่อให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เพราะว่าเป็นการไม่ยอมรับต่อทฤษฎีสัมมัญญา ความเห็นใจซึ่งกันและกัน ถ้ายอมรับกันไม่ได้ก็จะต้องแตกแยก เกิดการแตกแยกของทางความคิด ในส่วนด้านต่าง ๆ คิดได้คิดต่างก็ย่อมเกิดความแตกแยก หากประชาชนมีการวางตัวที่เป็นกลางไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ก็จะก่อให้เกิดความสุขสงบสันติภาพของประชาชนโดยรวมในที่สุด^{๑๔๔}

๕. การมีความเสมอต้นเสมอปลายมีความเที่ยงตรงเป็นธรรม จะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนที่เป็นประโยชน์เราก็มทำและให้มีความสม่าเสมอเสมอต้นเสมอปลาย มีความเที่ยงตรงเที่ยงธรรมทั้งต่อผู้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับสาร ประชาชนอาจจะชอบนักการเมืองฝ่ายค้านและอาจจะไม่ชอบนักการเมืองฝ่ายทางรัฐบาล เราจะต้องทำใจเป็นกลางรับ

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.

ฟังว่าสารนั้นมีประโยชน์มากน้อยขนาดไหน ไม่ให้มีความลำเอียงหรืออคติ มีการปฏิบัติให้สม่ำเสมอ ทั้งในสิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบทางฝ่ายเดียวกับตนเองและฝ่ายตรงข้ามกับตนเอง ต้องมีความยุติธรรม มีความเป็นธรรมก็จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นเกิดความสำเร็จที่ดีที่สุด^{๑๔๕}

๖. นักการเมืองที่ส่งางามนั้น จะต้องมีความประพฤติดีงามอย่างสม่ำเสมอ มีระเบียบวินัยเคารพผู้อื่น ไม่มีจิตคิดไปในทางแตกแยกความสามัคคีจนเป็นเหตุขัดข้องหมองใจต่อผู้อื่น มีความสามารถกลั่นกรองข้อมูลได้เป็นอย่างดี รับข้อมูลอย่างถี่ถ้วน พุดกันด้วยความจิตที่หวังดีต่อกัน มีความก้าวรู้เท่าทันข่าวสาร มีความทันสมัย สามารถวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสารได้อย่างดีเป็นระบบและมีความชอบด้วยธรรม^{๑๔๖}

๗. การสื่อสารทางการเมืองเบื้องต้นจะต้องมีการทำความเข้าใจข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างดีก่อน พร้อมทั้งสามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดีไม่มีอคติ ให้มีความเป็นกลาง ไม่เอนเอียง มีองค์ความรู้ รู้กาลเทศะ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต พร้อมทั้งการดำเนินในหลักของการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ ด้วยความยินดีเต็มใจ หมั่นกระทำความดีในการมีจิตสาธารณะทุกเมื่ออย่างสม่ำเสมอ^{๑๔๗}

๘. ในส่วนของผู้รับสารต้องยึดหลักของความเป็นกลางปราศจากอคติ และให้ตั้งใจดีเป็นสาธารณะกุศลจิตที่ดี มีเมตตา มีศีลที่เสมอภาคกัน ประพฤติสุจริตทั้ง กาย วาจา ใจอย่างสม่ำเสมอ มีเคารพกฎระเบียบวินัยเหมือนผู้อื่น มีความปรารถนาที่ดีต่อกัน^{๑๔๘}

๙. การให้ความรู้ที่ถูกต้องครบถ้วน หรือมีข้อมูลแนะนำที่ดีต่อผู้อื่น มีการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร มีจิตสาธารณะที่จะช่วยเหลือผู้อื่น บำเพ็ญประโยชน์ทางการเมืองอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตยมีความเสมอภาคกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อความสงบสุขและเกิดความสันติภาพของทางสังคมส่วนรวม^{๑๔๙}

๑๐. นักการเมืองเมื่อได้ส่งข้อมูลหรือข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยส่วนรวม จะต้องวางตนที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดี ข้อมูลต้องชัดเจน ถูกต้อง เป็นธรรม พร้อมการวางตนให้มีความเสมอต้นเสมอปลาย ประชาชนหรือผู้รับฟังข้อมูลที่จริงและถูกต้องนั้น ก็จะทำให้เกิดความประทับใจที่ดีและมีความสนิทใจ^{๑๕๐}

๑๑. การที่จะสื่อสารทางการเมืองให้ได้ผลและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่รับสารนั้น ในทางการเมือง สิ่งที่จะต้องยึดถือก็คือเรื่องของความเสมอต้นเสมอปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ส่งสารนั้นเป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมืองที่ประชากรในพื้นที่ให้ความเชื่อมั่นศรัทธา และเลือกทำนุขึ้นมา ในการที่จะดูแลพื้นที่ก็ยิ่งต้องมีการวางตนสม่ำเสมอ เพราะนี่คือส่วนหนึ่งของผู้ที่ให้การสนับสนุนให้ได้ ขึ้นมามีบทบาททางการเมือง ดังนั้น หากว่าได้รับการเลือกตั้งไปแล้ว และมีการวางตนหรือประพฤติ

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

ปฏิบัติตนผิดไปจากเดิม โอกาสที่จะกลับมาได้คะแนนเสียงอีกครั้งก็คงจะต้องใช้ความพยายามมากขึ้น^{๑๕๑}

๑๒. การแบ่งปันความรู้ที่เป็นจริงหรือคำแนะนำข้อมูลอันเป็นจริงมีประโยชน์ต่อผู้อื่นนั้น จะต้องมีการกระทำที่สม่ำเสมอ มีความเสมอต้นเสมอปลายในมาตรฐานในสิ่งที่ควรเป็น และต้องมีทัศนคติที่ดี ไม่เอาฆาตร้ายแก่บุคคลอื่นที่เห็นต่าง ไม่ประทุษร้ายกันและกัน โดยให้ระลึกในหลักของการวางตนที่สม่ำเสมอหรือเสมอต้นเสมอปลายนั้นเป็นสำคัญ ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของการสื่อสารทางการเมืองเป็นอย่างดี^{๑๕๒}

๑๓. ถ้าทุกคนมีสมานัตตตบ้านเมืองจะสงบสุข เพราะทุกคนอยู่บนพื้นฐานของระเบียบวินัย ที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้ จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข^{๑๕๓}

๑๔. การสื่อสารทางการเมืองนั้น จะต้องมีความชัดเจนในข้อมูล หรือเรื่องเนื้อหานั้น ๆ ในการรับข้อมูลเพื่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ตนเอง หรือการรับข้อมูลเพื่อผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่บุคคลอื่น จะต้องมีการคิดวิเคราะห์แยกแยะให้เป็นอย่างดี ต้องคำนึงถึงประโยชน์เพื่อผู้อื่นหรือประโยชน์ต่อส่วนรวมเป็นหลัก ให้กระทำด้วยความมีจิตที่มุ่งมั่นสม่ำเสมอมีความเสมอต้นเสมอปลายไม่ย่อท้อ ก็จะถือได้ว่าสังคมเกิดการเท่าเทียมกัน เท่าเทียมกันในคุณธรรมที่พึ่งพาอาศัยต่อกันและกัน ทำให้เกิดสังคมที่มีความน่าอยู่ มีรอยยิ้ม มีความสุข ไม่มีช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย เพราะทุกคนอยู่บนบรรทัดฐานของความเสมอภาค เสมอภาคแห่งการเห็นผลประโยชน์แก่บุคคลอื่น ๆ ก่อนประโยชน์ของตนเอง^{๑๕๔}

๑๕. การวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็นบทบาทหน้าที่คุณสมบัติที่ดีในการเป็นผู้รับสาร เพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทั้งในเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม^{๑๕๕}

๑๖. ความหวังดีมีความปรารถนาดีต่อกัน ไม่ถือผลผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นเป็นที่ตั้ง ถือว่าเป็นการสร้างกุศลคุณธรรมที่ดีงาม ประชาชนจะต้องมีความรัก ความสามัคคีต่อกันและกันกระทำให้เป็นความเคยชิน ในการคิดช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ มีการสร้างกิจกรรมที่ดีร่วมกัน กระทำในสิ่งที่ประนีประนอมต่อชุมชนสังคมประเทศชาติบ้านเมือง เน้นร่วมช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เน้นประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พร้อมทั้งมีการวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ย่อมถือได้ว่าเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกลงในทางที่ประทับใจต่อกันและกัน^{๑๕๖}

๑๗. สมานัตตตการวางตนสม่ำเสมอ มีความเสมอต้นเสมอปลาย ก็จะทำให้การตอบรับนั้นเป็นเชิงบวก มีการวางตนที่ดี มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน^{๑๕๗}

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔.

๑๘. การวางตัวสม่ำเสมอ การมีศีลเสมอกันย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน อันจะทำให้การสื่อสารทางการเมืองสามารถที่จะมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว ตรงตามเจตนาการสื่อสาร^{๑๕๘}

๑๙. การวางตัวสม่ำเสมอ มีความเสมอต้นเสมอปลาย เมื่อเกิดปัญหาก็จะช่วยกันแก้ไข ปัญหา โดยให้ความเสมอภาคซึ่งกันและกัน ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น อยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุข ร่วมรับรู้ ร่วมแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกันของประชาชนโดยส่วนรวม^{๑๕๙}

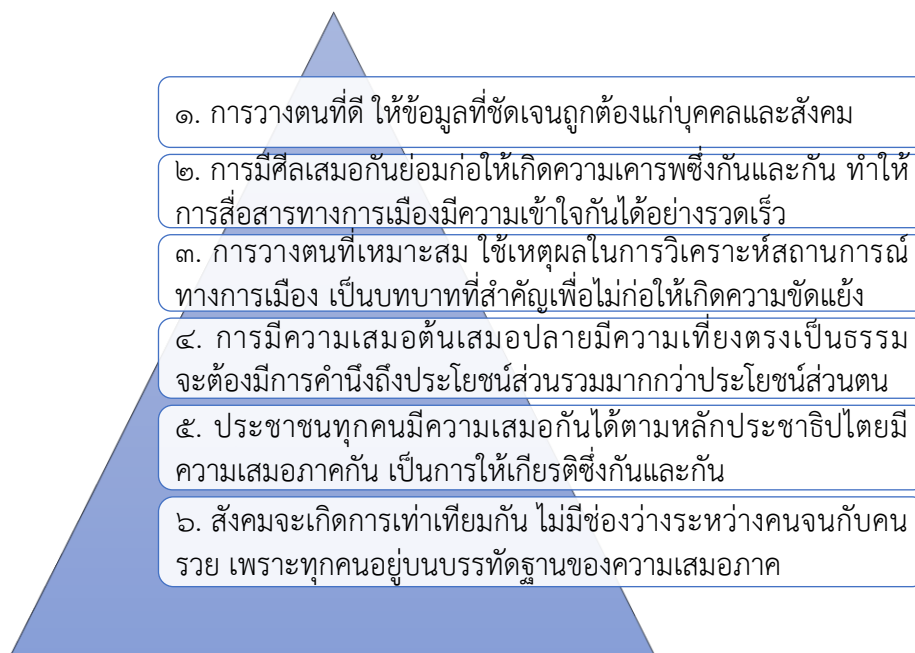
๒๐. ปัญหาในปัจจุบันนี้ เกิดจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน เกิดปัญหาการเดินขบวนหรือ การชุมนุมประท้วงเพื่อที่จะเรียกร้องในสิทธิต่าง ๆ เพราะความไม่เสมอภาคกัน ความเหลื่อมล้ำ ถ้าหากประชาชนโดยทั่วไปมีการวางตนที่อยู่ในขอบเขตกฎระเบียบกติกาที่ตีงาม มีความเข้าใจกัน สังคมก็จะไม่เกิดความวุ่นวายเหมือนในปัจจุบันนี้ การวางตัวหรือการวางตนที่เสมอต้นเสมอปลายนั้น จึงถือว่าเป็นหลักที่มีความสำคัญ มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการเคารพต่อกัน เข้าใจในสุขและทุกข์ประชาชนโดยรวมก็จะมีแต่ความสุขสงบสันติภาพ^{๑๖๐}

กล่าวโดยสรุป การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การมีความเสมอต้นเสมอปลายมีความเที่ยงตรงเป็นธรรม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ถือได้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่คุณสมบัติที่ดี ในการทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลในสังคม และจะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลหรือส่งข้อมูลจากสื่อใหม่ เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น และจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ให้มีการพิจารณาว่าสิ่งไหนที่เป็นประโยชน์เราก็ทำและให้มีความสม่ำเสมอเสมอต้นเสมอปลาย มีความเที่ยงตรงเที่ยงธรรมทั้งต่อผู้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับสาร ประชาชนอาจจะชอบนักการเมืองฝ่ายค้าน และอาจจะไม่ชอบนักการเมืองฝ่ายทางรัฐบาล เราจะต้องทำใจเป็นกลางรับฟังว่าสารนั้นมีประโยชน์มากน้อยขนาดไหน ไม่ให้มีความลำเอียงหรืออคติ มีการปฏิบัติให้สม่ำเสมอทั้งในสิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบทางฝ่ายเดียวกับตนเองและฝ่ายตรงข้ามกับตนเอง ต้องมีความยุติธรรมมีความเป็นธรรมก็จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นเกิดความสำเร็จที่ดีที่สุด จะถือได้ว่าเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ได้ผลประโยชน์ และเป็นที่เชื่อถือยอมรับของผู้ที่รับสารในทางการเมือง สิ่งที่จะต้องยึดถือก็คือเรื่องของความเสมอต้นเสมอปลาย และต้องประกอบด้วยการมีศีลเสมอกันย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน อันจะทำให้การสื่อสารทางการเมืองสามารถที่จะมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว ตรงตามเจตนาการสื่อสาร เมื่อเกิดปัญหาก็จะช่วยกันแก้ไขปัญหา โดยให้ความเสมอภาคซึ่งกันและกัน ไม่เอาไรต์เอาเปรียบผู้อื่น วางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริงสืบไป

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔.

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

แผนภาพที่ ๔.๘ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

ตารางที่ ๔.๑๑ ผลสรุปการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

ลำดับที่	ประเด็น	ความถี่	รูปหรือคนที่ให้ข้อมูลสำคัญ
๑.	- การวางตนที่ดี ให้ข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้องแก่บุคคลและสังคม	๓	๑, ๒, ๓
๒.	- การมีศีลเสมอกันย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว	๔	๔, ๕, ๖, ๗
๓.	- การวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็นบทบาทที่สำคัญเพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	๓	๘, ๙, ๑๐
๔.	- การมีความเสมอด้านเสมอปลายมีความเที่ยงตรงเป็นธรรม จะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน	๓	๑๑, ๑๒, ๑๓
๕.	- ประชาชนทุกคนมีความเสมอกันได้ตามหลักประชาธิปไตยมีความเสมอภาคกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน	๔	๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๖.	- สังคมจะเกิดการเท่าเทียมกัน ไม่มีช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย เพราะทุกคนอยู่บนบรรทัดฐานของความเสมอภาค	๓	๑๘, ๑๙, ๒๐

สรุปได้ว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ทั้ง ๔ ด้าน แยกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ด้านทาน (การให้) คือ แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง รวมถึงความชำนาญในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อถือว่าเป็นผู้สื่อสารที่ดี ในการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ มีการช่วยเหลือสงเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสาระได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือเป็นเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี การเสียสละเวลา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และ

วิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม

ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) คือ การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดีมีเหตุผล การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์เพื่อส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับประโยชน์ในข้อมูลเนื้อหาของสาร ซึ่งถ่ายทอดความคิดเจตนาอารมณ์ และวัตถุประสงค์ นั้นถือว่าคำพูดที่ดีงาม มีความสามารถพูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง กับบุคคลที่ศึกษาข้อมูลเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม และชัดเจนในเนื้อหาของสาร มีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง ในการอธิบายผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสาร เช่น ผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ ได้รับคำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความเข้าใจที่ดี สมควรสมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือ เพราะมีความเป็นกลางในการเป็นผู้รับสารที่ดี มีการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน

อัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) คือ การมีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัว มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง มีการทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่นให้ความสำคัญในการเสียสละเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม บำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยการให้ความร่วมมือเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับสารที่ฟังประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหามาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน

สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) คือ การวางตนที่ดี ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคล โดยจะต้องวางตนเสมอต้นเสมอปลาย การปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นในการจัดเนื้อหาของสารหรือการเรียงลำดับเนื้อหาของสารให้มีความเสมอภาค และสร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำ วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น การวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็นบทบาทหน้าที่คุณสมบัติที่ดีในการเป็นผู้รับสาร เพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทั้งในเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม การปฏิบัติสม่ำเสมอวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง

๔.๓.๕ การวิเคราะห์การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔

ตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม (n = ๔๐๐)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๑. ด้านทาน (การให้)	๓.๖๗	๐.๖๘	มาก
๒. ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)	๓.๗๖	๐.๗๕	มาก
๓. ด้านอัถจริยา (การประพฤติประโยชน์)	๓.๗๔	๐.๗๕	มาก
๔. ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)	๓.๙๔	๐.๗๐	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๗๘	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = ๐.๖๔) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๙๔$, S.D. = ๐.๗๐) รองลงมา คือ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ($\bar{X} = ๓.๗๖$, S.D. = ๐.๗๕) และต่ำที่สุด คือ ด้านทาน (การให้) ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = ๐.๖๘)

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ (n = ๔๐๐)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
ด้านทาน (การให้)			
๑. ท่านสามารถแบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการสื่อสารของผู้ส่งสาร รวมถึงความชำนาญในด้านต่าง ๆ	๓.๖๒	๐.๘๑	มาก
๒. ท่านได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อถือว่าเป็นผู้ส่งสารที่ดี ในการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ	๓.๗๖	๐.๗๙	มาก

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร
 ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ (ต่อ)
 (n = ๔๐๐)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๓. ท่านมีการช่วยเหลือสงเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทาง การเมือง วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสาร ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ ต่อส่วนรวม	๓.๕๙	๐.๘๐	มาก
๔. การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็น ศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทาง การเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ ดี และความรู้ที่ดี	๓.๗๐	๐.๘๑	มาก
๕. การเสียสละเวลา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการ ใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่เกี่ยวกับการเมืองการ ปกครอง ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม	๓.๖๗	๐.๙๓	มาก
รวม	๓.๖๗	๐.๖๘	มาก
ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)			
๑. การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง เพื่อให้เกิดความ กระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและ มีทัศนคติที่ดี วิธีการคิดในการเป็นผู้ส่งสารออกไปสู่ ภายนอกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ดีมีเหตุผล	๓.๘๕	๐.๙๑	มาก
๒. การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เพื่อ ส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับประโยชน์ ในข้อมูลเนื้อหา ของสาร ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ และ วัตถุประสงค์ นั้นถือว่าคำพูดที่ดีงาม	๓.๘๖	๐.๘๘	มาก
๓. ท่านมีความสามารถพูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มี ความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง กับ บุคคลที่ศึกษาข้อมูลเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อให้เกิด ความถูกต้องเหมาะสม และชัดเจนในเนื้อหาสาร	๓.๖๔	๐.๙๗	มาก
๔. ท่านมีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่า ฟัง ในการอธิบายผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสาร เช่น ผ่าน ทาง วิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ	๓.๖๙	๐.๙๑	มาก

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร
 ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ (ต่อ)
 (n = ๔๐๐)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น (\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๕. ท่านได้รับคำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความเข้าใจที่ ดี สมควรสมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือ เพราะมีความเป็นกลางในการเป็นผู้รับสารที่ดี มีการ พิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน	๓.๗๗	๐.๘๕	มาก
รวม	๓.๗๖	๐.๗๕	มาก
ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์)			
๑. การมีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยง ธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็น ผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี	๓.๘๒	๐.๘๘	มาก
๒. การช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับ ส่วนประกอบของเนื้อหาสาร คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม	๓.๗๙	๐.๙๒	มาก
๓. ท่านประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่น แสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง	๓.๗๑	๐.๙๐	มาก
๔. ท่านมีการทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่นให้ความสำคัญในการเสียสละ เวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อประโยชน์ ส่วนรวม	๓.๖๗	๐.๙๖	มาก
๕. ท่านบำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยการให้ความร่วมมือ เปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับสารที่ฟัง ประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อ นำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน	๓.๗๒	๐.๙๓	มาก
รวม	๓.๗๔	๐.๗๕	มาก
ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)			
๑. ท่านเห็นว่าการวางตนที่ดี ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่ ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคล โดยจะต้องวางตนเสมอต้น เสมอปลาย	๔.๐๒	๐.๘๐	มาก

ตารางที่ ๔.๑๓ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร
ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ (ต่อ)
(n = ๔๐๐)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น		
	(\bar{X})	(S.D.)	แปลผล
๒. การปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นในการจัดเนื้อหาสาระหรือ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระ ให้มีความเสมอภาค และ สร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำ	๓.๙๒	๐.๘๐	มาก
๓. ท่านวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ลำเอียงในการรับ ข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร บ่ายโฆษณา หรือสื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น	๓.๘๕	๐.๘๙	มาก
๔. ท่านเห็นว่าการวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการ วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็นบทบาทหน้าที่ คุณสมบัติที่ดีในการเป็นผู้รับสาร เพื่อไม่ก่อให้เกิด ความขัดแย้งทั้งในเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม	๓.๙๒	๐.๘๖	มาก
๕. ท่านเห็นว่าการปฏิบัติสม่ำเสมอวางตนที่ดีมีความเป็น กลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้าง ความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของ ผู้รับสารโดยแท้จริง	๓.๙๗	๐.๙๐	มาก
รวม	๓.๙๔	๐.๗๐	มาก
รวมทั้งหมด	๓.๗๘	๐.๖๔	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อ
ส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔
พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๗๘, S.D. = ๐.๖๔) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่
อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า

จากตารางที่ ๔.๑๓ ด้านทาน (การให้) โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = ๓.๖๗,
S.D. = ๐.๖๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการนำ
นวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อถือว่าเป็นผู้ส่งสารที่ดี ในการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ มี
ระดับความคิดเห็นสูงสุด (\bar{X} = ๓.๗๖, S.D. = ๐.๗๙) รองลงมาคือ การให้ความรู้ ความเข้าใจ ใน
ศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับ
สื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี
(\bar{X} = ๓.๗๐, S.D. = ๐.๘๑) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีการช่วยเหลือสงเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทาง
การเมือง วิเคราะห์วิเคราะห์ และเลือกใช้อ้างอิงเนื้อหาสาระได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมเพื่อให้เกิด
ประโยชน์ต่อส่วนรวม (\bar{X} = ๓.๕๙, S.D. = ๐.๘๐)

ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๖$, S.D. = ๐.๗๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับประโยชน์ ในข้อมูลเนื้อหาของสาร ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนาารมณ์ และวัตถุประสงค์ นั้นถือว่าคำพูดที่ดีงาม มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๘๘) รองลงมาคือ การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี วิธีการคิดในการเป็นผู้ส่งสารออกไปสู่ภายนอกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ดีมีเหตุผล ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. = ๐.๙๑) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีความสามารถพูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง กับบุคคลที่ศึกษาข้อมูลเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม และชัดเจนในเนื้อหาของสาร ($\bar{X} = ๓.๖๔$, S.D. = ๐.๙๗)

ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = ๐.๗๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๒$, S.D. = ๐.๘๘) รองลงมาคือ การช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาร คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = ๐.๙๒) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีการทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่นให้ความสำคัญในการเสียสละเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = ๐.๙๖)

ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$, S.D. = ๐.๗๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่าการวางตนที่ดี ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคล โดยจะต้องวางตนเสมอต้นเสมอปลาย มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๘๐) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าการปฏิบัติสม่ำเสมอวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกลงใจในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง ($\bar{X} = ๓.๙๗$, S.D. = ๐.๙๐) และต่ำที่สุดคือ ท่านวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. = ๐.๘๙)

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลสรุปการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับ
ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔

ทาน (การให้)

ผู้ส่งสาร (Sender) - แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สภาพแวดล้อม
ที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการสื่อสารของผู้ส่งสาร รวมถึงความชำนาญในด้านต่าง ๆ

- การส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อถือว่าเป็นผู้ส่งสารที่ดี ในการ
ถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ

สาร (Message) - ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสารได้
อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม

สื่อหรือช่องทาง (Channel) - การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์
ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป
ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี

ผู้รับสาร (Receiver) - การเสียสละเวลา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่
เสมอ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ถือเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบ
สังคม และวัฒนธรรม

ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก)

ผู้ส่งสาร (Sender) - การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจ
ใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี วิธีการคิดในการเป็นผู้ส่งสารออกไปสู่ภายนอกต่อสิ่ง
ต่าง ๆ ที่ดีมีเหตุผล

สาร (Message) - การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับ
ประโยชน์ ในข้อมูลเนื้อหาของสาร ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนาอารมณ์ และวัตถุประสงค์ นั้นถือว่าเป็น
คำพูดที่ดีงาม - สามารถพูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง
กับบุคคลที่ศึกษาข้อมูลเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม และชัดเจนใน
เนื้อหาของสาร

สื่อหรือช่องทาง (Channel) - มีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง ในการอธิบาย
ผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสาร เช่น ผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ

ผู้รับสาร (Receiver) - แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความเข้าใจที่ดี สมัคสมานสามัคคี เกิดไมตรี
ทำให้รักใคร่นับถือ เพราะมีความเป็นกลางในการเป็นผู้รับสารที่ดี มีการพิจารณาอย่างละเอียดถี่
ถ้วน

ตารางที่ ๔.๑๔ ผลสรุปการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับ
ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ (ต่อ)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔

อรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์)

ผู้ส่งสาร (Sender) -การมีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์
ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์
ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี

สาร (Message) -การช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาร
คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม

สื่อหรือช่องทาง (Channel) -ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือ
ช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง

ผู้รับสาร (Receiver) -การทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่น
ให้ความสำคัญในการเสียสละเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม
-บำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยการให้ความร่วมมือเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับ
สารที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน

สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

ผู้ส่งสาร (Sender) -การวางตนที่ดี ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคล โดยจะต้อง
วางตนเสมอต้นเสมอปลาย

สาร (Message) -การปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นในการจัดเนื้อหาสารหรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาร
ให้มีความเสมอภาค และสร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำ

สื่อหรือช่องทาง (Channel) -วางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจาก
สื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

ผู้รับสาร (Receiver) -การวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็น
บทบาทหน้าที่คุณสมบัติที่ดีในการเป็นผู้รับสาร เพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทั้งในเรื่องส่วนตัวและ
ส่วนรวม -การปฏิบัติสม่ำเสมอวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่
สร้างความรู้สึกลงในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง

๔.๔ ผลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ

จากวัตถุประสงค์ ๑. สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒. กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๙ รูปหรือคน สำหรับผู้เชี่ยวชาญที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อเสนอแนะข้อคิดเห็น ดังต่อไปนี้

๑. การสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น จะต้องเน้นการสื่อสารเพื่อเพิ่มสันติ มิใช่เพื่อการต่อสู้หรือเพื่อความรุนแรงต่อสังคมและการเมือง ต้องดูแลประชาชนในพื้นที่และชุมชนเป็นหลัก เพื่อความดีงาม และควรปรับสร้างความเชื่อมโยงของลูกศรในกรอบองค์ความรู้การวิจัยให้ชัดเจนยิ่งขึ้น^{๑๖๑}

๒. แนวทางการบูรณาการกับการสื่อสารทางการเมืองนั้น เป็นสิ่งที่ควรใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน หรือการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อลดความรุนแรง นำไปสู่ความสุขในสังคมให้เป็นปกติสุข ลดความขัดแย้งในชุมชนได้ ประชาชนได้ประโยชน์ ประเทศชาติพัฒนา และบุคลากรมีคุณธรรม^{๑๖๒}

๓. องค์ความรู้ควรย่อให้สั้น กระชับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยควรนำไปส่งเสริมแก้ไขการสื่อสารให้เห็นประเด็นที่ควรพัฒนา การสื่อสารที่ดีในทางการเมืองนั้น ควรปรับกฎหมายให้เป็นแกนการสื่อสารให้มากกว่านี้ในภาคปฏิบัติ^{๑๖๓}

๔. การสื่อสารทางการเมือง ถือว่าเป็นการแสดงความคิดเห็นในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อสร้างความสุขในสังคมให้กับประเทศชาติ และการนำเอาหลักธรรมเข้ามาบูรณาการในการสื่อสารทางการเมืองจะทำให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น^{๑๖๔}

๕. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสารทางการเมือง จะต้องให้มีความชัดเจน ช่องทางดำเนินการดี เน้นผู้ส่งสารเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองเป็นหลัก ควรนำหลักธรรมไปร่วมบูรณาการให้มีความครอบคลุม^{๑๖๕}

๖. ควรปรับนิยามศัพท์ให้มีความสอดคล้องกับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง และควรปรับองค์ความรู้ให้เห็นเด่นชัด และควรปรับตารางของกระบวนการสื่อสารทางการเมืองตามค่าเฉลี่ยที่ได้ผลการวิจัย^{๑๖๖}

^{๑๖๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

^{๑๖๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

^{๑๖๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

^{๑๖๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

^{๑๖๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

^{๑๖๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๖ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

๗. เป็นการเลือกทฤษฎีแนวทางในอดีต ก็จำเป็นต้องปรับหาแนวทางใหม่ ๆ มีการพัฒนาไปหลากหลายแนวทาง และการใช้หลักพุทธธรรม คือ สังคหวัตถุ ๔ โอบอ้อมอารี วชิรเพราะ สงเคราะห์ชุมชน วางตนสม่าเสมอทุกภาคส่วน^{๑๖๗}

๘. ประชาชนต้องเลือกที่จะรับสาร เช่น สารจากสื่อออนไลน์ เป็นต้น ได้มากกว่าอดีต เป็นการสื่อสารที่ตอบกลับได้ทันที มีความรวดเร็วในทุก ๆ เรื่อง และการนำหลักธรรมมาบูรณาการกับการสื่อสารทางการเมือง เพื่อให้ผู้ส่งสาร สาร ช่องทาง และผู้รับสาร มีคุณภาพเชื่อถือได้^{๑๖๘}

๙. การสื่อสารทางการเมือง สามารถส่งผลกระทบต่อนักการเมืองโดยตรง เป็นการสร้างประโยชน์ส่วนรวม ควรขยายฐานข้อมูลให้มากจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง และการพูดในสิ่งที่ดี พูดให้เขาได้ชื่นชม ได้รับค่านิยม เพราะสารสื่อสารที่ถูกต่อนั้น จะมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของประชาชน เกิดผลต่อการเมืองอย่างแท้จริง^{๑๖๙}

สรุปการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ส่งสารจะต้องนำเสนอสิ่งที่ดีมีประโยชน์ต่อส่วนรวม มีจุดมุ่งหมายในการสื่อสารที่ชัดเจน และสามารถนำไปปฏิบัติได้ มีความรู้มีทัศนคติที่ดีถูกต้องและมีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงการมีทักษะโน้มน้าวในการพูด การคิด การเขียน การอ่าน อย่างมีเหตุผล สารนั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้จริงมีความเป็นจริง มีแหล่งข้อมูลที่ชัดเจน ผ่านการคิดหรือการสังเคราะห์อย่างมีระบบเป็นขั้นตอนและสามารถเชื่อถือได้ สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร สื่อทาง Social Media เช่น ส่งผ่านทาง Facebook Line Twitter เป็นต้น หรือสื่อออนไลน์ทุก ๆ ชนิด ถือได้ว่ามีความรวดเร็วเป็นอำนาจสื่อยุคใหม่ในยุคดิจิทัล และสื่อเหล่านั้นจะต้องมีความเป็นกลางไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร ผู้รับสารนั้นจะต้องมีสติ สัมปชัญญะ สามารถคิด วิเคราะห์ แยกแยะข้อมูลข่าวสารโดยพิจารณาได้อย่างถี่ถ้วน รับข้อมูลข่าวสารจากช่องทางที่มีความหลากหลาย และวางใจให้มีความเป็นกลางในการรับรู้

^{๑๖๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

^{๑๖๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๘ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

^{๑๖๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้ทรงคุณวุฒิ ลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

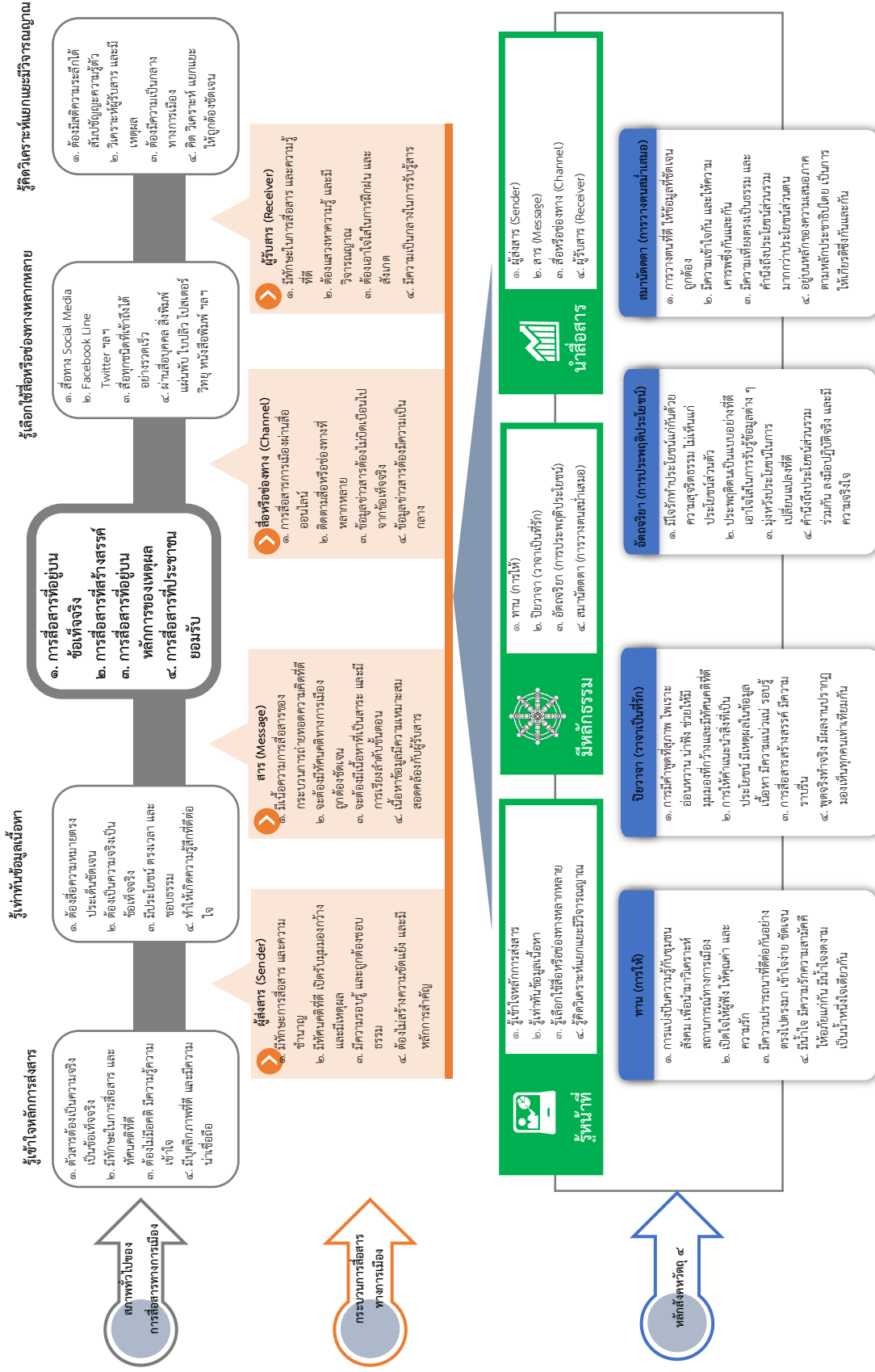
๔.๕ องค์ความรู้

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงเอกสาร ด้วยการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี หลักธรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยเชิงคุณภาพสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน ๒๐ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๙ รูปหรือคน แล้วนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แบบบรรยายอธิบายและพรรณนา และในเชิงปริมาณวิเคราะห์ผลจากแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทั้ง ๔ เขต (จำนวน ๑๖ อำเภอ) ที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป จำนวน ๖๔๙,๔๒๖ คน ซึ่งมีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน แล้วนำข้อมูลเชิงปริมาณ นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ดังนี้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยโดยการสำรวจ เอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มเฉพาะ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้องค์ความรู้ ดังแผนภาพที่ ๔.๙

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แผนภาพที่ ๔.๙ องค์ความรู้ที่ได้รับจากกรวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๙ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย คือ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ๑) ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร ๒) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา ๓) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย และ ๔) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ๑) ผู้ส่งสาร (Sender) ๒) สาร (Message) ๓) สื่อหรือช่องทาง (Channel) และ ๔) ผู้รับสาร (Receiver)

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ประกอบด้วย ๑) ทาน (การให้) ๒) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ๓) อตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) และ ๔) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

๑. สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๑ ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร จะต้องอาศัยความจริงตัวสารเป็นความจริง ต้องมีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง ต้องไม่มีอคติ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ มีบุคลิกภาพที่ดี และมีความน่าเชื่อถือความศรัทธา ต้องมีประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองระหว่างบุคคล ต้องมีความเชี่ยวชาญทางการสื่อสาร และมีความชัดเจนในเรื่องนั้น ๆ

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เบื้องต้นต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการเมืองหรือด้านรัฐศาสตร์ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ มีพื้นฐานประวัติศาสตร์ทางการเมืองหรือมีความเชี่ยวชาญทางการสื่อสาร มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง เพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ รวมไปถึงการเข้าใจในระบบของสังคมหรือวัฒนธรรมหรือหลักการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง มีทักษะความคิดเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ในการถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารทางการเมือง ทางการเมืองระหว่างบุคคลได้ดี และจะต้องระบุเรื่องหรือหัวข้อให้ชัดเจนที่อยู่บนหลักของความจริงในทางการเมือง และสิ่งที่สำคัญต้องไม่มีอคติ หากผู้ส่งสารมีอคติต่อ “สาร” ที่ต้องการจะนำเสนอก็ไม่อาจโน้มน้าวให้ผู้รับสารเชื่อใน “สาร” นั้นได้ และประกอบด้วยการมีบุคลิกภาพที่ดี เรื่องของความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา การมีบารมีทางการเมือง รวมไปถึงการมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดคือมีโลกบาลธรรม ๒ ได้แก่ หิริความละอายแก่ใจ และโอตตปเปความเกรงกลัวต่อบาป และควรนำหลักสัปปริสธรรม ๗ มาประกอบด้วย รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้สังคม และรู้บุคคล เพราะจะทำให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีเสน่ห์ มีความตรงไปตรงมา และมีความชัดเจน

๑.๒ ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นและชัดเจน เนื้อหาสารอาจเป็นคำพูดหรือการใช้สัญลักษณ์ หรือใช้ทั้งสองอย่างร่วมกัน จะต้องเป็นความจริงเป็นข้อเท็จจริง ต้องเป็นคำสัตย์คำจริง และต้องเป็นของจริง จะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องแท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายของเนื้อหาสาร ว่าการสื่อสารไปเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร ต้องเป็นสารที่ก่อให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ทำให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปต้องมีความตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อมหรือมีลักษณะของความกำกวม จะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องที่แท้ มี

ประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม เนื้อหาข้อมูลของสารนั้นถือได้ว่าเป็นตัวเราให้ ผู้รับสารเกิดการรับรู้ต่อความหมายและมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความหมายที่ได้รับ และจะต้องมีการ กำหนดเป้าหมายของการสื่อสารว่าการสื่อสารไปเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร เนื้อหาของสารที่ ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นชัดเจน มีความสมบูรณ์ มีความกะทัดรัด ง่ายต่อการเข้าใจ และถูกต้อง และสิ่งที่สำคัญเนื้อหาของสารนั้น ๆ จะต้องตรงใจผู้รับสาร ต้องเป็นสารที่ก่อให้เกิด ความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ฟังแล้วผู้รับสารรู้สึกว่าคุณได้ประโยชน์

๑.๓ ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย สื่อทาง Social Media เช่น ส่งผ่าน ทาง Facebook Line Twitter Instagram YouTube E-mail Live Clubhouse เป็นต้น สื่อทาง ออนไลน์ทุก ๆ ชนิดที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วถือเป็นอำนาจสื่อยุคใหม่ในยุคดิจิทัล การสื่อสาร ระหว่างบุคคล การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารภายในองค์กร และการสื่อสารมวลชน ผ่านสื่อบุคคล สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยู หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น การสื่อสารทางเดียวหรือ สองทาง เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายที่มีบทบาทสำคัญ สื่อที่มาจากการเจรจาปราศรัย หรือสื่อต่าง ๆ ต้องเป็นสื่อที่ไม่ขัดต่อหลักความเชื่อและศรัทธา

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การสื่อสารเมื่อสมัย โบราณก็จะใช้การบันทึก ในปัจจุบันนี้ก็จะเริ่มมีการเขียนเป็นเบื้องต้น ในการสื่อสารทางเดียว เช่น สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยู หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น การสื่อสารสองทางถือว่าเป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูง โดยผ่านช่องทางการ สื่อสารจะมีทั้งกลุ่มของสื่อออนไลน์และสื่อออฟไลน์ ในปัจจุบันช่องทางการสื่อสารมักจะมุ่งไปทางการ ใช้สื่อใหม่ (New media) หรือสื่อทาง Social Media ที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ววิติพลของ อำนาจสื่อเป็นช่องทางยุคใหม่ในยุคดิจิทัล เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น สื่อหรือช่องทางการสื่อสาร ทางการเมืองมีทั้งสื่อที่เป็นทางการและสื่อที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสาร สาธารณะ การสื่อสารภายในองค์กร การสื่อสารมวลชน และสื่อที่มาจากการเจรจาปราศรัย เป็นต้น ถือว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญ ดังนั้นแล้วเมื่อมีช่องทางในการสื่อสารที่แตกต่างกันมากมาย จึง ต้องเลือกใช้สื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องแล้วแต่ชนิดของการสื่อสารนั้น ๆ

๑.๔ ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ต้องมีสติความระลึกได้ สัมผัสญาณความรู้ตัว และมีทัศนคติการรับรู้ แนวคิดที่ดี และมีเหตุผล วิเคราะห์ผู้รับสาร ว่าสิ่งไหน ตรง สิ่งไหนแย้ง สิ่งไหนขัดต่อหลักพื้นฐานความเป็นจริง ต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ในทาง พระพุทธศาสนาระลึกถึงหลักออคติ ๔ ประการ จำเป็นจะต้องรู้กลุ่มเป้าหมาย ที่เราต้องการจะสื่อไป จะต้องคำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็นสำคัญ อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ ให้ใช้หลักกาลามสูตรของพระพุทธเจ้า เสียก่อน รับสื่อจากหลาย ๆ ช่องทาง จะต้องมีการพิจารณาโดยใช้การ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ ใน ข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจน

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การวิเคราะห์ผู้รับ สารเป็นกลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องการรับข่าวสารจากผู้ส่งสาร ความรู้สึกของผู้รับสารที่มีต่อตนเองและ เนื้อหาของสาร ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางที่ดีและความรู้สึกในทางที่ไม่ดีก็ได้ รวมไปถึงทัศนคติ การ รับรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นที่บุคคล มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใด

เหตุการณ์หนึ่ง ทักษะคิดของผู้รับสารในการสื่อสารนั้นค่อนข้างมีความสำคัญมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาเนื้อหาข้อมูลของข่าวสารให้ละเอียด และถ่วงแท้โดยใช้หลักของการ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาจากหลาย ๆ ช่องทางของข่าวสาร ผู้รับสารทางการเมืองในทางพระพุทธศาสนานั้นให้นึกถึงหลักออคติ ๔ ประการ คำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็นสำคัญ และสารที่ส่งมานั้นเราอย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ ให้ใช้หลักกาลามสูตรของพระพุทธเจ้าเสียก่อน เพื่อเป็นการใช้วิจารณ์ญาณในการเลือกที่จะรับรู้ และส่งต่อ โดยใช้วิธีในการฝึกความคิด พิจารณา สังเคราะห์ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจนก่อน เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ สิ่งสำคัญของผู้รับสารนั้นจะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เชื่อข้อมูลของสื่อเพียงด้านเดียว ยึดประโยชน์ของชาติหรือประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

๒. กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังต่อไปนี้

๒.๑ ผู้ส่งสาร (Sender) ทักษะการสื่อสาร ความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี การมีทัศนคติแนวทางวิธีการคิดในการสื่อสารทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล ย่อมทำให้มีความสามารถในการเรียบเรียงจัดระบบความคิดที่ดี มีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้ส่งสารควรสร้างความเข้าใจในการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคม ผู้ส่งสารจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี

๒.๒ สาร (Message) เนื้อหาการสื่อสารของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง เนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองจะต้องมีเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิดเจตนาธรรมต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมให้ ความสำคัญกับเนื้อหาการสื่อสารทางการเมือง คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันเพื่อส่งออกไปภายนอก การจัดเนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองหรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาร เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน และยังคงขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และลีลาของผู้ส่งสารแต่ละคน และความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสาร

๒.๓ สื่อหรือช่องทาง (Channel) การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารการเมืองผ่านทาง ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น รวมไปถึงสื่อออนไลน์ทุก ๆ ชนิด เครื่องมือสื่อสารการเมืองทางออนไลน์ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการติดต่อข้อมูลข่าวสาร มีการติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น สื่อหรือช่องทางสื่อสารทางการเมือง จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง และสื่อหรือช่องทางสื่อสาร จะต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางทางการเมืองที่มีความชัดเจนถูกต้อง

๒.๔ ผู้รับสาร (Receiver) ปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วยทักษะในการสื่อสารทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี มีความเห็นด้วยกับกระบวนการสื่อสารผู้รับสารจัดได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทักษะคิดต่อตนเองความรู้สึกของผู้รับสารจะต้องแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผู้รับสารจะต้องพยายามทำความเข้าใจในข้อมูลเนื้อหาสารที่ส่งมายังตนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัด และผู้รับสารจะต้องเอาใจใส่ในข้อมูลเนื้อหาสาร และความรู้สึกในด้านต่าง ๆ ให้มีความเป็นกลางในการรับรู้สาร

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ (การสื่อสารที่อยู่บนข้อเท็จจริง การสื่อสารที่สร้างสรรค์ การสื่อสารที่อยู่บนหลักการของเหตุผล และการสื่อสารที่ประชาชนยอมรับ) ดังต่อไปนี้

๓.๑ ด้านทาน (การให้) แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง การให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นมิตรไมตรี การให้ถือว่าเป็นการเปิดใจให้ผู้ฟังนั้นยอมรับฟังชุดข้อมูลต่าง ๆ อย่างจริงใจ การให้จะก่อให้เกิดความเมตตาต่อกัน มีความปรารถนาที่ดีต่อกันอย่างตรงไปตรงมา เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน ประชาชนเกิดการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจงดงาม น้ำใจดีมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การรู้จักการให้ ให้คุณค่าของความรัก ความอบอุ่นและความหวังในข้อมูลจริงที่ถูกต้อง จะทำให้ประชาชนไม่ถูกปิดหูปิดตา

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านทาน (การให้) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญคือ นักสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการให้ เพราะการให้คือการเสียสละเสียสละเวลาในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือสังคมโดยส่วนรวมให้ได้รับประโยชน์อย่างสูง จะต้องมีความจิตอาสาที่ดี แบ่งปันความรู้ แบ่งปันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันที่แสดงถึงความคิดเห็นได้แบบอิสระ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง รวมไปถึงการถ่ายทอดความคิดเห็นต่าง ๆ ก่อให้เกิดความรักสามัคคีต่อกัน มีความปรารถนาที่ดีต่อกัน อันจะนำมาสู่การสื่อสารทางการเมืองได้อย่างตรงไปตรงมา เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน และมีความเห็นอกเห็นใจกันและกันแล้ว ก็จะเกิดเป็นสังคมที่ดั่งงามดั่งงามมาจากตัวบุคคล ตัวบุคลากรของผู้นำและผู้ตามในชุมชน ส่งผลทำให้ประชาชนเกิดการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจงดงาม น้ำใจดีมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เจตนาที่เพื่อให้ผู้รับสารนั้นได้ประโยชน์ จากสื่อจากสารที่เราต้องการจะสื่อออกไป ฉะนั้นเราจะต้องคำนึงถึงผู้ฟังเป็นหลัก

แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง ทานคือการให้คือการเสียสละ มีจิตอาสา ถ้าประชาชนทุกฝ่ายมีความเอื้อเฟื้อ จะถือได้ว่าเป็นการพัฒนาการด้านการเมือง รวมถึงตัวสังคมชุมชนนั้นอย่างมั่นคงและถาวร รวมไปถึงการให้นโยบายการให้แนวทางวิธีการพัฒนาสังคมก็จะได้รับความเจริญได้ในที่สุด

การให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ทำให้ผู้รับสารนั้นเกิดความเป็นมิตรไมตรี เป็นพันธมิตรกัน รักใคร่ปรองดองกลมเกลียวกัน เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ให้ความรู้ให้ความจริง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันในเชิงข้อมูล จะทำให้ประชาชนไม่ถูกปิดหูปิดตา เพราะบางคนอาจไม่ได้รับความยุติธรรมจากสิ่งที่เจอมา แต่พอมาเป็นข่าวก็จะมีผู้รู้ระดมความช่วยเหลือ เช่นด้านกฎหมาย หรือด้านการต่อสู้ของคดีเข้ามาช่วยเหลือ

วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสารได้อย่างถูกต้อง การสื่อสารทางการเมืองตามหลักพระพุทธศาสนาก็คือการให้ความรู้ การให้ความเข้าใจ ก็ถือว่าเป็นทาน เจตนาในการให้ทานก็เพื่อให้ผู้รับสารนั้นได้ประโยชน์ จากสื่อจากสารที่เราต้องการจะสื่อออกไป ฉะนั้นเราจะต้องคำนึงถึงผู้ฟังเป็นหลัก สารที่เราสื่อออกไปนั้นมีประโยชน์มากกว่าผู้ฟังขนาดไหนอย่างไร มีโอกาสถูกเวลา มากน้อยขนาดไหน ให้ความรู้ความเมตตาให้ด้วยความปรารถนาที่ดีต่อกัน จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ

การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนว

ทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี และมีความเห็นอกเห็นใจกันและกันแล้ว ก็จะเกิดเป็นสังคมที่ดีงาม ดีงามมาจากตัวบุคคล ตัวบุคคลากรของผู้นำและผู้ตามในชุมชน ก็จะทำให้ไม่เกิดการคอร์รัปชัน ไม่เกิดการแย่งชิงต่าง ๆ ก็จะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปนั้นมีความสุขกับการให้ การเสียสละต่อกันและกัน ก็จะไม่มีการบาดหมางกัน ไม่มีการพยาบาทอาฆาตซึ่งกันและกัน

การเสียสละเวลา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม นักสื่อสารทางการเมืองที่ดี มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการให้ เพราะการให้คือการเสียสละเสียสละเวลาในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือสังคมโดยรวมให้ได้รับประโยชน์อย่างสูง ก็จะทำให้การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองประสบความสำเร็จ

๓.๒ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ช่วยให้มีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลในข้อมูลเนื้อหาของสาร คำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะเกิดการสื่อสารที่สร้างสรรค์ วาจาเป็นที่ไพเราะ สุภาพอ่อนหวานเรียบริย คือว่าเป็นหลักในการทำให้เกิดการมีความสุขสันติภาพ การพูดจริงทำจริง และให้มีผลงานปรากฏ พูดจาดีมีเหตุผล มองเห็นทุกคนเท่าเทียมกัน ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักการสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น จะต้องมีความพูดจาที่ไพเราะ น่าฟัง ทำให้เกิดความน่านับถือ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเป็นการใช้วาจาที่สุภาพ มีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง พูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การพูดด้วยคำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะเกิดการสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน ประโยชน์ของการที่มีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง จำทำให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี รวมไปถึงการให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทำให้ผู้สนทนาเกิดความร่วมมือที่ดี ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์ ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และทำให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน ให้คำแนะนำชี้แจงกันอย่างถูกต้อง วาจาเป็นที่ไพเราะ สุภาพ อ่อนหวานเรียบริย คือว่าเป็นหลักในการทำให้เกิดความสุข

การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ปิยวาจาก็ถือได้ว่าเป็นช่องทางการสื่อสารอย่างหนึ่ง หมายถึงคำพูดที่ดี หรือเป็นการแสดงออกทางกิริยาในการสื่อสารทางการเมืองการสื่อสารโดยทั่วไป ปิยวาจาการสื่อสารนั้นจะต้องเป็นการใช้วาจาที่สุภาพ พระพุทธเจ้าสอนคำพูดที่ควรพูดว่า หนึ่ง อ่อนหวาน สองมีประโยชน์ สามหวังดีต่อผู้ฟัง ในการถ่ายทอดหรือการสื่อสารทางการเมือง ถ้าผู้ถ่ายทอดพูดด้วยวาจาสุภาพน่าฟังมีความไพเราะ แม้ในเรื่องที่ไม่ดีก็อาจจะเกิดความน่าฟังกับผู้รับสารด้วย แต่ถ้าผู้พูดหรือถ่ายทอดด้วยวาจาหยาบคาย หรือใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติต่อคนฟัง แม้เรื่องนั้นเป็นเรื่องจริงแต่ก็ไม่น่าฟัง การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็ไม่ประสบความสำเร็จ ก็ไม่เกิดความน่าเชื่อถือหรือน่าฟังตั้งแต่ต้น

การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล ปิยวาจาวาจาเป็นที่ไพเราะ ไม่ว่าจะผู้นำหรือชุมชน หรือประชาชน การพูดปิยวาจานี้ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ถ้ามีการพูดด้วยคำพูดที่สุภาพ

ไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะเกิดการสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน ถือว่าเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกันและกัน โลกโดยรวมสังคมประชาชนก็จะอยู่กันด้วยความผาสุก

พูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ การใช้วาจาที่สุภาพไพเราะอ่อนหวานในการสื่อสารนั้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทำให้ผู้สนทนาเกิดความร่วมมือที่ดี จะสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน นำมาสู่การที่อยากจะพูดคุยและเจรจาในเรื่องนั้น ๆ จะเกิดความปฏิสัมพันธ์กันเป็นมิตรภาพที่ดี ถือว่าเป็นตัวช่วยที่สำคัญในหลักของการสื่อสาร

มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง มีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง ในการอธิบายผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสาร เช่น ผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ นักสื่อสาร หรือนักการสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น จะต้องมีความพูดวาทศิลป์ไพเราะ น่าฟัง ทำให้เกิดความน่านับถือ นักการเมืองที่สำคัญหลายท่านก็จะเน้นย้ำในหลักนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะช่วงการปราศรัยในการหาเสียงในวาระคราวต่าง ๆ หรือการเข้าพบปะกับประชาชน

การพูดจาดี พูดไพเราะต่อกัน จะทำให้สังคมน่าอยู่ และต้องมีความเป็นกลาง เพราะคนแต่ละคนมีพื้นฐานครอบครัว สิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน อาจจะทำให้การควบคุมอารมณ์แตกต่างกันออกไป แต่ถ้าเราพูดน่าฟัง พูดจาดี ก็จะลดปัญหาด้านความรุนแรงไปได้ เพราะจะลดปัญหาการพูดเสียดสีหรือพูดจากระทบให้อีกฝ่ายเกิดการบาดหมางหรือชุ่นเคืองใจ

๓.๓ ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ การสื่อสารทางการเมืองคือการมุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง และมีความจริงใจ ประชาชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองจะบรรลุผลหรือประสบความสำเร็จได้

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักสื่อสารทางการเมืองนั้น จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง ไม่ถือตัวถือตน และมีความจริงใจ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้ได้รับใจประชาชน และก็จะส่งผลสู่ความสำเร็จในที่สุด และในส่วนเนื้อหาข้อมูลของสารที่สื่อออกไปนั้นจะต้องมีประโยชน์ กล่าวคือการสื่อสารทางการเมืองที่มุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก็จะดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถ้าหากขาดซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแล้ว ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ให้ความร่วมมือเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับสารที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน การที่ประชาชนออกมาสร้างการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ ก็เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงความรักความสมัครสมานสามัคคี ในการที่จะมารวมกลุ่มกันนั้นจะต้องมีผู้นำ ซึ่งอาจจะจะเป็นผู้นำทางความคิดของกลุ่มนั้นย่อมเป็นไปได้ ซึ่งในทางการสื่อสารทางการเมือง ก็จะเรียกการสื่อสารในรูปแบบนี้ว่า “การสื่อสารสองระบบ” ซึ่งหากผู้ที่ต้องการจะสื่อสารทางการเมืองสู่คนในกลุ่มนี้ ก็คงจะต้องมีการสื่อสารผ่านทางหัวหน้ากลุ่มจึงจะเห็นผลได้ง่ายและชัดเจน รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหาให้กันและกันด้วยความเต็มใจ มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน

มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี ถือว่าเป็นความสำเร็จของการสื่อสารทางการเมือง สารทางการเมืองเมื่อมาตกสู่ผู้รับแล้ว ผู้รับเห็นว่าข่าวสารนั้นมีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ ถ้ามีประโยชน์ก็ร่วมแรงร่วมใจกันต่อยอดสาร

ช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาร คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม จะต้องเน้นการช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยการลงมือทำปฏิบัติให้เห็นจริง ถือว่าเป็นสิ่งที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความรักความเมตตาต่อกัน ไม่ถือตัวถือตน

ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง มุ่งประโยชน์การทำประโยชน์ต่อกัน สารที่สื่อออกไปนั้นต้องมีประโยชน์ การสื่อสารทางการเมืองคือการมุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประพฤติประโยชน์ต่อกันถือว่าเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญ ถือได้ว่าเป็นคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ มีความมุ่งประโยชน์ต่อคนอื่น มีความเป็นจิตสาธารณะ

ทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง การทำประโยชน์ร่วมกัน เป็นการเกื้อกูลกันที่ดี การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็จะดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะมีมาก ถ้าหากขาดซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแล้ว ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร การคิดดีทำดีช่วยเหลือกันและต้องลงมือปฏิบัติด้วยถือว่าเป็นหลักสำคัญ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ การช่วยเหลือสังคมจะต้องปฏิบัติให้เห็นจริงให้เป็นรูปธรรมประจักษ์ชัดเจน เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อทางสังคม

บำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ นักสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบัน จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง และมีความจริงใจ ประชาชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองจะบรรลุผลหรือประสบความสำเร็จได้โดยง่าย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้ได้รับใจประชาชน และก็จะส่งผลสู่ความสำเร็จในที่สุด

๓.๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) การวางตนที่ดี ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลและสังคม การมีศีลเสมอกันย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว การวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็นบทบาทที่สำคัญเพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง การมีความเสมอดันเสมอปลายมีความเที่ยงตรงเป็นธรรม จะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ประชาชนทุกคนมีความเสมอกันได้ตามหลักประชาธิปไตยมีความเสมอภาคกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน สังคมจะเกิดการเท่าเทียมกัน ไม่มีช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย เพราะทุกคนอยู่บนบรรทัดฐานของความเสมอภาค

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การมีความเสมอดันเสมอปลายมีความเที่ยงตรงเป็นธรรม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ถือได้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่คุณสมบัติที่ดี ในการทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลในสังคม และจะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลหรือส่งข้อมูลจากสื่อใหม่ เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น และจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่อ

อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ให้มีการพิจารณาว่าสิ่งไหนที่เป็นประโยชน์เราก็กทำและให้มีความสม่ำเสมอต้นเสมอปลาย มีความเที่ยงตรงเที่ยงธรรมทั้งต่อผู้ฟัง ไม่ให้มีความลำเอียงหรือมีอคติ มีการปฏิบัติให้สม่ำเสมอทั้งในสิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบทางฝ่ายเดียวกับตนเองและฝ่ายตรงข้ามกับตนเอง ต้องมีความยุติธรรมมีความเป็นธรรมก็จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นเกิดความดีที่สำเร็จที่ได้อีก จะถือได้ว่าเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ได้ผลประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่รับสารในทางการเมือง สิ่งที่จะต้องยึดถือก็คือเรื่องของความเสมอต้นเสมอปลาย และต้องประกอบด้วยการมีศีลเสมอกันยอมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน อันจะทำให้การสื่อสารทางการเมืองสามารถที่จะมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว ตรงตามเจตนาการสื่อสาร เมื่อเกิดปัญหาที่จะช่วยกันแก้ไขปัญหา โดยให้ความเสมอภาคซึ่งกันและกัน ไม่เอาัดเอาเปรียบผู้อื่น วางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริงสืบไป

การวางตนที่ดี การที่จะสื่อสารทางการเมืองให้ได้ผลและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่รับสารนั้น ในทางการเมือง สิ่งที่จะต้องยึดถือก็คือเรื่องของความเสมอต้นเสมอปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ส่งสารนั้นเป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมืองที่ประชากรในพื้นที่ให้ความเชื่อมั่นศรัทธา และเลือกทำขึ้นมาในการที่จะดูแลพื้นที่ก็ยิ่งต้องมีการวางตนสม่ำเสมอ เพราะนี่คือส่วนหนึ่งของผู้ที่ให้การสนับสนุนให้ได้ขึ้นมาบริหารทางการเมือง ดังนั้น หากว่าได้รับการเลือกตั้งไปแล้ว และมีการวางตนหรือประพฤติปฏิบัติตนผิดไปจากเดิม โอกาสที่จะกลับมาได้คะแนนเสียงอีกครั้งก็จะต้องใช้ความพยายามมากขึ้น

สร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำ ปัญหาในปัจจุบันนี้ เกิดจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน เกิดปัญหาการเดินขบวนหรือการชุมนุมประท้วงเพื่อที่จะเรียกร้องในสิทธิต่าง ๆ เพราะความไม่เสมอภาคกัน ความเหลื่อมล้ำ ถ้าหากประชาชนโดยทั่วไปมีการวางตนที่อยู่ในขอบเขตกฎระเบียบกติกาคำสั่ง มีความเข้าใจกัน สังคมก็จะไม่เกิดความวุ่นวายเหมือนในปัจจุบันนี้ การวางตัวหรือการวางตนที่เสมอต้นเสมอปลายนั้น จึงถือว่าเป็นหลักที่มีความสำคัญ มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการเคารพต่อกัน เข้าใจในสุขและทุกข์ ประชาชนโดยรวมก็จะมีแต่ความสุขสงบสันติภาพ

ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น การวางตนสม่ำเสมอ คือการหมายถึงการอยู่ด้วยปัญญา ให้เกิดความพินิจพิจารณาวิเคราะห์ว่า สิ่งต่าง ๆ หรือสารทางการเมืองต่าง ๆ นั้น ก่อให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เพราะว่าเป็นการไม่ยอมรับต่อทฤษฎีสามัญญตา ความเห็นใจซึ่งกันและกัน ถ้ายอมรับกันไม่ได้ก็ต้องแตกแยก เกิดการแตกแยกของทางความคิด ในส่วนด้านต่าง ๆ คิดได้คิดต่างก็ย่อมเกิดความแตกแยก หากประชาชนมีการวางตัวที่เป็นกลางไม่เอาัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ก็จะก่อให้เกิดความสุขสงบสันติภาพของประชาชน

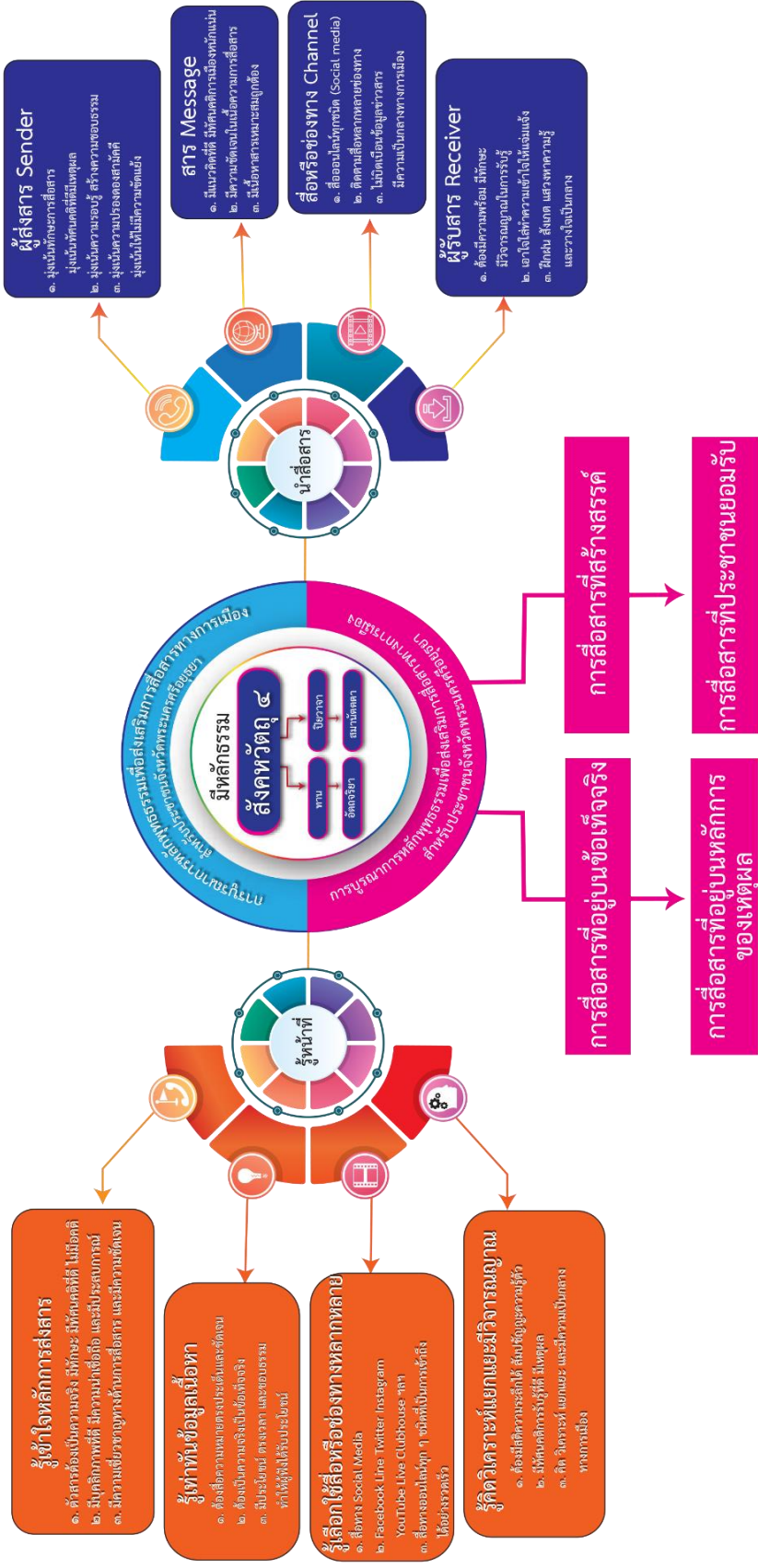
การวางตนที่เหมาะสม การปฏิบัติสม่ำเสมอวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง บนพื้นฐานของระเบียบวินัย ที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้ จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประชาชนทุกคนมีความเสมอต้นเสมอปลายได้ตามหลักประชาธิปไตยมีความเสมอภาคกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อความสงบสุขและเกิดความสันติภาพของทางสังคมส่วนรวม

มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความเที่ยงตรงเป็นธรรม จะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนที่เป็นประโยชน์เราก็กทำและให้มีความสม่ำเสมอ

เสมอต้นเสมอปลาย มีความเที่ยงตรงเที่ยงธรรมทั้งต่อผู้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับสาร ประชาชนอาจจะชอบนักการเมืองฝ่ายค้านและอาจจะไม่ชอบนักการเมืองฝ่ายทางรัฐบาล เราจะต้องทำใจเป็นกลางรับฟังว่าสารนั้นมีประโยชน์มากน้อยขนาดไหน ไม่ให้มีความลำเอียงหรืออคติ มีการปฏิบัติให้สม่ำเสมอทั้งในสิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบทางฝ่ายเดียวกับตนเองและฝ่ายตรงข้ามกับตนเอง ต้องมีความยุติธรรม มีความเป็นธรรมก็จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นเกิดความสำเร็จที่ดีได้

๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์กรความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทางการเมือง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้ องค์กรความรู้ ดังแผนภาพที่ ๔.๑๐

แผนภาพที่ ๔.๑๐ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากแผนภาพที่ ๔.๑๐ องค์ความรู้ที่ได้จากการสังเคราะห์การวิจัย คือ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ๑) ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร ๒) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา ๓) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย และ ๔) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ ๑) ผู้ส่งสาร (Sender) ๒) สาร (Message) ๓) สื่อหรือช่องทาง (Channel) และ ๔) ผู้รับสาร (Receiver) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ประกอบด้วย ๑) ทาน (การให้) ๒) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ๓) อัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) และ ๔) สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)

๑. สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑.๑ ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร จะต้องอาศัยความจริงตัวสารเป็นความจริง ต้องมีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ถูกต้อง ต้องไม่มีอคติ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ มีบุคลิกภาพที่ดี และมีความน่าเชื่อถือความศรัทธา ต้องมีประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองระหว่างบุคคล ต้องมีความเชี่ยวชาญทางการสื่อสาร และมีความชัดเจนในเรื่องนั้น ๆ

๑.๒ ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นและชัดเจน เนื้อหาสารอาจเป็นคำพูดหรือการใช้สัญลักษณ์ หรือใช้ทั้งสองอย่างร่วมกัน จะต้องเป็นความจริงเป็นข้อเท็จจริง ต้องเป็นคำสัตย์คำจริง และต้องเป็นของจริง จะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องแท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายของเนื้อหาสาร ว่าการสื่อสารไปเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร ต้องเป็นสารที่ก่อให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ทำให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์

๑.๓ ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย สื่อทาง Social Media เช่น ส่งผ่านทาง Facebook Line Twitter Instagram YouTube E-mail Live Clubhouse เป็นต้น สื่อทางออนไลน์ทุก ๆ ชนิดที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วถือเป็นอำนาจสื่อยุคใหม่ในยุคดิจิทัล การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารภายในองค์กร และการสื่อสารมวลชน ผ่านสื่อบุคคล สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยู หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น การสื่อสารทางเดียวหรือสองทาง เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายที่มีบทบาทสำคัญ สื่อที่มาจากเจอร์จาปราศรัยหรือสื่อต่าง ๆ ต้องเป็นสื่อที่ไม่ขัดต่อหลักความเชื่อและศรัทธา

๑.๔ ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ต้องมีสติความระลึกได้ สัมผัสญาณะความรู้ตัว และมีทัศนคติการรับรู้ แนวคิดที่ดี และมีเหตุผล วิเคราะห์ผู้รับสาร ว่าสิ่งไหนตรง สิ่งไหนแย้ง สิ่งไหนขัดต่อหลักพื้นฐานความเป็นจริง ต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ในทางพระพุทธศาสนาระลึกถึงหลักอคติ ๔ ประการ จำเป็นจะต้องรู้กลุ่มเป้าหมาย ที่เราต้องการจะสื่อไป จะต้องคำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็นสำคัญ อย่าฟังปลงใจเชื่อ ให้ใช้หลักกาลามสูตรของพระพุทธเจ้าเสียก่อน รับสื่อจากหลาย ๆ ช่องทาง จะต้องมีการพิจารณาโดยใช้การ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจน

๒. กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังต่อไปนี้

๒.๑ ผู้ส่งสาร (Sender) ทักษะการสื่อสาร ความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี การมีทัศนคติแนวทางการคิดในการสื่อสารทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล ย่อมทำให้มีความสามารถในการเรียบเรียงจัดระบบความคิดที่ดี มีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้ส่งสารควรสร้างความเข้าใจในการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคม ผู้ส่งสารจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี

๒.๒ สาร (Message) เนื้อหาการสื่อสารของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง เนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองจะต้องมีเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิดเจตนาธรรมต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวมให้มีความสำคัญกับเนื้อหาการสื่อสารทางการเมือง คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันเพื่อส่งออกไปภายนอก การจัดเนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองหรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาร เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน และยังคงขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และลีลาของผู้ส่งสารแต่ละคน และความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสาร

๒.๓ สื่อหรือช่องทาง (Channel) การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารการเมืองผ่านทาง ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น รวมไปถึงสื่อออนไลน์ทุก ๆ ชนิด เครื่องมือสื่อสารการเมืองทางออนไลน์ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการติดต่อข้อมูลข่าวสาร มีการติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น สื่อหรือช่องทางสื่อสารทางการเมือง จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง และสื่อหรือช่องทางสื่อสารจะต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางทางการเมืองที่มีความชัดเจนถูกต้อง

๒.๔ ผู้รับสาร (Receiver) ปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วยทักษะในการสื่อสารทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี มีความเห็นด้วยกับกระบวนการสื่อสารผู้รับสารจัดได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทัศนคติต่อตนเองความรู้สึกของผู้รับสารจะต้องแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ ผู้รับสารจะต้องพยายามทำความเข้าใจในข้อมูลเนื้อหาสารที่ส่งมายังตนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัด และผู้รับสารจะต้องเอาใจใส่ในข้อมูลเนื้อหาสาร และความรู้สึกลงในด้านต่าง ๆ ให้มีความเป็นกลางในการรับรู้สาร

๓. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับ ประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ (การสื่อสารที่อยู่บนข้อเท็จจริง การ สื่อสารที่สร้างสรรค์ การสื่อสารที่อยู่บนหลักการของเหตุผล และการสื่อสารที่ประชาชนยอมรับ) ดังต่อไปนี้

๓.๑ หลักทาน (การให้) แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง การให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นมิตรไมตรี การให้ถือว่าเป็นการเปิดใจให้ผู้ฟังนั้นยอมรับฟังชุดข้อมูลต่าง ๆ อย่างจริงใจ การให้จะก่อให้เกิดความเมตตาต่อกัน มีความปรารถนาที่ดีต่อกันอย่างตรงไปตรงมา เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน ประชาชนเกิดการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจงดงาม น้ำใจดีมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การรู้จักการให้ ให้คุณค่าของความรัก ความอบอุ่นและความหวังในข้อมูลจริงที่ถูกต้อง จะทำให้ประชาชนไม่ถูกปิดหูปิดตา

๓.๒ หลักปยวจา (วาจาเป็นที่รัก) การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ช่วยให้มิมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลในข้อมูลเนื้อหาของสาร คำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะเกิดการสื่อสารที่สร้างสรรค์ วาจาเป็นที่ไพเราะสุภาพ อ่อนหวานเรียบร้อย ถือว่าเป็นหลักในการทำให้เกิดการมีความสุขสันติภาพ การพูดจริงทำจริง และให้มีผลงานปรากฏ พูดจามีเหตุผล มองเห็นทุกคนเท่าเทียมกัน ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

๓.๓ หลักอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์) มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ การสื่อสารทางการเมืองคือการมุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริงทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง และมีความจริงใจ ประชาชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองจะบรรลุผลหรือประสบความสำเร็จได้

๓.๔ หลักสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) การวางตนที่ดี ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้อง แก่บุคคลและสังคม การมีศีลเสมอกันย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว การวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็นบทบาทที่สำคัญเพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง การมีความเสมอดันเสมอปลายมีความเที่ยงตรงเป็นธรรม จะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ประชาชนทุกคนมีความเสมอกันได้ตามหลักประชาธิปไตยมีความเสมอภาคกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน สังคมจะเกิดการเท่าเทียมกัน ไม่มีช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย เพราะทุกคนอยู่บนบรรทัดฐานของความเสมอภาค

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๒) เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๓) เพื่อเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ได้แก่ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๒๐ รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นการตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน นำมาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard Deviation) ทั้งนี้ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย

๑. ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร จะต้องอาศัยความจริงตัวสารเป็นความจริง ต้องมีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง ต้องไม่มีอคติ มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ มีบุคลิกภาพที่ดี และมีความน่าเชื่อถือความศรัทธา ต้องมีประสบการณ์ต่าง ๆ ทางการเมืองระหว่างบุคคล ต้องมีความเชี่ยวชาญทางด้านการสื่อสาร และมีความชัดเจนในเรื่องนั้น ๆ

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เบื้องต้นต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการเมืองหรือด้านรัฐศาสตร์ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ มีพื้นฐานประวัติศาสตร์ทางการเมืองหรือมีความเชี่ยวชาญทางด้านการสื่อสาร มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง เพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ รวมไปถึงการเข้าใจในระบบของสังคมหรือวัฒนธรรมหรือหลักการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง มีทักษะความคิดเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ในการถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารทางการเมือง ทางการเมืองระหว่างบุคคลได้ดี และจะต้องระบุเรื่องหรือหัวข้อให้ชัดเจนที่อยู่บนหลักของความจริงในทางการเมือง และสิ่งที่สำคัญต้องไม่มีอคติ หากผู้ส่งสารมีอคติต่อ “สาร” ที่ต้องการจะนำเสนออีกไม่อาจโน้มน้าวให้ผู้รับสารเชื่อใน “สาร” นั้นได้ และประกอบด้วยการมีบุคลิกภาพที่ดี เรื่องของความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา การมีบารมีทางการเมือง รวมไปถึงการมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดคือมีโลกบาลธรรม ๒ ได้แก่ หิริความละอายแก่ใจ และโอตตปยะความเกรงกลัวต่อบาป และควรนำหลักสัปปริสธรรม ๗ มาประกอบด้วย รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้สังคม และรู้บุคคล เพราะจะทำให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีเสน่ห์ มีความตรงไปตรงมา และมีความชัดเจน

๒. ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นและชัดเจน เนื้อหาสารอาจเป็นคำพูดหรือการใช้สัญลักษณ์ หรือใช้ทั้งสองอย่างร่วมกัน จะต้องเป็นความจริงเป็นข้อเท็จจริง ต้องเป็นคำสัตย์คำจริง และต้องเป็นของจริง จะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องแท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม จะต้องมีการกำหนดเป้าหมายของเนื้อหาสาร ว่าการสื่อสารไปเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร ต้องเป็นสารที่ก่อให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ทำให้ผู้ฟังได้รับประโยชน์

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปต้องมีความตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อมหรือมีลักษณะของความกำกวม จะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องที่แท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม เนื้อหาข้อมูลของสารนั้นถือได้ว่าเป็นตัวเราให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ต่อความหมายและมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความหมายที่ได้รับ และจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารว่าการสื่อสารไปเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นชัดเจน มีความสมบูรณ์ มีความกะทัดรัด ง่ายต่อการเข้าใจและถูกต้อง และสิ่งที่สำคัญเนื้อหาของสารนั้น ๆ จะต้องตรงใจผู้รับสาร ต้องเป็นสารที่ก่อให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ฟังแล้วผู้รับสารรู้สึกกว่าตนเองได้ประโยชน์

๓. ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย สื่อทาง Social Media เช่น ส่งผ่านทาง Facebook Line Twitter Instagram YouTube E-mail Live Clubhouse เป็นต้น สื่อทางออนไลน์ ทุก ๆ ชนิดที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วถือเป็นอำนาจสื่อยุคใหม่ในยุคดิจิทัล การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารภายในองค์กร และการสื่อสารมวลชน ผ่านสื่อบุคคล สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยู หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น การสื่อสารทางเดียวหรือสองทาง เป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายที่มีบทบาทสำคัญ สื่อที่มาจากการเจรจาปราศรัยหรือสื่อต่าง ๆ ต้องเป็นสื่อที่ไม่ขัดต่อหลักความเชื่อและศรัทธา

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การสื่อสารเมื่อสมัยโบราณก็ใช้การบันทึก ในปัจจุบันนี้ก็จะเริ่มมีการเขียนเป็นเบื้องต้น ในการสื่อสารทางเดียว เช่น สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ วิทยู หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น การสื่อสารสองทางถือว่าเป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูง โดยผ่านช่องทางการสื่อสารจะมีทั้งกลุ่มของสื่อออนไลน์และสื่อออฟไลน์ ในปัจจุบันช่องทางการสื่อสารมักจะมุ่งไปทางการใช้สื่อใหม่ (New media) หรือสื่อทาง Social Media ที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ววิทธิพลของอำนาจสื่อเป็นช่องทางยุคใหม่ในยุคดิจิทัล เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น สื่อหรือช่องทางการสื่อสารทางการเมืองมีทั้งสื่อที่เป็นทางการและสื่อที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารภายในองค์กร การสื่อสารมวลชน และสื่อที่มาจากการเจรจาปราศรัย เป็นต้น ถือว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญ ดังนั้นแล้วเมื่อมีช่องทางในการสื่อสารที่แตกต่างกันมากมายหลายหลาย จึงต้องเลือกใช้สื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องแล้วแต่ชนิดของการสื่อสารนั้น ๆ

๔. ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ต้องมีสติความระลึกได้ สัมผัสญาณ ความรู้ตัว และมีทัศนคติการรับรู้ แนวคิดที่ดี และมีเหตุผล วิเคราะห์ผู้รับสาร ว่าสิ่งไหนตรง สิ่งไหนแย้ง สิ่งไหนขัดต่อหลักพื้นฐานความเป็นจริง ต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ในทางพระพุทธศาสนาระลึกถึงหลักออคติ ๔ ประการ จำเป็นจะต้องรู้กลุ่มเป้าหมาย ที่เราต้องการจะสื่อไป จะต้องคำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็นสำคัญ อย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ ให้ใช้หลักกาลามสูตรของพระพุทธเจ้าเสียก่อน รับสื่อจากหลาย ๆ ช่องทาง จะต้องมีการพิจารณาโดยใช้การ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจน

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การวิเคราะห์ผู้รับสารเป็นกลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องการรับข่าวสารจากผู้ส่งสาร ความรู้สึกของผู้รับสารที่มีต่อตนเองและเนื้อหาของสาร ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางที่ดีและความรู้สึกในทางที่ไม่ดีก็ได้ รวมไปถึงทัศนคติ การรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นที่บุคคล มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง ทัศนคติของผู้รับสารในการสื่อสารนั้นค่อนข้างมีความสำคัญมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาเนื้อหาข้อมูลของข่าวสารให้ละเอียด และถ่วงแท้โดยใช้หลักของการ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาจากหลาย ๆ ช่องทางของข่าวสาร ผู้รับสารทางการเมืองในทางพระพุทธศาสนานั้นให้นึกถึงหลักออคติ ๔ ประการ คำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็นสำคัญ และสารที่ส่งมานั้นเราอย่าเพิ่งปลงใจ

เชื่อ ให้ใช้หลักกาลามสูตรของพระพุทธเจ้าเสียก่อน เพื่อเป็นการใช้วิจารณญาณในการเลือกที่จะรับรู้ และส่งต่อ โดยใช้วิธีในการฝึกความคิด พิจารณา สังเคราะห์ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจนก่อน เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ สิ่งสำคัญของผู้รับสารนั้นจะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เชื่อข้อมูลของสื่อเพียงด้านเดียว ยึดประโยชน์ของชาติหรือประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ

๕.๑.๒ กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง จำนวน ๒๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๕๐ และเพศชาย จำนวน ๑๖๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๕๐

อายุ พบว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ อายุ ต่ำกว่า ๓๐ ปี จำนวน ๒๓๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๕๐ รองลงมาคือ อายุ ๓๐ - ๔๐ ปี จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๐ และ น้อยที่สุดคือ อายุ ๕๑ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๘ ราย คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๐

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ปริญญาตรี จำนวน ๒๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๗๕ รองลงมาคือ ปวช./ปวส. จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕๐ และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ จำนวน ๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๕๐

อาชีพหรือตำแหน่ง พบว่า อาชีพ/ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๑๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๐ รองลงมาคือ อื่น ๆ จำนวน ๑๐๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๕ และน้อยที่สุดคือ เกษตรกร จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๐๐

รายได้ต่อเดือน พบว่า รายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คือ ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๕๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๓.๐๐ รองลงมาคือ ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๗๕ และน้อยที่สุดคือ ตั้งแต่ ๓๑,๐๐๑ บาทขึ้นไป จำนวน ๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๐

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กระบวนการสื่อสารทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = ๐.๕๙) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านผู้รับสาร (Receiver) มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๑) รองลงมาคือ ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = ๐.๗๐) และต่ำที่สุดคือ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๖๓)

ด้านผู้ส่งสาร (Sender) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๖๓) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความเห็นว่าผู้ส่งสารจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๗๗$, S.D. = ๐.๙๕) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นว่าผู้ส่งสารควรสร้างความเข้าใจในการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลใน

สังคม ($\bar{X} = ๓.๗๑$, S.D. = ๐.๙๐) และต่ำที่สุดคือ ประชาชนทั่วไปมีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ ($\bar{X} = ๓.๔๔$, S.D. = ๐.๘๓)

ด้านสาร (Message) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = ๐.๖๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความเห็นว่าเนื้อความการสื่อสาร ของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๓$, S.D. = ๐.๘๖) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง จะต้องมีความเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม ($\bar{X} = ๓.๗๕$, S.D. = ๐.๘๘) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีความเห็นว่าในการจัดเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง หรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาร เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน ($\bar{X} = ๓.๖๓$, S.D. = ๐.๗๕)

ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๑$, S.D. = ๐.๗๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความเห็นว่าสื่อหรือช่องทางสื่อสาร จะต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางทางการเมือง ที่มีความชัดเจนถูกต้อง มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๙๕$, S.D. = ๐.๙๔) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นว่าสื่อหรือช่องทางสื่อสารทางการเมือง จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง ($\bar{X} = ๓.๘๘$, S.D. = ๐.๘๙) และต่ำที่สุดคือ ท่านติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ($\bar{X} = ๓.๕๘$, S.D. = ๐.๙๕)

ด้านผู้รับสาร (Receiver) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๘๔$, S.D. = ๐.๗๑) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านมีความเห็นด้วยกับปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี มีระดับความคิดเห็นสูงที่สุด ($\bar{X} = ๓.๘๙$, S.D. = ๐.๘๐) รองลงมาคือ ท่านมีความเห็นด้วยว่าผู้รับสารจะต้องพยายามทำความเข้าใจในข้อมูลเนื้อหาสารที่ส่งมายังตน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัด ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๘๙) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีความเห็นด้วยกับทัศนคติต่อตนเอง ความรู้สึกของผู้รับสารจะต้องแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณ์ญาณ ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = ๐.๘๓)

๕.๑.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ประกอบด้วย

๑ **ด้านทาน (การให้)** แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง การให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นมิตรไมตรี การให้ถือว่าเป็นการเปิดใจให้ผู้ฟังนั้นยอมรับฟังชุดข้อมูลต่าง ๆ อย่างจริงใจ การให้จะก่อให้เกิดความเมตตาต่อกัน มีความปรารถนาที่ดีต่อกันอย่างตรงไปตรงมา เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน ประชาชนเกิดการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจงดงาม น้ำใจดีมีความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน การรู้จักการให้ ให้คุณค่าของความรัก ความอบอุ่นและความหวังในข้อมูลจริงที่ถูกต้อง จะทำให้ประชาชนไม่ถูกปิดหูปิดตา

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ด้านทาน (การให้) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องมีการให้ เพราะการให้คือการเสียสละ เสียสละเวลาในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือสังคมโดยรวมให้ได้รับประโยชน์อย่างสูง จะต้องมีการเสียสละ มีจิตอาสาที่ดี แบ่งปันความรู้ แบ่งปันการรับรู้ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันที่แสดงถึงความ คิดเห็นได้แบบอิสระ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง รวมไปถึงการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ ก่อให้เกิดความรักสามัคคีต่อกัน มีความปรารถนาที่ดีต่อกัน อันจะนำมาสู่การสื่อสารทางการเมือง ได้อย่างตรงไปตรงมา เข้าใจได้ง่าย ชัดเจน และมีความเห็นอกเห็นใจกันและกันแล้ว ก็จะเกิดเป็น สังคมที่ดีงาม ดีงามมาจากตัวบุคคล ตัวบุคลากรของผู้นำและผู้ตามในชุมชน ก็จะทำให้ไม่เกิดการ คอรัปชั่น ไม่เกิดการแย่งชิงต่าง ๆ ส่งผลทำให้ประชาชนเกิดการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจงดงาม น้ำใจดีมี ความรักความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เจตนาเพื่อให้ผู้รับสารนั้นได้ประโยชน์ จากสื่อจากสาร ที่เราต้องการจะสื่อออกไป ฉะนั้นเราจะต้องคำนึงถึงผู้ฟังเป็นหลัก

แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง ทานคือการให้คือการ เสียสละ มีจิตอาสา ถ้าประชาชนทุกฝ่ายมีความเอื้อเฟื้อ จะถือได้ว่าเป็นการพัฒนาการด้านทาง การเมือง รวมถึงตัวสังคมชุมชนนั้นอย่างมั่นคงและถาวร รวมไปถึงการให้นโยบายการให้แนวทาง วิธีการพัฒนาสังคมก็จะได้รับความเจริญได้ในที่สุด

การให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ทำให้ผู้รับสารนั้นเกิดความเป็นมิตร ไมตรี เป็นพันธมิตรกัน รักใคร่ปรองดองกลมเกลียวกัน เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ให้ความรู้ให้ ความจริง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันในเชิงข้อมูล จะทำให้ประชาชนไม่ถูกปิดหูปิดตา เพราะบางคนอาจ ไม่ได้รับความยุติธรรมจากสิ่งที่เจอมา แต่พอมาเป็นข่าวก็จะมีผู้รู้ระดมความช่วยเหลือ เช่นด้าน กฎหมาย หรือด้านการต่อสู้ของคดีเข้ามาช่วยเหลือ

วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสารได้อย่างถูกต้อง การสื่อสารทางการเมือง ตามหลักพระพุทธศาสนาก็คือการให้ความรู้ การให้ความเข้าใจ ก็ถือว่าเป็นทาน เจตนาในการให้ทาน ก็เพื่อให้ผู้รับสารนั้นได้ประโยชน์ จากสื่อจากสารที่เราต้องการจะสื่อออกไป ฉะนั้นเราจะต้องคำนึงถึง ผู้ฟังเป็นหลัก สารที่เราสื่อออกไปนั้นมิประโยชน์มากน้อยกับผู้ฟังขนาดไหนอย่างไร มีถูกกาลถูกเวลา มากน้อยขนาดไหน ให้ความรู้ความเมตตาให้ด้วยความปรารถนาที่ดีต่อกัน จะทำให้การสื่อสารทาง การเมืองนั้นสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ

การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์ สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนว ทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี และมีความเห็นอกเห็นใจกันและกันแล้ว ก็จะเกิดเป็น สังคมที่ดีงาม ดีงามมาจากตัวบุคคล ตัวบุคลากรของผู้นำและผู้ตามในชุมชน ก็จะทำให้ไม่เกิดการคอรั ปชั่น ไม่เกิดการแย่งชิงต่าง ๆ ก็จะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปนั้นมีความสุขกับการให้ การเสียสละต่อ กันและกัน ก็จะไม่มีการบาดหมางกัน ไม่มีการพยาบาทอาฆาตซึ่งกันและกัน

การเสียสละเวลา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่เกี่ยวกับการ เมืองการปกครอง ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม นักสื่อสารทางการเมืองที่ดี มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการให้ เพราะการให้คือการเสียสละ เสียสละเวลาในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือสังคมโดยรวมให้ได้รับประโยชน์อย่างสูง ก็จะทำให้ การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองประสบความสำเร็จ

๒ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ช่วยให้มิมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลในข้อมูลเนื้อหาของสาร คำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะเกิดการสื่อสารที่สร้างสรรค์ วาจาเป็นที่ไพเราะ สุภาพอ่อนหวานเรียบริย คือว่าเป็นหลักในการทำให้เกิดการมีความสุขสันติภาพ การพูดจริงทำจริง และให้มีผลงานปรากฏ พูดจาดีมีเหตุผล มองเห็นทุกคนเท่าเทียมกัน ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถุ ๔ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักการสื่อสารทางการเมืองที่ดีนั้น จะต้องมีความพูดดีที่ไพเราะ น่าฟัง ทำให้เกิดความน่านับถือ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเป็นการใช้วาจาที่สุภาพ มีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง ดังพระพุทธเจ้าสอนคำพูดที่ควรพูดว่า หนึ่งอ่อนหวาน สองมีประโยชน์ สามหวังดีต่อผู้ฟัง เป็นต้น เพื่อนำไปใช้ในการถ่ายทอดหรือการสื่อสารทางการเมือง พูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง การพูดด้วยคำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะเกิดการสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน ประโยชน์ของการที่มีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง จำทำให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี รวมไปถึงการให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลด้วย เพื่อส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับประโยชน์ในข้อมูลเนื้อหาของสาร ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทำให้ผู้สนทนาเกิดความร่วมมือที่ดี ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้ผู้รับสารได้รับประโยชน์ ส่งผลให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความราบรื่น ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง และก่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกัน หากประชาชนมีความเดือดร้อน ก็จะได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน แสดงความเห็นอกเห็นใจกัน ให้คำแนะนำชี้แจงกันอย่างถูกต้อง วาจาเป็นที่ไพเราะ สุภาพ อ่อนหวานเรียบริย คือว่าเป็นหลักในการทำให้เกิดความสุข

การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ปิยวาจาก็ถือได้ว่าเป็นช่องทางสื่อสารอย่างหนึ่ง หมายถึงคำพูดที่ดี หรือเป็นการแสดงออกทางกิริยาในการสื่อสารทางการเมืองการสื่อสารโดยทั่วไป ปิยวาจาการสื่อสารนั้นจะต้องเป็นการใช้วาจาที่สุภาพ พระพุทธเจ้าสอนคำพูดที่ควรพูดว่า หนึ่งอ่อนหวาน สองมีประโยชน์ สามหวังดีต่อผู้ฟัง ในการถ่ายทอดหรือการสื่อสารทางการเมือง ถ้าผู้ถ่ายทอดพูดด้วยวาจาสุภาพน่าฟังมีความไพเราะ แม้ในเรื่องที่ไม่ดีก็อาจจะเกิดความน่าฟังกับผู้รับสารด้วย แต่ถ้าผู้พูดหรือถ่ายทอดด้วยวาจาหยาบคาย หรือใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติต่อคนฟัง แม้เรื่องนั้นเป็นเรื่องจริงแต่ก็ไม่น่าฟัง การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็ไม่ประสบความสำเร็จ ก็ไม่เกิดความน่าเชื่อถือหรือน่าฟังตั้งแต่ต้น

การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล ปิยวาจาวาจาเป็นที่ไพเราะ ไม่ว่าจะผู้นำหรือชุมชน หรือประชาชน การพูดปิยวาจาถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ถ้ามีการพูดด้วยคำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็จะเกิดการสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน ถือได้ว่าเป็นการเชื่อมสัมพันธ์มิตรระหว่างกันและกัน โลกโดยรวมสังคมประชาชนก็จะอยู่กันด้วยความผาสุก

พูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ การใช้วาจาที่สุภาพไพเราะอ่อนหวานในการสื่อสารนั้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทำให้ผู้สนทนาเกิดความร่วมมือที่ดี จะสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน นำมาสู่การที่อยากจะทำดีและเจรจาในเรื่องนั้น ๆ จะเกิดความปฏิสัมพันธ์กันเป็นมิตรภาพที่ดี ถือได้ว่าเป็นตัวช่วยที่สำคัญในหลักของการสื่อสาร

มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง มีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง ในการอธิบายผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสาร เช่น ผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ นักสื่อสาร หรือนักการสื่อสารทางการเมืองที่ดึ้น จะต้องมีความพูดที่ไพเราะ น่าฟัง ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ นักการเมืองที่สำคัญหลายท่านก็จะเน้นย้ำในหลักนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะช่วงการปราศรัยในการหาเสียงในวาระคราวต่าง ๆ หรือการเข้าพบปะกับประชาชน

การพูดจาดี พูดไพเราะต่อกัน จะทำให้สังคมน่าอยู่ และต้องมีความเป็นกลาง เพราะคนแต่ละคนมีพื้นฐานครอบครัว สิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน อาจจะทำให้การควบคุมอารมณ์แตกต่างกันออกไป แต่ถ้าเราพูดน่าฟัง พูดจาดี ก็จะลดปัญหาด้านความรุนแรงไปได้ เพราะจะลดปัญหาการพูดเสียดสี หรือพูดจากระทบให้อีกฝ่ายเกิดการบาดหมางหรือชุ่นเคืองใจ

๓ ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริต เทียงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ การสื่อสารทางการเมืองคือการมุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหานั้นนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง และมีความจริงใจ ประชาชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองจะบรรลุผลหรือประสบความสำเร็จได้

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถุ ๔ ด้านอัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ นักสื่อสารทางการเมืองนั้น จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง ไม่ถือตัวถือตน และมีความจริงใจ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้ได้รับใจประชาชน และก็จะส่งผลสู่ความสำเร็จในที่สุด และในส่วนเนื้อหาข้อมูลของสารที่สื่อออกไปนั้นจะต้องมีประโยชน์ กล่าวคือการสื่อสารทางการเมืองที่มุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ก็จะดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ถ้าหากขาดซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแล้ว ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ให้ความร่วมมือเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับสารที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหานั้นนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน การที่ประชาชนออกมาสร้างการบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกันผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ ก็เป็นการแสดงออกให้เห็นถึงความรักความสมัครสมานสามัคคีในหมู่คณะ ซึ่งก็พอจะคาดเดาได้ว่าในการที่จะมารวมกลุ่มกันนั้นจะต้องมีผู้นำ ซึ่งอาจจะเป็นผู้นำทางความคิดของกลุ่มนั้นยอมเป็นไปได้ ซึ่งในทางการสื่อสารทางการเมือง ก็จะเรียกการสื่อสารในรูปแบบนี้ว่า “การสื่อสารสองระบบ” ซึ่งหากผู้ที่ต้องการจะสื่อสารทางการเมืองสู่คนในกลุ่มนี้ ก็คงจะต้องมีการสื่อสารผ่านทางหัวหน้ากลุ่มจึงจะเห็นผลได้ง่ายและชัดเจน รวมทั้งช่วยแก้ไขปัญหากันและกันด้วยความเต็มใจ มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน

มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริต เทียงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี ถือว่าเป็นความสำเร็จของการสื่อสารทางการเมือง สารทางการเมืองเมื่อมาตกสู่ผู้รับแล้ว ผู้รับเห็นว่าข่าวสารนั้นมีประโยชน์หรือไม่ประโยชน์ ถ้ามีประโยชน์ก็ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์ต่อยอดสาร

ช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาระ คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม จะต้องเน้นการช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยการลงมือทำปฏิบัติให้เห็นจริง ถือว่าเป็นสิ่งที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความรักความเมตตาต่อกัน ความเป็นคนที่ไม่ถือตัวถือตน

ประพุดิตินเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง มุ่งประโยชน์การทำประโยชน์ต่อกัน สารที่สื่อออกไปนั้นต้องมีประโยชน์ การสื่อสารทางการเมืองคือการมุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประพุดิตินต่อกันถือว่าเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญ ถือได้ว่าเป็นคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ มีความมุ่งประโยชน์ต่อคนอื่น ความเป็นจิตสาธารณะ

ทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง การทำประโยชน์ร่วมกัน ว่าเป็นการเกื้อกูลกันที่ดี การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะมีมาก ถ้าหากขาดซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแล้ว ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร การคิดดีทำดีช่วยเหลือกันและต้องลงมือปฏิบัติด้วยถือว่าเป็นหลักสำคัญ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ การช่วยเหลือสังคมจะต้องปฏิบัติให้เห็นจริงให้เป็นรูปธรรมประจักษ์ชัดเจน เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อทางสังคม

บำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ นักสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบัน จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง และมีความจริงใจ ประชาชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองจะบรรลุผลหรือประสบความสำเร็จได้โดยง่าย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้ได้รับใจประชาชน และก็จะส่งผลสู่ความสำเร็จในที่สุด

๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) การวางตนที่ดี ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลและสังคม การมีศีลเสมอกันย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว การวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็นบทบาทที่สำคัญเพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้ง การมีความเสมอดันเสมอปลายมีความเที่ยงตรงเป็นธรรม จะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ประชาชนทุกคนมีความเสมอกันได้ตามหลักประชาธิปไตยมีความเสมอภาคกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน สังคมจะเกิดการเท่าเทียมกัน ไม่มีช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย เพราะทุกคนอยู่บนบรรทัดฐานของความเสมอภาค

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ประกอบด้วยหลักการสำคัญ คือ การมีความเสมอดันเสมอปลายมีความเที่ยงตรงเป็นธรรม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ถือได้ว่าเป็นบทบาทหน้าที่คุณสมบัติที่ดี ในการทำหน้าที่ให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคลในสังคม และจะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลหรือส่งข้อมูลจากสื่อใหม่ เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น และจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร บายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ให้มีการพิจารณาว่าสิ่งไหนที่เป็นประโยชน์เราก็ทำและให้มีความสม่ำเสมอเสมอต้นเสมอปลาย มีความเที่ยงตรงเที่ยงธรรมทั้งต่อผู้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับสาร ประชาชนอาจจะชอบนักการเมืองฝ่ายค้านและอาจจะไม่ชอบนักการเมืองฝ่ายรัฐบาล เราจะต้อง

ทำใจเป็นกลางรับฟังว่าสารนั้นมีประโยชน์มากน้อยขนาดไหน ไม่ให้มีความลำเอียงหรืออคติ มีการปฏิบัติให้สม่าเสมอกันทั้งในสิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบทางฝ่ายเดียวกับตนเองและฝ่ายตรงข้ามกับตนเอง ต้องมีความยุติธรรมมีความเป็นธรรมก็จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นเกิดความสำเร็จที่ดีได้ จะถือได้ว่าเป็นการสื่อสารทางการเมืองที่ได้ผลประโยชน์ และเป็นที่ยอมรับของผู้ที่รับสารในทางการเมือง สิ่งที่จะต้องยึดถือก็คือเรื่องของความเสมอต้นเสมอปลาย และต้องประกอบด้วยมีการมีศีลเสมอกันย่อมก่อให้เกิดความเคารพซึ่งกันและกัน อันจะทำให้การสื่อสารทางการเมืองสามารถที่จะมีความเข้าใจกันได้อย่างรวดเร็ว ตรงตามเจตนาการสื่อสาร เมื่อเกิดปัญหาก็จะช่วยกันแก้ไขปัญหา โดยให้ความเสมอภาคซึ่งกันและกัน ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น วางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง

การวางตนที่ดี การที่จะสื่อสารทางการเมืองให้ได้ผลและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่รับสารนั้น ในทางการเมือง สิ่งที่จะต้องยึดถือก็คือเรื่องของความเสมอต้นเสมอปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าผู้ส่งสารนั้นเป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมืองที่ประชากรในพื้นที่ให้ความเชื่อมั่นศรัทธา และเลือกท่านขึ้นมาในการที่จะดูแลพื้นที่ก็ยิ่งต้องมีการวางตนสม่าเสมอ เพราะนี่คือส่วนหนึ่งของผู้ที่ให้การสนับสนุนให้ได้ขึ้นมาบริหารราชการเมือง ดังนั้น หากว่าได้รับการเลือกตั้งไปแล้ว และมีการวางตนหรือประพฤติปฏิบัติตนผิดไปจากเดิม โอกาสที่จะกลับมาได้คะแนนเสียงอีกครั้งก็จะต้องใช้ความพยายามมากขึ้น

สร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำ ปัญหาในปัจจุบันนี้ เกิดจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน เกิดปัญหาการเดินขบวนหรือการชุมนุมประท้วงเพื่อที่จะเรียกร้องในสิทธิต่าง ๆ เพราะความไม่เสมอภาคกัน ความเหลื่อมล้ำ ถ้าหากประชาชนโดยทั่วไปมีการวางตนที่อยู่ในขอบเขตกฎระเบียบ กติกาที่ดีงาม มีความเข้าใจกัน สังคมก็จะไม่เกิดความวุ่นวายเหมือนในปัจจุบันนี้ การวางตัวหรือการวางตนที่เสมอต้นเสมอปลายนั้น จึงถือว่าเป็นหลักที่มีความสำคัญ มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการเคารพต่อกัน เข้าใจในสุขและทุกข์ ประชาชนโดยรวมก็จะมีแต่ความสุขสงบสันติภาพ

ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น การวางตนสม่าเสมอ คือการหมายถึงการอยู่ด้วยปัญญาให้เกิดความพินิจพิจารณาวิเคราะห์ว่า สิ่งต่าง ๆ หรือสารทางการเมืองต่าง ๆ นั้น ก่อให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เพราะว่าเป็นการไม่ยอมรับต่อทฤษฎีสามัญญตา ความเห็นใจซึ่งกันและกัน ถ้ายอมรับกันไม่ได้ก็ต้องแตกแยก เกิดการแตกแยกของทางความคิด ในส่วนด้านต่าง ๆ คิดได้คิดต่างก็ย่อมเกิดความแตกแยก หากประชาชนมีการวางตัวที่เป็นกลางไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ก็จะก่อให้เกิดความสุขสงบสันติภาพของประชาชน

การวางตนที่เหมาะสม การปฏิบัติสม่าเสมอวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง บนพื้นฐานของระเบียบวินัย ที่ทุกคนพึงปฏิบัติทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้ จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประชาชนทุกคนมีความเสมอกันได้ตามหลักประชาธิปไตยมีความเสมอภาคกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อความสงบสุขและเกิดความสันติภาพของทางสังคมส่วนรวม

มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความเที่ยงตรงเป็นธรรม จะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนที่เป็นประโยชน์เราก็มทำและให้มีความสม่าเสมอเสมอต้นเสมอปลาย มีความเที่ยงตรงเที่ยงธรรมทั้งต่อผู้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับสาร ประชาชนอาจจะชอบนักการเมืองฝ่ายค้านและอาจจะไม่ชอบนักการเมืองฝ่ายทางรัฐบาล เราจะต้องทำใจเป็นกลางรับ

ฟังว่าสารนั้นมีประโยชน์มากน้อยขนาดไหน ไม่ให้มีความลำเอียงหรืออคติ มีการปฏิบัติให้สม่ำเสมอ ทั้งในสิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบทางฝ่ายเดียวกับตนเองและฝ่ายตรงข้ามกับตนเอง ต้องมีความยุติธรรม มีความเป็นธรรมก็จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นเกิดความสำเร็จที่ดีที่สุด

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๘$, S.D. = ๐.๖๔) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๙๔$, S.D. = ๐.๗๐) รองลงมา คือ ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ($\bar{X} = ๓.๗๖$, S.D. = ๐.๗๕) และต่ำที่สุด คือ ด้านทาน (การให้) ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = ๐.๖๘)

ด้านทาน (การให้) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = ๐.๖๘) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อถือว่าเป็นผู้ส่งสารที่ดี ในการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๗๖$, S.D. = ๐.๗๙) รองลงมาคือ การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี ($\bar{X} = ๓.๗๐$, S.D. = ๐.๘๑) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีการช่วยเหลือสงเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสารได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ($\bar{X} = ๓.๕๙$, S.D. = ๐.๘๐)

ด้านปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๖$, S.D. = ๐.๗๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับประโยชน์ ในข้อมูลเนื้อหาของสาร ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ นั้นถือว่าคุณภาพที่ดีงาม มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๖$, S.D. = ๐.๘๘) รองลงมาคือ การมีคำพูดที่สุภาพไพเราะ น่าฟัง เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้างและมีทัศนคติที่ดี วิธีการคิดในการเป็นผู้ส่งสารออกไปสู่ภายนอกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ดีมีเหตุผล ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. = ๐.๙๑) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีความสามารถพูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง กับบุคคลที่ศึกษาข้อมูลเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม และชัดเจนในเนื้อหาสาร ($\bar{X} = ๓.๖๔$, S.D. = ๐.๙๗)

ด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = ๐.๗๕) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๓.๘๒$, S.D. = ๐.๘๘) รองลงมาคือ การช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาร คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม ($\bar{X} = ๓.๗๙$, S.D. = ๐.๙๒) และต่ำที่สุดคือ ท่านมีการทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่นให้

ความสำคัญในการเสียสละเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = ๐.๙๖)

ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๙๔$, S.D. = ๐.๗๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ท่านเห็นว่าการวางตนที่ดี ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคล โดยจะต้องวางตนเสมอต้นเสมอปลาย มีระดับความคิดเห็นสูงสุด ($\bar{X} = ๔.๐๒$, S.D. = ๐.๘๐) รองลงมาคือ ท่านเห็นว่าการปฏิบัติสม่ำเสมอวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง ($\bar{X} = ๓.๙๗$, S.D. = ๐.๙๐) และต่ำที่สุดคือ ท่านวางตนเสมอต้นเสมอปลาย ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น ($\bar{X} = ๓.๘๕$, S.D. = ๐.๘๙)

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย

๑. **ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร** ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เบื้องต้นต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการเมืองหรือด้านรัฐศาสตร์ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ มีพื้นฐานประวัติศาสตร์ทางการเมืองหรือมีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา สื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง เพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ รวมไปถึงการเข้าใจในระบบของสังคมหรือวัฒนธรรมหรือหลักการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง มีทัศนะความคิดเห็น ประสบการณ์ต่าง ๆ ในการถ่ายทอดข้อมูลและข่าวสารทางการเมือง ทางการเมืองระหว่างบุคคลได้ดี และจะต้องระบุเรื่องหรือหัวข้อให้ชัดเจนที่อยู่บนหลักของความจริงในทางการเมือง และสิ่งที่สำคัญต้องไม่มีอคติ หากผู้ส่งสารมีอคติต่อ “สาร” ที่ต้องการจะนำเสนออีกไม่อาจโน้มน้าวให้ผู้รับสารเชื่อใน “สาร” นั้นได้ และประกอบด้วยการมีบุคลิกภาพที่ดี เรื่องของความน่าเชื่อถือ ความศรัทธา การมีบารมีทางการเมือง รวมไปถึงการมีหลักธรรมเป็นเครื่องยึดคือมีโลกบาลธรรม ๒ ได้แก่ หิริความละอายแก่ใจ และโอตตปปะความเกรงกลัวต่อบาป และควรนำหลักสัปปุริสธรรม ๗ มาประกอบด้วย รู้เหตุ รู้ผล รู้ตน รู้ประมาณ รู้กาล รู้สังคม และรู้บุคคล เพราะจะทำให้มีบุคลิกภาพที่ดีมีเสน่ห์ มีความตรงไปตรงมา มีความชัดเจนในการสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นันทนา นันทวโรภาส** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย” นำเสนอให้เห็นภาพกว้างของการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาลไทย ซึ่งเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นระบอบที่มีกลไกเลือกตั้ง มีการคัดสรรบุคคลเข้าสู่การเมือง ส่งผลให้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจประชาชนให้เกิดการยอมรับสนับสนุนกลายเป็นสิ่งสำคัญ และจำต้องอาศัยช่องทางทางการเมืองตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการนำสารสู่ประชาชน โดยเริ่มแรกการสื่อสารทางการเมืองในไทยเน้นสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก ต่อมาจึงก้าวเข้าสู่การใช้วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทยล้วนอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลและกองทัพไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น การเป็นเจ้าของ การให้สัมปทานแก่เอกชน การดำเนินงานในรูปแบบ

วิสาหกิจ ส่งผลให้รัฐบาลและกองทัพมีความได้เปรียบในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมาโดยตลอด ประกอบกับการมีสิทธิอำนาจทางการเมืองในการออกกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ให้สังคมนำไปปฏิบัติ จึงนำไปสู่การมีอำนาจควบคุมสื่อมวลชนและสามารถกำหนดวาระของข่าวสารได้^๑ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมโม (วงษ์ชาติ)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทย ผลการวิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทยที่มีความสำคัญ ได้แก่ การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองสามารถสื่อสารให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จและโน้มน้าวให้ประชาชนเลือกมาเป็นตัวแทนของประชาชนได้ โดยประชาชนได้พิจารณาจากการติดตามข่าวสารและนโยบายของพรรคการเมืองทางช่องทางการสื่อสารทุกช่องทางเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ตรงประเด็นตามหลักประชาธิปไตย และเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้^๒

๒. ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญคือ เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปต้องมีความตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อมหรือมีลักษณะของความกำกวมจะต้องเป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องที่แท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม เนื้อหาข้อมูลของสารนั้นถือได้ว่าเป็นตัวเราให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ต่อความหมายและมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อความหมายที่ได้รับ และจะต้องมีการกำหนดเป้าหมายของการสื่อสารว่าการสื่อสารไปเพื่ออะไร จุดมุ่งหมายคืออะไร เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นชัดเจน มีความสมบูรณ์ มีความกะทัดรัด ง่ายต่อการเข้าใจและถูกต้อง และสิ่งที่สำคัญเนื้อหาของสารนั้น ๆ จะต้องตรงใจผู้รับสาร ต้องเป็นสารที่ก่อให้เกิดความรู้สึกและทัศนคติเชิงบวก ฟังแล้วผู้รับสารรู้สึกว่าได้ประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุดารัตน์ เกยุราพันธ์** ได้วิจัยเรื่อง “พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน” ผลการวิจัยพบว่า การแก้ปัญหาความขัดแย้งสามารถอาศัยทุนที่ยิ่งใหญ่ของสังคมไทย ๒ ประการคือ พระพุทธศาสนาและพระราชปรีชาญาณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ ในการใช้ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพุทธปรัชญาเป็นเครื่องเชื่อมโยงคุณค่าของประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับรากฐานทางศีลธรรมและ “ความเป็นไทย” ควบคู่กับพระราชดำรัสเรื่องการใช้ ประชาธิปไตยขึ้นหมู่บ้านเป็นรากฐานรองรับประชาธิปไตยขึ้นประเทศเพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งการเมืองไทยอย่างเป็นระบบ^๓ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระครูธรรมธรรณบุญเที่ยง พุทธสาวโก (ลักษณะพลวงศ์)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์ ผลการวิจัยพบว่า

^๑ นันทนา นันทวโรภาส, “การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย”, **รวมบทความวิชาการฉบับพิเศษ ๗ ปี**, วิทยาลัยการสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก, (กรุงเทพมหานคร : แอปป้า พรินติ้ง กรุ๊ป, ๒๕๕๔) : ๑-๙.

^๒ พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมโม (วงษ์ชาติ), “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทย”, **คุณกวีนิพนธ์ปรัชญาคุณกวีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

^๓ สุดารัตน์ เกยุราพันธ์, “พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน”, **วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์**, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๖๖-๖๗.

สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ผู้ส่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสาร ผู้รับสาร ทั้ง ๔ ข้อ มีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านผู้รับสาร ผู้ส่งสารไม่สามารถส่งสารไปให้กับประชาชนได้ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน มีความคิดที่จะครอบงำความคิดของประชาชนให้เป็นไปในทางเดียวกัน ตัวสารเองอาจไม่มีความเป็นจริง และไม่สามารถถ่ายทอดข้อมูลที่เป็นจริงไปให้ประชาชนคนอื่นได้รับทราบ และรับรู้ ด้านช่องทางการสื่อสาร การใช้ช่องทางการสื่อสารสะดวก รวดเร็วประหยัด ด้านผู้รับคือผู้ที่สำคัญที่สุด นักการเมืองมีการแต่งกายเหมาะสมถูกต้องตามกาลเทศะ มีการพูดคุยกับบุคคลที่เห็นต่างทางการเมือง มีจิตเมตตาปรารถนาดีต่อประชาชนทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารให้กับประชาชน มีความประพฤติทางกาย ทางวาจา ทางใจ อย่างสุจริต รู้จักเคารพและรับฟังความคิดเห็นของประชาชน แหล่งข้อมูลที่น่ามาสื่อสารให้ได้รับรู้ต้องสามารถอ้างอิงได้ นำเสนอให้ประชาชนได้เห็นภาพ ข้อมูลถูกต้องตามหลักกฎหมาย การสื่อสารด้วยจิตที่มีความคิดอันเป็นเมตตาต่อประชาชน ใช้วาจาที่เป็นกัลยาณมิตรพูดด้วยความจริงใจ มีจิตคิดเมตตาในการใช้ช่องทางการสื่อสาร การแบ่งปันข่าวสารที่มีเนื้อหาสาระผ่านช่องทางการสื่อสารที่มีความเหมาะสม เคารพกติกา มารยาท และไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพ ผู้รับสารมีคุณธรรม ยึดผลประโยชน์เพื่อส่วนรวมเป็นหลักและมีความคิดที่เปิดกว้าง^๔

๓. ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การสื่อสารเมื่อสมัยโบราณก็จะใช้การบันทึก ในปัจจุบันนี้ก็จะเริ่มมีการเขียนเป็นเบื้องต้น ในการสื่อสารทางเดียว เช่น สิ่งพิมพ์ แผ่นพับ ใบปลิว ไปสเตอร์ วิทช์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่ออื่น ๆ เป็นต้น การสื่อสารสองทางถือว่าเป็นการส่งข่าวสารหรือการสื่อความหมายไปยังผู้รับเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูง โดยผ่านช่องทางการสื่อสารจะมีทั้งกลุ่มของสื่อออนไลน์และสื่อออฟไลน์ ในปัจจุบันช่องทางการสื่อสารมักจะมุ่งไปทางการใช้สื่อใหม่ (New media) หรือสื่อทาง Social Media ที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ววิทธิพลของอำนาจสื่อเป็นช่องทางยุคใหม่ในยุคดิจิทัล เช่น Facebook Line Twitter Instagram Clubhouse YouTube E-mail Live Internet Video Link Zoom Meeting เป็นต้น สื่อหรือช่องทางการสื่อสารทางการเมืองมีทั้งสื่อที่เป็นทางการและสื่อที่ไม่เป็นทางการ เช่น การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารสาธารณะ การสื่อสารภายในองค์กร การสื่อสารมวลชน และสื่อที่มาจากการเจรจาปราศรัย เป็นต้น ถือว่าเป็นสื่อที่มีบทบาทสำคัญ ดังนั้นแล้วเมื่อมีช่องทางในการสื่อสารที่แตกต่างกันมากมายหลาย จึงต้องเลือกใช้สื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องแล้วแต่ชนิดของการสื่อสารนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สิบบงษ์ สุขะมงคล** ได้วิจัยเรื่อง “การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕” ผลการวิจัยพบว่า การก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕ สาเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง ประกอบด้วย ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองของประชาชน การขัดกันใช้อำนาจและผลประโยชน์ของกลุ่มการเมือง สื่อมวลชนและกลุ่มพันธมิตร การรัฐประหาร ระบบตรวจสอบถ่วงดุล รัฐธรรมนูญปี ๒๕๔๐ รัฐธรรมนูญปี ๒๕๕๐ การก่อตัวความขัดแย้งเป็นมูลเหตุที่สำคัญที่สุดคือ การชุมนุมทางการเมืองโดย

^๔ พระครูธรรมธรรพญูเที่ยง พุทธสาวิโก (ลักษณะพลวงค์), “การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์”, **ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุชนิพนธ์ิต** สาขาวิชารัฐศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔).

ยึดสถานที่สาธารณะ รูปแบบความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕ ประกอบด้วย สื่อมวลชนที่ไม่เป็นกลางและนำเสนอข้อมูลไม่ครบถ้วน นักวิชาการที่ไม่เป็นกลาง วาทกรรม “อำมาตย์และไพร่” การชุมนุมของกลุ่มคนเสื้อเหลือง การปราบปรามและการใช้กำลังโดยรัฐ และการบังคับใช้กฎหมายอย่างไม่เป็นธรรมและไม่เท่าเทียมกัน รูปแบบความขัดแย้งที่มีระดับปัญหาสูงสุดคือ การชุมนุมปราศรัยที่แยกราชประสงค์ ผลกระทบต่อความมั่นคง ประชาชน และประชาธิปไตย ที่เกิดจากความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕ ประกอบด้วย ผลกระทบทางด้านความแตกแยกของคนในชาติ จริยธรรมและธรรมาภิบาล ผลกระทบด้านความมั่นคง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การยอมรับของประเทศในระดับนานาชาติ ผลกระทบกับความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม ประชาธิปไตย ผลกระทบที่มากที่สุดคือ ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕ ประกอบด้วย การสร้างความสามัคคีของคนในชาติ การแก้ปัญหาโดยสันติวิธีและการใช้กระบวนการตามระบอบประชาธิปไตย การเยียวยา การปรองดอง การให้ความเป็นธรรมตามกฎหมาย การอภิโทษในกรอบกฎหมาย โดยสังเคราะห์เป็นตัวแบบในการบริหารจัดการความขัดแย้งประกอบด้วย ๑) กระบวนการปรองดองที่มีรัฐบาลเป็นผู้นำ (reconciliation process led by government) ๒) การสร้างอนาคตร่วม (shared future) ๓) การแบ่งปันอำนาจ (shared power) ๔) การจัดสรรผลประโยชน์ (shared benefits) ผลวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ปัจจัยที่จะแก้ไขความขัดแย้งได้สูงที่สุดคือการสร้างความสามัคคีของคนในชาติ^๕ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วิระยุทธ โชคชัยมาตล** ได้วิจัยเรื่อง "กลยุทธ์การสื่อสารของพันธมิตรเพื่อ (๑) ศึกษาบริบทการปฏิรูประบบราชการของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๙ (๒) ศึกษากลยุทธ์การปฏิรูประบบราชการของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร และ (๓) ศึกษากลยุทธ์การสื่อสารว่าด้วยการปฏิรูประบบราชการของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร บนพื้นที่สาธารณะ ทั้งนี้ การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพและใช้วิธีการอภิปรายผลเชิงพรรณนา บรรยายสรุปความจากการทบทวนเอกสาร แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยมีแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ทฤษฎีการครองความเป็นเจ้า (Hegemony) แนวคิดวาทกรรม แนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมืองของสื่อมวลชน กลยุทธ์การสื่อสาร แนวคิดพื้นที่สาธารณะของเยอร์เก้น ฮาเบอร์มาส (Jurgen Habermas) ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาบริบทการปฏิรูประบบราชการในช่วงเวลาดังกล่าว ทำให้เห็นภาพของการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบ การสร้างความยอมรับนับถือจากข้าราชการและประชาชนโดยการใช้กลยุทธ์การสื่อสารบนพื้นที่สาธารณะของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร โดยเลือกวิธีการสื่อสารในการสร้างวาทกรรมว่า อำนาจเหล่านั้นกระจายไปอยู่ในมือของประชาชน แต่ความจริงกลับกลายเป็นว่า การที่พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้ใช้ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในการเป็นผู้ครอบครองอำนาจในการตัดสินใจส่งสารผ่านสื่อของรัฐ และในด้านแนวคิดพื้นที่สาธารณะนั้น พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้สร้างพื้นที่สาธารณะแบบปลอม (Pseudo Public sphere) ขึ้นมา เนื่องด้วยปรากฏการปฏิรูประบบราชการกลับทำให้ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร มี

^๕ สืบวงศ์ สุขะมงคล, “การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕”, **วารสารเกษมบัณฑิต**, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน ๒๕๕๗) : ๓๙.

อำนาจการบริหารและการตัดสินใจเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ประชาชนไม่ได้มีอำนาจและมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของการบริหารประเทศแต่อย่างใด^๖

๔. ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณ์ญาณ ซึ่งผู้วิจัยพบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณ์ญาณ ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การวิเคราะห์ผู้รับสารเป็นกลุ่มคนเป้าหมายที่ต้องการรับข่าวสารจากผู้ส่งสาร ความรู้สึกของผู้รับสารที่มีต่อตนเองและเนื้อหาของสาร ซึ่งอาจเป็นความรู้สึกในทางที่ดีและความรู้สึกในทางที่ไม่ดีก็ได้ รวมไปถึงทัศนคติ การรับรู้ ความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นที่บุคคล มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง บุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ทัศนคติของผู้รับสารในการสื่อสารนั้นค่อนข้างมีความสำคัญมาก จึงจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาเนื้อหาข้อมูลของข่าวสารให้ละเอียด และถ่วงแท้โดยใช้หลักการของ การคิด วิเคราะห์ แยกแยะ เนื้อหาจากหลาย ๆ ช่องทางของข่าวสาร ผู้รับสารทางการเมืองในทางพระพุทธศาสนานั้นให้นึกถึงหลักอคติ ๔ ประการ คำนึงถึงหลักของจริต ๖ เป็นสำคัญ และสารที่ส่งมานั้นเราอย่าเพิ่งปลงใจเชื่อ ให้ใช้หลักกาลามสูตรของพระพุทธเจ้าเสียก่อน เพื่อเป็นการใช้วิจารณ์ญาณในการเลือกที่จะรับรู้และส่งต่อ โดยใช้วิธีในการฝึกความคิด พิจารณา สังเคราะห์ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจนก่อนเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ สิ่งสำคัญของผู้รับสารนั้นจะต้องมีความเป็นกลางทางการเมือง ไม่เชื่อข้อมูลของสื่อเพียงด้านเดียว ยึดประโยชน์ของชาติหรือประโยชน์ของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สมหมาย จันทรเรือง** ได้วิจัยเรื่อง “แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช” ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช คือการปกครองที่ใช้หลักธรรมทางพุทธศาสนาในการปกครอง ได้แก่ ทศพิธราชธรรม สังคหวัตถุ และจักรวรรดิวัตร ซึ่งสามารถนำมาใช้กับการเมืองการปกครองไทยในปัจจุบัน เฉพาะอย่างยิ่งทศพิธราชธรรม ได้นำมาประยุกต์กับการบริหารองค์การภาครัฐและภาคเอกชนอย่างกว้างขวาง สำหรับการปกครองของประเทศไทยด้วยระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สอดคล้องกับหลักธรรมราชาหรือราชาธิปไตย ที่ผู้นำการปกครองต้องประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยความซื่อสัตย์สุจริต และความกล้าหาญเป็นคุณสมบัติที่สังคมไทยต้องการมากที่สุด นอกจากนี้ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้นำเสนอแนวคิดทางการเมืองแนวพุทธผ่านทางนวนิยายและบทความในหนังสือพิมพ์แล้วยังได้แสดงบทบาทดำรงตนและดำรงความเป็นผู้นำทางการเมืองตามหลักธรรมทางพุทธศาสนา อันถือเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักการเมืองและการบริหารบ้านเมืองไทยในทุกยุคทุกสมัย^๗ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เชือก โชติช่วย** ได้วิจัยเรื่อง “กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา” ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ แบ่งออกเป็น ๕ ด้านประกอบด้วย คือ ๑.เป้าหมาย (purposive) คือ ตั้งเป้าเพื่อสร้างความชอบธรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองไปสู่ประชาธิปไตยครึ่งใบ หรือรักษาไว้ซึ่ง

^๖ วีระยุทธ โชคชัยมาตล, “กลยุทธ์การสื่อสารของพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะผู้นำรัฐบาลกับการใช้พื้นที่สาธารณะ.” **วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์**, ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๒๓๔-๒๔๕.

^๗ สมหมาย จันทรเรือง, “แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช”, **วารสารกระแสวัฒนธรรม**, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒๘ (ธันวาคม ๒๕๕๗) : ๑๗-๒๖.

อำนาจเผด็จการแม้จะอ้างรัฐธรรมนูญ การเลือกตั้ง แต่รัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งนั้นไม่มีความหมายอย่างจริงจัง ๒. ผู้ส่ง (sender) คือ เน้นใช้ตัวผู้นำคือพลเอกประยุทธ์เป็นหลัก ด้วยภาพลักษณ์ความเป็นทหารที่ไม่ใช่นักการเมือง และแอบอิงความชอบธรรมจากสถาบันพระมหากษัตริย์แต่มีจุดอ่อนคือบุคลิกลักษณะที่ขัดแย้งกับคุณสมบัติผู้ส่งสารที่ดี แม้จะพยายามพูดทุกเรื่องก็ตาม ทั้งเรื่องน้ำเสีย ทำทาง ระดับความรู้ และจังหวัดการพูด ไม่อดทนอดกลั้นต่อการกระทำใดๆที่เป็นศัตรูกับรัฐ มีการใช้กำลังที่รุนแรงกำจัดศัตรู ๓. สาร (message) คือ การใช้หลักชวนให้เชื่อ (propaganda) ทั้งแบบปลุกระดมและชี้ชวนให้เกิดความสามัคคีไปพร้อมกัน โดยอุดมการณ์โน้มน้าวให้คนทั่วไปเห็นคล้อยตาม ให้จำเป็นต้องมี ศสช. ในยามที่บ้านเมืองตกอยู่ในภาวะวิกฤติและจะนำมาสู่ความสงบเรียบร้อย ๔. ช่องทางสื่อสาร (channel) คือ รัฐบาลพลเอกประยุทธ์ ควบคุมสื่อมวลชนกระแสหลักทุกช่องทาง ทั้งวิทยุ โทรทัศน์ และก้าวล่วงถึงอินเทอร์เน็ตด้วย เพื่อควบคุมและจงใจปล่อยข้อมูลข่าวสารสู่ผู้รับให้มากที่สุด แบบทฤษฎีเข็มฉีดยา ๕. ผู้รับสาร (receiver) คือ ประชาชนทุกกลุ่ม กล่าวคือ กลยุทธ์การสื่อสารของพลเอกประยุทธ์ในมิติผู้รับสาร ใช้หลักการพูดทุกเรื่องในรายการตอนเดียว การพูดกับกลุ่มผู้รับสารหลายกลุ่มในคราวเดียวกัน ไม่เจาะจงกลุ่มเป้าหมายในแต่ละตอน ต่างจากรัฐบาลก่อนหน้านี้^๘

๕.๒.๒ กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วย

๑. ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ ทักษะการสื่อสาร ความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี การมีทัศนคติแนวทางการคิดในการสื่อสารทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล ย่อมทำให้มีความสามารถในการเรียงร้อยจัดระบบความคิดที่ดี มีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมือง สถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้ส่งสารควรสร้างความเข้าใจในเมืองที่ต้องการชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคม ผู้ส่งสารจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สุรพล สุธะพรหม** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที” (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐ ผลการวิจัยพบว่า ๑) ช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. ๒๕๔๐ – ๒๕๔๓ เป็นช่วงเวลาที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนที่มีผลต่อการปฏิรูปการเมืองไทยอย่างกว้างขวางด้วยการมีองค์กรอิสระเกิดขึ้น มีการจัดให้มีการเลือกตั้งแบบใหม่ อีกทั้งในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๔๙ เป็นช่วงที่รัฐบาลทักษิณ ชินวัตร ได้เข้ามาบริหารประเทศตามกติกาของรัฐธรรมนูญปี พ.ศ. ๒๕๔๐ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และหวังระยะเวลาปี พ.ศ. ๒๕๕๐ – ๒๕๖๐ เป็นช่วงวิกฤตการณ์ทางการเมืองอย่างรุนแรง ซึ่งสามช่วงเวลาดังกล่าวมีบริบททางสังคม เศรษฐกิจและทางการเมืองที่มีผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) ๒) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที

^๘ เชื้อก โชติช่วย, “กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา”, วารสารรัชต์ภาคย์, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒๔ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๒๑๑-๒๒๓.

(เจ้าคุณพิพิธ) ในช่วงเวลาปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐ นั้น เจ้าคุณพิพิธในฐานะผู้ส่งสารที่เป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาได้นำเทคนิคและวิธีการสื่อสารของพระพุทธเจ้ามาใช้ คือ สื่อสารได้อย่างแจ่มแจ้ง จูงใจ แก่ล้าวก้าและ ร่าเริง อีกทั้งเป็นผู้ส่งสารทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองอย่างตรงไปตรงมานับเป็นพระภิกษุที่มีฝีปากแก่ล้าวก้าด้วยการใช้ภาษาไทยทั้งรูปแบบของร้อยแก้วและร้อยกรอง ส่วนสารนั้นเจ้าคุณพิพิธได้ใช้เนื้อหาของหลักพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้เพื่อเสนอเป็นแนวทางแก้ปัญหาสังคมและปัญหาทางการเมือง โดยผ่านช่องทางของสื่อทั้งสื่อกระแสหลัก คือ โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ หนังสือและในรูปแบบของการบรรยาย ปาฐกถา การเทศนา รวมถึงการใช้สื่อบุคคลผ่านสื่อใหม่ทั้งยูทูบ เฟซบุ๊ก และเพจ รวมเป็นรูปแบบของมัลติมีเดียที่มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ปัจจุบันและผู้รับสารของเจ้าคุณพิพิธ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชนชั้นกลางที่อยู่ในกรุงเทพมหานครและในตัวเมืองที่เป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองและเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง^๙ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ทัศนีย์ เจนวนิธิสุข** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม”^{๑๐} ดุษฎีนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อวิเคราะห์หัตถิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ๒) เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในทัศนะพระพุทธศาสนา และ ๓) เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับหลักการและแนวทางปฏิบัติด้านการสื่อสารเชิงพุทธที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลวิจัยพบว่า การสื่อสารที่มีผลกระทบการเปลี่ยนแปลงสังคมมาก คือการสื่อสารมวลชน ส่วนการสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่นเป็นการสื่อสารที่มีอิทธิพลและสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดยการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมของสังคมเป็นสำคัญ ทั้งในระดับปัจเจกและระดับสังคมในลักษณะร่วมกันเป็นสังคมโดยรวม การสื่อสารกับตนเองและการสื่อสารกับบุคคลอื่นไม่อาจแยกจากกันโดยเกี่ยวข้องกับหลักสัมมาทิฐิ โดยมีรูปแบบและกระบวนการสื่อสารกับบุคคลอื่น (ปรโตโฆชะ) กับตนเอง (โยนิโสมนสิการ) และตามแนวทาง ศีล สมาธิ ปัญญา ก่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตนและสังคม มีหลักการและแนวทางปฏิบัติที่สำคัญคือสื่อสารด้วยสติ บนฐานของความเข้าใจ หลักการและเหตุผล การสื่อสารเชิงพุทธเป็นมรรควิธีที่นำไปสู่ผลคือการเปลี่ยนแปลงสังคมที่เป็นประโยชน์สุข จากตนเองขยายไปสู่สังคม

๒. ด้านสาร (Message) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสาร (Message) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เนื้อความการสื่อสารของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง เนื้อความการสื่อสารทางการเมืองจะต้องมีเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิดเจตนาธรรมต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม ให้ความสำคัญกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง คือ สาระหรือประเด็นต่าง ๆ โดยนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันเพื่อส่งออกไปภายนอก การจัดเนื้อความการสื่อสารทางการเมืองหรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาร เป็นการตัดสินใจ

^๙ สุรพล สุยะพรหม, “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐”, **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาสื่อสารการเมือง)**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๒).

^{๑๐} ทัศนีย์ เจนวนิธิสุข, “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม”, **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔).

ของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน และยังคงขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และลีลาของผู้ส่งสารแต่ละคน และความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สะถิระ เผือกประพันธ์** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน : ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.๒๕๑๒-๒๕๔๘” ผลการวิจัยพบว่า บริบททางการเมืองที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน สามารถแยกบริบทออกเป็น ๔ ช่วง คือ บริบทในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒- พ.ศ.๒๕๑๖ ยุคของการต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ช่วงปี พ.ศ.๒๕๑๗-๒๕๒๐ ยุคประชาธิปไตยเบ่งบาน ช่วงปี พ.ศ.๒๕๒๑-๒๕๓๑ ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ ช่วงปี พ.ศ.๒๕๓๑-๒๕๔๓ ยุคประชาธิปไตยของประชาชน ฉบับ และช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘ ยุคประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ฉบับ พ.ศ.๒๕๔๐ เกิดความขัดแย้งทางการเมืองค่อนข้างรุนแรง ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน (พ.ศ.๒๕๔๐) กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน ในห้วงปี พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๔๘ ในฐานะตัวแทนผู้ส่งสารนายอุทัย พิมพ์ใจชน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้านการเมืองมีอุดมการณ์และจุดยืนทางการเมืองที่รักความเป็นประชาธิปไตย อยู่บนหลักของความถูกต้องชอบธรรมต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง รู้และเข้าใจในกฎระเบียบเป็นอย่างดี มีความซื่อสัตย์สุจริต สิ่งเหล่านี้คือ ตัวตนและภาพลักษณ์ที่ประชาชนได้รับรู้เกี่ยวกับในอุทัย พิมพ์ใจชน ในฐานะเป็นผู้ส่งสารหรือแหล่งสาร เนื้อหาของสารที่นายอุทัย พิมพ์ใจชน ได้สื่อสารออกสู่สาธารณะชน เช่น การต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย ความเป็นกลางทางการเมือง ความเด็ดขาดและกล้าตัดสินใจ ความซื่อสัตย์และยุติธรรม การกระจายอำนาจสู่ประชาชนเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และการตอบอภิปรายในสภา เป็นต้น ช่องทางในการสื่อสารได้ใช้กลยุทธ์การสื่อสารผ่านสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อในช่วงการหาเสียงเลือกตั้ง เช่น แผ่นพับ ป้ายโฆษณา การปราศรัย เป็นต้น ผู้รับสารมีหลายระดับทั้งประชาชนทั่วไป นักการเมือง ข้าราชการและสื่อมวลชน เพราะในอุทัย พิมพ์ใจชน มีตำแหน่งทางการเมืองที่หลากหลาย^{๑๑} และยังคงสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กรกนก นิลดำ** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีนายทักษิณ ชินวัตร” ผลการศึกษาพบว่า ปี พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๖ ยุคทหารมีบทบาททางการเมืองสูงด้วยเงื่อนไขจากกองทัพมีความเข้มแข็ง ภาคประชาสังคมมีความอ่อนแอหรือหมดโอกาสมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มราชการให้การสนับสนุนกองทัพ ส่วนบริบทภายนอกพบการสนับสนุนจากประเทศมหาอำนาจ และภาวะสงครามเย็น ยุคที่ ๒ ปี พ.ศ.๒๕๑๗-๑๕๔๐ ยุคสังคมไทยมีประชาธิปไตยครึ่งใบเป็นผลมาจากบทบาททางการเมืองของทหารลดน้อยลง หลังจากเหตุการณ์วันมหาวิปโยค ความขัดแย้งเหล่าบรรดาพรรคการเมือง ผวนกับการลดทอนที่ของประเทศมหาอำนาจในการเกื้อหนุนประเทศไทย ทว่า อิทธิพลของทหารยังปรากฏอยู่ เพราะกลุ่มนักธุรกิจเกื้อหนุนทหาร และกองทัพเป็นสถาบันเดียวที่สามารถแก้ไขปัญหาการขยายลัทธิคอมมิวนิสต์ได้ และยุคปฏิรูปทางการเมือง ปี พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๘ จากปัจจัยความเป็นทหารอาชีพ และมีมติประชาสังคมมีความเข้มแข็ง สำหรับภูมิหลังของผู้นำทั้ง ๕ คน จอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เติบโตจากครอบครัวคนชั้นสูง ส่วน พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ และ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา เติบโตจากครอบครัวชนชั้นกลาง ซึ่งผู้นำทั้ง ๕ คนมาจากครอบครัว

^{๑๑} สะถิระ เผือกประพันธ์, “การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน : ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.๒๕๑๒-๒๕๔๘”, *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง*, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๔).

ข้าราชการพลเรือนและทหาร และผ่านการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าทั้งหมด ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกลักษณะและการแสดงออกทางการสื่อสารมาจากเงื่อนไขด้านภูมิหลังเป็นสำคัญ ซึ่งรูปแบบการสื่อสารของผู้นำทั้งหมดสามารถแบ่งได้ ๒ ลักษณะ คือ จอมพลถนอม กิตติขจร พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ พุดจาสุภาพ เรียบร้อย ให้เกียรติผู้อื่น ระมัดระวัง การพูดและหลีกเลี่ยงการสร้างศัตรู และรูปแบบการสื่อสารลักษณะหนึ่ง คือ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มีเอกลักษณ์การสื่อสารที่คล้ายกัน คือ พุดจาเสียงดังกังวานชัดเจนและดู ส่วนกลยุทธ์เนื้อหาสารของผู้นำทั้ง ๕ คนเลือกใช้กลยุทธ์สารแบบชัดเจน โดยจอมพลถนอม กิตติขจร จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ และ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เลือกการปราศรัยเป็นช่องทางหลักสำคัญในการสื่อสาร พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ใช้แถลงการณ์ในรูปแบบของคลิปวิดีโอ เป็นช่องทางหลัก ส่วน พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ไม่ปรากฏความโดดเด่นในการใช้ช่องทางการสื่อสารสู่กลุ่มเป้าหมายทางการเมือง^{๑๒} จะเห็นได้ว่าการสื่อสารเป็นการเกื้อหนุนระหว่างประชาชนกับทหาร ทหารกับทหาร และนักธุรกิจกับทหาร ทำให้เป็นการสื่อสารแบบอาศัยซึ่งกันและกัน

๓. ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารการเมืองผ่านทาง ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นต้น รวมไปถึงสื่อออนไลน์ทุก ๆ ชนิด เครื่องมือสื่อสารการเมืองทางออนไลน์ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการติดต่อข้อมูลข่าวสาร มีการติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น สื่อหรือช่องทางสื่อสารทางการเมือง จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง และสื่อหรือช่องทางสื่อสาร จะต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางทางการเมืองที่มีความชัดเจนถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชัยนัท สุขไชยะ** การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟซบุ๊กเพจ SUTHEP THAUGSUBAN (สุเทพ เทือกสุบรรณ) ช่วงเวลา ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗” การวิจัยดังกล่าว เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ด้วยวิธีการ เก็บรวบรวมข้อมูลสถิติจากผู้ติดตามเพจ เฟซบุ๊กและวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูล ๓ ท่าน ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารทางการเมืองผ่านเฟซบุ๊ก นำมาใช้ในเมืองไทยเป็นครั้งแรก หลังจาก การสื่อสารผ่านทีวี ดาวเทียม และการสื่อสารผ่านทางวิทยุชุมชน โดย การศึกษานี้พยายามทำความเข้าใจการเคลื่อนไหวทางการเมืองออนไลน์และความ เชื่อมโยงกับออฟไลน์ผ่านเครือข่าย การพัฒนาโครงข่ายสื่อสารไร้สายที่รวดเร็วขึ้นและครอบคลุมมากขึ้น ทำให้ความรับรู้ต่อ สภาพแวดล้อมของเราจะมีผัสสะเชิงข้อมูลด้านต่างๆ ที่รับรู้ผ่านทางออนไลน์เข้ามาเสริมด้วย พื้นที่ออนไลน์/ออฟไลน์เองก็กำลังค่อยๆ เปลี่ยนหน้าตาไป มีผลทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และกำลังจะเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสาร ทางการเมือง และเพื่อเป็นแนวทางในรูปแบบการพัฒนาการ

^{๑๒} กรรณก นิลดำ, “การสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีนี้น่ามาจากทหาร”, **ดุชนิพนธ์** **ปรัชญาดุชนิพนธ์** สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, (คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ , ๒๕๕๘).

สื่อสารของผู้นำทางการเมืองไทยในอนาคต^{๑๓} และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติยา รุจิโชค “การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล” ผลการวิจัยพบว่า ๑) พบว่า การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลมีรูปแบบการสื่อสารทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการผ่านสื่อดิจิทัล รูปแบบการสร้างเนื้อหาเป็นไปตามคุณภาพของสื่อดิจิทัลมีทั้งการสร้างเนื้อหา ภาพ วีดิโอ กราฟฟิก โดยมีหน่วยงานและองค์กรประชาสัมพันธ์รัฐทำหน้าที่ดูแลภาพลักษณ์ของรัฐบาลร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ของพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลและเป็นไปตามนโยบายประชาสัมพันธ์ของรัฐบาล และพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล ๒) พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนต่อการจัดการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัลคือ การวางแผนการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล นโยบายการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล การจัดการการสื่อสารทางการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล^{๑๔} และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาคภูมิ วรรณภา ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ ในการเลือกตั้งปี ๒๕๖๒” ผลการวิจัยพบว่า ๑) สินค้าทางการเมือง ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือ ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และส่วนนโยบาย พบว่า พรรคอนาคตใหม่ ๙๐ เปอร์เซ็นต์ของผู้สมัครไม่เคยมีประวัติหรือประสบการณ์ทางการเมืองมาก่อน ส่วนนโยบายตามกรอบแนวคิดการตลาดเพื่อการเมืองนั้น พบว่าพรรคอนาคตใหม่นั้นมีนโยบายประชานิยม เน้นเสนอต่อกลุ่มผู้มีรายได้น้อยและมุ่งแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. ๒๕๖๐ ๒) การตลาดแบบผลิตภัณฑ์ ของพรรคอนาคตใหม่ มีเครือข่ายสมาชิกทั่วประเทศ และการลงพื้นที่จัดเวทีปราศรัย และที่สำคัญใช้การหาเสียงรูปแบบพิเศษ Event Marketing ๓) การตลาดแบบดึงดูดผ่านการสื่อสาร ๒ ช่องทาง คือสื่อมวลชน และสื่อออนไลน์ พบว่า พรรคอนาคตใหม่สื่อสารผ่านสื่อมวลชน เหมือนกันโดยส่งตัวแทนพรรคไปออกรายการโทรทัศน์ ขึ้นเวทีแสดงวิสัยทัศน์ซึ่งจัดโดยองค์กรต่างๆ เพื่อประชาสัมพันธ์นโยบายพรรค ส่วนเรื่องการใช้สื่อออนไลน์พรรคอนาคตใหม่ใช้สื่อออนไลน์เป็นช่องทางหลักทางการสื่อสารไปยังผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยตรง ๔) การสำรวจความคิดเห็น พบว่าพรรคอนาคตใหม่ ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษารายละเอียดเชิงลึกซึ่งเป็นกระบวนการผลิตนโยบาย ความถี่ในการสำรวจ และหน่วยงานวิจัย โดยพรรคอนาคตใหม่มีการสำรวจเป็นประจำ เช่นการลงพื้นที่ของพรรค และมีทีมวิจัยเป็นของตนเองในการสำรวจ^{๑๕}

๔. ด้านผู้รับสาร (Receiver) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านผู้รับสาร (Receiver) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ ปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วยทักษะในการสื่อสารทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี มีความเห็นด้วยกับกระบวนการสื่อสารผู้รับสารจัดได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทัศนคติต่อตนเองความรู้สึก

^{๑๓} ชัยนัท สุขไชยะ, “การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟซบุ๊กเพจ SUTHEP THAUGSUBAN (สุเทพ เทือกสุบรรณ) ช่วงเวลา ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗”, วารสาร มจร วิชาการล้านนา, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๒-๓๓.

^{๑๔} กฤติยา รุจิโชค, “การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล”, วารสาร มจร พุทธิปัญญาปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔) : ๒๕-๓๔.

^{๑๕} ภาคภูมิ วรรณภา, “การสื่อสารทางการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ ในการเลือกตั้งปี ๒๕๖๒”, วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๔) : ๑-๑๕.

ของผู้รับสารจะต้องแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณ์ญาณ ผู้รับสารจะต้องพยายามทำความเข้าใจในข้อมูลเนื้อหาสาระที่ส่งมายังตนเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัด และผู้รับสารจะต้องเอาใจใส่ในข้อมูลเนื้อหาสาระ และความรู้สึกในด้านต่าง ๆ ให้มีความเป็นกลางในการรับรู้สาร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จุฑาพล เมตตาสัตย์** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองผ่านการตลาดทางการเมือง ของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ : ศึกษากรณี การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔” ผลการวิจัยพบว่า การรณรงค์หาเสียงของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ได้นำการตลาดทางการเมืองมาใช้ในการพัฒนายุทธศาสตร์การรณรงค์หาเสียง และใช้วิธีการสื่อสารทางการเมืองที่มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร ซึ่งทุกครั้งที่นายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ สามารถเรียกการตอบรับของสังคมและประชาชนพร้อม ๆ กับการเรียกคะแนนนิยมเข้าตัวได้อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีกลยุทธ์ในการหาเสียงไม่ซ้ำใครด้วยการนำเสนอตัวตนที่เป็น “คนจริง” ผสมกับการยกปัญหาที่โดดเด่นและเป็นกระแสสังคมขึ้นมาชีวิตี้แก้ด้วยข้อความที่มีเสียดสีและกระตุ้น เพื่อเป็นแรงจูงใจของผู้พบเห็นได้เป็นอย่างมาก^{๑๖}

๕.๒.๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ประกอบด้วย

๑. **ด้านทาน (การให้)** ซึ่งผู้วิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔ ด้านทาน (การให้) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ แบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง ทานคือการให้คือการเสียสละ มีจิตอาสา ถ้าประชาชนทุกฝ่ายมีความเอื้อเฟื้อ จะถือได้ว่าเป็นการพัฒนาการด้านการเมือง รวมถึงตัวสังคมชุมชนนั้นอย่างมั่นคงและถาวร รวมไปถึงการให้นโยบาย การให้แนวทาง วิธีการพัฒนาสังคมก็จะได้รับความเจริญได้ในที่สุด การให้ความรู้กับชุมชนกับสังคม ถือว่าเป็นสิ่งที่ดี ทำให้ผู้รับสารนั้นเกิดความเป็นมิตรไมตรี เป็นพันธมิตรกัน รักใคร่ปรองดองกลมเกลียวกัน เพื่อที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม ให้ความรู้ให้ความจริง การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันในเชิงข้อมูล จะทำให้ประชาชนไม่ถูกปิดหูปิดตา เพราะบางคนอาจไม่ได้รับความยุติธรรมจากสิ่งที่เจอมา แต่พอมาเป็นข่าวก็จะมีผู้รู้ระดมความช่วยเหลือ เช่นด้านกฎหมาย หรือด้านการต่อสู้ของคดีเข้ามาช่วยเหลือ วิเคราะห์วิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสาระได้อย่างถูกต้อง การสื่อสารทางการเมืองตามหลักพระพุทธศาสนาก็คือการให้ความรู้ การให้ความเข้าใจ ก็ถือว่าเป็นทาน เจตนาในการให้ทานก็เพื่อให้ผู้รับสารนั้นได้ประโยชน์ จากสื่อจากสารที่เราต้องการจะสื่อออกไป ฉะนั้นเราจะต้องคำนึงถึงผู้ฟังเป็นหลัก สารที่เราสื่อออกไปนั้นมีประโยชน์มากน้อยกับผู้ฟังขนาดไหนอย่างไร มีฤดูกาลถูกเวลามากน้อยขนาดไหน ให้ความรู้ความเมตตาให้ด้วยความปรารถนาที่ดีต่อกัน จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้น

^{๑๖} จุฑาพล เมตตาสัตย์, “การสื่อสารทางการเมืองผ่านการตลาดทางการเมือง ของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ : ศึกษากรณี การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔”, **ดุษฎีนิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**, (วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๖).

สัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี และมีความเห็นอกเห็นใจกันและกันแล้ว ก็จะเกิดเป็นสังคมที่ดีงาม ดึงมาจากตัวบุคคล ตัวบุคลากรของผู้นำและผู้ตามในชุมชน ก็จะทำให้ไม่เกิดการคอร์รัปชัน ไม่เกิดการแย่งชิงต่าง ๆ ก็จะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปนั้นมีความสุขกับการให้ การเสียสละต่อกันและกัน ก็จะไม่มีการบาดหมางกัน ไม่มีการพยาบาทอาฆาตซึ่งกันและกัน การเสียสละเวลา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม นักสื่อสารทางการเมืองที่ดี มีความสำคัญและจำเป็นที่จะต้องมีการให้ เพราะการให้คือการเสียสละ เสียสละเวลาในส่วนต่าง ๆ เพื่อที่จะช่วยเหลือสังคมโดยส่วนรวมให้ได้รับประโยชน์อย่างสูง ก็จะทำให้การส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **แม่ชีวงเพชร คงจันทร์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย ผลการวิจัยพบว่า หลักพุทธธรรมมีความหมายเกี่ยวข้องกับชีวิต มนุษย์และสังคมโดยมีความสัมพันธ์กันเชื่อมโยงกับธรรมชาติ กฎของธรรมชาติ หน้าที่ของธรรมชาติและผลจากหน้าที่ของธรรมชาติ พุทธธรรมที่ปรากฏในกฎหมายมีอยู่ด้วยกัน ๔ อย่าง คือ ขรवासธรรม ๔ ศีล ๕ สังคหัตถุ ๔ และพรหมวิหาร ๔ จึงทำให้พุทธธรรมกับพระราชบัญญัติมีความสัมพันธ์สอดคล้องนับได้ว่าเป็นความพยายามอย่างยิ่งยวดของกฎหมายที่พยายามที่จะนำกฎหมายเข้ามาปรับใช้เพื่อให้ทุกคนทุกฝ่ายใส่ใจ หรือเอาใจใส่ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นภายในสังคมเสมือนหนึ่งเป็นปัญหาของตนเองหรือญาติของตนเอง ถึงแม้ว่าการอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคมนั้นจะเป็นแบบความสัมพันธ์แบบหลวม ๆ ก็ตามที่ อีกประการหนึ่งเมื่อพินิจพิเคราะห์ในแต่ละมาตราให้ลึกซึ้งเข้าไปยังพบอีกว่า กฎหมายแต่ละมาตรานั้นได้แฝงไปด้วยมนุษยธรรม ได้แก่ ความเมตตา กรุณาความมีน้ำใจ ความเสียสละ นอกจากสิทธิเสรีภาพของบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้^{๑๗} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **สงุ่น ตรีสุขิ** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักสังคหัตถุกับการบริหารการประปานครหลวง ภาค ๑” พบว่า บูรณาการการนำหลักสังคหัตถุมาใช้ในการบริหารการประปานครหลวงพบว่า ๑) ผู้บริหารควรมีการให้ การให้อภัย ๒) ผู้บริหารควรมีหลักปิยวาจา การกล่าวคำพูดอันเป็นที่รัก ๓) ผู้บริหารควรมีหลักอรรถจริยา การประพฤติให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ๔) ผู้บริหารควรมีหลักสมานัตตตา คือ การทำตนเสมอต้นเสมอปลาย คือ การปฏิบัติตนสม่ำเสมอในชนทั้งหลาย บูรณาการการนำหลักกัลยาณมิตรมาใช้ในการบริหารงานของผู้บริหาร พบว่า ๑) ผู้บริหารควรเป็นผู้น่ารักเป็นที่รัก มีเมตตาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ๒) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่อุดมด้วยปัญญา ทั้งทางโลก ๓) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ทรงความรู้ มีภูมิปัญญาเป็นเลิศ ๔) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่รู้จักพูดชี้แจงให้เข้าใจ ๕) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่พร้อมจะรับฟังคำปรึกษาซักถามอยู่เสมอ ๖) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถนำเรื่องที่ยกมาอธิบายให้เข้าใจง่าย และ ๗) ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ในธรรม บูรณาการสังคหัตถุและกัลยาณมิตรในการบริหารงานของการประปานครหลวง พบว่า สังคหัตถุ ๔ เป็นปัจจัยภายนอกในการบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพ ส่วนความเป็นกัลยาณมิตรเป็นปัจจัยภายใน

^{๑๗} แม่ชีวงเพชร คงจันทร์, “การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกรังแกด้วยความรุนแรงในครอบครัว”, **ดุชนิพนธ์พุทธศาสตร์ ดุชนิพนธ์ิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

ของผู้บริหาร ดังนั้นการบริหารงานเรื่องจริยธรรม หากบูรณาการหลักสังคหวัตถุทั้ง ๔ ประการ และหลักกัลยาณมิตรที่สนับสนุนการบริหารงานของการประปานครหลวง การประปานครหลวงจะเป็นหน่วยงานที่มีผู้เป็นต้นแบบแห่งความดีงามทั้งในด้านการบริหารงานการเอื้อเพื่อเกื้อกูลกัน ทั้งวาจา การบำเพ็ญประโยชน์ต่อกัน และการวางตนสมควร อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีผู้มีความซื่อสัตย์พร้อมแห่งการแนะนำประโยชน์สุขแก่ผู้อื่น กัลยาณมิตรเป็นปัจจัยเบื้องต้นแห่งการพัฒนาชีวิตในทุก ๆ ระดับ^{๑๘}

๒. ด้านปียวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านปียวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ปียวาจาก็ถือได้ว่าเป็นช่องทางการสื่อสารอย่างหนึ่งหมายถึงคำพูดที่ดี หรือเป็นการแสดงออกทางกิริยาในการสื่อสารทางการเมืองการสื่อสารโดยทั่วไป ปียวาจาการสื่อสารนั้นจะต้องเป็นการใช้วาจาที่สุภาพ พระพุทธเจ้าสอนคำพูดที่ควรพูดว่า หนึ่งอ่อนหวาน สองมีประโยชน์ สามหวังดีต่อผู้ฟัง ในการถ่ายทอดหรือการสื่อสารทางการเมือง ถ้าผู้ถ่ายทอดพูดด้วยวาจาสุภาพน่าฟังมีความไพเราะ แม้ในเรื่องที่ไม่ดีก็อาจจะเกิดความน่าฟังกับผู้รับสารด้วย แต่ถ้าผู้พูดหรือถ่ายทอดด้วยวาจาหยาบคาย หรือใช้วาจาที่ไม่สุภาพ ไม่ให้เกียรติต่อคนฟัง แม้เรื่องนั้นเป็นเรื่องจริงแต่ก็ไม่น่าฟัง การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็ไม่ประสบความสำเร็จ ก็ไม่เกิดความน่าเชื่อถือหรือน่าฟังตั้งแต่ต้น การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล ปียวาจาวาจาเป็นที่ไพเราะ ไม่ว่าจะผู้นำหรือชุมชน หรือประชาชน การพูดปียวาจานี้ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ถ้ามีการพูดด้วยคำพูดที่สุภาพไพเราะอ่อนหวาน มีความน่าฟัง ก็ จะเกิดการสร้างสรรค์ซึ่งกันและกัน ถือว่าเป็นการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีระหว่างกันและกัน โลกโดยรวม สังคมประชาชนก็จะอยู่กันด้วยความผาสุก พูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ การใช้วาจาที่สุภาพไพเราะอ่อนหวานในการสื่อสารนั้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการสื่อสารทำให้ผู้สนทนาเกิดความร่วมมือที่ดี จะสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน นำมาสู่การที่อยากจะพูดคุยและเจรจาในเรื่องนั้น ๆ จะเกิดความปฏิสัมพันธ์กันเป็นมิตรภาพที่ดี ถือว่าเป็นตัวช่วยที่สำคัญในหลักของการสื่อสาร มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง มีความแน่วแน่ รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวานน่าฟัง ในการอธิบายผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสาร เช่น ผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ นักสื่อสาร หรือนักการเมืองทางการเมืองที่ดีนั้น จะต้องมีความพูดวิจิตรไพเราะ น่าฟัง ทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ นักการเมืองที่สำคัญหลายท่านก็จะเน้นย้ำในหลักนี้เป็นพิเศษ โดยเฉพาะช่วงการปราศรัยในการหาเสียงในวาระคราวต่าง ๆ หรือการเข้าพบปะกับประชาชน การพูดจาดี พูดไพเราะต่อกัน จะทำให้สังคมน่าอยู่ และต้องมีความเป็นกลาง เพราะคนแต่ละคนมีพื้นฐานครอบครัว สิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน อาจจะทำให้การควบคุมอารมณ์แตกต่างกันออกไป แต่ถ้าเราพูดน่าฟัง พูดจาดี ก็จะลดปัญหาด้านความรุนแรงไปได้ เพราะจะลดปัญหาการพูดเสียดสี หรือพูดจากระทบให้อีกฝ่ายเกิดการบาดหมางหรือชุ่นเคืองใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **นคร วิชัยผิน** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้สังคหวัตถุ ๔ ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัวเกี่ยวกับความรู้ ความสนใจในหลักธรรมของผู้นำครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสนับสนุนกับการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว ตลอดจนเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการใช้สังคหวัตถุ ๔ ในชีวิตประจำวันของผู้นำครอบครัว พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักสังคหวัตถุ

^{๑๘} สุนัน ตรีสุชี, “การบูรณาการหลักสังคหวัตถุกับการบริหารการประปานครหลวง ภาค ๑”, **ดุขฎีพุทธศาสตร์ดุขฎีบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙).

๔ ไปใช้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติธรรมขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านศรัทธาของบุคคล ส่วนปัญหาและแนวทางแก้ไข พบว่าสถาบันต่าง ๆ ในสังคมเช่นสถานศึกษาในชุมชนควรกำหนดนโยบายและปลูกฝังให้สมาชิกในชุมชนสามารถนำไปปฏิบัติจนเกิดผล และหน่วยงานของรัฐระดับกระทรวงที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง ควรกำหนดเป็นนโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ^{๑๙} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **กริธา คงพยัคฆ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช” พบว่า โดยภาพรวม มีค่าแปลผลอยู่ในระดับมาก ด้านทาน (การเสียสละ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนส่วนใหญ่ต่างก็ได้รับการบริการจากเทศบาลตำบลจันดี อำเภอฉวาง เป็นอย่างดี ประชาชนได้รับการให้บริการในด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า และ น้ำประปา ซึ่งเป็นสิ่งที่ จำเป็นต่อการดำรงชีวิตประจำวัน รวมทั้งเทศบาลตำบลจันดียังมีการดูแลตรวจสอบการให้บริการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอให้บริการเหล่านั้นมีคุณภาพและทั่วถึง ด้านปิยวาจา (การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของเทศบาลตำบลจันดีต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญในการให้ประชาชนเป็นอย่างดี ด้านอัทธจริยา (การช่วยเหลือกัน) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ เทศบาลตำบลจันดีได้ให้ความช่วยเหลือกับประชาชนตามหน้าที่ รวมทั้งให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาของประชาชนทุกคน ด้านสมานัตตตา (ความเป็นผู้สม่ำเสมอ) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจันดีต่างก็ได้รับการให้บริการสาธารณะอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน การดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลยึดหลักให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการความต้องการความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลจันดีก็ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ^{๒๐}

๓. ด้านอัทธจริยา (การประพฤติประโยชน์) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถุ ๔ ด้านอัทธจริยา (การประพฤติประโยชน์) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ มีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี ถือว่าเป็นความสำเร็จของการสื่อสารทางการเมือง สารทางการเมืองเมื่อมาตกสู่ผู้รับแล้ว ผู้รับเห็นว่าข่าวสารนั้นมีประโยชน์หรือไม่ประโยชน์ ถ้ามีประโยชน์ก็ร่วมแรงร่วมใจกันสร้างสรรค์ต่อยอดสาร ช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาร คือสารหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม จะต้องเน้นการช่วยเหลือบุคคลอื่นโดยการลงมือทำปฏิบัติให้เห็นจริง ถือว่าเป็นสิ่งที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ให้ความรักความเมตตาต่อกัน ความเป็นคนที่ไม่ถือตัวถือตน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง มุ่งประโยชน์การทำประโยชน์ต่อกัน สารที่

^{๑๙} นคร วิชัยผิน, “การใช้สังคหัตถุ ๔ ในชีวิตประจำวันของผู้ปกครองครัว”, รายงานวิจัย, (สถาบันวิจัยญาณสังวร : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๘).

^{๒๐} กริธา คงพยัคฆ์. “การประยุกต์ใช้หลักสังคหัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช”, วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๔๑.

สื่อออกไปนั้นต้องมีประโยชน์ การสื่อสารทางการเมืองคือการมุ่งหวังประโยชน์ ประโยชน์ในการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่ง การประพฤติประโยชน์ต่อกันถือว่าเป็นคุณธรรมที่มีความสำคัญ ถือได้ว่าเป็นคุณธรรมของพระโพธิสัตว์ มีความมุ่งประโยชน์ต่อคนอื่น มีความเป็นจิตสาธารณะ ทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง การทำประโยชน์ร่วมกัน ว่าเป็นการเกื้อกูลกันที่ดี การสื่อสารทางการเมืองนั้นก็ดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยดี การช่วยเหลือเกื้อกูลกันก็จะมีมาก ถ้าหากขาดซึ่งการช่วยเหลือเกื้อกูลกันแล้ว ก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสาร การคิดดีทำดีช่วยเหลือกันและต้องลงมือปฏิบัติด้วยถือว่าเป็นหลักสำคัญ ทางกาย ทางวาจา และทางใจ การช่วยเหลือสังคมจะต้องปฏิบัติให้เห็นจริงให้เป็นรูปธรรมประจักษ์ชัดเจน เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อทางสังคม บำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ นักสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบัน จะต้องมีการช่วยเหลือสังคมให้มาก จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง และมีความจริงใจ ประชาชนมีน้ำหนึ่งใจเดียวกันมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทำให้การสื่อสารทางการเมืองจะบรรลุผลหรือประสบความสำเร็จได้โดยง่าย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้ได้รับใจประชาชน และก็จะส่งผลสู่ความสำเร็จในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรภาส ประสมสุข** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารการศึกษาควรมีหลักธรรม สังคหวัตถุ ๔ เพื่อการครองงานประยุกต์ใช้กับทักษะภาวะผู้นำเพื่อการครองตน การครองคนและการครองงาน ของผู้บริหารการศึกษาเป็นสมรรถนะที่ช่วยให้บริหารงานบรรลุภารกิจขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล^{๒๑} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระโสภณ โสภโณ (ทองสม)** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา เป็นชุมชนที่ประสบปัญหาอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรม เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอาชีพส่วนใหญ่ของชุมชนก่อให้เกิดปัญหา คือ ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตน ปัญหาการขาดความเสียสละ และปัญหาความขัดแย้งทำให้ชุมชนขาดความสงบสุข หลักสังคหวัตถุ ๔ ที่ปรากฏในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาเถร ได้แก่ ๑) ทาน คือการให้ การเสียสละ การแบ่งปัน ๒) ปิยวาจา คือการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ๓) อัถถจริยา คือการสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ๔) สมานัตตตา คือการเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา แก้ปัญหาการขาดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยใช้หลักทาน คือการให้การเสียสละ แก้ปัญหาการขาดความอ่อนน้อมถ่อมตนโดยใช้หลักปิยวาจา คือการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน แก้ปัญหาการขาดความเสียสละโดยใช้หลักอัถถจริยา คือการสงเคราะห์เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น แก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยใช้หลักสมานัตตตา คือการวางตนพอดี^{๒๒}

๔. ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคห

^{๒๑} วรภาส ประสมสุข, “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม”, **ปรัชญาการศึกษาคุณภิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนเรศวร, ๒๕๕๐).

^{๒๒} พระโสภณ โสภโณ (ทองสม), “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา”, **วารสารมหาจุฬานาครทรรณ**, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (มีนาคม ๒๕๖๓) : ๑๖.

วัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การวางตนที่ดี การที่จะสื่อสารทางการเมืองให้ได้ผลและเป็นที่ยอมรับของผู้ที่รับสารนั้น ในทางการเมือง สิ่งที่จะต้องยึดถือก็คือเรื่องของความเสมอต้นเสมอปลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ส่งสารนั้นเป็นผู้ที่มีตำแหน่งทางการเมืองที่ประชากรในพื้นที่ให้ความเชื่อมั่นศรัทธา และเลือกท่านขึ้นมาในการที่จะดูแลพื้นที่ก็ยิ่งต้องมีการวางตนสม่ำเสมอ เพราะนี่คือส่วนหนึ่งของผู้ที่ให้การสนับสนุนให้ได้ขึ้นมาบริหารทางการเมือง ดังนั้น หากว่าได้รับการเลือกตั้งไปแล้ว และมีการวางตนหรือประพฤติปฏิบัติตนผิดไปจากเดิม โอกาสที่จะกลับมาได้คะแนนเสียงอีกครั้งก็จะต้องใช้ความพยายามมากขึ้น สร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำ ปัญหาในปัจจุบันนี้ เกิดจากความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน เกิดปัญหาการเดินขบวนหรือการชุมนุมประท้วงเพื่อที่จะเรียกร้องในสิทธิต่าง ๆ เพราะความไม่เสมอภาคกัน ความเหลื่อมล้ำ ถ้าหากประชาชนโดยทั่วไปมีการวางตนที่อยู่ในขอบเขตกฎระเบียบกติกาที่ตั้งงาม มีความเข้าใจกัน สังคมก็จะไม่เกิดความวุ่นวายเหมือนในปัจจุบันนี้ การวางตัวหรือการวางตนที่เสมอต้นเสมอปลายนั้น จึงถือว่าเป็นหลักที่มีความสำคัญ มีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีการเคารพต่อกัน เข้าใจในสุขและทุกข์ ประชาชนโดยรวมก็จะมีแต่ความสุขสงบสันติภาพ ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น การวางตนสม่ำเสมอ คือการหมายถึงการอยู่ด้วยปัญญา ให้เกิดความพินิจพิจารณาวิเคราะห์ว่า สิ่งต่าง ๆ หรือสารทางการเมืองต่าง ๆ นั้น ก่อให้เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เพราะว่าเป็นการไม่ยอมรับต่อทฤษฎีสามัญญตา ความเห็นใจซึ่งกันและกัน ถ้ายอมรับกันไม่ได้ก็ต้องแตกแยก เกิดการแตกแยกของทางความคิด ในส่วนด้านต่าง ๆ คิดได้คิดต่างก็ย่อมเกิดความแตกแยก หากประชาชนมีการวางตัวที่เป็นกลางไม่เอารัดเอาเปรียบซึ่งกันและกัน ก็จะก่อให้เกิดความสุขสงบสันติภาพของประชาชนโดยรวมในที่สุด การวางตนที่เหมาะสม การปฏิบัติสม่ำเสมอวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกลงในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง บนพื้นฐานของระเบียบวินัย ที่ทุกคนพึงปฏิบัติ ทั้งผู้ใหญ่ทั้งผู้น้อยตามหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้ จะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประชาชนทุกคนมีความเสมอภาคกันได้ตามหลักประชาธิปไตยมีความเสมอภาคกัน เป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เพื่อความสงบสุขและเกิดความสันติภาพของทางสังคมส่วนรวม มีความเป็นกลางทางการเมือง มีความเที่ยงตรงเป็นธรรม จะต้องมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนที่เป็นประโยชน์เราก็ทำและให้มีความสม่ำเสมอเสมอต้นเสมอปลาย มีความเที่ยงตรงเที่ยงธรรมทั้งต่อผู้ฟัง โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับสาร ประชาชนอาจจะชอบนักการเมืองฝ่ายค้านและอาจจะไม่ชอบนักการเมืองฝ่ายทางรัฐบาล เราจะต้องทำใจเป็นกลางรับฟังว่าสารนั้นมีประโยชน์มากน้อยขนาดไหน ไม่ให้มีความลำเอียงหรืออคติ มีการปฏิบัติให้สม่ำเสมอทั้งในสิ่งที่ชอบและสิ่งที่ไม่ชอบทางฝ่ายเดียวกับตนเอง และฝ่ายตรงข้ามกับตนเอง ต้องมีความยุติธรรมมีความเป็นธรรมก็จะทำให้การสื่อสารทางการเมืองนั้นเกิดความสำเร็จที่ดีได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วราเศรษฐ์ สุวรรณมณีโชค** ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาทัศนคติในการประยุกต์ใช้ธรรมะเพื่อช่วยในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร สายสนับสนุน/สายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรคณะวิทยาศาสตร์ มีความเข้าใจหลักธรรมทั้ง ๓ อย่าง คือ อิทธิบาท ๔ พรหมวิหาร ๔ สังคหวัตถุ ๔ อยู่ในระดับมาก มากที่สุด และปานกลางตามลำดับ และการเข้าใจในหลักธรรม และนำมาประพฤติปฏิบัติในการพัฒนา

องค์กร เพศหญิง (ร้อยละ๕๙.๐) มากกว่าเพศชาย (ร้อยละ๔๑.๐) สำหรับอายุของบุคลากร ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญของสถิติต่อการนำเอาหลักธรรมที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้บุคลากรยังมีข้อเสนอแนะว่า การทำงานควรมี สติ ความอดทน อดกลั้นในการทำงานร่วมกัน เพื่อความเจริญมั่นคงก้าวหน้าในองค์กร^{๒๓} และสอดคล้องกับงานวิจัยของ **มนตรี วิชัยวงษ์** ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างสุขภาวะด้วยหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนการเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนการเคหะหนองหอยเป็นชุมชนที่มีจำนวนประชากรจำนวนมาก และเป็นชุมชนที่มีอัตราการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ซึ่งในปัจจุบันได้มีปัญหาในชุมชน เช่น ปัญหาเด็กนักเรียนติดเกมส์ ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหายาเสพติด ปัญหาวัยรุ่นนรกเมือง เป็นต้น หลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ คือ ธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจบุคคลและประสานหมู่ชนไว้ในความสมานสามัคคี เกิดจากการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับคนทุกคนและทุกสังคม เป็นรากฐานแห่งการแบ่งปันผลประโยชน์ ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าแก่ตนและสังคม สังคหวัตถุ มี ๔ ได้แก่ ๑) ทาน หมายถึงการให้ ๒) ปิยวาจา หมายถึงวาจาเป็นที่รัก ๓) อัถถจริยา หมายถึงการประพฤติประโยชน์ ๔) สมานัตตตา หมายถึงการวางตนสม่ำเสมอ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนการเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่^{๒๔}

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากศึกษาวิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” จึงสรุปข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑ ผลจากการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม พบว่า คำลำดับรองจากต่ำที่สุดคือ ด้านสาร (Message) ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = ๐.๖๔) ควรมีวิธีการถ่ายทอดความคิดที่คนคิดที่ดี มีความชัดเจนถูกต้อง พร้อมทั้งเนื้อหาที่เป็นสาระ โดยเรียงลำดับเนื้อหาสาระอย่างมีขั้นตอน และเนื้อหาที่มีความเหมาะสมพอประมาณ

๒ ผลจากการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม พบว่า คำลำดับต่ำที่สุดคือ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๖๓) ควรมีทักษะการสื่อสารความชำนาญ มีทัศนคติที่ดี มีความรอบรู้ ถูกต้องชอบธรรม และจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง

๓ ผลจากการวิเคราะห์การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ โดยรวม พบว่า คำลำดับรองจากต่ำที่สุดคือ ด้านอัถถจริยา (การประพฤติประโยชน์) ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = ๐.๗๕) ควรมีใจรักทำประโยชน์ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีความมุ่งหวังประโยชน์ในการ

^{๒๓} วรเศรษฐ์ สุวรรณมณีโชค, “การศึกษาทัศนคติในการประยุกต์ใช้ธรรมะเพื่อช่วยในการปฏิบัติงานของบุคลากร สายสนับสนุน/สายวิชาการ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, **รายงานวิจัย**, (สถาบันวิจัย คณะวิทยาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๓).

^{๒๔} มนตรี วิชัยวงษ์, “การเสริมสร้างสุขภาวะด้วยหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนการเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่”, **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**, ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม -มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๖๙.

เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น พร้อมกับเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ จะต้องมีการพูดจริง ทำจริง ลงมือปฏิบัติจริง มีความจริงใจ และมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน

๔ ผลจากการวิเคราะห์การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ โดยรวม พบว่า ค่าลำดับต่ำที่สุดคือ ด้านทาน (การให้) ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = ๐.๖๘) ควรมีการแบ่งปันความรู้ให้แก่กันและกันอย่างทั่วถึง โดยการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับชุมชนกับสังคมพร้อมกับการเปิดใจให้ผู้ฟัง มีความปรารถนาที่ดีต่อกัน รวมไปถึงการให้อภัยแก่กัน มีน้ำใจ มีความรักความสามัคคี

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑ ผลจากการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม พบว่า ค่าลำดับรองจากต่ำที่สุดคือ ด้านสาร (Message) ($\bar{X} = ๓.๗๒$, S.D. = ๐.๖๔) ควรให้ความสำคัญการสื่อสารของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองที่มีความชัดเจนถูกต้อง เนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองจะต้องมีเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิดเจตนารมณ์ต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม ให้ความสำคัญกับเนื้อหาการสื่อสารทางการเมือง คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ โดยนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันเพื่อส่งออกไปภายนอก การจัดเนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองหรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาร เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน และยังคงขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และลีลาของผู้ส่งสารแต่ละคน และความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสาร

๒. ผลจากการวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวม พบว่า ค่าลำดับต่ำที่สุดคือ ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ($\bar{X} = ๓.๖๑$, S.D. = ๐.๖๓) ควรมีทักษะการสื่อสาร ความชำนาญในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี การมีทัศนคติแนวทางการคิดในการสื่อสารทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล ย่อมทำให้มีความสามารถในการเรียบเรียงจัดระบบความคิดที่ดี มีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ ผู้ส่งสารควรสร้างความเข้าใจในการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคม ผู้ส่งสารจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี

๓ ผลจากการวิเคราะห์การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ โดยรวม พบว่า ค่าลำดับรองจากต่ำที่สุดคือ ด้านอรรถจริยา (การประพฤติประโยชน์) ($\bar{X} = ๓.๗๔$, S.D. = ๐.๗๕) ควรจะมีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี การช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาร คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง การทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่นให้ความสำคัญในการเสียสละเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม บำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยการให้ความ

ร่วมมือเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับสารที่พึงประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไขปัญหานั้นเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน

๔ ผลจากการวิเคราะห์การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหัตถ์ ๔ โดยรวม พบว่า ค่าลำดับต่ำที่สุดคือ ด้านทาน (การให้) ($\bar{X} = ๓.๖๗$, S.D. = ๐.๖๘) ควรมีการแบ่งปันความรู้เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการสื่อสารของผู้ส่งสาร รวมถึงความชำนาญในด้านต่าง ๆ การส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อถือว่าเป็นผู้ส่งสารที่ดี ในการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสารได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี ค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- ๑ คว้าศึกษาเกี่ยวกับสหปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง
- ๒ คว้าศึกษาอิทธิพลและแรงกดดันต่อการสื่อสารทางการเมือง
- ๓ คว้าศึกษากระบวนการสื่อสารทางการเมืองกับหลักธรรมที่ช่วยในการส่งเสริมให้มีความสอดคล้องและเหมาะสม
- ๔ คว้าศึกษาวิจัยรากฐานการสื่อสารทางการเมืองที่ส่งผลต่อการปฏิรูปการเมือง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

ข ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ:

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การจัดการเครือข่าย : กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ซีเคสมิเดีย, ๒๕๔๓.

คณะกรรมการอิสระตรวจสอบและค้นหาความจริง (คอป.). โครงการศึกษาวิจัยรากเหง้าของความขัดแย้งสู่ทางออกเพื่อความปรองดอง. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี เอส พรินติ้ง แอนด์ ดีไซน์จำกัด, ๒๕๕๕.

จรรยา สุภาพ. การเมืองการปกครองยุโรป. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๒.

_____. ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจและระบบการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๔.

ฉ้อวัน วุฑฒิกรรมรักษา. หลักการรายงานข่าว. กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๓๖.

ชัยรัตน์ เจริญสินโอฬาร. วาทกรรมการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิภาษา, ๒๕๔๙.

ชัยอนันต์ สมุทวณิช. ความคิดอิสระ : รวมบทความทางการเมืองระหว่างปี ๒๕๑๑-๒๕๑๖. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์, ๒๕๑๗.

_____. รัฐ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์. การเมืองไทย: การวิเคราะห์เชิงจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร : วัชรินทร์การพิมพ์, ๒๕๓๙.

ถวิลวดี บุรีกุล และรัชชวดีแสงมหะหมัด. ค่านิยม วัฒนธรรม และอุดมภูมิประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๗.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วีอินเตอร์ พรินท์, ๒๕๔๙.

ธีรยุทธ พึ่งเพียร. สถิติเบื้องต้นและการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๕.

นันทนา นันทวโรภาส. สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แมสมิเดีย, ๒๕๕๘.

ประมะ สตะเวทิน. การสื่อสารมวลชน: กระบวนการและทฤษฎี. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๓๙.

ปราณี สุรสิทธิ์. การวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : แพลน พรินติ้ง, ๒๕๕๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระเทพดิลก (ระแบบ จิตญาโณ). **ธรรมปริทรรศน์**. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). **วิธีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). **ธรรมนุษยชีวิต**. พิมพ์ครั้งที่ ๘๒. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพิมพ์สวย จำกัด, ๒๕๕๐.

พระมหาหรรษา ธมฺมหาโส. **การจัดการความขัดแย้งอย่างสันติวิธีและการสื่อสารทางการเมืองในภาวะวิกฤต**. การสื่อสารทางการเมืองหน่วยที่ ๑๓. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, ๒๕๔๙.

_____. **พระพุทธศาสนากับวิทยาการสมัยใหม่**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุขุมวิทการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๕.

พฤทธิสถาน ชุมพล ม.ร.ว. **ระบบการเมืองความรู้เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา, ๒๕๕๖.

พุทธทาสภิกขุ. **ธรรมะกับการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. สุราษฎร์ธานี : ธรรมทานมูลนิธิ, ๒๕๔๖.

_____. **บริหารธุรกิจแบบพุทธ**. กรุงเทพมหานคร : อตัมมโย, มปป.

ยุทธ ไถยวรรณ. **พื้นฐานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, ๒๕๓๕.

ระวีวรรณ ประกอบผล. **การสื่อสารทางการเมือง : เอกสารประกอบการบรรยาย**. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๐.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔**. กรุงเทพมหานคร : ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **การเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร**. ข่าวประชาสัมพันธ์ : ฉบับที่ ๑,๒ ปี, ๒๕๖๒.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. **คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓**. กรุงเทพมหานคร : ภาพพิมพ์, ๒๕๕๔.

สุขุม นวลสกุลและโกศล โรจนพันธ์. **ทฤษฎีการเมืองสมัยโบราณและสมัยกลาง**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๔.

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. **การสื่อสารกับการเมือง**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : ประสิทธิ์ภัณฑ์ แอนด์ พริ้นติ้ง, ๒๕๔๕.

เสถียร เขยประดับ. **การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

_____. **การสื่อสารกับการเมือง : เน้นสังคมประชาธิปไตย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

บรรณานุกรม (ต่อ)

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. **กษิณา-ประชานิยม: ความหมาย ปัญหา ทางออก**. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๙.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์ :

กรกนก นิลดำ. “การสื่อสารทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรีที่มาจากทหาร”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน**. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๘.

จุฑาทพล เมตตาสัตย์. “การสื่อสารทางการเมืองผ่านการตลาดทางการเมือง ของนายชูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ : ศึกษากรณี การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๖.

ทัศนีย์ เจนวนิสิขุ. “การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม”. **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔.

พระครูธรรมธรรณบุญเที่ยง พุทธสาวิโก (ลักษณะพลวงค์). “การบูรณาการหลักพุทธธรรมกับการสื่อสารทางการเมืองเพื่อเสริมสร้างความสมานฉันท์”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

พระมหาพิพัฒพงษ์ จิตธมโม (วงษ์ชาลี). “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทย”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา รัฐศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๔.

แม่ชีวงเพชร คงจันทร์. “การศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพุทธธรรมกับหลักกฎหมาย : กรณีศึกษาพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว”. **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

วรภาส ประสมสุข. “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม”. **ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, ๒๕๕๐.

สะถิระ เพื่อกประพันธ์. “การสื่อสารทางการเมืองของนายอุทัย พิมพ์ใจชน : ศึกษาในห้วงเวลาระหว่างปี พ.ศ.๒๕๑๒-๒๕๔๘”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๕๔.

สงุ่น ตรีสุชี. “การบูรณาการหลักสังคหวัดกับการบริหารการประปานครหลวง ภาค ๑”. **ดุษฎีนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙.

สุรพล สุยะพรหม. “การสื่อสารทางการเมืองของพระเทพปฏิภาณวาที (เจ้าคุณพิพิธ) : ศึกษาในช่วงเวลา พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐”. **ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการเมือง**. วิทยาลัยสื่อสารการเมือง : มหาวิทยาลัยเกริก, ๒๕๖๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๓) บทความ :

- กฤติยา รุจิโชค. “การสื่อสารการเมืองเพื่อรักษาภาพลักษณ์รัฐบาลในสื่อยุคดิจิทัล”. **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๖๔) : ๒๕-๓๔.
- กริธา คงพยัคฆ์. “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุธรรมในการให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบลจันดี อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช”. **วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยา เชียงพุทธ**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม ๒๕๖๓) : ๒๙-๔๑.
- ชัยนัท สุขไชยะ. “การสื่อสารทางการเมืองไทยผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กรณีศึกษา เฟซบุ๊กเพจ SUTHEP THAUGSUBAN (สุเทพ เทือกสุบรรณ) ช่วงเวลา ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ ถึง ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗”. **วารสาร มจร วิชาการล้านนา**. ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๓๒-๓๙.
- เชือก โชติช่วย. “กลยุทธ์การสื่อสารของรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา”. **วารสารรัชต์ภาคย์**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๒๔ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๖๐) : ๒๑๑-๒๒๓.
- พระโสภณ โสภโณ (ทองสม). “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนวัดใหม่ทุ่งคา อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสงขลา”. **วารสารมหาจุฬานาครทรรค์**. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๓ (มีนาคม ๒๕๖๓) : ๑๖.
- ภาคภูมิ วรรณภา. “การสื่อสารทางการเมืองและการเมืองของพรรคอนาคตใหม่ ในการเลือกตั้งปี ๒๕๖๒”. **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต**. ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๔) : ๑-๑๕.
- มนตรี วิชัยวงษ์. “การเสริมสร้างสุขภาวะด้วยหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ ของชุมชนการเคหะหนองหอย จังหวัดเชียงใหม่”. **วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร**. ปีที่ ๑๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๒) : ๑๖๙.
- รัฐ กันภัย. “การสื่อสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง”. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. **วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์**. ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๘) : ๗๖.
- วรภาส ประสมสุข. “รายงานการวิจัยหลักการบริหารตามแนวพุทธ”. **วารสารศึกษาศาสตร์**. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ (๒๕๔๙-๒๕๕๐) : ๗.
- วีระยุทธ โชคชัยมาดล. “กลยุทธ์การสื่อสารของพันตำรวจโท ดร. ทักษิณ ชินวัตร ในฐานะผู้นำรัฐบาลกับการใช้พื้นที่สาธารณะ”. **วารสารนิเทศศาสตร์ปริทัศน์**. ปีที่ ๑๙ ฉบับที่ ๑ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๘) : ๒๓๔-๒๔๕.
- สมหมาย จันท์เรือง. “แนวคิดทางการเมืองแนวพุทธของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช”. **วารสารกระแสวัฒนธรรม**. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๒๘ (ธันวาคม ๒๕๕๗) : ๑๗-๒๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สีบวงษ์ สุขะมงคล. “การบริหารจัดการความขัดแย้งทางการเมืองในประเทศไทยระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔ – ๒๕๕๕”. วารสารเกษมบัณฑิต. ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๕๗) : ๓๙.

สุดารัตน์ เกยุราพันธุ์. “พุทธวิธีเชิงบูรณาการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการเมืองไทยปัจจุบัน”. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์. ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม-สิงหาคม ๒๕๖๑) : ๖๖-๖๗.

เสรี พงศ์พิศ. บูรณาการคืออะไร. หนังสือพิมพ์สยามรัฐรายวัน. (วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕) : ๑๐.

(๔) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

จรีวัลย์ ภัคดีวุฒิ. บูรณาการคืออะไร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/74693> [๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๗].

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://bit.ly/2Vf8Ihf> [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

ชนชาติ ธรรมโชติ. “การสื่อสารเพื่อสารสนเทศภาพในการลดข้อขัดแย้ง”. ประชาไท. [ออนไลน์]. <http://www.prachatai.com/journal/2011/04/34014> [๒๕ มิย. ๒๕๕๗].

ประเวศ วะสี. “สิ่งที่นายกรัฐมนตรีคนใหม่ควรทำ ๑๐ ประการ”. คมชัดลึก. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.komchadluek.net/detail/20110630/101798/.html> [๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๗].

ภาศกร พันธุ์รอด. การบูรณาการ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://202.44.34.144/kmit/knowledge_detail.php?IDKM=334 [๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๒].

ระบบสถิติทางการทะเบียน. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้านประจำปีพุทธศักราช ๒๕๖๐. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statTDD/> [๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๓].

รายงานผลคะแนนเลือกตั้งอย่างไม่เป็นทางการ. ผลการเลือกตั้งรายจังหวัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://election.pptvhd36.com/region/3/5> [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

ลิขิต ธีรเวคิน. “การพูดจาเพื่อการสื่อสารของมนุษย์”. Prof. Dr. Likhit Dhiravegin. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : http://www.dhiravegin.com./detail.php?_id=0008000 [๒ ธันวาคม ๒๕๕๗].

ศิริวรรณ อนันต์โท. สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <https://drsiriwan.blogspot.com/2010/03/610y-po8t9805.htm/?> [๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓].

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://bit.ly/3fQsFmz> [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สิริพัชร เจษฎาวิโรจน์. ๒๕๔๖. อ่างใน วารุณี คงมันกลาง. การสอนแบบบูรณาการคืออะไร. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล : <http://www.gotoknow.org/posts/400257> [๘ สิงหาคม ๒๕๖๒].
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : https://www.ect.go.th/ayutthaya/ewt_news.php?nid=43 [๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓].

(๕) สัมภาษณ์ :

- สัมภาษณ์ พระราชวัชรภรณ์. อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขต มหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย, ๐๘ เมษายน ๒๕๖๔.
- พระสุธีวีรบัณฑิต, รศ. ดร. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการสังคม, ๐๓ เมษายน ๒๕๖๔.
- พระเมธาวิเชียร, รศ. ดร. อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔.
- พระกิตติสารสุธี. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔.
- พระครูสิริธรรมาภีรัต, ผศ. ดร. รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกกราช, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.
- ดร.วรรณชนพล หิรัญบุรณะ. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาสถาบันรัชต์ภาคย์, ๑ เมษายน ๒๕๖๔.
- ดร.ภาวิฑู รุจาฉันท. รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, ๑ เมษายน ๒๕๖๔.
- นายพนธ์ พุทธาภรณ์. ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, ๑ เมษายน ๒๕๖๔.
- ดร.สาโรจน์ บุญเสริมวรรณ. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สถาบันรัชต์ภาคย์, ๑ เมษายน ๒๕๖๔.
- ดร.ธันยนันท์ จันทร์ทรงพล. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สถาบันรัชต์ภาคย์, ๑ เมษายน ๒๕๖๔.
- ดร.บุญชิตา ภูชนะจิต. ผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาอาชีพการสื่อสารและสื่อสารมวลชน รับรองโดย สถาบันวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) (TPQI), ๒ เมษายน ๒๕๖๔.
- ดร.อภิวัฒน์ จำตา. นายกสมาคมสื่อมวลชนเกษตรแห่งประเทศไทย, ๑ เมษายน ๒๕๖๔.
- นางสาวปิยะวดี แสนฤทธิ์. โปรดิวเซอร์รายการข่าว สถานีโทรทัศน์ ช่องวัน ๓๑, ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นายทินณภพ พันธะนาม. ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ ช่องวัน ๓๑, ๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔.
 ศ. ดร.บุญทัน ดอกไธสง. อดีตสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดนครราชสีมา และรองประธาน
 วุฒิสภา, ๒ เมษายน ๒๕๖๔.
 รศ. ดร.สมาน งามสนิท. อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดอุบลราชธานี,
 ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.
 รศ.ประณต นันทิยะกุล. ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรางวัลแหวนทองคำของผู้ใหญ่บ้านและ
 กำนัน, ๓ เมษายน ๒๕๖๔.
 นายประทีป ฉากภาพ. ปลัดเทศบาลเมืองอโยธยา, ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔.
 น.ส.ทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์. นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ, ๒๐ เมษายน
 ๒๕๖๔.
 นายศักดิ์รินทร์ โชคสมัย. กำนันตำบลหันตะเภา, ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔.

(๖) สนนากลุ่มเฉพาะ :

- สนนากลุ่มเฉพาะ พระปลัดระพิน พุทธิสารโ, ผศ. ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา,
 ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.
 รศ. ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์,
 ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.
 รศ. ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๔ มิถุนายน
 ๒๕๖๔.
 ผศ. ดร.ยุทธนา ประณีต. เลขาธิการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์,
 ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.
 รศ.อนุภูมิ โสวเกษม. อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา, ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.
 อาจารย์ ดร.กาญจนา ดำจตุติ. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต, ๑๔ มิถุนายน
 ๒๕๖๔.
 อาจารย์ ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว. อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต,
 ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.
 อาจารย์ ดร.จุฑาทิพย์ สุจริตกุล. คณบดีคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์
 สถาบันรัชต์ภาคย์, ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.
 ว่าที่ร้อยตรี ทวีศักดิ์ แสงเงิน. ผู้ทรงคุณวุฒิองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาคม
 กำนันผู้ใหญ่บ้านแห่งประเทศไทย, ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔.

บรรณานุกรม (ต่อ)

๒. ภาษาอังกฤษ

1. Secondary Sources

(I) Books:

- Andrew Heywood. **Political Theory**. 3rd^{ed}. New York: Palgrave Macmillan., 2005.
- Aristotle. **On Man In Univers**. New York: Walter J. Black., 1943.
- Aristotle. **The Politics of Aristotle**. Translated with an Introduction notes by Ernest. Barker London: Oxford University Press., 1975.
- Arterton, Christopher F. and Harlan Hahn. **Political Participation**. Washington D.C. : The American Political Science Association., 1975.
- Berelson, Bernard and Gray A. Steiner. **Human Behavior**. New York: Harcourt Brace and World., 1964.
- Berlo, David K. **The Process of Communication**. New York: The Free Press., 1960.
- Bruce I. Newman. **The Mass Marketing of Politics : Democracy In An Age Of**. United State: Blackwell Publishers Ltd., 1994.
- Cutlip S. M. & Center. **Effective public relation**. New Jersey: Englewood Cliffs., 1978.
- David K. Berlo. **The Process of Communication**. New York: Holf. Rinehart and Winston Inc., 1960.
- Denton, R.E. and Woodward, G.C. **The New Public Service: Serving not Streering**. New York: M.E. Sharpe Inc., 1990.
- Eulau Heinz. **The Behavioral Persuation in Politics**. New York: Random House., 1963.
- Everett M. Rogers with F. Floyd Shoemaker. **Communication of Innovation**. New York: The Free Press., 1971.
- George A. Miller. **Language an Communication**. New York: McGraw-Hill., 1996.
- Gurevitch & J.A.Blumler. **Linkage Between The Mass Media and Politics**. in J. Curran et al end Mass Communication and Society. London: Arnold., 1977.
- Ithiel de Sola Pool. **Communication Political**. in International Encyclopedia of Social Science, ed. David L. Sills. New York: The Macmillan., 1968.
- Karl W. Deutch. **The Nerves of Government; Model of Communication and Control**. in Contemporary Political Analysis. New York: Free Press., 1966.
- Katz, E., Blumler, J. G., & Gurevitch, M. **Utilization of Mass Communications by the Individual**. London: Sage., 1983.
- Lasswell, Harold D. and Kaplan, Abraham. **Power and Society**. New Heaven: Yale University Press., 1950.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Lillger, Darren G. **Key Concept in Political Communication**. London: Publication., 2006.
- Maicas, Manuel Pares I. **Introduction a la Communication Social**. Barcelona: ESRPPPU., 1992.
- McNair Brian. **An Introduction to Political Communication**. London: Routledge., 1995.
- McNair, Brian. **An Introduction to Political Communication**. 2 nd edition. New York: Routledge., 1999.
- McQuail Dennis. **McQuail s Mass Communication Theory**. London: Sage., 2005.
- Merton R. **Social Theory and Social Structure**. Glencoe: Free Press., 1949.
- Pennock Roland J. and Smith David G. **Political Science**. New York: McMillan., 1964.
- Robert E. Denton and Gary C. Woodward. **Political Communication in America**. New York: Praeger., 1990.
- Warren K. Agee, Phillip H. Ault and Edwin Emery. **Introduction to Mass Communications**. New York: Harper & Row., 1976.
- Warren W. Weaver in Claude E. Shanon and Warren W. Weave. **The Mathematical Theory of Communication**. Urbana. Ill: University of Illinois Press., 1949.
- White D.M. **The 'Gatekeepers': a Case Study in The Selection of News**. Journalism Quarterly., 1950.

(II) Articles:

- Elisabeth Noelle-Neumann. "The Spiral of Silence: A Theory of Public Opinion". **The Journal of Communication**. 24., 1974.
- George Grebner. "Won Defining Communication: Still another View". **W Journal of Communication**. 16. 102. June., 1996.
- McCombs, M.E. and Shaw D. "The Agenda Setting Function of Mass Media". **Public Opinion Quarterly**. 36., 1972.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

วัน/เดือน/ปี ที่ให้สัมภาษณ์.....เวลา.....น.
ชื่อ/นามสกุล.....
อายุ.....ปี ตำแหน่ง.....

ตอนที่ ๒ สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็น
อย่างไรบ้าง

๑) ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร ควรจะประกอบด้วยหลักการอะไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....

๒) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหาสาร ควรมีลักษณะเช่นใด

.....
.....
.....
.....
.....

๓) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย ควรจะส่งผ่านช่องทางใด ที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

.....

๔) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ในการรับสารควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ ๓ การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ท่านมีแนวทางวิธีการส่งเสริมตามหลักต่อไปนี้
อย่างไรบ้าง

๑) ทาน (การให้) ท่านเห็นว่าหากประชาชนมีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ เสียสละ แบ่งปันตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจต่อกัน เป็นต้น จะก่อให้เกิดการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๒) ปิยวาจา (วาจาเป็นที่รัก) ท่านเห็นว่าหากประชาชนพูดสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลต่อกัน จะก่อให้เกิดการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

๓) อัจฉริยา (การประพุดิประโยชน์) ท่านเห็นว่าหากประชาชนมีการทำประโยชน์แก่กัน ช่วยเหลือด้วยร่างกายและชวนช่วยเหลือกิจการต่าง ๆ ต่อกัน จะก่อให้เกิดการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

๔) สมานัตตตา (การวางตนสม่าเสมอ) ท่านเห็นว่าหากประชาชนมีการวางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาค ปฏิบัติสม่าเสมอกันต่อบุคคลอื่น ๆ ไม่เอาเปรียบกัน จะก่อให้เกิดการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองได้อย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....

ตอนที่ ๔ ข้อเสนอแนะอื่น ๆ (ถ้ามี)

.....
.....
.....
.....
.....

ขอเจริญพร/ขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

คำชี้แจง :

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการศึกษาครั้งนี้จะเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาวิจัยเชิงลึกและการส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คำตอบของท่านจะถือว่าเป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด ดังนั้นใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความจริงของท่านให้มากที่สุดและครบทุกข้อ ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหัตถ์ ๔

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ

พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)

นิสิตปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านเพียงข้อเดียว

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

ต่ำกว่า ๓๐ ปี

๓๐ - ๔๐ ปี

๔๑ - ๕๐ ปี

๕๑ ปีขึ้นไป

๓. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษา

ปวช./ปวส.

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

อื่น ๆ (ระบุ).....

๔. อาชีพหรือตำแหน่ง

นักเรียน/นักศึกษา

ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

เกษตรกร

รับจ้างทั่วไป

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชนฯ

อื่น ๆ (ระบุ).....

๕. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท

๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท

ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านซึ่งเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ลำดับที่	กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
ผู้ส่งสาร (Sender)						
๑	ท่านเห็นว่าประชาชนทั่วไปมีทักษะในการสื่อสาร ในการพูด การเขียน การคิด การใช้เหตุผล ในการโน้มน้าวใจบุคคลอื่น ๆ เป็นอย่างดี					
๒	การมีทัศนคติ แนวทางวิธีการคิดในการสื่อสารทางการเมืองที่ดีมีเหตุผล ย่อมทำให้มีความสามารถในการเรียบเรียงจัดระบบความคิดที่ดีด้วย					
๓	ประชาชนทั่วไปมีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ					
๔	ท่านมีความเห็นว่าผู้ส่งสารควรสร้างความเข้าใจในการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคม					
๕	ท่านมีความเห็นว่าผู้ส่งสารจะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี					
สาร (Message)						
๑	ท่านมีความเห็นว่าเนื้อความการสื่อสาร ของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง					
๒	ท่านมีความเห็นด้วยเกี่ยวกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง จะต้องมึเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม					

ลำดับที่	กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๓	ท่านให้ความสำคัญกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ โดยนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันเพื่อส่งออกไปภายนอก					
๔	ท่านมีความเห็นว่าการจัดเนื้อความการสื่อสารทางการเมือง หรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาระ เป็นการตัดสินใจของผู้ส่งสารในการเลือกและเรียบเรียงอย่างมีลำดับขั้นตอน					
๕	ท่านมีความเห็นว่าการจัดการเนื้อความการสื่อสารทางการเมืองแล้ว ยังต้องขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะ และลีลาของผู้ส่งสารแต่ละคน และความเหมาะสมสอดคล้องกับผู้รับสารอีกด้วย					
สื่อหรือช่องทาง (Channel)						
๑	ท่านมีความเห็นด้วยในการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารทางการเมืองผ่านทาง ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ในปัจจุบัน					
๒	ท่านมีความเห็นด้วยว่าเครื่องมือสื่อสารการเมืองทางออนไลน์ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการติดต่อข้อมูลข่าวสาร					
๓	ท่านติดตามสื่อหรือช่องทางที่ข้อมูลข่าวสารถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น					
๔	ท่านมีความเห็นว่าคุณสมบัติสื่อหรือช่องทางสื่อสารทางการเมือง จะต้องไม่สร้างความขัดแย้ง และไม่นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่บิดเบือนไปจากข้อเท็จจริง					
๕	ท่านมีความเห็นว่าคุณสมบัติสื่อหรือช่องทางสื่อสาร จะต้องมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นกลางทางการเมืองที่มีความชัดเจนถูกต้อง					

ลำดับที่	กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
ผู้รับสาร (Receiver)						
๑	ท่านมีความเห็นด้วยกับปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี					
๒	ท่านมีความเห็นด้วยกับกระบวนการสื่อสาร ผู้รับสารจัดได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง					
๓	ท่านมีความเห็นด้วยกับทัศนคติต่อตนเอง ความรู้สึกของผู้รับสารจะต้องแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ					
๔	ท่านมีความเห็นด้วยว่าผู้รับสารจะต้องพยายามทำความเข้าใจในข้อมูลเนื้อหาสาระที่ส่งมายังตน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่แจ่มชัด					
๕	ท่านมีความเห็นด้วยว่าผู้รับสารจะต้องเอาใจใส่ในข้อมูลเนื้อหาสาระ และความรู้สึกในด้านต่าง ๆ ให้มีความเป็นกลางในการรับรู้สาร					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔

คำชี้แจง : โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้โดยละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของท่านซึ่งเป็นจริงมากที่สุดเพียงข้อเดียว

ลำดับที่	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
ทาน (การให้)						
๑	ท่านสามารถแบ่งปันความรู้ เพื่อนำมาวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง					

ลำดับที่	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
	กับทักษะในการสื่อสารของผู้ส่งสาร รวมถึงความชำนาญในด้านต่าง ๆ					
๒	ท่านได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อถือว่าเป็นผู้ส่งสารที่ดี ในการถ่ายทอดความคิดต่าง ๆ					
๓	ท่านมีการช่วยเหลือสงเคราะห์ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง วิธีคิดวิเคราะห์ และเลือกใช้ข้อมูลเนื้อหาสารได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม					
๔	การให้ความรู้ ความเข้าใจ ในศิลปวิทยา เพื่อใช้เป็นศาสตร์และศิลป์ในการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองอย่างมีเหตุผลใช้กับสื่อหรือช่องทางสื่อสารที่ส่งออกไป ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดี และความรู้ที่ดี					
๕	การเสียสละเวลา เพื่อค้นคว้าหาความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ถือว่าเป็นแนวทางการส่งเสริมให้มีทัศนคติ ความรู้ ระบบสังคม และวัฒนธรรม					
ปียวาจา (วาจาเป็นที่รัก)						
๑	การมีคำพูดที่สุภาพ ไพเราะ น่าฟัง เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ในการมีมุมมองที่กว้าง และมีทัศนคติที่ดี วิธีการคิดในการเป็นผู้ส่งสารออกไปสู่ภายนอกต่อสิ่งต่าง ๆ ที่ตีมีเหตุผล					
๒	การให้คำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลอื่นได้รับประโยชน์ ในข้อมูลเนื้อหาของสาร ซึ่งถ่ายทอดความคิด เจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ นั้นถือว่าคำพูดที่ดีงาม					
๓	ท่านมีความสามารถพูดชักจูงในทางที่ดี ให้กำลังใจ มีความมุ่งมั่นตั้งใจติดตามข่าวสารทางการเมือง กับบุคคลที่ศึกษาข้อมูลเนื้อหาของข่าวสาร เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม และชัดเจนในเนื้อหาสาร					

ลำดับที่	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๔	ท่านมีความแน่นแฟ้น รอบรู้ มีคำพูดสุภาพอ่อนหวาน น่าฟัง ในการอธิบายผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสาร เช่น ผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ และอื่น ๆ					
๕	ท่านได้รับคำแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีความเข้าใจที่ดี สัมผัสสมานสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือ เพราะมีความเป็นกลางในการเป็นผู้รับสารที่ดี มีการพิจารณาอย่างละเอียดถี่ถ้วน					
อัตถจริยา (การประพฤติประโยชน์)						
๑	การมีใจรักทำประโยชน์แก่กันด้วยความสุจริตเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว วางตนที่ดีในการเป็นผู้ส่งสาร และมีความรอบรู้ในเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวเป็นเรื่องที่ดี					
๒	การช่วยเหลือบุคคลอื่น โดยการให้ความสำคัญกับส่วนประกอบของเนื้อหาสาร คือสาระหรือประเด็นต่าง ๆ ที่มีความชัดเจนถูกต้องเหมาะสม					
๓	ท่านประพฤติตนเป็นแบบอย่างเอาใจใส่ในการรับรู้ข้อมูลผ่านสื่อหรือช่องทางสื่อสารต่าง ๆ โดยการหมั่นแสวงหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการตัดสินใจทางการเมือง					
๔	ท่านมีการทำประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ทางการเมือง เพื่อเชิญชวนให้บุคคลอื่นให้ความสำคัญในการเสียสละเวลาติดตามข่าวสารทางการเมือง เพื่อประโยชน์ส่วนรวม					
๕	ท่านบำเพ็ญสิ่งที่เป็นประโยชน์ โดยการให้ความร่วมมือเปิดรับข้อมูลข่าวสารการเมืองใหม่ ๆ เป็นผู้รับสารที่ฟังประสงค์ พร้อมทั้งนำความรู้มาช่วยแก้ไข้ปัญหาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหลักร่วมกัน					
สมานัตตตา (การวางตนสม่ำเสมอ)						
๑	ท่านเห็นว่าการวางตนที่ดี ทำหน้าที่ในการให้ข้อมูลที่ชัดเจนถูกต้องแก่บุคคล โดยจะต้องวางตนเสมอต้นเสมอปลาย					

ลำดับที่	การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตามหลักสังคหวัตถุ ๔	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
๒	การปฏิบัติตนต่อบุคคลอื่นในการจัดเนื้อหาสาระหรือการเรียงลำดับเนื้อหาสาระ ให้มีความเสมอภาค และสร้างความเข้าใจทางที่ดีเป็นประจำ					
๓	ท่านวางแผนเสนอต้นเสมอปลาย ไม่ลำเอียงในการรับข้อมูลจากสื่อมวลชน เช่น สื่อกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์ เป็นต้น					
๔	ท่านเห็นว่าการวางตนที่เหมาะสม ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมือง เป็นบทบาทหน้าที่คุณสมบัติที่ดีในการเป็นผู้รับสาร เพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทั้งในเรื่องส่วนตัวและส่วนรวม					
๕	ท่านเห็นว่าการปฏิบัติสม่ำเสมอวางตนที่ดีมีความเป็นกลางทางการเมือง ย่อมเป็นคุณลักษณะที่สร้างความรู้สึกในทางที่ประทับใจ และเป็นบุคลิกภาพของผู้รับสารโดยแท้จริง					

ตอนที่ ๔ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๑) ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร ควรจะประกอบด้วยหลักการอะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

๒) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหาสาระ ควรมีลักษณะเช่นใด

.....

.....

.....

.....

.....

๓) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย ควรจะส่งผ่านช่องทางใด ที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมปัจจุบัน

.....

.....

.....

.....

.....

๔) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ในการรับสารควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

ขอเจริญพร/ขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความกรุณาสละเวลาอันมีค่าตอบแบบสอบถามนี้

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โทรเลขที่ ๐-๔๓๖๔-๕๐๐๐ ภายใน (๕๖๖๖)
ที่ สก.๕๐๐๕๖/ว.๒๕๖๕ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕
เรื่อง ขออนุมัติบุคลากรเข้าร่วมงานในโครงการที่ศูนย์วิจัย

เรียน รศ.ดร.ณิชาภัทร์ ทองอินทร์

เมื่อด้วย พระราชทาน ราชทินนาม ส.จ.ช.๒๕๖๕ ตรีสัมพันธ์จำปาสัก ๒๕๖๕๐๕๑๕๐๔ บัณฑิต
หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง "การบูรณาการหลักสูตรธรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์เพื่อส่งเสริมอาชีพประชาชนจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของศูนย์วิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จึงทราบนับวันว่า
ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจ
แก้ไขข้อบกพร่องที่โครงการที่ศูนย์วิจัย ซึ่งมีได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอให้เป็นอย่างยิ่งว่าขอให้ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูษณา ปราบัติ)
รองผู้อำนวยการวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระเชษฐา สุจิตโต
โทร : ๐๔๒-๖๓๕๑-๕๕๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โทรเลขที่ ๐-๔๓๖๔-๕๐๐๐ ภายใน (๕๖๖๖)
ที่ สก.๕๐๐๕๖/ว.๒๕๖๕ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕
เรื่อง ขออนุมัติบุคลากรเข้าร่วมงานในโครงการที่ศูนย์วิจัย

เรียน รศ.ดร.วิจิตรพงศ์ ช่างสุโขทัย

เมื่อด้วย พระราชทาน ราชทินนาม ส.จ.ช.๒๕๖๕ ตรีสัมพันธ์จำปาสัก ๒๕๖๕๐๕๑๕๐๔ บัณฑิต
หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง "การบูรณาการหลักสูตรธรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์เพื่อส่งเสริมอาชีพประชาชนจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของศูนย์วิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จึงทราบนับวันว่า
ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจ
แก้ไขข้อบกพร่องที่โครงการที่ศูนย์วิจัย ซึ่งมีได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอให้เป็นอย่างยิ่งว่าขอให้ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณิชาภัทร์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระเชษฐา สุจิตโต
โทร : ๐๔๒-๖๓๕๑-๕๕๓๓

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โทรเลขที่ ๐-๔๓๖๔-๕๐๐๐ ภายใน (๕๖๖๖)
ที่ สก.๕๐๐๕๖/ว.๒๕๖๕ วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๖๕
เรื่อง ขออนุมัติบุคลากรเข้าร่วมงานในโครงการที่ศูนย์วิจัย

เรียน รศ.ประจวบ นันทินฤกุล

เมื่อด้วย พระราชทาน ราชทินนาม ส.จ.ช.๒๕๖๕ ตรีสัมพันธ์จำปาสัก ๒๕๖๕๐๕๑๕๐๔ บัณฑิต
หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง "การบูรณาการหลักสูตรธรรมศาสตร์และศิลปกรรมศาสตร์เพื่อส่งเสริมอาชีพประชาชนจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยของศูนย์วิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จึงทราบนับวันว่า
ท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงได้ขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจ
แก้ไขข้อบกพร่องที่โครงการที่ศูนย์วิจัย ซึ่งมีได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ขอให้เป็นอย่างยิ่งว่าขอให้ความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.ณิชาภัทร์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระเชษฐา สุจิตโต
โทร : ๐๔๒-๖๓๕๑-๕๕๓๓

 วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 อาคารเรียนรวม โทรสาร ชั้น 5 โทร 8 504
 เลขที่ 19 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอศรีณรงค์
 จังหวัดนครราชสีมา 33170
 โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
 Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
 Website : sru.nrc.ac.th
 Email : sru@nrc.ac.th
 นครราชสีมา ๒๕๖๔

ที่ ศร ๘๐๐๕.๒/๓๓๒๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจเป็นต้นฉบับใบการกำหนดยุติบัตร
 เรียน อธิการบดี พล.ต.ดร.สมศักดิ์ จังญ์จิราพันธ์
 ที่ตั้งหมายเลข ๑. โทรสาร ๘๐๐๕.๒/๓๓๒๖ จำนวน ๑ ชุด
 ๒. โทรไปรษณีย์ใบการกำหนดยุติบัตร จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระเชษฐาจารย์ อธิการบดี นามสกุล พงษ์ดี รหัสประจำตัวมีมติ ๒๖๐๓๐๐๕๐๐๘
 มีสิทธิออกใบการกำหนดยุติบัตร สาขาวิชา รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดย
 ทางการศึกษาว่า "การออกใบการกำหนดยุติบัตรนั้นต้องไม่มีการส่งรายการมาแจ้งต่อที่รับประจำตาม
 จัดสรรทรัพยากรบุคคล" ซึ่งเป็นไปตามนี้ขอแจ้งให้ท่านทราบด้วยจึงขอแจ้งว่า

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชา รัฐศาสตรบัณฑิต ขอเรียนแจ้งให้
 ท่านเป็นที่ยึดถือว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรก็ดี จึงได้ขอเป็นต้นฉบับใบการกำหนดยุติบัตรมาตรวจ
 แก้ไขเพื่อใช้เป็นใบการกำหนดยุติบัตร ซึ่งก็ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชา
 รัฐศาสตรบัณฑิต ขอเรียนแจ้งให้ท่านทราบว่า หากมีข้อสงสัยประการใด กรุณาติดต่อขอทราบที่เบอร์
 และขอความอนุเคราะห์เป็นต้นฉบับใบการกำหนดยุติบัตร

ขอแสดงความนับถือ

 (รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ จังญ์จิราพันธ์)
 ผู้อำนวยการวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 สาขาวิชา รัฐศาสตรบัณฑิต

ผู้ประสานงาน : พระเชษฐาจารย์ สุทธิไศ
 โทร : ๐๓๖-๒๔๘-๐๐๐๘

 (รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ จังญ์จิราพันธ์)

บันทึกข้อความ

สำนักงานคณะกรรมการ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โทรสารที่ ๐ ๓๖๒๔๘๐๐๐๘ ๓๓๒๖
 ที่ ศร ๘๐๐๕.๒/ ๓ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจเป็นต้นฉบับใบการกำหนดยุติบัตร

เรียน อธิการบดี ดร.ภาณุภรดา คำภูสี

เนื่องด้วย พระเชษฐาจารย์ อธิการบดี นามสกุล พงษ์ดี รหัสประจำตัวมีมติ ๒๖๐๓๐๐๕๐๐๘ มีสิทธิ
 ออกใบการกำหนดยุติบัตร สาขาวิชา รัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา โดยทางการศึกษา
 ว่า "การออกใบการกำหนดยุติบัตรนั้นต้องไม่มีการส่งรายการมาแจ้งต่อที่รับประจำตามจัดสรร
 ทรัพยากรบุคคล" ซึ่งเป็นไปตามนี้ขอแจ้งให้ท่านทราบด้วยจึงขอแจ้งว่า

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชา รัฐศาสตรบัณฑิต ขอเรียนแจ้งให้
 ท่านเป็นที่ยึดถือว่า ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไรก็ดี จึงได้ขอเป็นต้นฉบับใบการกำหนดยุติบัตรมาตรวจ
 แก้ไขเพื่อใช้เป็นใบการกำหนดยุติบัตร ซึ่งก็ได้ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว วิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สาขาวิชา
 รัฐศาสตรบัณฑิต ขอเรียนแจ้งให้ท่านทราบว่า หากมีข้อสงสัยประการใด กรุณาติดต่อขอทราบที่เบอร์
 และขอความอนุเคราะห์เป็นต้นฉบับใบการกำหนดยุติบัตร

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

 (รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ จังญ์จิราพันธ์)
 ผู้อำนวยการวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 สาขาวิชา รัฐศาสตรบัณฑิต

 พระเชษฐาจารย์ สุทธิไศ

ผู้ประสานงาน : พระเชษฐาจารย์ สุทธิไศ
 โทร : ๐๓๖-๒๔๘-๐๐๐๘

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ค่า IOC

ผลการทำดัชนีความสอดคล้องตามวิธีอุปประสงค์เป็นรายชื่อของแบบสอบถาม
(Index of Item - Objective Congruence: IOC)
คุณูปนิพนธ์เรื่อง การบูรณาการหลักสูตรธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(วิจัย พระเชษฐา สุจิตโต (เชษฐา))
หลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยุสื่อสาร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
.....

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการสื่อสารทางการเมือง

ลำดับที่	กระบวนการสื่อสารทางการเมือง	ผู้เข้าร่วมกลุ่มที่					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
ผู้สื่อสาร (Sender)									
๓	ท่านมีความพร้อมที่จะรับฟังข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นจากผู้รับสื่อมวลชนในการสื่อสารหรือไม่	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	5.0	1.000	ใช่
๖	การมีวิทยุสมัครเล่นหรือวิทยุสื่อสารที่ทันสมัยสามารถช่วยในการสื่อสารระหว่างประชาชนและผู้สื่อสารได้หรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่

ลำดับที่	ข้อความ	ผู้เข้าร่วมกลุ่มที่					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๓	ประชาชนที่สนใจหรือสนใจในการสื่อสารทางการเมืองควรมีความรู้เกี่ยวกับสื่อมวลชน	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๔	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๕	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
สาร (Message)									
๑	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๒	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๓	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่

ลำดับที่	ข้อความ	ผู้เข้าร่วมกลุ่มที่					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๔	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๕	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
สื่อหรือช่องทาง (Channel)									
๓	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๖	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๗	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่

ลำดับที่	ข้อความ	ผู้เข้าร่วมกลุ่มที่					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		๑	๒	๓	๔	๕			
๔	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๕	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
ผู้รับสาร (Receiver)									
๑	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๒	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่
๓	ท่านมีความเห็นว่าการสื่อสารทางการเมืองในปัจจุบันมีความเหมาะสมหรือไม่	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000	ไม่ใช่

		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๔	งานมีกระบวนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจที่แจ่มชัด	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๕	งานมีกระบวนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ไม่มีความเป็นกลางในการเรียนรู้	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบูรณาการหลักสูตรรวมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สถานการณ์เมืองสำหรับประชาชนจังหวัดนครราชสีมา ตามหลักเกณฑ์ข้อ ๔

ลำดับข้อ	การบูรณาการหลักสูตรรวมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สถานการณ์เมืองสำหรับประชาชนจังหวัดนครราชสีมาตามหลักเกณฑ์ข้อ ๔	ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่าเฉลี่ย IOC ผล	
พจน (การให้)									
๑	ทำงานบูรณาการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สถานการณ์เมืองสำหรับประชาชนจังหวัดนครราชสีมาตามหลักเกณฑ์ข้อ ๔	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๒	ทำงานได้บูรณาการการเรียนรู้สถานการณ์เมืองสำหรับประชาชนจังหวัดนครราชสีมาตามหลักเกณฑ์ข้อ ๔	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%

		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๑	งานมีกระบวนการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๔	การให้คำแนะนำที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๕	การให้คำแนะนำที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๖	การให้คำแนะนำที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%

		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
๒	การให้คำแนะนำที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๓	ทำงานมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๔	ทำงานมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๕	ทำงานมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%

		๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘
อิตต (การนำร่องผู้ประเมิน)									
๑	การให้คำแนะนำที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๒	การให้คำแนะนำที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๓	ทำงานมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%
๔	ทำงานมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโรงเรียน	+	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕	๑๐.๐๐	๒๕%

๔	ทำนบดินสูงชันมีแนวเขตอัน โดยทิวไร้วัดกันมีอยู่บริเวณ ซึ่งอยู่ข้างสถานีรถไฟชุมทาง หัวลำโพงอันเนื่องมาจาก พื้นที่บริเวณดังกล่าวมี แนวเขตอันเนื่องมาจาก แนวเขตที่ดิน	+๒	+๒	+๒	+๒	๕	๑.๐๐	๒๕๖
รวมพื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)								
๑	ทำนบดินสูงชันมีแนวเขตอัน โดยทิวไร้วัดกันมีอยู่บริเวณ ซึ่งอยู่ข้างสถานีรถไฟชุมทาง หัวลำโพงอันเนื่องมาจาก พื้นที่บริเวณดังกล่าวมี แนวเขตอันเนื่องมาจาก แนวเขตที่ดิน	+๒	+๒	+๒	+๒	๕	๑.๐๐	๒๕๖
๒	การปฏิรูปที่ดินในเขต เมืองอันเนื่องมาจาก พื้นที่บริเวณดังกล่าวมี แนวเขตอันเนื่องมาจาก แนวเขตที่ดิน	+๒	+๒	+๒	+๒	๕	๑.๐๐	๒๕๖
๓	การก่อสร้างถนน ในเขตเมืองอันเนื่องมาจาก พื้นที่บริเวณดังกล่าวมี แนวเขตอันเนื่องมาจาก แนวเขตที่ดิน	+๒	+๒	+๒	+๒	๕	๑.๐๐	๒๕๖

๔	ทำนบดินสูงชันมีแนวเขตอัน โดยทิวไร้วัดกันมีอยู่บริเวณ ซึ่งอยู่ข้างสถานีรถไฟชุมทาง หัวลำโพงอันเนื่องมาจาก พื้นที่บริเวณดังกล่าวมี แนวเขตอันเนื่องมาจาก แนวเขตที่ดิน	+๒	+๒	+๒	+๒	๕	๑.๐๐	๒๕๖
๕	ทำนบดินสูงชันมีแนวเขตอัน โดยทิวไร้วัดกันมีอยู่บริเวณ ซึ่งอยู่ข้างสถานีรถไฟชุมทาง หัวลำโพงอันเนื่องมาจาก พื้นที่บริเวณดังกล่าวมี แนวเขตอันเนื่องมาจาก แนวเขตที่ดิน	+๒	+๒	+๒	+๒	๕	๑.๐๐	๒๕๖

ภาคผนวก ง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
(Try Out)

ที่ อว ๘๐๐๕.๒/ก/๓๗๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังษีไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ที่ทำการอำเภอตำบลเนินสะดวก
เลขที่รับ ๒๑๕
เวลา ๐๙.4๐
วันที่ ๒๕ พ.ย. ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระชินกร ฉายา สุจิตโต นามสกุล ทองดี รหัสประจำตัวนิสิต ๖๒๐๑๑๐๔๑๐๘ นิสิต
หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษา
วิจัยเรื่อง “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากประชาชนในการปกครองของท่านจึง
ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิตดาเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งจะประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความ
อนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์

ผู้ประสานงาน : พระชินกร สุจิตโต
โทร : ๐๙๒-๖๙๔๔-๔๕๑

นายอำเภอ (ประจวบวัน)
อำเภอเนินสะดวก

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ
เรื่อง การบูรณาการหลักสูตรธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเมือง
สำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ผู้วิจัย พระเชษฐา สุจิตโต (ขอสงวน)
หลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Case Processing Summary		
Cases	N	
	Valid	30
Excluded ^a	0	.0
Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics		
ตัวแปร	Cronbach's Alpha	N of Items
กระบวนการจัดการทางการเมือง (A1-D5)	0.846	20
การบูรณาการหลักสูตรธรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ขอสงวนสิทธิ์ในข้อ ๔ (E1-H5)	0.879	20
รวม	0.902	40

	Item Total Statistics			Cronbach's Alpha if Item Deleted
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	
A1	176.2333	97.626	.076	.901
A2	176.4667	94.672	.345	.901
A3	176.3667	95.137	.300	.901
A4	176.3667	94.867	.329	.901
A5	176.3667	94.392	.389	.900
B1	176.3000	96.328	.178	.905
B2	176.3000	95.393	.283	.901
B3	176.2333	93.978	.059	.899
B4	176.4333	92.992	.511	.898
B5	176.4333	94.737	.338	.901
C1	176.3667	91.282	.534	.898
C2	176.4667	94.326	.381	.900
C3	176.3667	91.899	.662	.898
C4	176.3333	92.255	.615	.900
C5	176.3667	92.316	.593	.898
D1	176.4333	94.392	.373	.900
D2	176.3667	92.879	.426	.900
D3	176.4000	95.379	.276	.902
D4	176.4333	92.959	.491	.899
D5	176.4333	94.116	.489	.900
E1	176.1667	94.699	.413	.900
E2	176.3667	90.240	.648	.896
E3	176.4000	92.938	.561	.899
E4	176.2333	92.959	.530	.898
E5	176.4000	97.110	.613	.897
F1	176.3333	91.047	.666	.897
F2	176.4000	96.948	.157	.903
F3	176.4000	93.462	.496	.900
F4	176.4000	93.007	.454	.899
F5	176.6000	92.455	.531	.898
G1	176.4667	93.885	.510	.899

	Item Total Statistics			Cronbach's Alpha if Item Deleted
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	
G2	176.4667	89.816	.680	.896
G3	176.5000	94.672	.302	.901
G4	176.2667	93.621	.615	.900
G5	176.4667	94.326	.352	.901
H1	176.3667	96.282	.222	.902
H2	176.4000	91.090	.597	.897
H3	176.4000	93.546	.561	.899
H4	176.3333	94.257	.364	.901
H5	176.3667	97.978	.213	.905

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ภาคผนวก ซ
ประมวลภาพจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สัมภาษณ์ พระราชวัชรภรณ์
 ตำแหน่ง อธิการบดี มหาวิทยาลัย
 มหาภูมิราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลง
 กรณราชวิทยาลัย
 สัมภาษณ์ที่ วัดชูจิตธรรมาราม พระอารามหลวง
 วันพฤหัสบดี ที่ ๘ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ พระสุธีวิรัตน์ รศ.ดร.
 ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม
 พระพุทธศาสนาและบริการสังคม
 สัมภาษณ์ที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
 วิทยาลัย
 วันเสาร์ ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ พระเมธาวิเชียร รศ.ดร.
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย
 สัมภาษณ์ ผ่านทาง Line
 วันพุธ ที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ พระกิตติสารสุธี
 ตำแหน่ง รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหาภูมิ
 ราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราช
 วิทยาลัย
 สัมภาษณ์ที่ มหาวิทยาลัยมหาภูมิราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
 วันพฤหัสบดี ที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ พระครูสิริธรรมาภีรัต ผศ.ดร.
 ตำแหน่ง รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏ
 ราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช
 สัมภาษณ์ ผ่านทาง Line
 วันพุธ ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ดร.วรรณชนพล หิรัญบุรณะ
 ตำแหน่ง รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา
 สถาบันรัชต์ภาคย์
 สัมภาษณ์ที่ สถาบันรัชต์ภาคย์
 วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ดร.ภาวิช รุจาฉันท
 ตำแหน่ง รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์
 สัมภาษณ์ที่ สถาบันรัชต์ภาคย์
 วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นายพนธ์ พุทธานุกรณ์
 ตำแหน่ง ผู้ช่วยอธิการบดี มหาวิทยาลัยเอเชีย
 อาคเนย์
 สัมภาษณ์ที่ สถาบันรัชต์ภาคย์
 วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

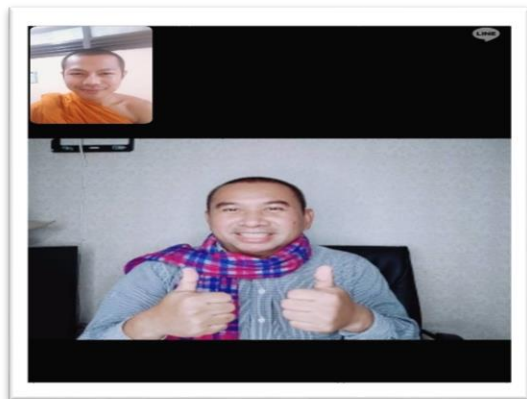
สัมภาษณ์ ดร.สาโรจน์ บุญเสริมวรรณ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์
สถาบันรัชต์ภาคย์
สัมภาษณ์ที่ สถาบันรัชต์ภาคย์
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

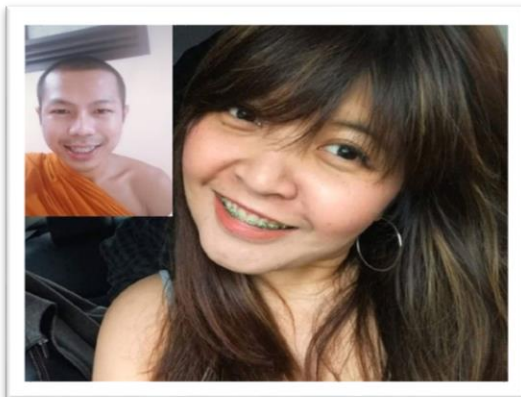
สัมภาษณ์ ดร.ฉันทนันท์ จันทร์ทรงพล
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์
สถาบันรัชต์ภาคย์
สัมภาษณ์ที่ สถาบันรัชต์ภาคย์
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ดร.บุญชिरา ภูชนะจิต
ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญด้านสาขาอาชีพการสื่อสาร
และสื่อสารมวลชน รับรองโดย สถาบันวุฒิ
วิชาชีพ (องค์การมหาชน) (TPQI)
สัมภาษณ์ที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔

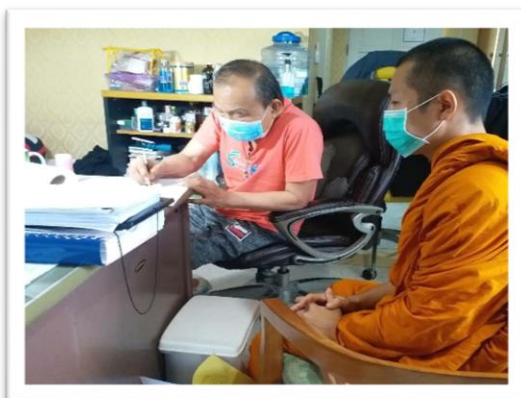
สัมภาษณ์ ดร.อภิวัฒน์ จำตา
ตำแหน่ง นายกสมาคมสื่อมวลชนเกษตรแห่ง
ประเทศไทย
สัมภาษณ์ ผ่านทาง Line
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นางสาวปิยะวดี แสนฤทธิ
ตำแหน่ง โปรดิวเซอร์รายการข่าว สถานีโทรทัศน์
ช่องวัน ๓๑
สัมภาษณ์ ผ่านทาง Line
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นายทินณภพ พันธะนาม
ตำแหน่ง ผู้สื่อข่าวสถานีโทรทัศน์ ช่องวัน ๓๑
สัมภาษณ์ ผ่านทาง Line
วันพฤหัสบดี ที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ ศ.ดร.บุญทัน ดอกไธสง
ตำแหน่ง อธิการบดี มหาวิทยาลัย
นครราชสีมา และรองประธานวุฒิสภา
สัมภาษณ์ที่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
วันศุกร์ ที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ รศ.ดร.สมาน งามสนิท
ตำแหน่ง อธิการบดีสภาผู้แทนราษฎรจังหวัด
อุบลราชธานี
สัมภาษณ์ ผ่านทาง Line
วันพุธ ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ รศ.ประณต นันทิยะกุล
ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรางวัลแหวนบ
ทองคำของผู้ใหญ่บ้านและกำนัน
สัมภาษณ์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย
วันเสาร์ ที่ ๓ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นายประทีป ฉากภาพ
ตำแหน่ง ปลัดเทศบาลเมืองอโยธยา
สัมภาษณ์ ผ่านทาง Line
วันพุธ ที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ น.ส.ทิพย์วรรณ คงแสงภักดิ์
ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
สนับทึบ
สัมภาษณ์ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลสนับทึบ
วันอังคาร ที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๖๔

สัมภาษณ์ นายศักดิ์นรินทร์ โชคสมัย
ตำแหน่ง กำนันตำบลหันตะเภา
สัมภาษณ์ที่ วัดจุฬิตถรรमारาม พระอารามหลวง
วันศุกร์ ที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๖๔

ภาคผนวก ฅ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม
(FOCUS GROUP DISCUSSION)

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คณะวิศวกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
อาคารวิศวกรรม 10 ชั้น 5 ห้อง 8 504
เลขที่ 19 หมู่ 1 ตำบลลำกระเทียม อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 31170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : www.mtu.ac.th
Email : gsu@mtu.ac.th

ที่ ทธ ๕๐๐๕๖/๑ ๒ ๒๐๒๓

๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๔

เรื่อง ขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
เดือน กรกฎาคม พฤศจิกายน และธันวาคม ผู้ทรงคุณวุฒิองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาผู้แทน
แห่งประเทศไทย

ถึงที่ส่งเอกสาร ๑. ก้าวไกลการ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม จำนวน ๑ ฉบับ

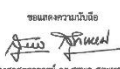
เนื่องด้วย พระฉัตร ดาชา สุจิตโต นายสกุล รองอธิบดีประจำสำนักปลัด ศาลปกครองกลาง ได้มีคำสั่งให้ตั้ง
หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้จัดการศึกษาด้วย
เรื่อง "การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา" เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลการศึกษานโยบายสาธารณะ

ในโอกาสที่ยังมีเรื่องนี้อยู่ หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอันพอเพียง
จึงได้ขอเชิญท่านเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง "การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสาร
ทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" ในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น.
เป็นต้นไป ผ่านระบบออนไลน์ Zoom ID 4557898993 หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งนี้โดยยังวางใจได้กับพระคุณและพระเดชพระคุณของท่านแล้ว และ
ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความกรุณาตอบกลับด้วยดี

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่มเฉพาะตามวันเวลาและสถานที่ดังกล่าว

พระฉัตร ดาชา สุจิตโต
อธิบดีประจำสำนักปลัด
ศาลปกครองกลาง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธาสก์ สุธะพรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ผู้ประสานงาน : พชรฉัตร สุจิตโต
โทร : ๐๐๖-๒๕๕๔ ๕๓๐

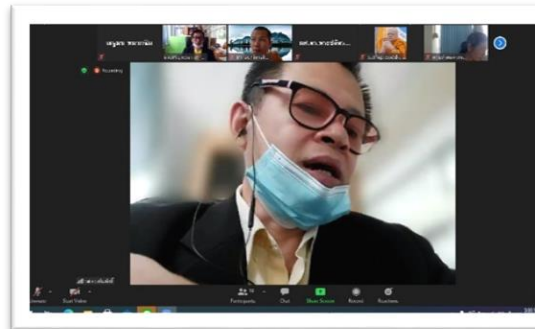
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
การสนทนากลุ่มเฉพาะ (FOCUS GROUP DISCUSSION)
ชุดปฏิทินเรื่อง การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR ENHANCING POLITICAL COMMUNICATION TO THE
PEOPLE IN PHRANAKORN SI AYUTTHAYA PROVINCE
พระฉัตร ดาชา (ขอเชิญ)
อธิบดีปริญญาเอก หลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันที่ ๑๔ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ เวลา ๑๓.๐๐ น. เป็นต้นไป

ลำดับ	ชื่อจริง/นามสกุล	ตำแหน่ง	ตามรายชื่อ
๑	พระปลัดระทีน พุทธิลาภี, อ.ศ.ศ.ร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๒	ดร.เมธีศักดิ์ ทองอินทร์	ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์	
๓	ดร.วีจิรินทร์ ชามุณีศิลป์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๔	ศ.ดร.สุทธนา ประณีต	เลขาธิการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์	
๕	ดร.อนุภูมิ โจนเกษม	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๖	อาจารย์ ดร.ภาณุชญา คำสุติ	อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต	
๗	อาจารย์ ดร.เบญจมา อภิชนานันท์	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา	
๘	อาจารย์ ดร.สุชาติชัย สุจริตกุล	คณบดีคณะรัฐศาสตร์ และรัฐประศาสน ศาสตร์ สถาบันวังน้อย	
๙	ว่าที่ร้อยตรี พชรฉัตร สุจิตโต	ผู้ทรงคุณวุฒิองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาชิกสภาผู้แทนประเทศไทย	

ภาคผนวก ญ
ประมวลภาพจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ
(FOCUS GROUP DISCUSSION)

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ภาควิชา รัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ภาควิชา รัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

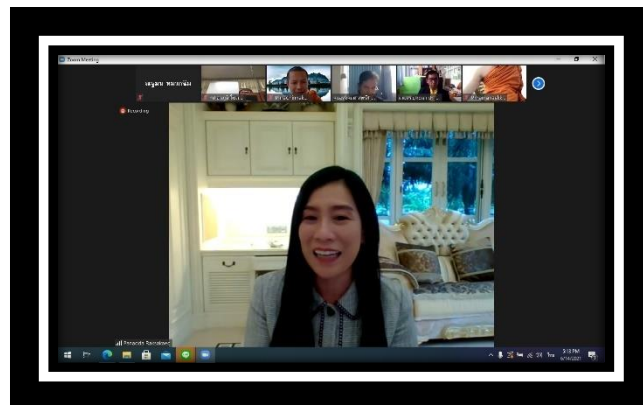
ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณีต
ตำแหน่ง เลขาธิการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชา รัฐศาสตร์ ภาควิชา รัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

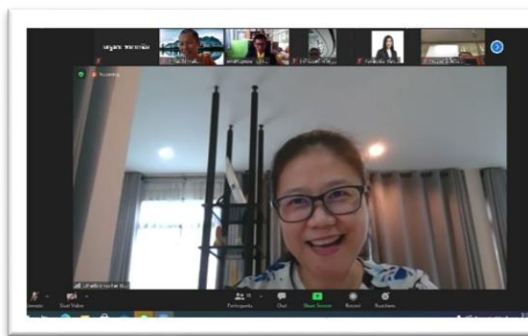
รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

อาจารย์ ดร.กาญจนา คำจตุ
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์
บัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

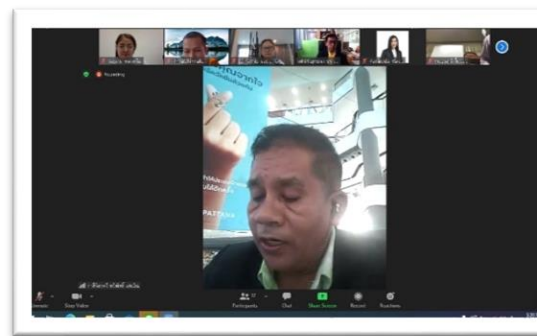

อาจารย์ ดร.ปนัดดา รักษาแก้ว
ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตร์บัณฑิต
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

อาจารย์ ดร. จุฑาทิพย์ สุจริตกุล
ตำแหน่ง คณบดีคณะรัฐศาสตร์ และรัฐ
ประศาสนศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์

สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

ว่าที่ร้อยตรี ทวีศักดิ์ แสงเงิน
ตำแหน่ง ผู้ทรงคุณวุฒิองค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น และสมาคมกำนันผู้ใหญ่บ้านแห่ง
ประเทศไทย

สนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)
วันจันทร์ ที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๔
ผ่าน Zoom Meeting

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ฉายา/นามสกุล	: พระชินกร สุจิตโต (ทองดี)
วัน/เดือน/ปีเกิด	: วันที่ ๑๖ เมษายน ๒๕๓๖
บรรพชา	: เมื่อวันที่ ๓ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๙ สมเด็จพระญาณวโรดม วัดเทพศิรินทราวาส (ธ) พระอุปัชฌาย์
อุปสมบท	: เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๖ พระธรรมวราลังการ วัดเพชรวาราราม (ธ) พระอุปัชฌาย์
ภูมิลำเนา	: ๕๐๑ หมู่ที่ ๑๑ บ้านเพชรละคร ตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ รหัสไปรษณีย์ ๖๗๑๔๐
การศึกษา	
พ.ศ. ๒๕๕๐	: สอบไล่ได้นักธรรมชั้นตรี สำนักเรียนคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๑	: สอบไล่ได้นักธรรมชั้นโท สำนักเรียนคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๒	: สอบไล่ได้นักธรรมชั้นเอกสำนักเรียนคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๒	: สอบไล่ได้บาลี ปธ.๑-๒ สำนักเรียนคณะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
พ.ศ. ๒๕๕๙	: ร.บ. รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๑	: ร.ม. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย (ส่วนกลาง)
การทำงาน	
พ.ศ. ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน	: ครูพระสอนศีลธรรมประจำโรงเรียน
พ.ศ. ๒๕๕๓ - ปัจจุบัน	: วิทยากรอบรมธรรมศึกษา และกรรมการสอบธรรมสนามหลวง
พ.ศ. ๒๕๕๔	: ประธานนักเรียนโรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๔
พ.ศ. ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน	: ประธานศิษย์เก่า มวก.รุ่นที่ ๓๓, MVK. ๓๓
พ.ศ. ๒๕๕๕ - ปัจจุบัน	: วิทยากรอบรมค่ายคุณธรรม
พ.ศ. ๒๕๕๗	: รองประธานนักศึกษามหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๗ - ปัจจุบัน	: พระพี่เลี้ยงสามเณร โรงเรียนมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๕๗ - ปัจจุบัน	: เป็นพระภิกษุผู้ทรงพระปาฏิโมกข์
พ.ศ. ๒๕๖๑	: คณะกรรมการดำเนินงาน “วารสารนิสิตวัง” มหาวิทยาลัยมหามกุฏ ราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๒	: อาจารย์พิเศษ คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชาการปกครอง มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ๐๕ ม.ค. ๒๕๖๒ - ๓๐ ก.ย. ๒๕๖๒

ประวัติผู้วิจัย (ต่อ)

ผลงานบทความวิชาการ

- พระชินกร สุจิจิโต (ทองดี). “**หลักธรรมาธิปไตย : การแก้ปัญหาคอร์รัปชันในสังคมไทย**” นิตยสารพุทธจักรฉบับพิเศษ เนื่องในงานสัมมนาวิชาการระดับนานาชาติ ณ มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาสิรินทรราชประเทศราชอาณาจักรกัมพูชา ๒๗ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๔
- พระชินกร สุจิจิโต (ทองดี). “**การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน**” วารสารนิสิตวัง ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน ๒๕๖๑). นครปฐม: โรงพิมพ์จี คลาส.
- พระชินกร สุจิจิโต (ทองดี). “**ทัศนคติที่ดีของประชาชนที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองไทย**” วารสาร มจร เลย ปริทัศน์ ISSN. ๒๗๓๐ - ๑๔๕๑ วิทยาลัยสงฆ์เลย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๒ (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๖๔).

ผลงานบทความวิจัย

- พระชินกร สุจิจิโต (ทองดี). “**การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท ๔ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา**” วารสารบัณฑิตศึกษาศาสตร์. เอกสารรวมบทความวิชาการในโครงการประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษาระดับชาติ (Proceeding Report) ประจำปี ๒๕๖๑ National Research Symposium 2018.
- พระชินกร สุจิจิโต (ทองดี). “**การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา**” วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มีนาคม ๒๕๖๕).

ปีที่เข้าศึกษา

: ๒๕๖๒ пр.ด. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีที่สำเร็จการศึกษา

: ๒๕๖๔ пр.ด. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่อยู่ปัจจุบัน

: วัดชุกิจิตรธรรมาราม (ธ) (พระอารามหลวง) ๕๗ หมู่ที่ ๑
ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
รหัสไปรษณีย์ ๑๓๑๗๐

: โทร ๐๙๒-๖๙๔๔๔๕๑ / E-mail : chinza44@gmail.com